

sinteze

S T A R E A
E C O N O M I C A
S, I
S O C I A L A
A R O M Â N I E I
2 0 1 3, I, 2 0 1 4

D A T E S T A T I S T I C E

ROMÂNIA

2 0 1 5

INSTITUTUL NAȚIONAL DE
STATISTICĂ
NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

Coordonatorul publicației:

Tudorel ANDREI - Președinte

Coordonatorii ediției:

Dan Ion GHERGUȚ - Vicepreședinte
Ilie DUMITRESCU - Director
Adriana CIUCHEA - Director General
Daniel Celu VÎRDOL - Director adjunct

Autori:

Adriana CIUCHEA, Silvia PISICĂ, Florentina Gheorghe;

Liliana PINTILIA, Mihai GHEORGHE, Andoria Cristina IONIȚĂ, Lavinia Elena BĂLTEANU, Andreea CAMBIR, Nina ALEXEVICI, Ioana DIMA, Florica CÎRSTEA, Artur Emilian SIMION;

Gabriela-Melania PODBEREȚCHI, Andreia MESTEACĂN, Elena TUDOR, Genia MIHOC, Cristina BABOI, Mădălina NĂVALĂ, Adriana OPRIȘ, Laura ICHIM, Manuela VLAICU, Daria BURCEA, Corina GRANZULEA, Adina SECĂREANU, Mariana CLIPCEA, Carmen ROMANIUC, Marius Alexandru BRODEALĂ, Puiu GHEORGHE, Marinela MUNTEANU, Olivian NUȚESCU, Virginia BALEA, Valeria TATOMIRESCU, Manuela VLĂDESCU, Mariana BEREȘ, Carmen MIHĂLCIOIU, Alida ȚURCANU, Anca SÎRBU, Claudia Elis POPESCU, Anișoara VAIDA-MUNTEAN, Rodica DUMITRIU, Elena BĂNICĂ, Corina POPA, Mihaela ANGHEL, Doru-Alin COTÎRȚĂ, Gabriela DEACU, Tamara CÎRLIG, Irina NECȘESCU, Sultana STAN, Aura DRĂGHICI, Ruxandra MOLDOVEANU, Sanda NEDELICU, Mirela IONIȚĂ, Diana Ioana POPA, Anca Maria FOTA, Iulia MANEA, Cornelia TOMA, Steluța RĂDOI, Laura BUICAN, Beatrice IOTA, Georgiana BUNEA.

Responsabil de publicație:

Daniel Celu VÎRDOL - Director adjunct
Direcția Generală Conturi Naționale și Sinteze Macroeconomice
Direcția de Diseminare Date Statistice

Tehnoredactare și machetare:

Elena TUDOR – Consilier
Direcția Generală Conturi Naționale și Sinteze Macroeconomice
Direcția de Diseminare Date Statistice
Serviciul de Analize și Sinteze Macroeconomice

Pre-press și tipărire :

Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică
Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Coordonatori :

Gheorghe VAIDA-MUNTEAN - Director General
Vitty-Cristian CHIRAN - Director

Pre-press: Laurențiu MUNTEANU - Consilier

Coperta : Alexandru POPESCU – Consilier

Publicația electronică pe CD-rom:

Elena ISTRATE - Expert
Direcția de Diseminare Date Statistice
Compartimentul dezvoltare aplicații electronice, INTERNET și INTRANET

© INS 2016

Reproducerea conținutului acestei publicații, integrală sau parțială, în forma originală sau modificată, precum și stocarea într-un sistem de regăsire sau transmiterea sub orice formă și prin orice mijloace sunt interzise fără autorizarea scrisă a Institutului Național de Statistică.

Utilizarea conținutului acestei publicații, cu titlu explicativ sau justificativ, în articole, studii, cărți este autorizată numai cu indicarea clară și precisă a sursei.

ISSN: 2065-7153
ISSN-L: 1221-7077

STAREA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ
A ROMÂNIEI
2013 și 2014

- DATE STATISTICE -

CUPRINS

Pagina

A. CONTEXTUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL ÎN ANII 2013 ȘI 2014	5
1. Prezentare generală	5
1.1. Contextul internațional	5
1.2. Evoluția economiei românești	14
B. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI	19
2. Potențialul economiei românești	19
2.1. Resurse de energie primară	19
2.1.1. Producția de energie primară	20
2.1.2. Importul de energie primară	20
2.1.3. Consumul de energie	21
2.1.4. Producția de energie electrică	22
2.2. Resurse umane	24
2.2.1. Populația și fenomenele demografice	24
2.2.2. Natalitatea	25
2.2.3. Mortalitatea	26
2.2.4. Nupțialitatea	28
2.2.5. Divorțialitatea	29
2.2.6. Migrația internă	29
2.2.7. Migrația internațională	31
3. Evoluția macroeconomică	33
3.1. Produsul Intern Brut	33
3.1.1. Formarea produsului intern brut	33
3.1.2. Utilizarea produsului intern brut	35
3.2. Evoluția prețurilor și inflația	36
3.2.1. Indicele prețurilor de consum	36
3.2.2. Indicele prețurilor producției industriale	40
3.3. Evoluția principalilor indicatori bugetari	41
3.3.1. Bugetul public național	41
3.3.2. Bugetul de stat	43
3.3.3. Bugetele locale	44
3.3.4. Bugetul asigurărilor sociale de stat	45
4. Evoluții sectoriale	47
4.1. Agricultură și silvicultură	47
4.1.1. Sectorul producției vegetale	47
4.1.2. Sectorul creșterii animalelor	56
4.1.3. Silvicultură	60
4.2. Industrie	62
4.2.1. Industria extractivă	63
4.2.2. Industria prelucrătoare	63
4.2.3. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	64
4.2.4. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	65
4.3. Construcții	65
4.3.1. Lucrările de construcții, după modul de execuție	65
4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte	66
4.4. Transporturi și comunicații	66
4.4.1. Mijloace de transport	67
4.4.2. Infrastructura pentru transporturi	69
4.4.3. Transportul de mărfuri	70
4.4.4. Transportul de pasageri	72
4.4.5. Comunicații	73
4.5. Comerț internațional cu bunuri	74
4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale	75
4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2008)	75
4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenere	77
4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-28	78
4.5.5. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic	79
4.6. Turism	81
4.6.1. Turism intern	81
4.6.2. Turism internațional	87
4.7. Comerț interior și servicii de piață	87
4.7.1. Comerțul cu amănuntul	87
4.7.2. Vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	88
4.7.3. Comerțul cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete	89
4.7.4. Servicii de piață prestate în principal pentru populație	89
4.7.5. Servicii de piață, pe activități	90

C. DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI	92
5. Forța de muncă	92
5.1. Populația ocupată	92
5.1.1. Caracteristici, structuri și tendințe	92
5.1.2. Nivelul de educație	95
5.1.3. Disparități în profil teritorial	96
5.1.4. Numărul de salariați în sectorul formal	97
5.2. Șomajul	102
5.2.1. Șomajul - conform definiției internaționale BIM	102
5.2.2. Șomajul înregistrat	105
6. Veniturile și consumul populației	107
6.1. Nivelul și structura veniturilor populației	107
6.1.1. Veniturile totale	107
6.1.2. Veniturile bănești	110
6.1.3. Veniturile disponibile (nete)	112
6.1.4. Câștigurile salariale în sectorul formal	112
6.1.5. Disparități în profil teritorial	113
6.2. Nivelul și structura cheltuielilor populației	114
6.2.1. Cheltuielile totale	114
6.2.2. Cheltuielile bănești	117
6.2.3. Cheltuielile de consum	118
6.3. Echilibrul balanței veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor populației	127
7. Condiții de locuit și înzestrarea cu bunuri de folosință îndelungată	130
7.1. Fondul de locuințe	130
7.2. Sisteme de canalizare, spații verzi, precum și rețele de distribuție a gazelor naturale și a apei potabile	132
7.3. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată	133
8. Consumul alimentar și de băuturi al populației	135
9. Protecția socială	137
9.1. Protecția socială a șomerilor	137
9.2. Asigurările sociale pentru pensii	137
9.2.1. Numărul mediu al pensionarilor	137
9.2.2. Pensia medie lunară	139
9.2.3. Pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat	141
9.3. Asistența socială	142
10. Educație	143
10.1. Infrastructura sistemului de educație	143
10.1.1. Învățământul antepreșcolar și preșcolar	143
10.1.2. Învățământul primar și secundar inferior (gimnazial)	144
10.1.3. Învățământul secundar superior	145
10.1.4. Învățământul postliceal	145
10.1.5. Învățământul superior	145
10.2. Populația școlară	146
10.3. Personalul didactic	147
10.4. Gradul de cuprindere în învățământ	149
10.5. Performanțele sistemului de educație	149
11. Cercetare - dezvoltare	151
11.1. Salariații din activitatea de cercetare - dezvoltare	151
11.2. Cheltuieli pentru activitatea de cercetare - dezvoltare	153
12. Sănătate	156
12.1. Infrastructura sistemului de sănătate	156
12.2. Personalul medico-sanitar	159
12.3. Principalii indicatori ai sistemului sanitar	161
13. Cultură	164
13.1. Numărul și activitatea bibliotecilor	164
13.2. Muzeu și colecții publice	168
13.3. Instituții și companii de spectacole și concerte	170
13.4. Producția, distribuția și exploatarea cinematografică	171
13.5. Structura programelor de radio și televiziune	174

A. CONTEXTUL ECONOMIC INTERNAȚIONAL ÎN ANII 2013 ȘI 2014

1. PREZENTARE GENERALĂ

1.1. Contextul internațional¹⁾

În anul 2014, diferite direcții de activitate inițiate în anii precedenți au convers pentru a asigura un răspuns coerent al politicii monetare, care ne permite acum să preconizăm cu încredere că redresarea lentă și neuniformă înregistrată în anul 2014 se va transforma într-un ritm de creștere economică mai robust și sustenabil – și că inflația va reveni, fără întârzieri nejustificate, la niveluri inferioare, dar apropiate de 2% pe termen mediu, în concordanță cu obiectivul Băncii Centrale Europene.

Principalele evoluții care au caracterizat în anul 2014 dinamica sectorului financiar din zona euro au fost: continuarea normalizării condițiilor pe piețele monetare, scăderea semnificativă a randamentelor obligațiunilor guvernamentale și a spread-urilor dintre randamentele aferente obligațiunilor suverane din majoritatea țărilor membre ale zonei euro, stabilizarea costului finanțării din surse externe a societăților nefinanciare, precum și îmbunătățirea situației financiare a gospodăriilor populației.

Condițiile pe piața monetară din zona euro au continuat să se normalizeze

Activitatea de tranzacționare pe piața monetară din zona euro a continuat să se amelioreze pe parcursul anului 2014, în pofida persistenței unei relative fragmentări pe țări. Deciziile adoptate de Consiliul guvernatorilor al BCE, respectiv reducerea ratei dobânzii la operațiunile principale de refinanțare la un nivel apropiat de zero și a ratei dobânzii la facilitatea de depozit la valori negative, au determinat intrarea randamentelor pe termen scurt de pe piețele monetare în teritoriu negativ.

Din perspectiva politicii monetare, contextul cu care ne-am confruntat în anul 2014 a fost complex. Redresarea modestă care începuse să se manifeste în anul 2013 nu s-a accelerat conform anticipațiilor inițiale. Dinamica masei monetare s-a menținut scăzută, iar cea a creditului a continuat să se restrângă, deși într-un ritm progresiv mai lent. Pe fondul unor presiuni inflaționiste scăzute din surse interne, diminuarea considerabilă a cotațiilor petrolului începând cu jumătatea anului 2014 a condus la noi reduceri semnificative ale inflației către finele anului. În acest context, o preocupare principală a constituit-o posibilitatea ca inflația să se mențină scăzută pe o perioadă prea îndelungată, influențând în cele din urmă și anticipațiile privind inflația pe termen mai lung.

Economia zonei euro: inflație scăzută și redresare modestă

În cursul anului 2014, principalele trei evoluții înregistrate de economia mondială care au avut un impact deosebit de semnificativ asupra economiei zonei euro au fost: evoluțiile neuniforme consemnate de creșterea economică în diferite regiuni ale lumii, precum și persistența unei dinamici modeste la nivelul schimburilor comerciale globale; scăderea prețurilor petrolului și ale altor materii prime; și deprecierea euro.

Efectele crizei economice și financiare

Criza economică și financiară a redus PIB potențial al zonei euro prin două canale principale: restrângerea investițiilor și creșterea șomajului structural. În primul rând, în timpul celei mai severe faze a crizei, ratele de investire au scăzut considerabil, condițiile de finanțare, precum termenii creditării și disponibilitatea creditelor, cunoscând în mod deosebit o înrăutățire. Intensificarea incertitudinilor economice și politice și perspectivele economice nefavorabile au îngreunat procesul de evaluare a proiectelor de investiții și au redus rata așteptată de rentabilitate a investițiilor. Dat fiind gradul ridicat de îndatorare a societăților nefinanciare din unele țări din zona euro, a devenit necesară reducerea acestuia, ceea ce a determinat scăderea suplimentară a cererii de împrumuturi.

În al doilea rând, criza a condus și la o creștere a ratelor șomajului structural pe termen scurt și mediu, indicată de majorarea șomajului pe termen lung și de accentuarea necorelării competențelor pe piețele muncii. Rata șomajului în rândul muncitorilor cu un nivel scăzut de competențe a crescut mai mult decât cea a persoanelor cu un nivel ridicat de competențe, în mare parte deoarece criza a determinat o relocare la nivel de sectoare în multe dintre economiile din zona euro, și, în special, o reorientare dinspre sectorul construcțiilor. Întrucât este probabil ca muncitorii cu un nivel scăzut de competențe care au fost disponibilizați dintr-un sector să întâmpine dificultăți în a-și găsi un loc de muncă în alte sectoare și având în vedere erodarea treptată a capitalului uman pe durata șomajului, ratele șomajului structural se pot menține ridicate pentru o perioadă prelungită de timp.

¹⁾ Surse: Raport anual 2014, Banca Centrală Europeană;
World Economic Outlook Database – October, 2014.

Criza a avut o influență și asupra gradului de incertitudine privind estimările și proiecțiile PIB potențial, făcând mai dificilă măsurarea deficitului de cerere agregată. Începând cu anul 2008, estimările referitoare la ritmul de creștere a PIB potențial au fost revizuite semnificativ în sensul scăderii de către instituțiile internaționale, precum și de către Comisia Europeană. Totodată, este posibil ca dinamica PIB potențial să fi fost supraestimată înainte de criză, în condițiile în care dezechilibrele macroeconomice semnificative din perioada anterioară crizei au arătat *ex post* că în multe țări din zona euro creșterea economică a fost nesustenabilă.

Redresarea economică globală a fost în continuare lentă și neuniformă

Economia mondială a crescut moderat în anul 2014, pe fondul amplificării divergențelor dintre și în cadrul regiunilor. Evoluția modestă din prima jumătate a anului s-a datorat în mare măsură factorilor temporari și conjuncturali, precum iarna neobișnuit de rece din Statele Unite și închiderea uzinelor din industria grea din China din rațiuni de protecție a mediului. Pe parcursul anului, activitatea economică a înregistrat o consolidare treptată la nivel mondial, ceea ce a creat premise pentru condiții mai favorabile, deși modeste, privind cererea externă adresată zonei euro.

Schimbarea de traiectorie a ritmurilor de creștere la nivel regional, vizibilă încă de la sfârșitul anului 2013, a continuat și în anul 2014, acestea consemnând o accelerare în majoritatea economiilor dezvoltate principale și o decelerare în economiile de piață emergente. Economii dezvoltate au beneficiat din ce în ce mai mult de încetinirea procesului de reducere a gradului de îndatorare a sectorului privat, ameliorarea condițiilor de pe piețele muncii, sporirea încrederii și de implementarea unor politici acomodative. În schimb, în mai multe economii de piață emergente au persistat impedimentele de ordin structural și condițiile financiare stricte, care au afectat perspectivele de creștere ale acestora. Riscurile geopolitice, privind în principal conflictul dintre Ucraina și Rusia și tensiunile din principalele țări producătoare de petrol, au persistat pe parcursul întregului an, dar impactul lor direct asupra activității globale s-a menținut destul de limitat.

Volatilitatea piețelor financiare și aversiunea față de risc au rămas, pe ansamblu, la un nivel scăzut în cea mai mare parte a anului. Cu toate acestea, pe piețele financiare s-au produs două episoade temporare de turbulențe la începutul anului 2014 și în luna octombrie 2014, când au apărut temeri cu privire la robustețea și ritmul redresării globale. Totodată, decizia Comitetului Federal pentru Operațiuni de Piață din SUA de a restrânge programul de achiziționare de active financiare a contribuit la reducerea treptată a lichidității globale începând cu luna ianuarie 2014, fapt care a sporit volatilitatea piețelor financiare la începutul anului 2014. Tensiunile de pe piețele financiare au afectat în principal acele economii de piață emergente cu dezechilibre interne și externe semnificative, având numai repercusiuni foarte limitate asupra economiei din zona euro și asupra economiei globale.

În anul 2014, schimburile comerciale mondiale s-au menținut modeste pe ansamblu. După consemnarea unor valori trenante timp de câteva luni în prima jumătate a anului, indicatorii privind schimburile comerciale pe termen scurt și-au revenit puternic în a doua jumătate a anului, chiar dacă de la niveluri foarte scăzute. În anul 2014, volumul importurilor de bunuri la nivel global a crescut cu 3,5% în termeni anuali, comparativ cu 2,6% în anul 2013 (potrivit datelor furnizate de Biroul de analiză a politicii economice al Țărilor de Jos - CPB Netherlands Bureau of Economic Policy Analysis). La fel ca în cazul activității economice globale, sursele evoluției modeste a schimburilor comerciale globale au glisat progresiv de la economiile dezvoltate la economiile de piață emergente. Reacția estompată a schimburilor comerciale internaționale la redresarea globală treptată poate fi parțial atribuită factorilor structurali, precum diminuarea sprijinului oferit de extinderea lanțurilor globale de valoare adăugată. Totodată, investițiile – care reprezintă, în mod normal, o componentă a cererii bazată în mare măsură pe importuri – au crescut într-un ritm neobișnuit de lent într-o serie de economii importante.

Reducerea prețurilor petrolului a exercitat o presiune în sensul scăderii asupra inflației globale

Referitor la evoluția prețurilor, principala cauză care s-a aflat la baza inflației globale scăzute în anul 2014 a fost diminuarea prețurilor materiilor prime, și anume a prețurilor produselor energetice și, într-o măsură mult mai mică, a prețurilor alimentelor. Creșterea constantă a inflației globale până în luna iunie a fost succedată de o temperare treptată a acesteia în majoritatea economiilor dezvoltate și a economiilor de piață emergente, reflectând în mare parte declinul puternic consemnat de prețurile petrolului pe piețele internaționale în a doua jumătate a anului. În zona OCDE, inflația medie măsurată prin prețurile de consum a urcat ușor la 1,7% în anul 2014, de la 1,6% în anul 2013, în timp ce inflația medie măsurată prin prețurile de consum exclusiv alimente și produse energetice a crescut la 1,8% de la un nivel de 1,6%.

În cursul anului 2014, prețurile petrolului au coborât cu 49% în dolari SUA și cu 41% în euro, dată fiind scăderea puternică a acestora începând cu sfârșitul lunii iunie. După o perioadă de stabilitate relativă în jurul valorii de aproximativ 110 USD/baril în prima parte a anului 2014, prețurile țițeiului Brent au înregistrat niveluri sub 60 USD/baril până la sfârșitul anului. Oferta amplă de petrol și cererea sub așteptări pentru acest produs au stat la baza scăderii pronunțate a prețurilor petrolului în a doua jumătate a anului. Pe partea ofertei, producția OPEC a crescut, în condițiile în care țări precum Libia și Irak, afectate de tensiuni geopolitice, au asigurat o cantitate de petrol surprinzător de mare, care s-a adăugat la dinamica robustă consemnată de oferta de petrol din partea țărilor non-OPEC, pe fondul producției neconvenționale de petrol din America de Nord (din șisturi și nisipuri bituminoase). În plus, în acest context, OPEC a hotărât la finele lunii noiembrie să păstreze nemodificată ținta de producție. Totodată, cererea de petrol a fost scăzută, reflectând o creștere economică modestă la nivel global.

Prețurile materiilor prime non-energetice (exprimate în dolari SUA) au coborât cu circa 12% față de începutul anului. Prețurile alimentelor au fost influențate în principal de evoluția înregistrată de prețurile cerealelor.

După o creștere accentuată în perioada februarie-mai, prețurile cerealelor au scăzut puternic pe seama unei recolte globale record (în special în Statele Unite și Europa). Contrar așteptărilor privind situația conflictului din Ucraina, producția de cereale din zona Mării Negre nu a suferit perturbări semnificative. Pe ansamblu, prețurile metalelor au scăzut, în condițiile în care majorările consemnate de prețurile aluminiului, nichelului și zincului pe seama restrângerii ofertei au fost pe deplin anulate de reducerea puternică a prețului minereurilor de fier.

Pe lângă scăderea prețurilor produselor energetice și alimentelor pe plan internațional, în sensul limitării presiunilor inflaționiste a acționat și redresarea globală destul de moderată. În anul 2014, creșterea economică s-a caracterizat prin absorbția foarte lentă a capacităților de producție neutilizate la nivel global și prin oferta excedentară pe piețele forței de muncă. La nivel de țară, inflația IPC a fost afectată și de alți factori, printre care evoluția cursurilor de schimb. De exemplu, aprecierea dolarului SUA și a lirei sterline a amplificat efectul în sensul scăderii generat de reducerea prețurilor materiilor prime pe plan internațional asupra inflației din Statele Unite și respectiv din Regatul Unit.

Statele Unite ale Americii

În anul 2014, activitatea economică a consemnat o accelerare, creșterea PIB real fiind în medie de 2,4%, cu 0,2 puncte procentuale peste nivelul din anul precedent. La începutul anului, anticipațiile fuseseră mai mari: în luna ianuarie 2014, prognoza Consensus Economics privind dinamica medie anuală a PIB indica un nivel de 2,8%. Printre factorii care au determinat ritmul efectiv înregistrat în final de creșterea economică s-au aflat condițiile meteo nefavorabile de la începutul anului, care au condus la un declin semnificativ al activității economice în trimestrul I 2014. Până la sfârșitul anului, creșterea economică a fost destul de puternică, fiind susținută de cererea internă finală, ceea ce sugerează că redresarea a devenit mai sustenabilă. Această evoluție a fost în concordanță cu ameliorarea treptată a fundamentelor economice susținută de politica monetară acomodativă, revirimentul de pe piețele financiare, efectele de avuție pozitive generate de creșterea prețurilor acțiunilor și locuințelor și de evoluția favorabilă pe piața imobiliară și pe cea a forței de muncă.

Inflația s-a menținut relativ scăzută pe ansamblul anului 2014. Aceasta s-a datorat în principal capacităților de producție neutilizate din economie, dar și reducerilor accentuate înregistrate de prețurile produselor energetice și aprecierii dolarului SUA în termeni nominali efectivi din a doua jumătate a anului. Rata medie anuală a inflației IPC a fost de 1,6% în anul 2014, după un nivel de 1,5% în anul 2013. Rata inflației exclusiv alimente și produse energetice a fost de 1,7% în anul 2014, după un nivel de 1,8% în anul 2013.

Politica monetară s-a menținut acomodativă în anul 2014. În contextul îmbunătățirii generale a perspectivelor economice, Comitetul federal pentru operațiuni de piață al SUA (US Federal Open Market Committee - FOMC) și-a restrâns gradual programul de achiziții de active financiare în cursul anului, iar în luna octombrie l-a încheiat. În plus, FOMC a menținut neschimbată ținta privind rata dobânzii reprezentative a Rezervelor Federale la 0%-0,25% pe tot parcursul anului 2014. Orientarea în funcție de prag – pe baza ratei șomajului și a ratei proiectate a inflației – furnizată de FOMC începând cu luna decembrie 2012, a fost modificată în luna martie 2014, în condițiile în care rata efectivă a șomajului s-a apropiat de pragul de 6,5%. FOMC a trecut la o formă calitativă a orientării, ținând cont de o gamă largă de variabile la stabilirea perioadei de menținere a intervalului țintă privind rata dobânzii reprezentative. În ceea ce privește politica fiscală, deficitul bugetar federal s-a redus până la 2,8% din PIB în anul fiscal 2014, de la 4,1% în anul fiscal 2013, consemnând cel mai scăzut nivel din anul 2007.

Japonia

Activitatea economică a încetinit considerabil în cea mai mare parte a anului 2014. Inflația totală a crescut în anul 2014 după majorarea impozitului pe consum. Totuși, presiunile asupra prețurilor au rămas reduse, inflația măsurată prin prețurile de consum exclusiv majorarea impozitului pe consum situându-se cu mult sub ținta inflației de 2% a Băncii Japoniei.

Regatul Unit

În cursul anului 2014, ritmul activității economice s-a menținut robust. Reducerea incertitudinilor macroeconomice și condițiile de creditare relativ laxe au susținut cererea internă, în special consumul privat și investițiile în proprietăți rezidențiale, conducând la accelerarea dinamicii PIB de la 1,7% în anul 2013 la 2,6% în anul 2014, potrivit estimărilor preliminare. Intensificarea creșterii economice a fost însoțită de îmbunătățirea condițiilor pe piața muncii. Rata șomajului a scăzut la 5,7% la sfârșitul anului 2014, de la peste 7% în urmă cu un an. În pofida redresării creșterii PIB, în prima jumătate a anului fiscal 2014-2015, împrumuturile guvernamentale au depășit estimările bugetare inițiale, în mare parte ca urmare a majorării modeste a veniturilor, iar deficitul public a depășit 5% din PIB.

Inflația a coborât sub ținta de 2% a Bank of England. Inflația a înregistrat un nivel mediu de 1,5% în anul 2014, în principal pe fondul creșterii moderate a salariilor și al efectelor întârziate ale aprecierii lirei sterline din prima jumătate a anului. Pe parcursul întregului an, Comitetul de politică monetară al Bank of England a păstrat o conduită monetară acomodativă, menținând rata dobânzii de politică monetară la 0,5%.

China

Ritmul de creștere a PIB real a continuat să încetinească, din cauza dinamicii mai lente a investițiilor, în special a investițiilor în proprietăți rezidențiale. Exporturile au fost relativ robuste, pe seama redresării consemnate de mediul extern, în timp ce dinamica importurilor a continuat să fie modestă, reflectând diminuarea investițiilor și scăderea prețurilor petrolului, ceea ce a determinat o creștere ușoară a surplusului de cont curent la 2,1% din PIB. Autoritățile au început să implementeze un număr semnificativ de reforme structurale și au înregistrat progrese privind procesul de liberalizare a contului de capital și a ratelor dobânzilor, printre altele. Ritmul expansiunii creditului a continuat să fie puternic, în pofida unor semnale tot mai numeroase de stres financiar, în condițiile moderării dinamicii activității economice. Presiunile inflaționiste au rămas reduse datorită scăderii prețurilor materiilor prime, dar și ca urmare a continuării restructurării în sectoarele aferente construcțiilor. Trebuie menționat că inflația măsurată prin prețurile producției industriale a fost negativă și în anul 2014. Aprecierea renminbi a încetinit considerabil în anul 2014.

Euro s-a depreciat în cursul anului 2014

Evoluția înregistrată de cursul de schimb al euro în anul 2014 a reflectat în mare parte pozițiile ciclice și conduitele de politică monetară diferite la nivelul principalelor economii. La începutul lunii mai 2014, euro a consemnat niveluri maxime similare celor înregistrate în 2010-2011 atât în termeni nominali efectivi, cât și față de dolarul SUA, după o perioadă de apreciere constantă care a debutat în luna iulie 2012.

Începând cu luna iunie 2014, euro s-a depreciat în special față de dolarul SUA, pe fondul deteriorării continue a perspectivelor privind creșterea economică și inflația în zona euro, în timp ce BCE a anunțat noi măsuri de politică monetară. În ultimele două luni ale anului, deprecierea cursului efectiv al euro a fost parțial anulată de evoluția vizibilă modestă a yenului japonez și a rublei rusești.

Cursul nominal efectiv al euro (măsurat față de valutele principalelor 39 de parteneri comerciali) a coborât cu 3,4% în termeni anuali. Bilateral, euro s-a depreciat cel mai puternic față de dolarul SUA (-12,6%), în condițiile în care Sistemul Rezervelor Federale al SUA a continuat să limiteze și, în cele din urmă, a încetat achizițiile de active financiare în baza programului de relaxare cantitativă, într-un context caracterizat printr-o creștere internă constantă și ameliorarea condițiilor de pe piața forței de muncă. În consecință, euro s-a depreciat față de monedele care sunt legate la dolarul SUA, inclusiv față de renminbi chinezesc (-10,2%). Euro s-a depreciat și față de lira sterlină (-6,8%). În schimb, euro s-a apreciat ușor față de yenul japonez (+0,4%). Aprecierea s-a produs în mare parte după ce Banca Japoniei a anunțat că își va extinde achizițiile nesterilizate de obligațiuni guvernamentale și va continua să folosească măsuri neconvenționale de politică monetară pentru a atinge ținta inflației pe termen mediu. Totodată, euro s-a apreciat puternic față de rubla rusească (+60%), mai ales după ce Banca Rusiei a adoptat oficial în luna noiembrie un regim de curs de schimb flotant într-un mediu caracterizat prin persistența tensiunilor geopolitice și scăderea prețurilor produselor energetice.

Referitor la valutele europene care sunt strâns legate la euro, coroana daneză este în prezent singura monedă aflată în Mecanismul cursului de schimb II, după ce Letonia și Lituania au aderat la zona euro la 1 ianuarie 2014 și respectiv 1 ianuarie 2015. Leva bulgărească a rămas legată la euro, iar francul elvețian a continuat să fie tranzacționat într-un interval îngust apropiat de limita oficială. Nu în ultimul rând, euro s-a consolidat față de valutele acelor state membre ale UE cu regimuri flotante de curs de schimb. Astfel, euro s-a apreciat față de forintul maghiar (+7,0%), coroana suedeză (+5,9%) și zlotul polonez (+2,8%), menținându-se relativ stabil față de coroană cehă (+1,1%), kuna croată (+0,4%) și leul românesc (+0,3%).

Activitatea economică

După doi ani în care dinamica anuală a PIB real s-a plasat în spectrul valorilor negative ca urmare a crizei datoriei suverane, pe parcursul anului 2014 a continuat, deși într-un ritm neuniform, redresarea treptată a activității economice în zona euro, începută în trimestrul II 2013. În consecință, rata medie anuală de creștere economică a fost de 0,9% în perioada de referință. Acest rezultat a reflectat aportul pozitiv și în creșterea al cererii interne, date fiind contribuțiile relativ neutre aferente exportului net și variației stocurilor. Totodată, dinamizarea anticipată pentru jumătatea anului nu s-a materializat, ca urmare a nivelului scăzut al cererii externe și a acțiunii unor factori diverși în țările din zona euro, în condițiile în care progresele insuficiente înregistrate în direcția punerii în aplicare a reformelor structurale în unele state au avut un rol decisiv.

Redresarea economică a continuat, dar într-un ritm lent

În anul 2014, revenirea creșterii economice la valori medii anuale pozitive a fost susținută de orientarea pronunțată acomodativă a politicii monetare, de îmbunătățirea condițiilor de finanțare și de pozițiile fiscale mai solide. Acești factori, îndeosebi diferitele măsuri de politică monetară adoptate în ultimii ani, au stimulat cu precădere încrederea consumatorilor și consumul privat, principalul motor al redresării economice. Nivelul de încredere a sectorului corporativ a consemnat, de asemenea, o ameliorare comparativ cu media înregistrată în anul 2013, datorită atenuării incertitudinilor pe piețele financiare și îmbunătățirii condițiilor financiare, inclusiv a celor corespunzătoare întreprinderilor mici și mijlocii, în special în semestrul I 2014.

Ulterior în cursul anului, reducerea prețurilor produselor energetice a condus la majorarea semnificativă – după o perioadă prelungită de declin – a venitului disponibil real atât în cazul companiilor, cât și al gospodăriilor populației, acestea din urmă beneficiind și de creșterea gradului de ocupare a forței de muncă. În același timp, tendința de creștere consemnată în anul 2014 a fost atenuată de o serie de factori, care au afectat mai ales investițiile. Printre acești factori s-au numărat îndeosebi dinamica modestă a schimburilor comerciale, rata ridicată a șomajului, gradul substanțial de neutilizare a capacităților de producție, procesul în derulare de ajustare bilanțieră atât în sectorul public, cât și în cel privat și, nu în ultimul rând, ritmul ezitant și incertitudinile privind punerea în aplicare a reformelor structurale în unele țări din zona euro. Un alt factor inhibitor a fost asociat tensiunilor geopolitice, în special în contextul crizei din Ucraina, care au antrenat amplificarea incertitudinilor referitoare la perspectivele economice și profitabilitate în a doua jumătate a anului 2014.

În anul 2014, contribuția cererii interne la dinamica PIB a fost de aproximativ 0,8 puncte procentuale, cea mai ridicată din anul 2007. Pe parcursul perioadei de referință, consumul privat a continuat să se consolideze, după redresarea consemnată începând din anul 2013, pe fondul majorării venitului disponibil real, susținute de reducerea prețurilor materiilor prime. Rata de economisire a gospodăriilor populației s-a stabilizat, în linii mari, în prima jumătate a anului 2014, estimându-se plasarea acesteia la un nivel relativ scăzut în a doua parte a perioadei de referință, ceea ce a stimulat ritmul de creștere a consumului. Ulterior contracțiilor înregistrate în cei doi ani precedenți, investițiile totale s-au majorat pe ansamblul anului 2014, dar au suferit o restrângere în trimestrele II și III, în principal ca urmare a trenării persistente a activității în sectorul construcțiilor. Pierderea de ritm a survenit unei perioade de patru trimestre consecutive în care s-au consemnat rate trimestriale de creștere pozitive și a reflectat în principal neconcretizarea anticipațiilor privind o accelerare a creșterii PIB către jumătatea anului. Aceasta a condus la diminuarea profiturilor și la sporirea incertitudinilor privind perspectivele cererii, având astfel un efect restrictiv asupra investițiilor. Consumul administrațiilor publice a avut un aport pozitiv la creșterea economică în anul 2014, datorat îndeosebi avansului ușor mai ridicat al transferurilor sociale în natură, care includ componente de tipul cheltuielilor cu sistemul public de sănătate, în timp ce dinamica remunerării salariaților din sectorul public, precum și cea a consumului intermediar, s-a menținut modestă sau chiar a cunoscut o decelerare.

Este probabil ca exportul net să fi avut o contribuție relativ neutră la avansul PIB în anul 2014, pe fondul vitezelor apropiate de creștere, dar superioare celor înregistrate în anul anterior, ale exporturilor și importurilor. Debutul de an s-a caracterizat printr-o dinamică relativ temperată a exporturilor în trimestrul I. Această evoluție s-a datorat probabil unui cumul de factori, precum încetinirea ritmului de creștere a activității economice globale, observată cu precădere în unele economii de piață emergente, și propagarea cu un anumit decalaj a efectelor aprecierii anterioare a euro. Începând din trimestrul II, exporturile au cunoscut un revirement, pe seama redresării economice la nivel mondial și, din luna mai, a deprecierei euro. În ceea ce privește importurile, acestea s-au plasat pe o traiectorie similară celei a exporturilor, consemnând o dinamică relativ modestă în debutul anului, urmată de o revigorare puternică în a doua parte a acestuia.

Se estimează că variația stocurilor a avut, de asemenea, o contribuție relativ neutră la creșterea economică în anul 2014, în concordanță cu redresarea lentă a economiei zonei euro pe parcursul perioadei de referință. Acest rezultat constituie o îmbunătățire comparativ cu cei doi ani precedenți, când stocurile au frânat creșterea activității economice pe ansamblu.

Din perspectivă sectorială, revirimentul înregistrat în anul 2014 a fost, în linii mari, generalizat. Valoarea adăugată s-a majorat în industrie (exclusiv construcții) și servicii, după doi ani de scădere și, respectiv, stabilitate relativă. Serviciile au consemnat cea mai importantă revigorare. Astfel, în trimestrele I-III 2014, valoarea adăugată în acest sector a fost, în medie, ușor superioară celei înregistrate în anul 2008 anterior crizei, în timp ce valoarea adăugată în industrie (exclusiv construcții) s-a menținut la un nivel inferior celui consemnat înainte de criză.

În același timp, valoarea adăugată în construcții s-a diminuat ușor, ceea ce implică menținerea activității acestui sector pe o tendință descendentă timp de șapte ani consecutiv.

Perspectivile pe termen lung

Pe termen mediu, se așteaptă ca efectele crizei să se disipeze și că ritmul de creștere economică din zona euro să converge spre nivelul său potențial pe termen lung, evoluție care ar putea fi susținută și de Planul de investiții pentru Europa anunțat în anul 2014.

Potrivit proiecțiilor OCDE pe termen lung, se anticipează o accelerare a dinamicii PIB potențial în Statele Unite până la 2,5% pe termen mediu, în timp ce pentru zona euro se preconizează menținerea acesteia la un nivel inferior, deși în creștere. După anul 2025 se anticipează în ambele regiuni o moderare treptată a creșterii PIB potențial până la aproximativ 1,5% până în anul 2050. Această proiecție pentru zona euro ar putea fi optimistă, întrucât presupune convergența ritmului de creștere a TFP spre nivelurile istorice consemnate de dinamica TFP în principalele țări OCDE, precum și convergența reglementărilor privind piața bunurilor și serviciilor și schimburile comerciale către media OCDE. Cu alte cuvinte, proiecțiile presupun o implementare deplină a reformelor structurale.

În zona euro, evoluțiile demografice reprezintă principalul factor care poate avea impact asupra creșterii PIB potențial pe termen lung. Deși se așteaptă o oarecare susținere din partea majorării ratelor fertilității și a speranței de viață, precum și a migrației interne, potrivit proiecțiilor, populația zonei euro va atinge un nivel maxim aproximativ în anul 2040, după care va începe să scadă gradual, dată fiind probabilitatea redusă ca migrația să continue să compenseze declinul natural al populației. Se anticipează o creștere a gradului de ocupare a forței de muncă numai până aproximativ în anul 2020, în condițiile în care majorarea ratelor de ocupare va continua să compenseze până atunci declinul anticipat al populației în vârstă de muncă, după care ocuparea va începe să scadă. Se estimează că aceste evoluții vor determina un avans semnificativ de la aproximativ 28% în anul 2014 la 50% în anul 2050 al ratei de dependență a vârstnicilor (respectiv al ponderii populației cu vârsta de 65 de ani sau mai mult). Astfel, pe termen lung, factorul muncă va avea o contribuție negativă la creșterea PIB potențial. Înregistrarea unor rate de dependență mai mari sugerează faptul că evoluțiile demografice ar putea, de asemenea, afecta acumularea de capital, întrucât îmbătrânirea exercită presiune asupra sistemelor de pensii și asupra finanțării din surse publice și poate conduce la creșterea economiilor în scop preventiv și la restrângerea investițiilor.

În condițiile în care, pe termen lung, se așteaptă ca absența ofertei de forță de muncă să influențeze negativ creșterea economică, aceasta din urmă trebuie să fie determinată de productivitate și de dinamica ICT. Conform celor prezentate anterior, există un potențial considerabil pentru îmbunătățirea dinamicii TFP în zona euro. În ceea ce privește serviciile de piață, și mai ales serviciile de distribuție, între Statele Unite și zona euro a existat un decalaj considerabil între contribuțiile TFP, dar și între aportul capitalului ICT la creșterea sectorială. Totodată, pentru a evita înregistrarea unei creșteri economice scăzute pe o perioadă lungă de timp, zona euro trebuie să se alinieze la cele mai bune practici din punct de vedere al eficienței economice, îmbunătățind condițiile legate de inovare și antreprenoriat, precum și cele privind instituțiile de pe piața forței de muncă și relaxând reglementările.

Producția, cererea și piața forței de muncă

Piețele forței de muncă au continuat să înregistreze o îmbunătățire relativă

Pe piețele forței de muncă, unde s-au manifestat semne de ameliorare încă din a doua jumătate a anului 2013, procesul de redresare a continuat în anul 2014. După o diminuare cu 0,8% în anul 2013, numărul de persoane ocupate a cunoscut o ușoară majorare în anul 2014. Astfel, în trimestrul III 2014, nivelul populației ocupate în zona euro a fost cu 0,6% superior celui din perioada corespunzătoare a anului anterior, aceasta fiind cea mai mare rată anuală de creștere înregistrată de la debutul crizei în anul 2008.

Datele disponibile recente sugerează, de asemenea, că ritmul creării de locuri de muncă în raport cu dinamica PIB a consemnat o accelerare relativă de la izbucnirea crizei în anul 2008, în pofida unor variații semnificative de la o țară la alta. Răspunsul mai puternic al ratei de creștere a populației ocupate la dinamica PIB poate fi atribuit parțial factorilor ciclici, însă această evoluție pozitivă ar putea reflecta, în același timp, impactul reformelor structurale puse în aplicare pe piețele forței de muncă, deosebit de ample în unele țări din zona euro.

Creșterea nivelului populației ocupate s-a datorat rezultatelor mai favorabile din sectorul serviciilor, în timp ce numărul de persoane ocupate în industrie (exclusiv construcții) a fost, în linii mari, stabil comparativ cu cel din anul 2013. Populația ocupată în construcții a continuat să se reducă în termeni anuali, dar într-un ritm mai lent. Spre deosebire de anul 2013, în perioada de referință numărul total de ore lucrate a consemnat o majorare ușor mai accentuată decât numărul de persoane ocupate.

Având în vedere că accelerarea de dinamică a populației ocupate a fost relativ inferioară celei aferente PIB, ritmul anual de creștere a productivității pe persoană ocupată s-a situat, în medie, în jurul valorii de 0,5% în trimestrele I-III 2014, comparativ cu 0,3% în anul anterior. Deși intensificarea dinamicii productivității s-a manifestat în toate sectoarele economice, aceasta a oglindit îndeosebi evoluțiile din construcții.

În anul 2014, rata șomajului a continuat să se reducă, deși ritmul de scădere a înregistrat o atenuare relativă pe parcursul perioadei de referință. Diminuarea șomajului începând din semestrul I 2013 a avut un caracter generalizat pe sexe și grupe de vârstă. Pe ansamblul anului 2014, rata șomajului s-a situat, în medie, la 11,6%, comparativ cu 12,0% în anul 2013.

Evoluțiile prețurilor și ale costurilor

Pe parcursul anului 2014, rata anuală a inflației IAPC în zona euro s-a plasat, în continuare, pe o traiectorie descendentă, îndeosebi ca urmare a evoluțiilor consemnate de prețurile petrolului și ale alimentelor. Componentele „servicii” și „produse industriale non-energetice” au avut o contribuție mai stabilă, dar redusă, reflectând, de asemenea, presiuni inflaționiste scăzute din surse interne.

Rata anuală a inflației a continuat să se reducă, în principal pe seama prețurilor petrolului

În anul 2014, rata medie anuală a inflației IAPC în zona euro s-a situat la 0,4%, în scădere față de 1,4% în anul 2013 și, respectiv, 2,5% în anul 2012. Această decelerare a fost mai pronunțată decât se anticipase în ultima parte a anului 2013, putând fi atribuită cu precădere unor factori globali precum reducerea prețurilor materiilor prime, care a influențat în special prețurile produselor energetice și ale alimentelor. Inflația de bază, măsurată prin inflația IAPC exclusiv produse energetice și alimente, a fost relativ stabilă în anul 2014, menținându-se însă la un nivel scăzut, ca urmare a cererii modeste din zona euro în perioada respectivă.

Analiza principalelor componente ale IAPC arată că diminuarea ratei anuale a inflației IAPC începând de la finele anului 2013 poate fi atribuită, în mare parte (aproximativ 70%), componentei „produse energetice”. Astfel, rata inflației măsurată prin prețurile produselor energetice a consemnat valori negative aproape în fiecare lună a anului 2014, datorate în principal evoluției cotațiilor petrolului exprimate în euro. După nivelul maxim înregistrat la jumătatea lunii iunie, prețul țițeiului exprimat în euro a scăzut cu aproximativ 40% până la sfârșitul anului, în condițiile în care deprecierea monedei euro față de dolarul SUA a compensat doar parțial declinul puternic al cotațiilor țițeiului exprimate în dolari SUA. Reducerea prețurilor la gaze naturale a contribuit, de asemenea, la generarea de presiuni în sensul scăderii asupra prețurilor produselor energetice în anul 2014.

Componenta „alimente” a avut, la rândul ei, o contribuție substanțială la diminuarea ratei anuale a inflației IAPC în anul 2014, îndeosebi ca urmare a condițiilor climaterice mai favorabile comparativ cu anul anterior. Embargoul impus de Rusia asupra importului de alimente a avut un impact limitat, eventualele presiuni în sensul scăderii fiind contrabalansate de revenirea la un nivel normal a prețurilor după șocurile pozitive de natura ofertei asociate condițiilor meteorologice consemnate anterior în cursul anului.

Este probabil ca „produsele industriale non-energetice” și „serviciile”, celelalte două componente ale IAPC, să reflecte într-o mai mare măsură evoluția cererii interne. În anul 2014, inflația IAPC, exclusiv produse energetice și alimente, s-a menținut la un nivel redus, însă relativ stabil, situându-se, în medie, la 0,8%.

Aceasta a ilustrat nivelul relativ scăzut al cererii de consum, marja redusă de libertate a firmelor în procesul de stabilire a prețurilor, evoluțiile salariale modeste în mai multe țări din zona euro, propagarea cu un anumit decalaj a efectelor aprecierii anterioare a euro, precum și efectele indirecte generate de transmisia scăderii prețurilor materiilor prime și ale produselor energetice.

Rata anuală a inflației măsurată prin prețurile produselor industriale non-energetice a continuat să se plaseze pe traiectoria descendentă urmată începând cu jumătatea anului 2012 și a coborât la niveluri apropiate minimelor sale istorice. Această tendință a avut un caracter generalizat la nivelul țărilor din zona euro, precum și din perspectiva categoriilor de bunuri. Ritmurile anuale de creștere a prețurilor bunurilor de folosință îndelungată, ale celor semidurabile și ale celor de uz curent s-au atenuat în continuare în anul 2014, ca urmare a absorbției interne modeste, dar și a factorilor externi, precum nivelul scăzut al prețurilor materiilor prime și aprecierea anterioară a euro, aceasta din urmă exercitând un impact asupra prețurilor de import. Analiza retrospectivă pe o perioadă mai îndelungată indică faptul că inflația măsurată prin prețurile produselor industriale non-energetice a fost temperată de reducerea rapidă a prețurilor bunurilor cu grad de tehnologie ridicat, care fac obiectul concurenței puternice între comercianții cu amănuntul atât pe plan național, cât și internațional.

Presiunile inflaționiste asupra prețurilor de consum ale produselor industriale non-energetice s-au menținut scăzute pe parcursul anului 2014, reflectând nivelul redus al prețurilor materiilor prime energetice și non-energetice, precum și cererea deficitară. Dinamica prețurilor de producție în ramurile producătoare de bunuri de consum nealimentare – care exercită un impact major asupra prețurilor produselor industriale non-energetice – a continuat să fie lentă, fluctuând în jurul unor valori ușor peste zero pe parcursul perioadei de referință. Prețurile de producție în industriile bunurilor intermediare și prețurile exprimate în euro ale țiteiului și ale altor materii prime indică, de asemenea, presiuni inflaționiste scăzute în etapele inițiale ale procesului de stabilire a prețurilor.

Rata anuală a inflației în sectorul serviciilor a atins nivelul minim în anul 2014, reflectând redresarea modestă a activității economice în zona euro. Aceasta s-a menținut la un nivel scăzut cu precădere în țările afectate de tensiunile de pe piețe. Subcomponentele grupei „servicii” a IAPC tind să fie furnizate pe plan intern, ceea ce presupune că prețurile serviciilor sunt corelate, într-o mai mare măsură, cu evoluția cererii interne și a costurilor cu forța de muncă.

Presiunile inflaționiste pe plan intern s-au menținut scăzute

Presiunile din partea costurilor cu forța de muncă pe plan intern au continuat să se atenueze în trimestrele I-III 2014, în concordanță cu persistența evoluțiilor modeste pe piețele forței de muncă. Traectoria ritmului de creștere a câștigurilor salariale pe ansamblul zonei euro a mascat, în continuare, discrepanțe semnificative din punctul de vedere al evoluțiilor salariilor între țări. Încetinirea consemnată la nivelul dinamicii salariale s-a datorat, în cea mai mare parte, temperării substanțiale a creșterii salariilor în țările afectate de tensiunile de pe piețe, oglindind trenarea activității economice și impactul reformelor care au vizat sporirea gradului de flexibilitate a prețurilor și a salariilor și stimularea competitivității.

Dinamica remunerării pe salariat pe ansamblul zonei euro s-a atenuat până la un nivel doar marginal peste 1% în trimestrul III 2014. În schimb, rata anuală de creștere a salariilor negociate a fost relativ mai înaltă, sugerând o deviație salarială negativă (negative wage drift) în zona euro în perioada analizată. Ritmul anual de creștere a costurilor unitare cu forța de muncă s-a menținut la niveluri scăzute în jurul valorii de 1%, ușoara intensificare spre finele anului 2014 reflectând atenuarea mai amplă a dinamicii productivității muncii față de cea aferentă variației câștigurilor salariale.

Presiunile din partea costurilor pe plan intern generate de evoluția profiturilor au rămas, de asemenea, scăzute în anul 2014. Procesul de redresare a profitului (calculat pe baza excedentului brut de exploatare) a continuat în trimestrele I-III 2014, consemnând însă o încetinire pe parcursul perioadei de referință. Profitul pe unitate de producție a avut doar o contribuție minoră la creșterea deflatorului PIB în anul 2014.

Anticipațiile privind inflația relevate de sondaje și, respectiv, de indicatorii pieței s-au ajustat în urma publicării statisticilor referitoare la valorile reduse ale ratei inflației și a scăderii puternice a prețurilor produselor energetice. Efectul inhibitor a fost deosebit de pronunțat în cazul anticipațiilor privind inflația pe termen scurt, care au evoluat în concordanță cu declinul inflației totale. Cu toate acestea, anticipațiile privind inflația pe termen mediu și lung au început, de asemenea, să se reducă de la jumătatea anului 2014, menținându-se însă la niveluri apropiate de 2%, conform evaluărilor făcute pe baza sondajelor. Potrivit Sondajului în rândul specialiștilor în prognoză pentru trimestrul IV 2014, anticipațiile privind inflația pe termen lung (peste cinci ani) s-au situat la 1,8%, în timp ce sondajul Consensus Economics din luna octombrie 2014 a indicat un nivel al anticipațiilor privind inflația pe termen mai lung de 1,9%. Indicatorii financiari ai anticipațiilor privind inflația au consemnat o reducere mai accentuată – în luna decembrie 2014, randamentul forward pe termen lung aferent operațiunilor swap indexate la rata inflației a fost de aproximativ 1,7%.

Este posibil ca evoluțiile la nivelul anticipațiilor să fi fost influențate de modificările survenite în primele de risc de inflație.

Politica fiscală

În anul 2014, procesul de consolidare fiscală a încetinit, într-o anumită măsură ca urmare a progreselor înregistrate în anii anteriori. În vederea asigurării sustenabilității finanțelor publice, este necesar ca majoritatea țărilor din zona euro să continue eforturile în plan bugetar, potrivit cadrului consolidat de guvernare fiscală. Având în vedere nivelul modest al ritmului de redresare economică și al potențialului de creștere pe termen lung, este deosebit de important ca procesul de consolidare fiscală să se deruleze într-o manieră diferențiată și favorabilă creșterii economice, iar reformele structurale să fie puse în aplicare cu fermitate. După cum a subliniat și Banca Centrală Europeană în mai multe rânduri în anul 2014, cadrul de guvernare fiscală oferă suficientă flexibilitate pentru a lua în considerare cheltuielile bugetare pe termen scurt aferente reformelor structurale majore. Totuși, aceste reforme au progresat într-un ritm mai lent în ultimii doi ani, ceea ce constituie un motiv de îngrijorare, dat fiind că reformele structurale destinate impulsivării creșterii economice sunt esențiale în vederea stimulării productivității, a ocupării forței de muncă și, în consecință, a ritmului de creștere a PIB potențial în zona euro.

Procesul de consolidare fiscală a încetinit în anul 2014

Procesul de consolidare fiscală a continuat în zona euro în anul 2014, dar într-un ritm semnificativ mai lent, într-o anumită măsură ca urmare a progreselor înregistrate în anii anteriori. Potrivit proiecțiilor macroeconomice ale experților Eurosistemului din luna decembrie 2014, se estimează că ponderea deficitului bugetului general consolidat în zona euro s-a diminuat de la 2,9% din PIB în anul 2013 la 2,6% din PIB în anul 2014, în concordanță cu previziunile economice ale Comisiei Europene din iarna anului 2015.

Reducerea deficitului în anul 2014 s-a datorat în principal îmbunătățirii poziției ciclice a economiei, îndeosebi pe fondul majorării veniturilor din impozite indirecte ca urmare a creșterii consumului privat, în timp ce ajustarea bugetară structurală a consemnat o stagnare. Astfel, orientarea politicii fiscale, măsurată ca variație a soldului primar ajustat ciclic, a fost, în linii mari, neutră în anul 2014.

Datoria publică în zona euro a continuat să se majoreze în anul 2014. Conform proiecțiilor macroeconomice ale experților Eurosistemului din luna decembrie 2014, ponderea datoriei publice în PIB a crescut de la 91% în anul 2013 la 92% în perioada de referință. Evoluția reflectă nivelul ridicat al cheltuielilor cu dobânzile și efectul de majorare a datoriei exercitat de ajustarea datoriei-deficit, asociată în principal asistenței financiare acordate sectorului financiar. Acești doi factori au fost doar parțial contrabalansați de înregistrarea unui ușor excedent primar și a unei creșteri economice mai pronunțate.

O altă explicație pentru modificările survenite la nivelul datelor fiscale constă în trecerea la noul Sistem european de conturi naționale și regionale 2010 (SEC 2010).

Implementarea acestuia a avut un efect limitat asupra datelor privind deficitul, însă mai important asupra celor referitoare la datorie. Astfel, pentru anul 2013 ponderea deficitului bugetar în PIB pe ansamblul zonei euro a fost redusă cu 0,2 puncte procentuale, iar cea a datoriei publice în PIB cu 1,6 puncte procentuale, în principal ca urmare a revizuirii în sens ascendent a numitorului PIB. Impactul trecerii la SEC 2010 a fost mai pronunțat în cazul unor țări din zona euro, respectiv al Irlandei, al Luxemburgului și al Ciprului.

Procesul de consolidare fiscală ar trebui să favorizeze creșterea economică

Având în vedere ritmul lent al redresării economice în anul 2014, este deosebit de important ca aceasta să fie susținută printr-un proces de ajustare fiscală favorabil creșterii economice. Acesta este, cu precădere, cazul țărilor care nu dispun de spațiu fiscal și care trebuie să își intensifice eforturile de consolidare bugetară. În acest scop, reducerea cheltuielilor publice neproductive poate debloca fonduri pentru menținerea celor productive. Eforturile de reformă în privința veniturilor ar trebui să se axeze pe limitarea efectului de distorsiune al impozitării, precum și a evaziunii fiscale. O preocupare esențială o reprezintă, în acest caz, reducerea sarcinii fiscale ridicate din unele state. În acest context, în luna septembrie 2014, Eurogrupul a convenit asupra unui set de principii comune care vor sta la baza reformelor viitoare în domeniul impozitării.

Reformele structurale au încetinit începând cu anul 2013

Reformele structurale au progresat într-un ritm mai lent în ultimii doi ani, ceea ce constituie un motiv de îngrijorare, dat fiind că reformele structurale destinate impulsivării creșterii economice sunt esențiale în vederea stimulării productivității, a ocupării forței de muncă și, în consecință, a ritmului de creștere a PIB potențial în zona euro. Deși necesitatea realizării de progrese în domeniul reformelor structurale variază de la țară la țară, în funcție de nivelul dezechilibrelor și al vulnerabilităților acestora, piețele forței de muncă și ale bunurilor și serviciilor în majoritatea statelor din zona euro încă se caracterizează prin rigidități semnificative. În perioada 2011-2013, țările în care se derulau programe de asistență financiară au depus eforturi relativ sporite în direcția reformelor, în timp ce în restul statelor acestea au fost semnificativ mai reduse, în special în anul 2013, ca urmare a atenuării substanțiale a presiunilor pe piețele financiare în țările care se confruntau cu dificultăți, dar care nu făceau obiectul unor astfel de programe. Progresele în materie de reforme au continuat să încetinească de la finele anului 2013 în majoritatea statelor din zona euro, pe fondul încheierii programelor de asistență financiară, al revirimentului de pe piețele financiare, al scăderii disponibilității de realizare a reformelor și al considerentelor legate de ciclul electoral. În pofida adoptării mai multor politici și măsuri îndreptate în direcția cea bună, eforturile de implementare a reformelor nu au fost deloc suficiente în țările din zona euro. În unele cazuri, măsurile recente sunt îndreptate, de fapt, într-o direcție greșită, iar rezultatele reformelor anterioare au fost atenuate sau inversate.

Privind în perspectivă, este esențială punerea în aplicare, într-o manieră credibilă și fermă, a reformelor structurale destinate impulsivării creșterii economice

Privind în perspectivă, în vederea abordării blocajelor structurale majore încă existente în anul 2014, este mai importantă ca niciodată punerea în aplicare, într-o manieră credibilă și fermă, a reformelor destinate impulsivării creșterii economice.

Apelul în direcția consolidării eforturilor de reformă este un apel la creștere economică ridicată și sustenabilă. Aceasta este indispensabilă pentru re poziționarea ratei șomajului la niveluri mai reduse și pentru susținerea sustenabilității datoriei. În ceea ce privește succesiunea reformelor, este urgentă, cu precădere, implementarea politicilor care au capacitatea de a stimula ritmul estimat de creștere a PIB potențial și de a spori încrederea, îndeosebi a reformelor pe piețele bunurilor și serviciilor și ale condițiilor-cadru. O atenție deosebită ar trebui acordată reformelor care abordează într-o manieră fermă numărul încă foarte mare de blocaje existente la nivelul condițiilor-cadru și ale mediului de afaceri, precum și în domenii ca administrația publică (și cea fiscală), sistemele juridice, rentele excesive în sectoarele în care concurența este redusă/inexistentă și distorsiunile de pe piețele forței de muncă, de tipul rigidităților nominale și al rigidităților reale.

Mediul de afaceri continuă să fie grevat de existența unui număr deosebit de mare de blocaje, precum burocrăția excesivă, care împiedică alocarea eficientă a resurselor și redresarea mai rapidă a investițiilor private. Acestea din urmă sunt frânate, de asemenea, de lacunele referitoare la instrumentele de restructurare a datoriilor sectorului corporativ și la legislația privind insolvența. În pofida anumitor progrese înregistrate în câteva țări în anul 2014, este necesară continuarea accelerării măsurilor de politică în acest domeniu pentru a facilita procesul de reducere a gradului de îndatorare a companiilor (și a gospodăriilor populației). În plus, continuă să fie deosebit de dificilă punerea în aplicare a unor măsuri care vizează intensificarea concurenței în sectoarele protejate ale serviciilor, fiind necesare acțiuni notabile din partea multor state pentru creșterea concurenței prin asigurarea accesului pe aceste piețe a companiilor noi și adesea mai productive și cu un grad de inovare mai ridicat. În condițiile în care reformele sunt credibile și se accelerează implementarea acestora, efectele pozitive generate asupra încrederii, a investițiilor, a creării de locuri de muncă și a creșterii economice vor fi, în general, mult mai extinse decât potențialul impact negativ exercitat de presiunile în sensul scăderii asupra prețurilor pe termen scurt. În prezent nu există dovezi concludente privind existența unor costuri ridicate pe termen scurt generate de punerea în aplicare a reformelor. De altfel, criza a demonstrat cu claritate că nu există nicio alternativă în afara reformelor structurale pentru accelerarea creșterii economice și că amânarea deciziilor dificile nu are drept rezultat decât majorarea ulterioară a costurilor ajustărilor. Implementarea unei strategii coerente, cuprinzătoare și credibile în privința reformelor este esențială atât în vederea maximizării beneficiilor pe termen lung ale acestora, cât și a distribuirii echitabile a poverii ajustării.

1.2. Evoluția economiei românești²⁾

În anul 2014, consolidarea economică a continuat, în pofida turbulențelor provenind din mediul internațional. Pe fondul unei combinații echilibrate de politici economice, criteriile de convergență nominală stipulate în Tratatul de la Maastricht au fost îndeplinite în totalitate, pentru prima oară în perioada postaderare. Totodată, a continuat procesul de convergență reală, dinamica PIB depășind semnificativ ritmul mediu de creștere din Uniunea Europeană.

Din a doua jumătate a anului 2014 se poate considera că procesul dificil de ajustare macroeconomică derulat în România ulterior declanșării crizei financiare globale a readus economia pe o traiectorie sustenabilă, restabilind echilibrul interne și externe. Pentru continuarea evoluției ascendente a economiei fără periclitarea acestor echilibre este esențial ca politicile economice viitoare să se mențină pe coordonate prudente. În același timp, se impune acordarea unei atenții sporite reformelor structurale de natură să amplifice potențialul de creștere a economiei pe termen lung și să susțină viabilitatea acesteia – inclusiv în perspectiva aderării la zona euro – prin creșterea flexibilității și a rezistenței la șocuri.

Economia României a traversat cu succes provocările generate de sursele de tensiune din regiune. Criza din Ucraina nu s-a repercutat asupra economiei românești nici pe canalul financiar, nici pe cel comercial, singurul efect notabil fiind creșterea importurilor de produse alimentare din țările europene afectate de embargoul impus de Rusia. De asemenea, reapariția problemelor privind datoria publică a Greciei nu a afectat sistemul bancar autohton, băncile românești cu capital majoritar grecesc respectând în totalitate cerințele de prudențialitate impuse de Banca Națională a României. Incertitudinea sporită la nivel regional s-a resimțit totuși la nivelul climatului investițional, dar chiar și în aceste condiții marjele obligațiunilor românești față de cele germane au continuat să se diminueze pe parcursul întregului an 2014.

---

²⁾ Sursa: Raport anual 2014, Banca Națională a României.

Rata inflației

Rata anuală a inflației s-a plasat în anul 2014 la niveluri scăzute, evoluând în cea mai mare parte a anului sub limita inferioară a intervalului de variație al țintei (2,5% ±1 punct procentual). La dinamica modestă a prețurilor de consum au contribuit în continuare persistența deficitului de cerere agregată și declinul anticipațiilor privind inflația, factori la care s-au adăugat în a doua jumătate a anului reducerea prețurilor materiilor prime (în principal energetice și agricole) și decelerarea inflației importate.

Pe parcursul primelor opt luni ale anului, inflația a fost relativ stabilă, oscilând în jurul nivelului de 1%, cu un maxim de 1,21% în luna aprilie, ca urmare a majorării accizei la carburanți, și un minim de 0,66% în iunie, datorat în principal aprecierii monedei naționale față de euro. În luna septembrie însă, în urma disipării efectului statistic asociat reducerii cotei TVA pentru unele produse de morărit și panificație la 1 septembrie 2013, rata anuală a inflației a urcat la 1,54%, reintrând în intervalul de variație al țintei. Scăderea abruptă a prețului petrolului și reducerea prețurilor mărfurilor alimentare – ca urmare a excedentului de ofertă creat de succesiunea a doi ani cu recolte peste medie și de închiderea unei piețe importante de desfacere pentru statele europene (Rusia) – au condus însă la reluarea traiectoriei descendente, nivelul atins în luna decembrie (0,83%) situându-se din nou sub intervalul de variație al țintei.

După valorile negative consemnate în cea mai mare parte a anului 2014 ca urmare a efectului de bază indus de scăderea cotei TVA pentru unele produse de morărit și panificație, rata anuală a inflației de bază a revenit în luna septembrie în teritoriul pozitiv și s-a menținut în apropierea nivelului de 1% până la finele anului.

Creșterea economică

Economia României a crescut în anul 2014 cu 2,8%, recuperând aproape integral declinul consemnat după declanșarea crizei financiare globale. Creșterea economică s-a datorat în esență revigorării cererii interne, în principal a consumului privat, în contextul consolidării puterii de cumpărare a populației (majorarea în termeni nominali a veniturilor din salarii și pensii fiind dublată de continuarea dezinflației), dar și al relaxării condițiilor de creditare în monedă națională, în corelație cu reducerile succesive ale ratei dobânzii de politică monetară.

Pe fondul evoluțiilor menționate, încrederea consumatorilor s-a îmbunătățit substanțial, atingând niveluri comparabile cu cele din perioada precriză. Pe ansamblul anului, acumularea de capital nu a reprezentat un element de susținere pentru ritmul PIB real, mai ales în primul semestru, în care atât investițiile tehnologice, cât și lucrările de construcții noi au continuat să se restrângă. Ulterior au devenit însă vizibile indicii de redresare pe ambele segmente, sub influența unui cumul de factori: intrarea în vigoare a legislației referitoare la scutirea de impozit pe profitul reinvestit, reducerea costului finanțării, creșterea veniturilor, ameliorarea încrederii în economie. Restrângerea finanțării bugetare a proiectelor de infrastructură a erodat totuși pe parcursul întregului an dinamica investițiilor în economie. Este de remarcat faptul că accelerarea substanțială a dinamicii PIB real din ultimii doi ani nu a fost precedată de o tendință vizibilă ascendentă a stocului de credite, caracterul autosusținut al creșterii economice fiind de natură să îi confere acesteia un plus de robustețe.

Poziția fiscală

Deficitul bugetului general consolidat a coborât de la 2,2% din PIB în 2013 la 1,5% din PIB la finele anului 2014 (conform SEC 2010), situându-se astfel mult sub ținta de 2,2% din PIB avută în vedere în Programul de convergență 2014-2017. O supraproperformanță similară în raport cu țintele de consolidare fiscală s-a consemnat și la nivelul deficitului cash, a cărui pondere în PIB, preconizată inițial a se reduce de la 2,5% în anul 2013 la 2,2%, s-a diminuat până la 1,9%. Ecartul între cifrele de deficit SEC 2010 și cash s-a menținut în teritoriu negativ, în condițiile în care o parte însemnată din cheltuielile bugetare conform celei de-a doua definiții a fost destinată achitării de despăgubiri al căror quantum a fost deja reflectat în execuțiile bugetare SEC 2010 aferente anilor anteriori.

La reducerea deficitului au contribuit atât factori de natură structurală, cât și îmbunătățirea poziției ciclice a economiei, în condițiile în care creșterea economică s-a menținut la un nivel superior dinamicii evaluate a PIB potențial. Consolidarea fiscală întreprinsă a fost însă de natură preponderent structurală, efortul de ajustare fiind localizat cu precădere la nivelul cheltuielilor, în condițiile în care, în pofida unei creșteri a volumului fondurilor europene care tranzitează bugetul (de la 1,4% din PIB în anul 2013 la 1,7% din PIB în anul 2014), ponderea în PIB a cheltuielilor totale a scăzut de la 35,2% la 34,9%. Cele mai recente evaluări ale Comisiei Europene indică faptul că deficitul structural (exprimat ca pondere în PIB potențial la prețuri curente) s-a diminuat de la 1,5% în anul 2013 la 1% în anul 2014, nivelul înregistrat fiind în concordanță cu atingerea cu un an înainte de termen a obiectivului pe termen mediu care-i revine României în urma operaționalizării prevederilor brațului preventiv al Pactului de stabilitate și creștere și a obligațiilor asumate prin semnarea Tratatului privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în cadrul Uniunii Economice și Monetare.

Conturile externe

În anul 2014, poziția externă a economiei românești și-a menținut evoluția sustenabilă, în condițiile în care corecția înregistrată de deficitul contului curent în perioada precedentă (până la 0,8% din PIB, după patru ani de oscilare în jurul valorii de 4,5%) a fost urmată de o nouă restrângere, până la 0,4% din PIB.

Spre deosebire de anul 2013, când ajustarea s-a produs, în principal, la nivelul balanței bunurilor, contribuția dominantă a venitului excedentului record al balanței serviciilor (5,9 miliarde euro, comparativ cu un deficit comercial de 5,4 miliarde euro). Aproape jumătate din plusul de încasări obținut de companiile autohtone din prestările de servicii pentru clienți externi s-a datorat serviciilor creative, această poziție depășind contribuția exporturilor de servicii de transport. Îmbunătățirea soldului contului curent a fost susținută și de restrângerea deficitului balanței veniturilor primare, îndeosebi datorită reducerii plăților de dobânzi aferente împrumuturilor externe, dar și creșterii fondurilor europene primite sub formă de subvenții (Fondul European de Garantare Agricolă).

În ceea ce privește balanța bunurilor, deficitul a rămas aproape nemodificat comparativ cu anul precedent, dar au avut loc evoluții divergente ale tranzacțiilor cu principalele regiuni-partenere – reducere a excedentului comercial față de piețele extracomunitare, respectiv restrângere a deficitului pe relația cu Uniunea Europeană.

O influență negativă asupra soldului contului curent a exercitat balanța veniturilor secundare, afectate de reducerea (cu 1 miliard euro) a finanțării europene încadrate pe poziția transferurilor curente (în special Fondul Social European). Absorbția de fonduri comunitare nerambursabile s-a intensificat însă vizibil pe segmentul finanțării proiectelor de investiții, transferurile de capital cu această destinație apropiindu-se de 4 miliarde euro (valoare superioară cu mai mult de 30% celei din anul 2013).

Datoria externă totală și-a păstrat traiectoria descendentă, ajungând la 62,9% din PIB (cu circa 5 puncte procentuale sub nivelul anului anterior).

Șomaj, salarii, productivitate

Condițiile de pe piața muncii s-au ameliorat gradual pe parcursul anului 2014, odată cu refacerea încrederii în economie, însă majorarea cu o treime a locurilor de muncă vacante nu s-a concretizat într-o creștere corespunzătoare a angajărilor din rândul șomerilor și a numărului de salariați raportat de angajatori. Astfel, majorarea efectivului de salariați (cu 1,3%) s-a plasat ușor sub media anului anterior, evoluția reflectând în bună măsură persistența deficiențelor structurale din sistemul de învățământ, insuficient orientat către formarea competențelor solicitate pe piața muncii.

Similar anului anterior, angajările s-au realizat preponderent în sectorul privat, mai ales în sectorul serviciilor de piață și în industrie (cu precădere în industria auto și în ramurile conexe). În pofida consolidării creșterii economice pe parcursul ultimilor patru ani, efectivul salariaților a recuperat doar jumătate din declinul înregistrat în perioada noiembrie 2008 – martie 2011; persistența decalajului se datorează industriei și construcțiilor și reflectă, pe de o parte, modificările survenite în structura producției industriale în favoarea ramurilor cu nivel tehnologic mai ridicat, iar pe de altă parte, trenarea activității în unele sectoare.

Din perspectiva ofertei excedentare de forță de muncă, evoluțiile nu au fost omogene, o restrângere fiind reflectată numai de rata șomajului BIM, care a ajuns în decembrie 2014 la minimul ultimilor 5 ani (6,6%, cu 0,5 puncte procentuale sub media anului 2013); rata șomajului înregistrat indică mai curând o stagnare, media anuală (5,3%) fiind similară celei din anul anterior. În structură, șomajul în rândul tinerilor (metodologie BIM) a rămas ridicat, rata acestuia crescând chiar cu 0,4 puncte procentuale față de anul 2013 (până la 24,1%).

Absorbția forței de muncă a fost însoțită de o ușoară accelerare a dinamicii anuale a câștigului salarial mediu brut (5,3%), depășindu-se astfel plafonul de 5% la care indicatorul s-a menținut trei ani consecutivi. Majorări salariale mai substanțiale au fost acordate de companiile private, rata anuală dublându-se comparativ cu anul 2013 (6,1%), inclusiv sub influența celor două etape de creștere a salariului minim brut pe economie din cursul anului 2014 (de la 800 lei la 850 lei la 1 ianuarie și, respectiv, la 900 lei la 1 iulie). La nivel sectorial, tendința a fost imprimată de serviciile de piață (+5 puncte procentuale, până la 6,7%, inclusiv în contextul dezvoltării alerte a sectorului IT&C) și de industrie (+1,9 puncte procentuale, până la 6,5%), creșterile salariale acordate de companiile din sectorul manufacturier fiind însă mai puțin pronunțate comparativ cu cele din industria extractivă. Ritmuri pozitive de creștere a câștigului salarial brut s-au înregistrat și în sistemul public (+2,3%), atât datorită modificării nivelului minim pe economie, cât și ca urmare a majorărilor salariale care au vizat profesorii debutanți, medicii rezidenți și funcțiile de demnitate publică alocate la nivelul administrației locale.

Pe fondul unor câștiguri de productivitate mai puțin consistente și al unui ritm mai alert de creștere a salariilor, evoluția costurilor unitare cu forța de muncă a fost mai puțin favorabilă în anul 2014 (+0,3%, față de -1,3% în anul precedent), în special în industrie. Riscul apariției unor presiuni inflaționiste asociate evoluției costurilor unitare cu forța de muncă este limitat pe termen scurt de existența unui deficit de cerere, însă acest risc devine relevant pe termen mediu, în condițiile în care tendința continuă, iar economia își îmbunătățește poziția ciclică. În plus, nu trebuie neglijat efectul advers exercitat asupra competitivității externe, mai ales în contextul tendinței de apreciere manifestate în ultimii doi ani de cursul de schimb nominal efectiv (măsurat față de primii 42 de parteneri comerciali) și al unor dinamici inferioare ale ULC la nivelul competitorilor.

Convergența economică

România este în prezent unicul stat membru al Uniunii Europene aflat în afara zonei euro care a avansat o dată-țintă pentru adoptarea monedei unice, celelalte țări cu acest statut optând pentru o atitudine de expectativă.

Conform Programului de convergență 2015-2018, Guvernul României își păstrează angajamentul de adoptare a euro la data de 1 ianuarie 2019, asumat în ediția precedentă a documentului. Îndeplinirea acestui obiectiv foarte ambițios presupune însă coagularea unui consens de substanță la nivel politic, precum și al întregii societăți, cu privire la eforturile pe care le implică și la principalele coordonate ale procesului, elaborarea unei foi de parcurs cu obiective intermediare clar definite fiind extrem de importantă pentru coerența și credibilitatea demersului. Pentru ca economia națională să facă față cu succes exigențelor apartenenței la zona euro, se impun realizarea reformelor structurale necesare din perspectiva asigurării unei competitivități ridicate a economiei și atingerea în prealabil a unui grad suficient de convergență economică durabilă – deopotrivă reală și nominală –, nu doar îndeplinirea criteriilor de la Maastricht, care, în cazul României, s-a produs în premieră la nivelul lunii iunie 2014.

După șase luni consecutive de îndeplinire a criteriului referitor la stabilitatea prețurilor, în decembrie 2014 – deși rata anuală a IPC s-a situat sub limita inferioară a intervalului țintit de Banca Națională a României – rata medie anuală a indicelui armonizat al prețurilor de consum (IAPC) s-a plasat la 1,4%, cu 1,8 puncte procentuale sub valoarea din decembrie 2013, dar cu 0,1 puncte procentuale peste nivelul de referință aferent criteriului. Situația a fost generată de caracterul inerțial imprimat ratei medii a inflației de modul de calcul, care determină reflectarea cu o anumită întârziere a dezinflației vizibile la nivelul ratelor anuale. Este însă important de menționat că valoarea de referință a criteriului s-a plasat la un nivel extrem de redus față de valorile istorice, în contextul scăderii substanțiale a prețurilor la energie în ultima parte a anului 2014, care a contribuit la înregistrarea unor rate negative ale inflației IAPC într-un număr tot mai mare de state membre ale Uniunii Europene.

În planul sustenabilității finanțelor publice, deficitul bugetului consolidat a cunoscut în anul 2014 o nouă reducere, până la 1,5% din PIB, semnificativ sub plafonul de 3% din PIB stabilit de Tratatul de la Maastricht. Ajustarea fiscală a continuat să se realizeze preponderent prin reducerea cheltuielilor, una dintre pozițiile sensibil afectate fiind cea a investițiilor publice.

În condițiile îmbunătățirii percepției riscului asociat economiei românești, ratele dobânzilor pe termen lung, situate încă din anul 2013 la valori compatibile cu satisfacerea criteriului de la Maastricht, au continuat să urmeze o traiectorie descendentă pe parcursul anului 2014. Astfel, nivelul de 4,5% înregistrat în decembrie 2014 s-a încadrat lejer în plafoanele aferente criteriului.

Îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de la Maastricht este condiționată de atingerea unui nivel ridicat de convergență reală, care le oferă susținere prin diminuarea expunerii economiei la șocuri asimetrice, precum și prin limitarea diferențelor în transmisia celor simetrice. Cel mai sintetic indicator al gradului de convergență reală este nivelul PIB pe locuitor. În România, PIB pe locuitor exprimat conform standardului puterii de cumpărare s-a plasat în anul 2014 la circa 52% din cel al zonei euro. Acest decalaj s-a îngustat considerabil – cu peste 20 de puncte procentuale – în cursul ultimilor 10 ani, însă adoptarea cu succes a monedei unice presupune continuarea progreselor în acest plan, astfel încât România să atingă în prealabil un nivel cel puțin comparabil cu cele la care a avut loc intrarea altor state în zona euro (58% în cazul Estoniei, 60% pentru Letonia, 65% pentru Slovacia).

În ceea ce privește poziționarea din perspectiva tabloului de bord definit în cadrul Procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, în anul 2014 România a continuat să se încadreze în intervalele de referință pentru 10 dintre cei 11 indicatori.

În afara zonei de confort s-a plasat doar poziția investițională netă, un nivel negativ al acesteia fiind, de altfel, o trăsătură comună a economiilor Uniunii Europene aflate în proces de catching-up. Și în acest caz însă, pe fondul unuia dintre cele mai alerte ritmuri de creștere economică din Uniunea Europeană și al restrângerii deficitului de cont curent, anul 2014 a consemnat o ajustare până la -56,9% din PIB. În pofida evoluției favorabile a indicatorilor din tabloul de bord, România face obiectul supravegherii în cadrul Procedurii privind dezechilibrele macroeconomice, decizia Comisiei Europene din noiembrie 2014 fiind motivată prin întârzierile înregistrate în finalizarea evaluărilor semestriale din cadrul acordului de tip preventiv încheiat cu Uniunea Europeană și Fondul Monetar Internațional.

Politica monetară

Politica monetară a urmărit în anul 2014 ancorarea anticipațiilor inflaționiste și realizarea stabilității prețurilor pe termen mediu, corespunzător țintei staționare de inflație de 2,5% ±1 punct procentual, concomitent cu sprijinirea activității de creditare și a refacerii încrederii, de natură să contribuie la redresarea sustenabilă a economiei românești.

Mediul de implementare a politicii monetare a fost marcat de acțiunea dezinflaționistă conjugată a unor factori interni și externi – sub impactul cărora rata anuală a inflației a coborât încă din luna ianuarie și s-a menținut ulterior sub limita inferioară a intervalului de variație al țintei sau în imediata sa proximitate –, dar și de resuscitarea sporadică a unor surse generatoare de volatilitate și incertitudine precum situațiile din Ucraina și Grecia, cu efecte limitate totuși asupra economiei românești. Cele două episoade de dezinflație survenite pe parcursul anului s-au datorat preponderent influenței tranzitorii a șocurilor de natura ofertei produse în anul 2013 și în a doua parte a anului 2014, care s-au suprapus peste efectele de durată exercitate de reducerea anticipațiilor inflaționiste și de decelerarea inflației în zona euro, precum și de persistența deficitului de cerere agregată, ale cărui presiuni în sensul diminuării inflației au tins însă să scadă ușor, în condițiile prelungirii trendului ascendent al economiei românești.

În perioada următoare, politica monetară va continua să urmărească asigurarea stabilității prețurilor pe termen mediu, prin ancorarea solidă a anticipațiilor inflaționiste și într-o manieră care să sprijine creșterea economică – inclusiv prin refacerea încrederii și prin revigorarea procesului de creditare –, în condițiile menținerii coerenței temporale a acestora și ale sincronizării sale cu ciclurile politicilor monetare ale băncilor centrale din regiune și din zona euro.

Politica fiscală

Potrivit Programului de convergență 2014-2017, anul 2014 ar fi trebuit să reprezinte un an de pauză în procesul de ajustare fiscală structurală necesar atingerii obiectivului pe termen mediu în anul 2015, în condițiile în care dimensiunea consolidării fiscale din anul 2013 fusese superioară efortului recomandat (0,5 puncte procentuale de PIB), iar România beneficia de clauza de investiții, în baza căreia îi era permisă o deviație temporară de 0,2 puncte procentuale de la traiectoria de ajustare.

Cu toate acestea, politica fiscală a continuat să acționeze prociclic în anul 2014, ajustarea structurală realizată fiind evaluată de Comisia Europeană la 0,5 puncte procentuale de PIB. Rezultatul s-a datorat cu precădere unei execuții bugetare mult inferioare nivelului prevăzut în cazul alocărilor pentru investiții publice și consum intermediar.

Deficitul structural a fost redus la 1% din PIB, obiectivul pe termen mediu fiind atins cu un an înainte de termen.

Finanțarea deficitului bugetar s-a realizat echilibrat din perspectiva recursului la piețe (internă, respectiv externă). În ceea ce privește titlurile în lei, ponderea stocului de datorie pe termen scurt a consemnat o creștere ușoară de la 6,2% la 6,7% din datoria publică totală.

Politica structurală

Implementarea reformelor structurale a încetinit pe parcursul anului 2014, întârzierile consemnate în unele domenii conducând, de altfel, la nefinalizarea evaluărilor din cadrul acordului de tip preventiv încheiat cu Uniunea Europeană și Fondul Monetar Internațional.

Măsurile adoptate pentru reducerea cuantumului plăților restante la nivelul unor companii de stat din sectorul transporturilor și din cel energetic s-au dovedit insuficiente pentru atingerea țăntelor asumate, progresele pe linia îmbunătățirii guvernantei corporative, transparenței și monitorizării întreprinderilor de stat au fost limitate, în special în sectorul transporturilor, iar unele dintre etapele de dereglementare a pieței gazelor naturale pentru consumatorii casnici au fost amânate.

Progrese semnificative s-au înregistrat în anul 2014 la nivelul absorbției fondurilor europene, însă România continuă să se plaseze pe ultimul loc între noile state membre. Gradul de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune a depășit la sfârșitul anului 50%, respectiv 8,8 miliarde euro încasate plus avansuri depuse spre decontare de circa 1 miliard euro; la acestea se adaugă fondurile pentru dezvoltare rurală și pescuit, al căror stoc total a ajuns la 5,4 miliarde euro. Cea mai înaltă rată de absorbție (72%) a fost consemnată în cazul Programului Operațional pentru Dezvoltarea Capacității Administrative (PODCA), programele destinate infrastructurii de bază (transport, mediu, dezvoltarea resurselor umane) atingând niveluri net inferioare (între 42% și 57%).

B. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ A ROMÂNIEI

2. POTENȚIALUL ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

În analiza potențialului economiei românești s-au avut în vedere *resursele de energie primară, inclusiv producția, importul și consumul, precum și resursele umane*. Menționăm că fondul funciar, care reprezintă o altă componentă importantă a potențialului economiei românești, a fost tratat la capitolul de agricultură.

2.1. Resurse de energie primară

Economia românească este într-un activ proces de restructurare, în vederea eficientizării utilizării resurselor interne și a sporirii gradului ei de atractivitate, atât pentru investitorii privați interni, cât și pentru cei străini, în condițiile respectării standardelor europene de mediu și a creșterii calității produselor oferite beneficiarilor. Experți ai Comisiei Europene apreciază că:

„... în Europa Centrală și de Est, sectorul energetic *reprezintă cheia restructurării economice...*”, deoarece sectorul energetic este cel care influențează fundamental evoluția întregii societăți.

În acest context, cerințele strategiilor pentru sectorul energetic se referă la:

- accelerarea materializării condițiilor pentru liberalizarea pieței de energie;
- îmbunătățirea eficienței energetice și creșterea importanței utilizării surselor de energie regenerabilă;
- realizarea, în condiții de înaltă fiabilitate, a alimentării cu energia necesară structurilor economice existente;
- reducerea treptată a impactului negativ exercitat asupra mediului, de către unele activități din sectorul de producere și distribuire a energiei.

În acest mod se creează premise realiste pentru o energie sigură și accesibilă. Totodată, acestea reprezintă și principalele provocări la care este supus sectorul energetic în condițiile în care România trebuie să recupereze decalajul de performanță economică față de țările dezvoltate ale Uniunii Europene.

În anul 2014 resursele de energie primară au reprezentat 40235 mii tone echivalent petrol¹⁾, din care producția a deținut 65,4%. Structura resurselor de energie primară a fost următoarea: 33,9% țiței și produse petroliere din import; 27,2% gaze naturale; 15,4% cărbuni și cocs din import; 12,9% energie hidroelectrică și nucleare-electrică; 9,5% lemne de foc (inclusiv biomasă); 0,7% energie provenită de la alți combustibili; 0,2% energie electrică din import; 0,1% energie provenită din surse neconvenționale.

Tabel 2.1.1. Resursele de energie primară

	Energie primară		- mii tone echivalent petrol ¹⁾ -			
	- total -		din care:			
	2013	2014	Producție	Import	2013	2014
Resurse	39244	40235	25853	26314	9993	10757
Cărbuni	6060	5736	4656	4448	594	498
din care:						
Lignit	4607	4484	4008	3845	38	86
Cocs din import	451	465	-	-	451	465
Gaze naturale ²⁾	11557	10943	8687	8854	1177	470
Țiței ³⁾	10141	11371	4028	3952	5297	6725
Produse petroliere din import	2225	2280	-	-	2225	2280
Lemne de foc (inclusiv biomasă)	3825	3806	3657	3646	100	110
Alți combustibili	309	298	188	171	110	116
Energie hidroelectrică și nucleare-electrică ⁴⁾	4591	5195	4591	5195	-	-
Energie electrică din import	39	93	-	-	39	93
Energie din surse neconvenționale	46	48	46	48	-	-

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

²⁾ Exclusiv gazolină și etanol din schelele de extracție.

³⁾ Inclusiv gazolină și etanol din schelele de extracție.

⁴⁾ Inclusiv energia eoliană.

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

În anul 2014, structura resurselor energetice pe cele două principale surse de proveniență ale energiei primare, a înregistrat următoarele aspecte:

- la producția internă, structura a fost dominată de gazele naturale (33,6% din total), urmată de energie hidroelectrică și nuclearo-electrică (19,7%), de cărbuni (16,9%), țiței (15,0%), lemne de foc, inclusiv biomasă (13,9%), alți combustibili și energie din surse neconvenționale (0,8%);
- la import, cea mai mare pondere au deținut-o țițeiul și produsele petroliere (83,7%), cărbunii și cocsul (9,0%), gazele naturale (4,4%); energia electrică a avut o pondere de doar 0,9%.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, resursele de energie primară au înregistrat o ușoară creștere (+991 mii tone echivalent petrol, respectiv +2,5%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, pe categorii de resurse de energie primară s-au înregistrat următoarele modificări:

- s-au majorat resursele de: țiței (+1230 mii tone echivalent petrol, respectiv +12,1%), energie hidroelectrică, eoliană și nuclearo-electrică (+604 mii tone echivalent petrol, respectiv +13,2%), produse petroliere din import (+55 mii tone echivalent petrol, respectiv +2,5%), energie electrică din import (+54 mii tone echivalent petrol, respectiv +138,5%), cocs din import (+14 mii tone echivalent petrol, respectiv +3,1%);
- s-au micșorat resursele de: gaze naturale (-614 mii tone echivalent petrol, respectiv -5,3%), cărbune (-324 mii tone echivalent petrol, respectiv -5,3%, din care lignit -123 mii tone echivalent petrol, respectiv -2,7%), lemne de foc, inclusiv biomasă (-19 mii tone echivalent petrol, respectiv -0,5%).

2.1.1. Producția de energie primară

În anul 2014, producția de energie primară a însumat 26314 mii tone echivalent petrol și comparativ cu anul 2013 a înregistrat o ușoară creștere (+461 mii tone echivalent petrol, respectiv +1,8%).

Analiza evoluției producției de energie primară, pe categorii, în anul 2014 comparativ cu anul 2013, evidențiază următoarele modificări:

- s-a majorat producția de: energie hidroelectrică, eoliană și nuclearo-electrică (+604 mii tone echivalent petrol, respectiv +13,2%), gaze naturale (+167 mii tone echivalent petrol, respectiv +1,9%);
- s-a micșorat producția de: cărbune (-208 mii tone echivalent petrol, respectiv -4,5%), țiței (-76 mii tone echivalent petrol, respectiv -1,9%), alți combustibili (-17 mii tone echivalent petrol, respectiv -9,0%), lemne de foc, inclusiv biomasă (-11 mii tone echivalent petrol, respectiv -0,3%).

2.1.2. Importul de energie primară

În anul 2014, importul de energie primară a înregistrat o ușoară creștere față de anul 2013.

Analiza evoluției importurilor de energie primară, pe categorii de surse de energie primară, evidențiază următoarele aspecte:

- s-au majorat cantitățile importate de: țiței (+1428 mii tone echivalent petrol, respectiv +27,0%), produse petroliere (+55 mii tone echivalent petrol, reprezentând +2,5%), energie electrică (+54 mii tone echivalent petrol, respectiv +138,5%) și cocs (+14 mii tone echivalent petrol, respectiv +3,1%);
- s-au înregistrat scăderi ale importurilor de: gaze naturale (-707 mii tone echivalent petrol, respectiv -60,1%), cărbuni (-96 mii tone echivalent petrol, respectiv -16,2%).

Gradul de independență energetică

În anul 2014, gradul mediu de independență energetică (determinat ca raport între producția de energie primară și cantitatea de energie primară disponibilă în perioada de referință) a fost de 83,4%, în creștere față de anul anterior (+1,7 puncte procentuale).

Tabel 2.1.2. Gradul de independență energetică

- procente -

	2013	2014	2014 față de 2013, pp ¹⁾ (+/-)
Total²⁾	81,7	83,4	+1,7
Cărbune (inclusiv cocs)	81,9	77,8	-4,1
Țitei	43,4	38,2	-5,2
Gaze naturale ³⁾	87,8	93,6	+5,8

¹⁾ Puncte procentuale.²⁾ Inclusiv produsele energetice obținute și consumate în gospodăriile populației.³⁾ Exclusiv gazolina și etanul din schelele de extracție care sunt cuprinse la Țitei.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, gradul de independență energetică, pe principalele categorii de resurse energetice a crescut cu 5,8 puncte procentuale la gaze naturale, dar a scăzut cu 5,2 puncte procentuale la Țitei.

2.1.3. Consumul de energie

2.1.3.1. Consumul intern brut de energie

În anul 2014, consumul intern brut de energie a fost de 31538 mii tone echivalent petrol.

Structura consumului intern brut de energie, pe principalele componente a fost următoarea: 30,0% gaze naturale, 24,9% Țitei și produse petroliere, 18,1% cărbune (inclusiv cocs) și 5,5% energie electrică.

Tabel 2.1.3. Consumul intern brut de energie- mii tone echivalent petrol¹⁾ -

	2013	2014	Structura, %		2014 față de 2013	
			2013	2014	+/-	%
Total²⁾	31634	31538	100,0	100,0	-96	99,7
din care:						
Energie electrică	1569	1719	5,0	5,5	+150	109,6
Cărbune (inclusiv cocs)	5725	5719	18,1	18,1	-6	99,9
Țitei și produse petroliere	7705	7864	24,4	24,9	+159	102,1
Gaze naturale ³⁾	9892	9459	31,3	30,0	-433	95,6

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).²⁾ Inclusiv produsele energetice obținute și consumate în gospodăriile populației.³⁾ Exclusiv gazolina și etanul din schelele de extracție care sunt cuprinse la Țitei.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, consumul intern brut de energie a înregistrat o scădere de 96 mii tone echivalent petrol (respectiv -0,3%).

Consumul intern brut de energie pe principalele componente a prezentat următoarele tendințe:

- a crescut consumul intern brut de : Țitei și produse petroliere (+159 mii tone echivalent petrol, respectiv +2,1%), energie electrică (+150 mii tone echivalent petrol, respectiv +9,6%);
- s-a redus consumul intern brut de: gaze naturale (-433 mii tone echivalent petrol, respectiv -4,4%), cărbune, inclusiv cocs (-6 mii tone echivalent petrol, respectiv -0,1%).

2.1.3.2. Consumul final energetic

În anul 2014, consumul final energetic a fost de 21736 mii tone echivalent petrol, având pe principalele activități, următoarea structură: 34,1% populație, 29,7% industrie (inclusiv construcții), 25,3% transporturi, 9,0% alte activități, 1,9% agricultură, silvicultură și pescuit.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, consumul final energetic a avut o ușoară scădere (-149 mii tone echivalent petrol).

Tabel 2.1.4. Consumul final energetic

- mii tone echivalent petrol¹⁾ -

	2013	2014	2014 față de 2013		Structura, %	
			+/-	%	2013	2014
Consumul final energetic	21885	21736	-149	99,3	100,0	100,0
Industrie (inclusiv construcții)	6307	6456	+149	102,4	28,8	29,7
Agricultură, silvicultură și pescuit	472	426	-46	90,3	2,2	1,9
Transporturi	5364	5489	+125	102,3	24,5	25,3
Alte activități	1994	1953	-41	97,9	9,1	9,0
Populație	7748	7412	-336	95,7	35,4	34,1

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, evoluția consumului final energetic pe principalele activități din economie a prezentat următoarele aspecte:

- s-a înregistrat o scădere a consumului final energetic: la populație (-336 mii tone echivalent petrol, respectiv -4,3%), în agricultură (-46 mii tone echivalent petrol, respectiv -9,7%), în alte activități (-41 mii tone echivalent petrol, respectiv -2,1%);
- a crescut consumul final energetic: în industrie (+149 mii tone echivalent petrol, respectiv +2,4%), în transporturi (+125 mii tone echivalent petrol, respectiv +2,3%);
- a crescut ponderea în total consum final energetic în industrie (+0,9 puncte procentuale) și în transporturi (+0,8 puncte procentuale) și a scăzut la populație (-1,3 puncte procentuale).

2.1.3.3. Consumul de energie, pe locuitor

În anul 2014, consumul intern brut de energie pe locuitor a fost de 1,584 tone echivalent petrol, în creștere față de anul anterior (+0,001 tone echivalent petrol pe locuitor, respectiv +0,1%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, consumul final energetic pe locuitor s-a majorat în transporturi cu 3,0% și în industrie (inclusiv construcții) cu 2,5% și s-a diminuat, în agricultură, silvicultură și pescuit cu -12,5% și în sectorul rezidențial și al altor activități cu -3,7%.

Tabel 2.1.5. Consumul de energie, pe locuitor

- tone echivalent petrol¹⁾/ locuitor -

	2013	2014 ²⁾	2014 față de 2013	
			+/-	%
Consum intern brut de energie	1,583	1,584	+0,001	100,1
Consum final energetic:				
- industrie (inclusiv construcții)	0,316	0,324	+0,008	102,5
- agricultură, silvicultură și pescuit	0,024	0,021	-0,003	87,5
- transporturi	0,268	0,276	+0,008	103,0
- rezidențial și al altor activități	0,488	0,470	-0,018	96,3

¹⁾ Echivalent petrol (10000 kcal/kg).

²⁾ Date provizorii.

2.1.4. Producția de energie electrică

2.1.4.1. Puterea instalată a grupurilor electrogene la sfârșitul anului

La sfârșitul anului 2014, puterea instalată a grupurilor electrogene a fost de 23884 mii kW, din care 53,3% în centralele termoelectrice, 27,7% în centralele hidroelectrice și 19,0% în centrale eoliene și solar fotovoltaice.

Tabel 2.1.6. Puterea instalată a grupurilor electrogene (la sfârșitul anului)

- mii kW -

	2013	2014	2014 față de 2013		Structura, %	
			+/-	%	2013	2014
Total	22947	23884	+937	104,1	100,0	100,0
Termoelectrică	12803	12734	-69	99,5	55,8	53,3
Hidroelectrică	6610	6613	+3	100,0	28,8	27,7
Eoliană	3534 ¹⁾	4537 ¹⁾	+1003	128,4	15,4	19,0
Pe locuitor ²⁾ (W)	1148	1200 ³⁾	+52	104,5	x	x

¹⁾ Inclusiv energia solară fotovoltaică.

²⁾ S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

³⁾ Date provizorii.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, puterea instalată a grupurilor electrogene a crescut cu 4,1%, o creștere semnificativă având puterea instalată pentru producerea de energie eoliană.

În anul 2014, *puterea instalată a grupurilor electrogene pe locuitor* era de 1200 W, în creștere cu 4,5% față de cea înregistrată în anul anterior.

2.1.4.2. Producția de energie electrică

În anul 2014, producția de energie electrică a fost de 65675 milioane kWh, din care 58,7% a fost termoelectrică și 41,3% hidroelectrică, eoliană și solară fotovoltaică.

Tabel 2.1.7. Producția de energie electrică

	2013	2014	2014 față de 2013		- milioane kWh -	
			Structura, %		2013	2014
			+/-	%		
Total	58888	65675	+6787	111,5	100,0	100,0
Termoelectrică	38641	38579	-62	99,8	65,6	58,7
Hidroelectrică	15307	19279	+3972	125,9	26,0	29,4
Eoliană	4940 ¹⁾	7817 ¹⁾	+2877	158,2	8,4	11,9
Pe locuitor ²⁾ (kWh)	2947	3299 ³⁾	+352	111,9	x	x

¹⁾ Inclusive energia solară fotovoltaică.

²⁾ S-au utilizat **datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an**, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

³⁾ Date provizorii.

În anul 2014, față de anul anterior, producția de energie electrică a crescut cu 6787 milioane kWh (+11,5%); pe tipuri de unități de producție se constată o scădere la producția de energie termoelectrică cu 62 milioane kWh (-0,2%) și o creștere a producției de energie hidroelectrică cu 3972 milioane kWh (+25,9%) și a producției de energie eoliană și solară fotovoltaică cu 2877 milioane kWh (58,2%).

În anul 2014, *producția de energie electrică pe locuitor* a fost de 3299 kWh. Comparativ cu anul anterior acest indicator a crescut cu 352 kWh (respectiv cu +11,9%).

2.1.4.3. Structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat

În anul 2014, structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat a avut următoarele caracteristici: 46,0% din producție s-a obținut din cărbune – în special din lignit (38,7%); 20,8% din gaze naturale și 0,2% din produse petroliere lichide.

Tabel 2.1.8. Structura producției de energie termoelectrică, după felul combustibilului consumat

	2013	2014	- procente -	
			2014 față de 2013, pp ¹⁾	(+/-)
Energie termoelectrică - total	100,0	100,0		x
din care, produsă cu:				
Cărbune	43,7	46,0		2,3
din acesta: lignit	35,6	38,7		3,1
Produse petroliere lichide	0,2	0,2		0,0
Gaze naturale	23,9	20,8		-3,1

¹⁾ Puncte procentuale.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structura producției de energie termoelectrică (în funcție de combustibilul consumat) a înregistrat o creștere la cărbune cu 2,3 puncte procentuale iar la gaze naturale, s-a înregistrat o scădere de 3,1 puncte procentuale.

2.2. Resurse umane

2.2.1. Populația și fenomenele demografice

La 1 ianuarie 2015, populația rezidentă a României a fost de 19870,6 mii locuitori, din care 9707,1 mii bărbați (48,9%) și 10163,6 mii femei (51,1%). În perioada 2013-2015 (1 ianuarie), valorile negative ale sporului natural împreună cu soldul negativ al migrației internaționale au determinat scăderea populației țării, cu peste 149 mii locuitori.

Tabel 2.2.1. Populația rezidentă pe sexe și medii

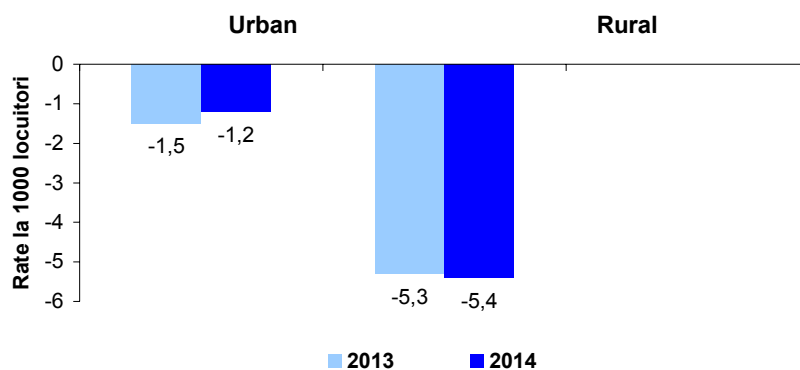
Data	Total	Masculin	Feminin	- persoane -	
				Urban	Rural
1 ianuarie 2013	20020074	9761480	10258594	10790541	9229533
1 iulie 2013	19985814	9754851	10230963	10770879	9214935
1 ianuarie 2014	19947311	9746052	10201259	10749003	9198308
1 iulie 2014	19913193	9728663	10184530	10726149	9187044
1 ianuarie 2015	19870647	9707074	10163573	10699039	9171608

Notă: Pentru perioada 2013-2015 s-a utilizat populația rezidentă estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011. Datele sunt definitive.

Principalul factor care a influențat scăderea populației în anul 2014 a fost sporul natural negativ. Evoluția ascendentă a natalității și a mortalității (mortalitatea depășind sensibil natalitatea) a determinat, în anul 2014, o rată a sporului natural negativ de -3,1 persoane la 1000 locuitori, apropiat ca dimensiune cu cel din anul 2013 (-3,3 persoane la 1000 locuitori).

În anul 2014, decalajul dintre sporul natural negativ pe medii de rezidență s-a menținut, în mediul urban evidențiindu-se un spor natural negativ de -1,2‰ (-1,5‰ în anul 2013), iar în mediul rural un spor natural negativ de -5,4‰ (-5,3‰ în anul 2013).

Grafic 2.2.1. Sporul natural al populației pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Schimbările care au avut loc în dinamica populației sunt rezultatul direct al tendințelor înregistrate la nivelul fenomenelor demografice (natalității, mortalității și migrației).

Structura pe vârste a populației poartă amprenta caracteristică a unui proces de îmbătrânire demografică cauzat, în principal, de scăderea natalității care, în perioada 2013-2015 a determinat reducerea populației tinere (0-14 ani) cu peste 58 mii persoane. În paralel, creșterea speranței de viață a determinat în aceeași perioadă creșterea numărului populației vârstnice de 65 ani și peste cu peste 117 mii persoane.

În perioada 2013-2015, ponderea populației tinere de 0-14 ani, a scăzut de la 15,7% în anul 2013, la 15,5% în anul 2015, iar ponderea populației vârstnice a crescut de la 16,3% în anul 2013, la 17% în anul 2015.

La 1 ianuarie 2015, populația adultă de 15-64 ani reprezintă 67,5% din populația totală, în timp ce în anul 2013 ponderea a fost de 68%, scăderea fiind de 208 mii persoane.

La începutul anului 2015, persoanele vârstnice de 80 ani și peste, „longevivii”, dețineau 4,1% din totalul populației, proporția fiind superioară la femeile vârstnice (5,2%), față de bărbații vârstnici (3%).

Implicațiile sociale și economice ale creșterii rapide, mai ales a segmentului populației „foarte bătrâne” (peste 80 ani) sunt foarte importante. Dacă grupele „mai tinere” (65-69 ani) ale populației vârstnice pot fi încă active din punct de vedere economic, fiind capabile să se întrețină singure, cei „foarte bătrâni” (80 ani și peste), mai ales femeile, sunt tot mai dependenți de ceilalți, necesitând suport social și medical special.

Structura populației pe vârste și medii rezidențiale confirmă faptul că, procesul de îmbătrânire demografică este mai accentuat în mediul rural, unde numărul populației vârstnice de 65 ani și peste este mai mare de 1,3 ori decât cel din mediul urban.

La 1 ianuarie 2015, raportul de masculinitate a fost de 95,5 persoane de sex masculin la 100 persoane de sex feminin. Până la vârsta de 53 ani, numărul bărbaților a fost mai mare decât cel al femeilor. După această vârstă, numărul femeilor devine mai mare, ajungând la grupa de vârstă de 80 ani și peste, de 1,8 ori mai mare decât cel al bărbaților.

Indicele de îmbătrânire demografică²⁾ și raportul de dependență demografică³⁾ au fost direct influențate de scăderea numărului de copii și de creșterea populației vârstnice. În perioada 2013-2015, indicele de îmbătrânire a crescut de la 103,8 în anul 2013, la 109,6 persoane vârstnice la 100 persoane tinere în anul 2015, iar raportul de dependență demografică a crescut de la 47,0 în anul 2013, la 48,1 persoane tinere și vârstnice la 100 persoane adulte în anul 2015.

Vârsta medie a populației țării a crescut de la 40,9 ani la 1 ianuarie 2013, la 41,3 ani la 1 ianuarie 2015, vârstă medie ce caracterizează țările cu o populație „adultă”. Vârsta medie a populației feminine a fost de 42,9 ani, la începutul anului 2015, cu 3,2 ani mai mare decât cea masculină.

La începutul anului 2015, contingentul feminin fertil (de 15-49 ani) a fost de un 4653 mii (45,8% din totalul populației feminine), în scădere cu 42,1 mii persoane față de 1 ianuarie 2013.

Structura pe grupe de vârstă a populației feminine de 15-49 ani a evoluat diferit. Generațiile feminine mai numeroase născute înainte de anul 1990 au determinat o creștere a populației feminine din grupa de vârstă 25-29 ani, cu peste 22 mii persoane (cu 3,4% în anul 2015 față de anul 2013). Populația feminină născută după anul 1990, din segmentul de vârstă 15-24 ani a înregistrat o scădere semnificativă, de aproximativ 74 mii persoane.

2.2.2. Natalitatea

În anul 2014 s-au născut 193,1 mii copii, față de anul 2013, rata natalității crescând de la 9,1 la 9,7 născuți-vii la 1000 locuitori.

Tabel 2.2.2. Principalii indicatori ai natalității

	2013	2014
Număr născuți-vii (mii)	182,3	193,1
Născuți-vii la 1000 locuitori	9,1	9,7
Vârsta medie a femeilor (ani)		
- la prima naștere	26,4	26,8
- la toate nașterile	28,0	28,2

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Născuți-vii din anul 2013 nu includ născuții-vii din străinătate.

În anul 2014 sunt incluși numai născuți-vii cu reședința obișnuită în România.

Vârsta medie a femeilor care au născut în anul 2013 și 2014 nu se referă la femeile care au născut în străinătate.

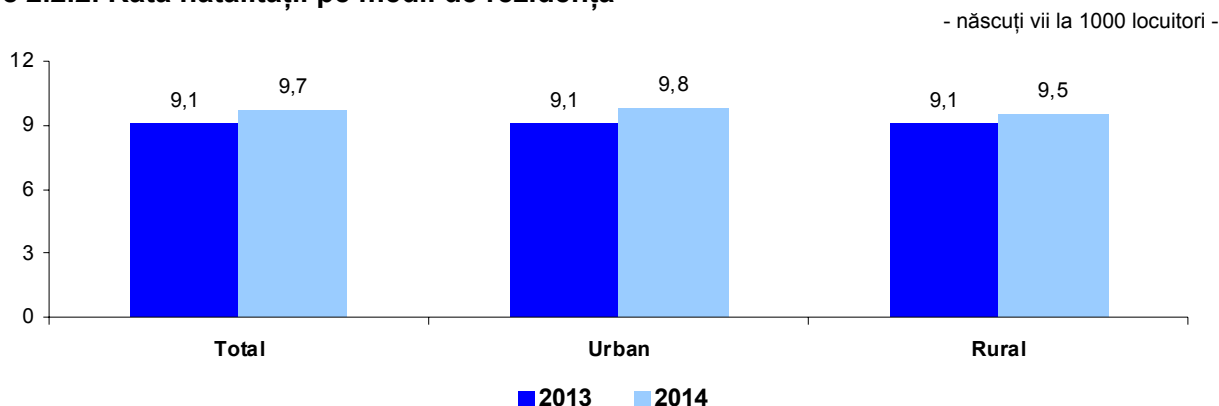
²⁾ Indicele de îmbătrânire demografică - reprezintă numărul persoanelor vârstnice (65 ani și peste) care revin la 100 persoane tinere (0-14 ani).

³⁾ Raportul de dependență demografică - reprezintă numărul persoanelor tinere (0-14 ani) și vârstnice (65 ani și peste) care revin la 100 persoane în vârstă de muncă (15-64 ani).

În anul 2014, la nivelul celor două medii de rezidență, rata natalității din mediul urban (9,8‰) a fost superioară celei din rural (9,5‰). Creșterea ratei natalității a fost determinată într-o proporție mai mare de evoluția pozitivă a ratei din mediul urban (de la 9,1‰ în anul 2013, la 9,8‰ în anul 2014), decât a celei din mediul rural (de la 9,1‰ în anul 2013, la 9,5‰ în anul 2014).

Grafic 2.2.2. Rata natalității pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

În anul 2014, vârsta medie a mamei la naștere (28,2 ani) a fost în creștere față de anul precedent (28,0 ani), menținându-se tendința de amânare a nașterii. Vârsta medie a mamei la prima naștere a fost de 26,8 ani în anul 2014, și de 26,4 în anul 2013.

În anul 2014, femeile din mediul rural au născut, la o vârstă mai tânără (26,8 ani), comparativ cu cele din mediul urban (29,3 ani). Decalajul între urban și rural se menține și în cazul vârstei mamelor care sunt la prima naștere (28,3 ani în urban și 24,3 ani în rural).

Din punct de vedere al situației juridice, în anul 2014, ponderea copiilor născuți-vii în afara căsătoriei a fost de 31,2% din numărul total al născuților-vii. În mediul rural, frecvența nașterilor în afara căsătoriei (38,1%) a fost mai mare, comparativ cu cea din mediul urban (25,4%). Cea mai mare parte a copiilor născuți în afara căsătoriei (55,3%) provin de la tinerele până în 25 ani.

În anul 2014, din numărul total al născuților-vii, 31,8% au avut mame cu vârsta între 25-29 ani și 29,1% tați cu vârsta între 30-34 ani. Starea de sănătate și calitatea vieții copiilor depind, esențial, de nivelul de pregătire al mamelor. În anul 2014, ponderea copiilor nou-născuți ai căror mame au un nivel de pregătire redus (primar și gimnazial) a fost de 29,1% și 31,7% din totalul născuților au mame cu o pregătire de nivel mediu (profesional și liceal). O tendință înregistrată în ultimii ani a fost creșterea ponderii născuților ai căror mame au un nivel de pregătire ridicat (postliceal și superior) ajungând la 32,1% în anul 2014, față de 30,8% în anul 2013.

2.2.3. Mortalitatea

În anul 2014 s-au înregistrat 254,2 mii decese, rata mortalității generale fiind în creștere ușoară față de anul precedent, ajungând la 12,8‰.

Tabel 2.2.3. Principalii indicatori ai mortalității

	2013	2014
Număr decese (mii)	247,0	254,2
Rata mortalității generale (‰)		
Total	12,4	12,8
- Masculin	13,2	13,6
- Feminin	11,5	11,9
- Urban	10,6	11,0
- Rural	14,4	14,9

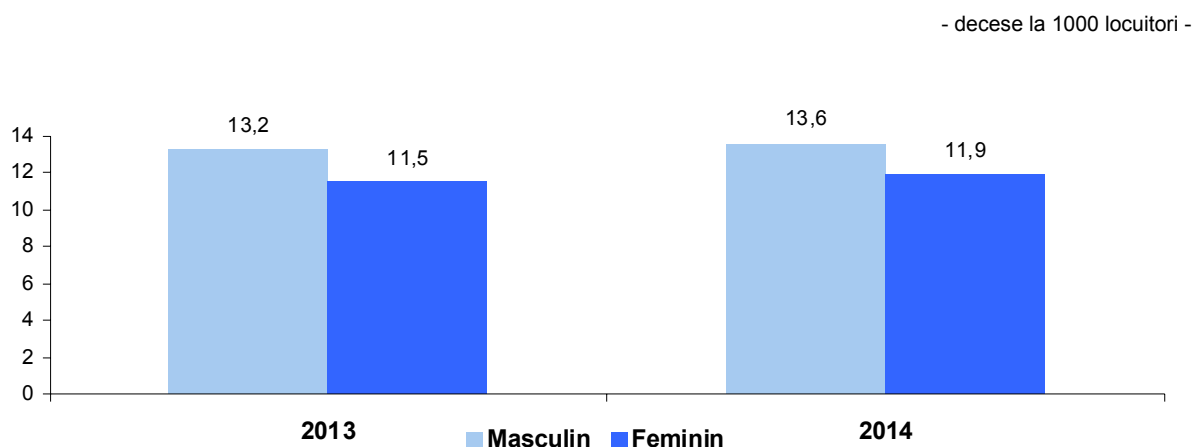
Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Decesele din anul 2013 nu includ decesele produse în străinătate.

În anul 2014 sunt incluși numai decedații cu reședința obișnuită în România.

În comparație cu anul 2013, în anul 2014, rata mortalității a crescut atât în mediul urban (de la 10,6‰, la 11,0‰), cât și în mediul rural (de la 14,4‰, la 14,9‰). În aceeași perioadă, rata mortalității masculine a crescut de la 13,2‰ la 13,6‰, iar rata mortalității feminine de la 11,5‰, la 11,9‰.

Grafic 2.2.3. Rata mortalității pe sexe

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Ratele mortalității specifice pe principalele cauze de deces au continuat să difere pe sexe.

Mortalitatea feminină a avut valori superioare celei masculine în cazul bolilor sistemului circulator, al bolilor endocrine, de nutriție și metabolism și al bolilor sistemului nervos. Pentru celelalte cauze de deces se manifestă o „supramortalitate masculină”, mai accentuată în cazul tumorilor, leziunilor traumatiche, otrăvirilor și a altor consecințe ale cauzelor externe, al bolilor aparatului respirator și al bolilor aparatului digestiv.

Decesele înregistrate în anul 2014 au continuat să aibă ca principală cauză, bolile aparatului circulator 58,6% (în principal boala ischemică a inimii 19,9% și bolile cerebro-vasculare 17,6%) și tumorile (19,9%). Decesele datorate acestor două cauze au reprezentat 78,5% din totalul deceselor.

Comparativ cu anul anterior, în 2014 s-a menținut ordinea principalelor cauze de deces: pe primul loc situându-se bolile aparatului circulator (58,6%), urmate de tumori (19,9%), bolile aparatului digestiv (5,7%) și bolile aparatului respirator (5,3%).

În anul 2014, speranța de viață la naștere a ajuns la 75,44 ani, în creștere cu 0,28 ani față de anul anterior, femeile având o durată medie a vieții mai mare cu 6,91 ani decât bărbații, diferența dintre sexe fiind în creștere față de anul anterior (când era de 6,86 ani).

Tabel 2.2.4. Durata medie a vieții pe sexe

- ani -

	Total	Masculin	Feminin
2013	75,16	71,75	78,61
2014	75,44	72,00	78,91

Notă: Durata medie a vieții în anul de referință s-a calculat pe baza numărului populației și al deceselor pentru o perioadă de trei ani.

Datorită nivelului diferențiat al mortalității, durata medie de viață a populației din mediul urban a fost superioară celei din mediul rural, cu 2,70 ani în anul 2014. Pentru ambele sexe, durata medie a vieții în mediul urban a fost mai mare decât cea din rural. Diferențele mai accentuate s-au înregistrat la populația masculină (3,07 ani) față de cea feminină (1,77 ani).

Tabel 2.2.5. Durata medie a vieții pe sexe și medii

- ani -

	Urban			Rural		
	Total	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin
2013	76,37	73,16	79,44	73,66	70,08	77,61
2014	76,64	73,41	79,71	73,94	70,34	77,94

Notă: Durata medie a vieții în anul de referință s-a calculat pe baza numărului populației și al deceselor pentru o perioadă de trei ani.

2.2.4. Nupțialitatea

În anul 2014, numărul căsătoriilor a fost de 118,1 mii, în creștere cu 10,6 mii căsătorii față de anul 2013, iar rata nupțialității a fost mai mare decât cea din anul 2013, înregistrându-se 5,3 căsătorii la 1000 locuitori în anul 2014 față de 4,8 în anul 2013.

Tabel 2.2.6. Principalii indicatori ai nupțialității

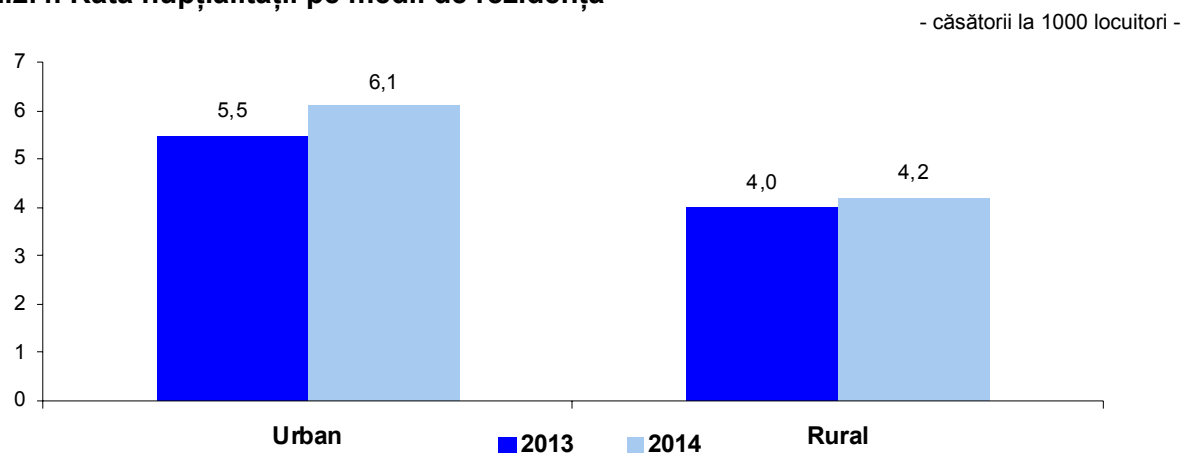
	2013	2014
Număr căsătorii (mii)	107,5	118,1
din care:		
- la prima căsătorie ¹⁾	84,3	93,6
Rata nupțialității la 1000 locuitori	4,8	5,3
Vârsta medie la căsătorie (ani)		
Masculin	31,9	32,3
Feminin	28,5	29,0
Vârsta medie la prima căsătorie (ani)		
Masculin	29,9	30,4
Feminin	26,7	27,3

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an.

¹⁾ Pentru ambii soți.

În anul 2014, s-a menținut decalajul pe mediile de rezidență, numărul de căsătorii din mediul urban fiind de 1,9 ori mai mare față de cel înregistrat în mediul rural.

Grafic 2.2.4. Rata nupțialității pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an.

Pe grupe de vârstă și sexe se evidențiază că, în anul 2014, cele mai multe căsătorii s-au încheiat de bărbații și femeile din grupa de vârstă 25-29 ani.

În anul 2014, vârsta medie la data căsătoriei a fost de 32,3 ani la bărbați și 29,0 ani la femei, în creștere față de anul precedent. Decalajul între vârsta medie a soților a fost de 3,3 ani, aspect considerat favorabil din punct de vedere al condițiilor necesare asigurării reproducerii populației.

Vârsta medie înregistrată la prima căsătorie, în anul 2014, a fost de 30,4 ani pentru bărbați și 27,3 ani pentru femei. De menționat că, vârsta medie la prima căsătorie a înregistrat o ușoară creștere față de anul 2013 pentru ambele sexe (cu 0,5 ani pentru bărbați și cu 0,6 ani pentru femei), iar vârsta medie la căsătorie a crescut la bărbați cu 0,4 ani și la femei cu 0,5 ani, astfel încât se menține tendința de deplasare a acestor indicatori spre limite de vârstă superioare.

2.2.5. Divorțialitatea

În anul 2014 s-au înregistrat 27,2 mii divorțuri, cu 1,3 mii mai puține decât în anul 2013. Rata divorțialității a scăzut de la 1,27 la 1,22 divorțuri la 1000 locuitori, în aceeași perioadă de timp.

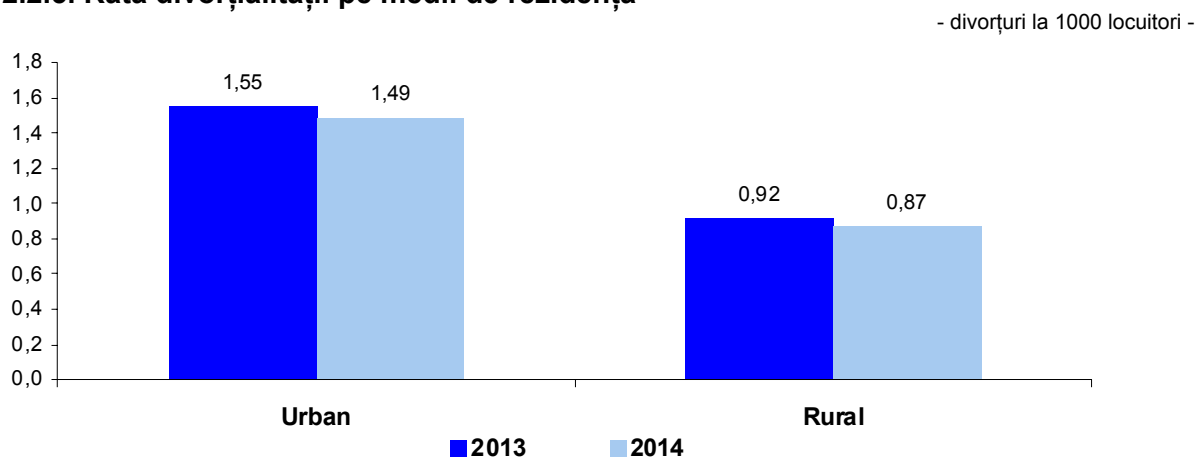
Tabel 2.2.7. Principalii indicatori ai divorțialității

	2013	2014
Număr divorțuri (mii)	28,5	27,2
Divorțuri la 1000 locuitori	1,27	1,22
Divorțuri la 1000 căsătorii	265	230
Durata medie a căsătoriei desfăcute prin divorț (ani)	13,6	13,7
Vârsta medie la divorț (ani)		
Masculin	40,8	41,0
Feminin	37,2	37,4

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an

Divorțialitatea a scăzut mai mult în mediul urban față de mediul rural. În anul 2014, aproximativ două treimi din numărul total al divorțurilor s-au înregistrat în mediul urban, proporția la 1000 locuitori fiind de 1,7 ori mai mare în mediul urban decât în mediul rural.

Grafic 2.2.5. Rata divorțialității pe medii de rezidență

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu la 1 iulie a fiecărui an.

În anul 2014, femeile și bărbații din grupa de vârstă 35-39 ani dețin cea mai mare pondere din numărul total al femeilor (19,7%) și respectiv din cel al bărbaților (22,1%) care au divorțat.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, vârsta medie a soților la divorț a crescut cu 0,2 ani atât la bărbați, cât și la femei. Vârsta medie a soților la data desfacerii căsătoriei a fost mai mare în mediul urban decât în mediul rural.

Căsătoriile desfăcute în cazul cuplurilor cu copii minori au reprezentat 41,0% din totalul divorțurilor pronunțate în anul 2014, în scădere față de anul precedent (44,2%). Majoritatea divorțurilor, din anul 2014 s-au produs cu acordul părților (66,8%). Alte cauze de divorț invocate au fost: infidelitatea conjugală (2,5%), alcoolismul (2,2%), violențele fizice (2,0%), cauzele combinate (3,5%), alte situații (23,0%).

Numărul divorțurilor din vina soțului a fost de 3 ori mai mare decât al celor din vina soției.

2.2.6. Migrația internă

În anul 2014 și-au schimbat domiciliul 371,7 mii persoane, rata migrației interne, în creștere comparativ cu anul 2013, fiind de 16,7 schimbări de domiciliu la 1000 locuitori.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul persoanelor care și-au schimbat domiciliul a crescut cu 21,1 mii persoane. Ca și în anul precedent, fluxurile migratorii urban-rural (29,8%) și urban-urban (30,0%) au deținut cele mai mari ponderi în structura migrației interne.

Tabel 2.2.8. Principalii indicatori ai migrației interne

	2013	2014
Schimbări de domiciliu (la 1000 locuitori)	15,7	16,7
Ponderea fluxurilor de migrație (%)		
- din rural în urban	21,1	21,1
- din rural în rural	18,7	19,1
- din urban în rural	29,3	29,8
- din urban în urban	30,9	30,0

Notă: Ratele la 1000 locuitori au fost calculate cu populația după domiciliu, la 1 iulie a fiecărui an.

Tinerii cu vârsta între 20-34 ani au rămas și în anul 2014 cei mai mobili (valoarea maximă a fost de 59,3 mii persoane pentru grupa de vârstă 25-29 ani). După vârsta de 35 ani, nivelul schimbărilor de domiciliu este mult mai redus, cu tendință evidentă de scădere la persoanele vârstnice (60 ani și peste).

Tabelul 2.2.9. Migrația internă pe grupe de vârstă și sexe

Grupa de vârstă - ani -	- procente -			
	2013		2014	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
sub 15	24,2	18,7	24,4	19,0
15-19	5,4	7,1	5,1	6,9
20-24	8,8	15,3	7,8	14,0
25-29	13,4	17,4	13,5	17,9
30-34	14,1	12,0	14,0	11,8
35-39	9,3	8,0	9,3	8,1
40-44	6,9	5,6	7,2	5,5
45-49	4,7	3,9	5,2	4,4
50-54	3,9	3,2	3,8	3,1
55-59	3,7	3,2	3,7	3,3
60 și peste	5,6	5,6	6,0	6,0

În anul 2014, din numărul total al persoanelor care și-au schimbat domiciliul, bărbații au avut o pondere de 45,0%, iar femeile de 55,0%, menținându-se mobilitatea feminină mai accentuată, în principal datorită intensităților mai mari înregistrate la femeile din grupele de vârstă 20-34 ani (cu intensitatea maximă la grupa de vârstă 25-29 ani).

Creșterea fluxului migrației urban-rural are efecte pozitive asupra mediului rural prin faptul că primește mai mulți copii (sub 15 ani) și persoane tinere de 25-39 ani, ceea ce determină o îmbunătățire a structurii pe vârste din mediul rural. În schimb, tinerii din grupa de vârstă 20-24 ani înregistrează plecări ușor mai numeroase decât sosiri. Plecarea tinerilor din mediul rural contribuie la privarea satului de un capital uman apt să conducă la perpetuarea și dezvoltarea comunităților rurale. Persoanele adulte și vâstnicii sunt șomeri sau pensionari, ei nu mai pot supraviețui constrângerilor impuse de viața la oraș și aleg această soluție de reîntoarcere în satul din care au plecat, în urmă cu mulți ani. Această parte a retromigranților contribuie la slăbirea capitalului uman al satului. Nu aceeași situație o întâlnim în satele din jurul orașelor mari, unde primesc retromigranți care dispun de o situație financiară mai bună și contribuie la dezvoltarea economică a comunității.

În anul 2014, numărul cel mai mare al persoanelor adulte care și-au schimbat domiciliul a fost înregistrat la grupa de vârstă 25-29 ani atât în mediul urban (35,8 mii persoane), cât și în mediul rural (23,5 mii persoane).

Tabel 2.2.10. Fluxurile migrației interne cu schimbarea domiciliului între mediile de rezidență, pe grupe mari de vârstă și sexe, în anul 2014

- procente -

Grupa de vârstă	Urban-Rural		Rural-Urban	
	Masculin	Feminin	Masculin	Feminin
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
0-14 ani	22,4	20,2	25,5	18,5
15-59 ani	69,2	72,3	70,0	76,2
60 ani și peste	8,4	7,5	4,5	5,3

Cele mai multe schimbări de domiciliu s-au înregistrat la populația feminină în vârstă de muncă.

Fluxul de migrație rural - rural înregistrează cel mai mare grad de „feminizare” (58,8%).

Tabelul 2.2.11. Structura fluxurilor migrației cu schimbarea domiciliului, pe sexe

- procente -

Fluxuri migratorii	Masculin		Feminin	
	2013	2014	2013	2014
- din urban în urban	45,2	45,2	54,8	54,8
- din urban în rural	48,7	48,9	51,3	51,1
- din rural în urban	42,9	42,5	57,1	57,5
- din rural în rural	40,8	41,2	59,2	58,8

Peste jumătate (50,4%) din numărul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste, care și-au schimbat domiciliul, erau căsătorite. Din cele 291,9 mii persoane în vârstă de 15 ani și peste, care și-au schimbat domiciliul, 18,7% au fost salariați, iar 43,7% erau absolvenți ai învățământului liceal. Persoanele cu statut de salariat (în special cele cu studii liceale și superioare) și de pensionar au fost cele mai mobile categorii de populație.

2.2.7. Migrația internațională

Transformările profunde din sistemul legislativ, respectiv libera circulație a persoanelor, au constituit, în special în perioada post-aderării României la Uniunea Europeană, premisele accentuării creșterii nivelului migrației internaționale.

Statele membre ale Uniunii Europene au reprezentat destinația preferată a emigranților⁴⁾ români, pe primele locuri situându-se Italia (28,3%) și Marea Britanie (19,7%).

Tabel 2.2.12. Principalii indicatori ai migrației internaționale temporare cu stabilirea reședinței obișnuite

	2013	2014
Emigranți		
număr persoane	161755	172871
- Masculin	65303	87356
- Feminin	96452	85515
Imigranți		
număr persoane	153646	136035
- Masculin	84790	70841
- Feminin	68056	65194
Soldul migrației internaționale		
număr persoane	-8109	-36836
- Masculin	19487	-16515
- Feminin	-27596	-20321

Notă: Emigranții - persoane din România care și-au schimbat reședința obișnuită, pentru cel puțin 12 luni în străinătate, în cursul anului de referință.
Imigranții - persoane de cetățenie română, străină sau fără cetățenie care au imigrat în România, respectiv care au avut anterior reședința obișnuită în străinătate și și-au stabilit / restabilit reședința obișnuită, pentru cel puțin 12 luni, pe teritoriul României, în cursul anului de referință.

⁴⁾ Persoane care au emigrat din România, respectiv și-au stabilit reședința obișnuită în străinătate pentru o perioadă de cel puțin 12 luni.

Atât **numărul emigranților (172,9 mii persoane)**, cât și **numărul imigranților (136,0 mii persoane)** din cursul anului 2014 au crescut comparativ cu fluxurile de migrație înregistrate în anul 2013.

Spre deosebire de anul 2013 când femeile au emigrat într-o proporție mai mare decât bărbații (59,6%), în cursul anului 2014, cele mai multe persoane care au migrat au fost de sex masculin, reprezentând 50,5% din emigrați și 52,1% din imigranți.

Migrația forței de muncă în condițiile economiei de piață a devenit una dintre soluțiile pentru rezolvarea multor probleme pe care le are societatea privind nivelul ridicat al șomajului și dezechilibrele de pe piața muncii. Cea mai mare parte a persoanelor care au emigrat (88,0% bărbați și 87,7% femei) sunt din categoria populației în vârstă de muncă (15-64 ani), migrația în această perioadă având, probabil, în cea mai mare parte, motivație economică.

Tabel 2.2.13. Principalii indicatori ai migrației internaționale definitive

	2013	2014
Emigranți		
număr persoane	19056	11251
- Masculin	8526	4776
- Feminin	10530	6475
Imigranți		
număr persoane	23897	36644
- Masculin	13643	20321
- Feminin	10254	16323
Soldul migrației internaționale		
număr persoane	4841	25393
- Masculin	5117	15545
- Feminin	-276	9848

Notă: Emigranții - persoane din România care și-au schimbat domiciliul în străinătate în cursul anului de referință.

Imigranții - persoane de cetățenie română, care și-au stabilit / restabilit domiciliul în România, în cursul anului de referință.

Nu sunt cuprinși cetățenii străini sau fără cetățenie care și-au stabilit domiciliul în România.

În anul 2014, **numărul imigranților** care și-au stabilit domiciliul în România a fost de **36,6 mii persoane**, iar **numărul emigranților** care s-au stabilit în altă țară a fost de **11,3 mii persoane**. Soldul migrației internaționale definitive a fost pozitiv, numărul imigranților fiind de 3,3 ori mai mare decât numărul emigranților.

Cea mai mare parte a persoanelor care au emigrat definitiv sunt din categoria populației în vârstă de muncă. Peste 60% dintre femeile cu vârsta cuprinsă între 25 și 54 ani au părăsit definitiv România, în timp ce bărbații din aceeași grupă de vârstă au emigrat în proporție de 53,4%.

În anul 2014, distribuția pe sexe arată că au emigrat mai multe femei (57,6%), iar cei mai mulți dintre cei care au imigrat au fost bărbații (55,5%).

3. EVOLUȚIA MACROECONOMICĂ

3.1. Produsul intern brut (PIB)

Conturile naționale au fost elaborate pe baza principiilor metodologice ale Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010). Începând din septembrie 2014, toate statele membre ale Uniunii Europene au avut obligația de a publica date de conturi naționale, conform metodologiei Sistemului European de Conturi 2010 (SEC 2010), care a fost aprobat prin Regulamentul (UE) nr.549/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 mai 2013.

3.1.1. Formarea produsului intern brut

În anul 2014, nivelul produsului intern brut, în termeni nominali a fost de 667577,4 milioane lei prețuri curente, revenind 33524,4 lei pe locuitor. În anul 2014 s-a înregistrat o ușoară scădere a dinamicii PIB (3,0% față de 3,5% în anul 2013). Produsul intern brut pe locuitor a crescut cu 3,3%, dinamică apropiată de cea a produsului intern brut.

Tabel 3.1.1 Produsul intern brut și produsul intern brut pe locuitor

	2013	2014 ¹⁾
Produsul intern brut (milioane lei)	637456,0	667577,4
Creșterea PIB în termeni reali (în procente față de anul anterior)	103,5	103,0
Produsul intern brut pe locuitor²⁾ (lei)	31895,4	33524,4
Creșterea PIB pe locuitor în termeni reali (în procente față de anul anterior)	103,9	103,3

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

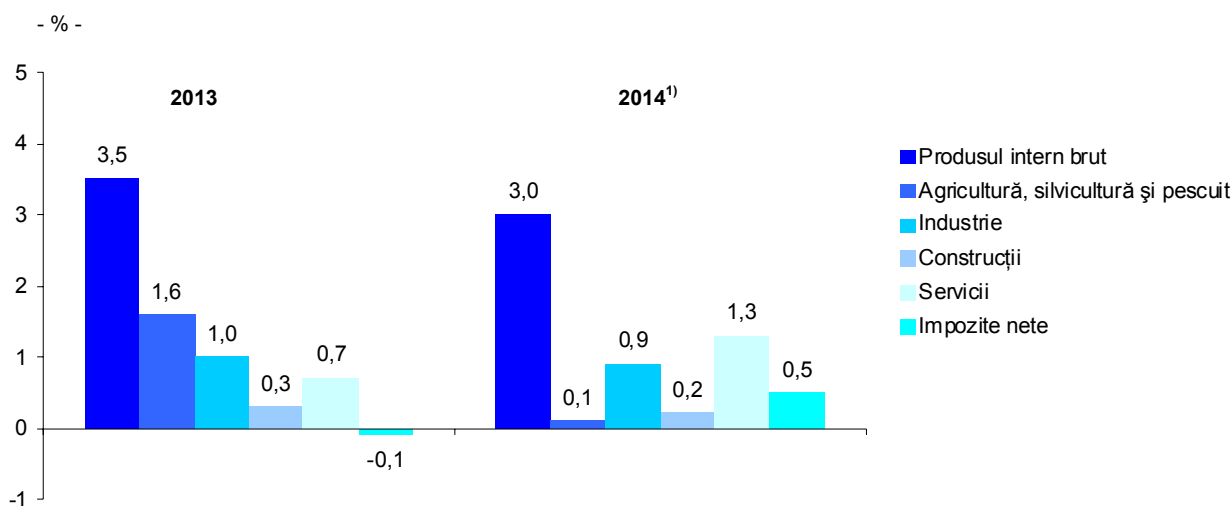
¹⁾ Date semidefinite.

²⁾ S-au utilizat **datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an**, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor – 2011.

În anul 2014, evoluția produsului intern brut pe principalele ramuri de activitate a avut următoarele caracteristici:

- serviciile⁵⁾ au înregistrat cea mai mare contribuție la formarea PIB (344617,1 milioane lei, respectiv 51,6% din total); la această componentă, contribuții importante și-au adus următoarele activități: comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante (15,2% din PIB), administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială (10,3% din PIB), tranzacții imobiliare (8,2% din PIB);
- pe locul secund s-a situat industria (166040,3 milioane lei; respectiv 24,9% la formarea PIB);
- construcțiile (47763,6 milioane lei) au contribuit cu 7,2% la formarea PIB;
- cel mai mic aport l-a avut agricultura, silvicultura și pescuitul (31450,9 milioane lei, respectiv 4,7% din PIB).

Grafic 3.1.1. Contribuții la creșterea produsului intern brut, pe categorii de resurse

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefinite.

⁵⁾ Serviciile includ activitatea de comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport, administrație publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială și activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii.

Tabel 3.1.2. Produsul intern brut, pe categorii de resurse

	Milioane lei		Structura,	
	prețuri curente		%	
	2013	2014 ¹⁾	2013	2014 ¹⁾
Agricultură, silvicultură și pescuit	34402,8	31450,9	5,4	4,7
Industria extractivă; industria prelucrătoare; producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat; distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	160605,6	166040,3	25,2	24,9
Construcții	44894,5	47763,6	7,0	7,2
Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor; transport și depozitare; hoteluri și restaurante	93464,6	101482,5	14,7	15,2
Informații și comunicații	31489,8	34021,4	4,9	5,1
Intermedieri financiare și asigurări	25124,3	22703,2	3,9	3,4
Tranzacții imobiliare	50676,6	54839,7	8,0	8,2
Activități profesionale, științifice și tehnice; activități de servicii administrative și activități de servicii suport	40875,4	46191,7	6,4	6,9
Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public; învățământ; sănătate și asistență socială	63982,0	68710,4	10,0	10,3
Activități de spectacole, culturale și recreative; reparații de produse de uz casnic și alte servicii	15888,0	16668,2	2,5	2,5
Valoare adăugată brută	561403,6	589871,9	88,0	88,4
Impozite pe produs ²⁾	75750,2	77696,9	11,9	11,6
Drepturi asupra importurilor (taxe vamale)	2385,6	2510,0	0,4	0,4
Subvenții pe produs	-2083,4	-2501,4	-0,3	-0,4
Produs intern brut (PIB)	637456,0	667577,4	100,0	100,0
Produs intern brut pe locuitor³⁾ (lei)	31895,4	33524,4		
Venit național brut	625456,8	662127,3		

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefnitive.

²⁾ Inclusiv TVA.

³⁾ S-au utilizat **datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an**, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor – 2011.

În anul 2014, **valoarea adăugată brută** înregistrată a fost de 589871,9 milioane lei prețuri curente și a reprezentat 88,4% din PIB.

În anul 2014, pe ansamblul valorii adăugate brute, se remarcă o scădere a dinamicii, de la 4,1% în anul 2013 la 2,8% în anul 2014.

În anul 2014, creșterea economică de 3,0% a fost susținută în principal, de evoluția sectorului industrie cu o creștere de 3,7% față de anul precedent, și de sectorul serviciilor, cu +2,5%. Impozitele nete au avut un impact pozitiv asupra PIB (contribuție de 0,5% la creșterea PIB).

Tabel 3.1.3. Indicii produsului intern brut, pe categorii de resurse

	- în procente față de anul precedent -	
	2013	2014 ¹⁾
Produsul intern brut	103,5	103,0
Valoarea adăugată brută în agricultură, silvicultură și pescuit	133,7	102,4
Valoarea adăugată brută în industrie	103,8	103,7
Valoarea adăugată brută în construcții	104,4	102,3
Valoarea adăugată brută în servicii	101,5	102,5

¹⁾ Date semidefnitive.

3.1.2. Utilizarea produsului intern brut

În anul 2014, *consumul final efectiv* a fost de 501131,3 milioane lei, reprezentând 75,0% din produsul intern brut, pondere mai mică față de anul anterior cu 0,2 puncte procentuale.

Tabel 3.1.4. Produsul intern brut, pe categorii de utilizări

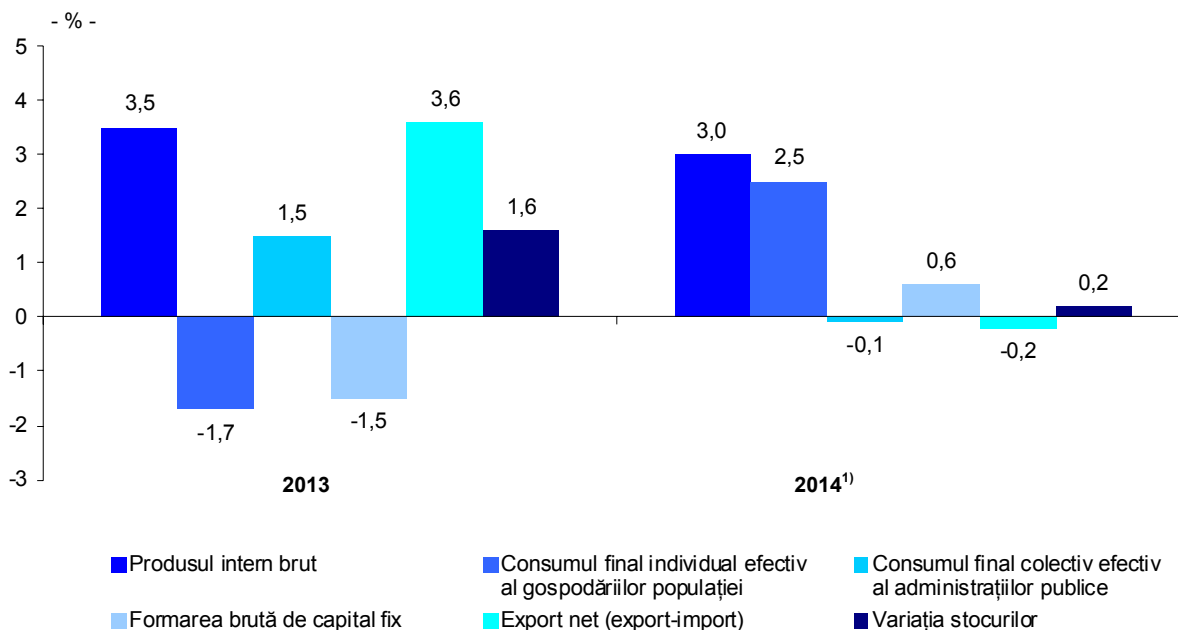
	- milioane lei prețuri curente -			
	2013	2014 ¹⁾	Structura, %	
			2013	2014 ¹⁾
Produsul intern brut	637456,0	667577,4	100,0	100,0
Consumul final efectiv	479450,6	501131,3	75,2	75,0
Consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației	430463,8	451871,6	67,5	67,6
Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice	48986,8	49259,7	7,7	7,4
Formarea brută de capital	162950,4	168498,3	25,6	25,3
Formarea brută de capital fix	157482,6	161375,8	24,7	24,2
Variația stocurilor	5467,8	7122,5	0,9	1,1
Exportul net ²⁾	-4945,0	-2052,2	-0,8	-0,3

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefnitive.

²⁾ Export-Import.

Grafic 3.1.2. Contribuții la creșterea produsului intern brut, pe categorii de utilizări

Notă: Datele au fost calculate conform metodologiei Sistemului European de Conturi (SEC) - 2010.

¹⁾ Date semidefnitive.

În anul 2014, *consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației* (cea mai importantă componentă a consumului final efectiv) a fost de 451871,6 milioane lei, reprezentând 67,6% din produsul intern brut, pondere mai mare cu 0,1 puncte procentuale față de anul 2013.

În anul 2014, evoluția *consumului final individual efectiv al gospodăriilor populației*, indică o dinamică pozitivă a acestui indicator (+3,6% în anul 2014 față de anul 2013).

În anul 2014, *consumul final colectiv efectiv al administrației publice* a fost de 49259,7 milioane lei, mai mic cu 1,4% față de anul 2013; acest indicator a reprezentat 7,4% din produsul intern brut, cu 0,3 puncte procentuale mai mic față de cel din anul anterior (7,7% din produsul intern brut în anul 2013).

În anul 2014, *rata de investiție*⁶⁾ a avut valoarea de 27,4%, cu 0,7 puncte procentuale sub nivelul înregistrat în anul 2013 (28,1%).

Comparativ cu anul precedent, formarea brută de capital fix s-a majorat cu 2,5% față de anul anterior.

În anul 2014, sumele ce au fost alocate pentru *formarea brută de capital fix* au însumat 161375,8 milioane lei. Ponderea formării brute de capital fix în total PIB s-a redus cu 0,5 puncte procentuale față de anul anterior (de la 24,7% din PIB în anul 2013, la 24,2% în anul 2014).

Creșterea economică a fost susținută și de exporturi. Astfel, exporturile de bunuri și servicii au avut o dinamică pozitivă (8,9% în anul 2014 față de anul 2013). O evoluție apropiată au înregistrat importurile de bunuri și servicii (8,6% în anul 2014 față de anul 2013).

În anul 2014, *exportul net de bunuri și servicii* a avut o valoare de -2052,2 milioane lei.

Tabel 3.1.5. Indicii produsului intern brut, pe categorii de utilizări

	- în procente față de anul precedent -	
	2013	2014¹⁾
Produsul intern brut	103,5	103,0
Consumul final efectiv	99,7	103,1
Consumul final individual efectiv al gospodăriilor populației	97,6	103,6
Consumul final colectiv efectiv al administrațiilor publice	123,7	98,6
Formarea brută de capital (FBCF + variația stocurilor)	100,5	103,2
Formarea brută de capital fix (FBCF)	94,6	102,5
Variația stocurilor	-224,8	123,3
Export net	26,8	127,2
Import	119,7	108,6
Export	108,8	108,9
Cererea internă	99,9	103,1

¹⁾ Date semidefinitive.

3.2. Evoluția prețurilor și inflația

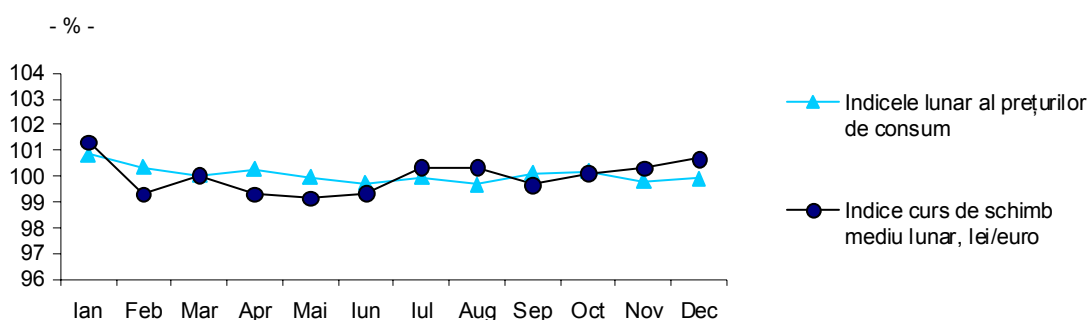
3.2.1. Indicele prețurilor de consum

Pe parcursul anului 2014, dinamica prețurilor de consum a fost influențată, în principal, de o serie de procese și fenomene cum ar fi:

- existența în continuare a deficitului de cerere agregată;
- reducerea prețurilor materiilor prime (energetice și agricole);
- majorarea accizei la carburanți în luna aprilie;
- disiparea, începând cu luna septembrie, a efectului statistic asociat reducerii cotei TVA pentru unele produse de morărit și panificație la 1 septembrie 2013;
- oferta abundentă de produse alimentare neprelucrate - datorată recoltelor peste medie, precum și închiderii piețelor de desfacere din Rusia;
- variația cotațiilor internaționale ale petrolului și stabilitatea cursului de schimb leu/euro.

⁶⁾ Rata investiției s-a determinat prin raportarea FBCF la VAB.

Grafic 3.2.1. Indicii cursului de schimb mediu lunar și ai prețurilor de consum, pentru anul 2014 (luna precedentă = 100)

Pe parcursul întregului an 2014, creșterea lunară a prețurilor de consum s-a situat sub nivelul înregistrat în anul 2013. La sfârșitul anului 2014, rata inflației a fost de 0,8%, respectiv cu 0,8 puncte procentuale mai mică față de cea înregistrată în anul anterior, când a fost de 1,6%.

În anul 2014, *rata medie anuală a inflației* a fost de 1,1%, cu 2,9 puncte procentuale sub nivelul mediu înregistrat în anul 2013, când rata medie anuală a inflației a fost de 4,0%.

În anul 2014, *rata medie lunară a inflației* a fost de 0,1%, la același nivel ca și cel înregistrat în anul 2013.

Tabel 3.2.1. Evoluția lunară a indicilor prețurilor de consum

- decembrie an precedent = 100 -

Luna	Total		Mărfuri alimentare		Mărfuri nealimentare		Servicii	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Ianuarie	101,34	100,85	101,24	100,86	102,04	100,92	99,87	100,66
Februarie	101,68	101,18	101,53	101,16	102,47	101,22	100,09	101,13
Martie	101,72	101,21	101,46	101,04	102,40	101,32	100,61	101,26
Aprilie	101,83	101,48	101,48	100,98	102,57	102,00	100,74	101,21
Mai	102,06	101,44	102,26	100,86	102,45	102,05	100,71	101,13
Iunie	102,07	101,17	101,52	100,11	102,72	102,13	101,60	100,95
Iulie	101,72	101,12	99,88	99,81	103,21	102,12	101,88	101,31
August	101,52	100,81	99,07	98,91	103,30	102,06	102,20	101,53
Septembrie	100,94	100,93	97,26	99,08	103,34	102,13	102,65	101,67
Octombrie	101,23	101,12	97,73	99,62	103,40	102,05	103,12	101,83
Noiembrie	101,22	100,93	97,58	99,35	103,46	101,77	103,22	101,99
Decembrie	101,55	100,83	98,19	99,59	103,62	101,25	103,43	102,25

La grupa **mărfuri alimentare** (inclusiv băuturile alcoolice) la sfârșitul lunii decembrie 2014, indicele prețurilor de consum a fost de 99,59% (cu 1,24 puncte procentuale sub nivelul înregistrat de indicele general al prețurilor de consum).

Mărfurile alimentare au deținut 37,64 în structura cheltuielilor medii lunare efectuate de o gospodărie pentru cumpărarea bunurilor și pentru plata serviciilor necesare satisfacerii nevoilor de trai.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, s-a înregistrat o ușoară scădere a cheltuielilor pentru aceste produse în total (au scăzut cu 0,07 puncte procentuale), fenomen datorat tendinței gospodăriilor de realocare a resurselor disponibile.

În decembrie 2014, indicii prețurilor de consum (față de decembrie 2013) pentru diferite produse alimentare s-au situat în majoritate *sub nivelul indicelui general al prețurilor de consum*, cu valori cuprinse între -0,29 puncte procentuale (produse de morărit și panificație) și -36,65 puncte procentuale (cartofi). În această categorie s-au situat următoarele mărfuri și grupe de mărfuri alimentare: carne de pasăre (-0,33 puncte procentuale), carne de porcine (-0,69 puncte procentuale), fructe și conserve din fructe (-2,30 puncte procentuale), ulei comestibil (-8,68 puncte procentuale), zahăr (-18,87 puncte procentuale).

Au existat și mărfuri alimentare cu indici de prețuri ce s-au situat peste *nivelul indicelui general al prețurilor de consum*, înregistrându-se valori cuprinse între 0,11 puncte procentuale (unt) și 5,31 puncte procentuale (ouă).

Analiza evoluției indicilor prețurilor la produsele alimentare față de nivelul grupei produse alimentare, în decembrie 2014 față de decembrie 2013, relevă următoarele aspecte: la unele mărfuri alimentare, indicii de

preț s-au situat sub nivelul grupei de produse alimentare cu diferențe cuprinse între -0,37 puncte procentuale (produse de morărit) și -35,41 puncte procentuale (cartofi); la alte mărfuri alimentare, indicii de preț s-au situat peste nivelul grupei de produse alimentare cu diferențe cuprinse între 0,43 puncte procentuale (fructe proaspete) și 6,55 puncte procentuale (ouă).

Tabel 3.2.2. Indicii prețurilor de consum la principalele mărfuri alimentare, în decembrie 2014

- decembrie 2013 = 100 -

	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum ¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾
Total	100,83		
Mărfuri alimentare	99,59	-1,24	
din care:			
Produse de morărit și panificație	100,54	-0,29	0,95
din care:			
Produse de morărit	99,22	-1,61	-0,37
din care: Făină	98,96	-1,87	-0,63
Pâine, produse de franzelărie, specialități, subproduse grâu, seacă	100,55	-0,28	0,96
Legume și conserve de legume	93,87	-6,96	-5,72
din care: Cartofi	64,18	-36,65	-35,41
Fructe și conserve din fructe	98,53	-2,30	-1,06
din care: Fructe proaspete	100,02	-0,81	0,43
Ulei, slănină, grăsimi	93,39	-7,44	-6,20
din care: Ulei comestibil	92,15	-8,68	-7,44
Carne, preparate din carne și conserve din carne	100,83	0,00	1,24
din care:			
Carne de bovine	101,19	0,36	1,60
Carne de porcine	100,14	-0,69	0,55
Carne de pasăre	100,50	-0,33	0,91
Preparate din carne	101,29	0,46	1,70
Conserve din carne	101,01	0,18	1,42
Pește și conserve din pește	101,61	0,78	2,02
din care:			
Pește proaspăt și congelat	101,54	0,71	1,95
Conserve din pește și alte produse din pește	101,67	0,84	2,08
Lapte și produse lactate	101,30	0,47	1,71
din care:			
Lapte - total	101,29	0,46	1,70
din care: Lapte de vacă	100,97	0,14	1,38
Brânză - total	100,85	0,02	1,26
Unt	100,94	0,11	1,35
Ouă	106,14	5,31	6,55
Zahăr, produse zaharoase și miere de albine	94,32	-6,51	-5,27
din care: Zahăr	81,96	-18,87	-17,63
Băuturi alcoolice	101,78	0,95	2,19
din care:			
Vin	101,30	0,47	1,71
Bere	101,71	0,88	2,12
Țuică, rachiuri și alte băuturi alcoolice	102,67	1,84	3,08

¹⁾ Puncte procentuale.

La grupa **mărfuri nealimentare** la sfârșitul lunii decembrie 2014, indicele prețurilor de consum a fost de 101,25% (cu 0,42 puncte procentuale peste nivelul înregistrat de indicele general al prețurilor de consum).

În decembrie 2014 față de aceeași lună a anului anterior, majoritatea indicilor prețurilor de consum pentru diferite produse nealimentare s-au situat *peste nivelul indicelui general al prețurilor de consum* cu diferențe cuprinse între 0,06 puncte procentuale (articole de igienă, cosmetice și medicale) și 6,42 puncte procentuale (tutun, țigări).

Peste nivelul indicelui general al prețurilor de consum se mai situează indicii de preț pentru următoarele mărfuri nealimentare: confecții cu 0,87 puncte procentuale, produse de uz casnic, mobilă (1,02 puncte procentuale), încălțăminte (1,69 puncte procentuale), gaze naturale (1,78 puncte procentuale).

Sub nivelul indicelui general al prețurilor s-au situat prețurile la energie termică cu -2,51 puncte procentuale, combustibili (-2,68 puncte procentuale), energie electrică (-3,12 puncte procentuale).

Analiza evoluției prețurilor la produsele nealimentare față de nivelul grupei produselor nealimentare, în decembrie 2014 față de decembrie 2013, relevă următoarele aspecte: la unele mărfuri nealimentare, indicii de preț s-au situat sub nivelul grupei de produse nealimentare, cu diferențe cuprinse între -0,36 puncte procentuale (articole de igienă, cosmetice și medicale) și -3,54 puncte procentuale (energie electrică). În cazul altor mărfuri nealimentare, indicii de preț s-au situat peste nivelul grupei de produse nealimentare, diferențele situându-se între 0,45 puncte procentuale pentru confecții și 6,00 puncte procentuale la tutun și țigări.

Tabel 3.2.3. Indicii prețurilor de consum la principalele mărfuri nealimentare, la 31 decembrie 2014

	- decembrie 2013 = 100 -		
	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum ¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾
Total	100,83		
Mărfuri nealimentare	101,25	0,42	
din care:			
Îmbrăcăminte, articole de galanterie, mercerie, pasmanterie	101,80	0,97	0,55
din care: Confecții	101,70	0,87	0,45
Încălțăminte	102,52	1,69	1,27
Produse de uz casnic, mobilă	101,85	1,02	0,60
Articole de igienă, cosmetice și medicale	100,89	0,06	-0,36
Combustibili	98,15	-2,68	-3,10
Tutun, țigări	107,25	6,42	6,00
Energie electrică, gaze și încălzire centrală	99,41	-1,42	-1,84
din care:			
Energie electrică	97,71	-3,12	-3,54
Gaze naturale	102,61	1,78	1,36
Energie termică	98,32	-2,51	-2,93

¹⁾ Puncte procentuale.

La grupa **servicii**, indicele prețurilor de consum, în decembrie 2014 față de decembrie 2013, a fost de 102,25% (cu 1,42 puncte procentuale peste nivelul general al prețurilor).

În luna decembrie 2014 față de luna decembrie 2013, serviciile pentru care indicele prețurilor s-a situat *peste nivelul indicelui prețurilor de consum* au prezentat față de acesta diferențe cuprinse între 0,73 puncte procentuale (abonamente auto) și 4,86 puncte procentuale (alte servicii).

Indicele prețurilor s-a situat *sub nivelul indicelui prețurilor de consum* pentru: transport urban (-0,17 puncte procentuale), telefon (-0,91 puncte procentuale).

În cadrul grupei, comparând indicii prețurilor de consum pentru principalele servicii cu indicele mediu al prețului la servicii, la 31 decembrie 2014 față de sfârșitul lunii decembrie 2013, rezultă următoarele:

- *sub nivelul mediu al indicelui prețurilor de consum la servicii* au fost indicii prețurilor înregistrați pentru chirii (-0,26 puncte procentuale), transport urban (-1,59 puncte procentuale), transport CFR (-2,25 puncte procentuale), telefon (-2,33 puncte procentuale);
- *peste nivelul indicelui mediu al serviciilor* s-au situat indicii prețurilor pentru transport rutier (0,31 puncte procentuale), apă, canal, salubritate (1,55 puncte procentuale), servicii poștale (3,24 puncte procentuale), alte servicii (3,44 puncte procentuale).

Tabel 3.2.4. Indicii prețurilor de consum la principalele servicii, în decembrie 2014

- decembrie 2013 = 100 -

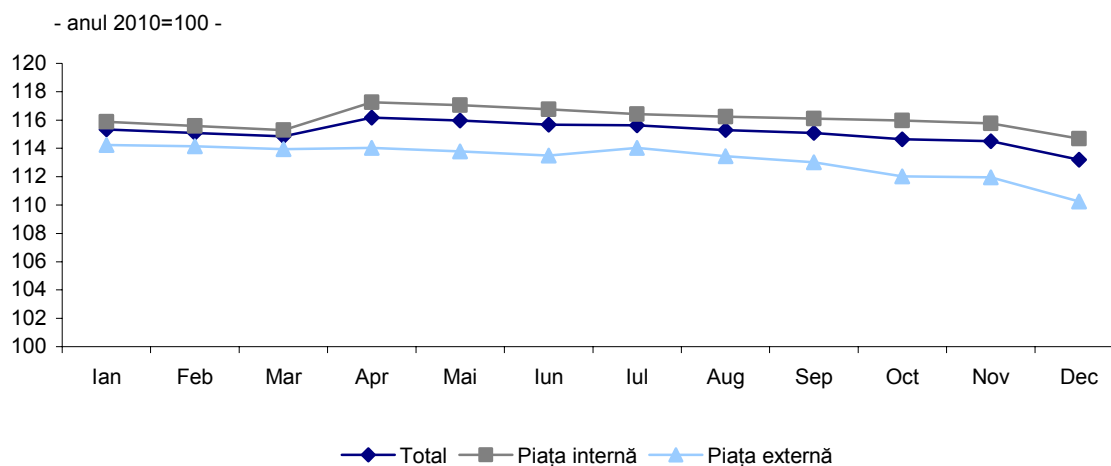
	Indicii prețurilor de consum - % -	Diferențe (+/-) față de nivelul indicelui prețurilor de consum ¹⁾	Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾
Total	100,83		
Servicii	102,25	1,42	
din care:			
Chirii	101,99	1,16	-0,26
Apă, canal, salubritate	103,80	2,97	1,55
Transport urban	100,66	-0,17	-1,59
Transport interurban	101,50	0,67	-0,75
din care:			
C.F.R.	100,00	-0,83	-2,25
Rutier	102,56	1,73	0,31
Abonamente auto	101,56	0,73	-0,69
Poștă și telecomunicații	100,51	-0,32	-1,74
din care:			
Servicii poștale	105,49	4,66	3,24
Telefon	99,92	-0,91	-2,33
Abonament radio, TV	101,83	1,00	-0,42
Alte servicii	105,69	4,86	3,44

¹⁾ Puncte procentuale.

3.2.2. Indicele prețurilor producției industriale

În anul 2014, indicele prețurilor producției industriale pentru ansamblul produselor fabricate și comercializate la intern și extern, a fost în luna decembrie 113,20%, în scădere cu 1,6 puncte procentuale față de cel înregistrat în luna decembrie a anului anterior, în condițiile menținerii bazei de comparație (anul 2010=100).

Grafic 3.2.2. Evoluția indicilor prețurilor producției industriale pe total (piața internă și piața externă), în anul 2014

Pentru cele două tipuri de piețe, acest indicator a avut următoarele caracteristici:

- în luna decembrie 2014 față de luna decembrie 2013, atât indicele prețurilor producției industriale pentru piața internă cât și indicele prețurilor producției industriale pentru piața externă s-au micșorat cu 0,5 puncte procentuale, respectiv 3,6 puncte procentuale.

Tabel 3.2.5. Indicii prețurilor producției industriale pe total (piața internă și piața externă)

	Decembrie 2013 %	Decembrie 2014 %	- anul 2010 = 100 - Diferențe (+/-) față de nivelul mediu al grupei ¹⁾ în luna Decembrie 2014
Industrie – total	114,75	113,20	
Destinații ale producției industriale			
Piața internă	115,19	114,68	1,48
Piața externă	113,88	110,24	-2,96
Secțiuni CAEN Rev.2			
Industrie extractivă	114,34	111,48	-1,72
Industrie prelucrătoare	114,69	112,10	-1,10
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	113,19	116,33	3,13
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	156,29	161,92	48,72
Marile grupe industriale:			
Industria bunurilor intermediare	111,32	111,73	-1,47
Industria bunurilor de capital	109,65	107,72	-5,48
Industria bunurilor de folosință îndelungată	110,54	111,61	-1,59
Industria bunurilor de uz curent	120,86	121,97	8,77
Industria energetică	118,77	112,93	-0,27

¹⁾ Puncte procentuale.

În luna decembrie 2014, indicii prețurilor producției industriale pe secțiuni CAEN Rev.2, comparativ cu indicele general al prețurilor producției industriale au înregistrat următoarea evoluție:

- au crescut indicii prețurilor producției industriale la producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat cu 3,1 puncte procentuale și indicii prețurilor producției industriale la distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare cu 48,7 puncte procentuale;
- s-au redus indicii prețurilor producției industriale în industria extractivă cu 1,7 puncte procentuale și industria prelucrătoare cu 1,1 puncte procentuale.

Analiza situației indicilor prețurilor producției industriale pe marile grupe industriale, la nivelul lunii decembrie 2014 față de indicele general al prețurilor producției industriale, relevă următoarele fenomene:

- se constată creșteri peste nivelul înregistrat pe total la industria bunurilor de uz curent cu 8,8 puncte procentuale;
- sub nivelul înregistrat pe total se situează industria bunurilor de capital cu -5,5 puncte procentuale, industria bunurilor de folosință îndelungată cu -1,6 puncte procentuale, industria bunurilor intermediare cu -1,5 puncte procentuale și industria energetică cu -0,3 puncte procentuale.

3.3. Evoluția principalilor indicatori bugetari

3.3.1. Bugetul public național⁷⁾

Politica fiscal - bugetară pentru anii 2013 și 2014 a fost o politică prudentă, echilibrată, cu obiective și priorități bine definite.

Dintre obiectivele politicii fiscal - bugetare din ultimii ani menționăm: stabilitatea, predictibilitatea și simplificarea sistemului fiscal, consolidarea și continuarea reformelor structurale – esențiale pentru grăbirea procesului de convergență și așezarea României pe o traiectorie de creștere pe termen lung, restructurarea sistemului de cheltuieli publice și un bun control asupra acestora, îmbunătățirea administrării fiscale și combaterea evaziunii fiscale etc.

Încasările bugetare au fost influențate atât de evoluțiile economice, cât și de deciziile de politică fiscală adoptate, cum ar fi: creșterea salariului minim, majorarea salariilor în sectorul bugetar, modificarea bazei de calcul în cazul contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată de pensionari, modificarea cuantumului accizelor.

⁷⁾ Cuprinde: Execuția bugetului de stat, Execuția bugetelor locale și Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat.

Cheltuielile bugetului public național au reprezentat 207424,0 milioane lei în anul 2013 și respectiv 215080,3 milioane lei în anul 2014, nivel ce nu a putut fi acoperit de veniturile încasate (respectiv 189166,8 milioane lei în anul 2013 și 200498,8 milioane lei în anul 2014).

Tabel 3.3.1. Execuția bugetului public național

- milioane lei prețuri curente -

	2013	2014	Structura, %		Ponderea în PIB, %	
			2013	2014	2013	2014 ¹⁾
Venituri	189166,8	200498,8	100,00	100,00	29,68	30,03
Bugetul de stat	90945,1	94513,7	48,08	47,14	14,27	14,16
Bugete locale	48092,6	53666,2	25,42	26,77	7,55	8,04
Bugetul asigurărilor sociale de stat	50129,1	52318,9	26,50	26,09	7,86	7,83
Cheltuieli	207424,0	215080,3	100,00	100,00	32,54	32,22
Bugetul de stat	110128,1	115615,9	53,09	53,76	17,28	17,32
Bugete locale	47380,4	52101,1	22,84	24,22	7,43	7,81
Bugetul asigurărilor sociale de stat	49915,5	47363,3	24,07	22,02	7,83	7,09
Deficit / Excedent	-18257,2	-14581,5	100,00	100,00	-2,86	-2,19
Bugetul de stat	-19183,0	-21102,2	105,07	144,72	-3,01	-3,16
Bugete locale	712,2	1565,1	-3,90	-10,73	0,12	0,23
Bugetul asigurărilor sociale de stat	213,6	4955,6	-1,17	-33,99	0,03	0,74

¹⁾ Date semidefinite.

3.3.1.1. Veniturile realizate la bugetul public național

În anul 2014, veniturile realizate la bugetul public național au fost de 200498,8 milioane lei, cu următoarea structură: 47,14% din veniturile totale au provenit de la bugetul de stat; 26,77% de la bugetele locale și 26,09% de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

În termeni nominali, în anul 2014 față de anul 2013, veniturile realizate la bugetul public național au avut o tendință de creștere, majorându-se cu 11332,0 milioane lei (respectiv +6,00%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în evoluția structurii veniturilor realizate la bugetul național s-au înregistrat creșteri ale ponderii, în total venituri, a aportului relativ al bugetelor locale (+1,35 puncte procentuale), în timp ce la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale de stat s-au înregistrat scăderi relative ale veniturilor (-0,94 puncte procentuale) respectiv (-0,41 puncte procentuale).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-au înregistrat scăderi a ponderii în PIB a veniturilor de la bugetul de stat cu 0,11 puncte procentuale și a veniturilor de la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 0,03 puncte procentuale. Veniturilor de la bugetele locale au crescut cu 0,49 puncte procentuale.

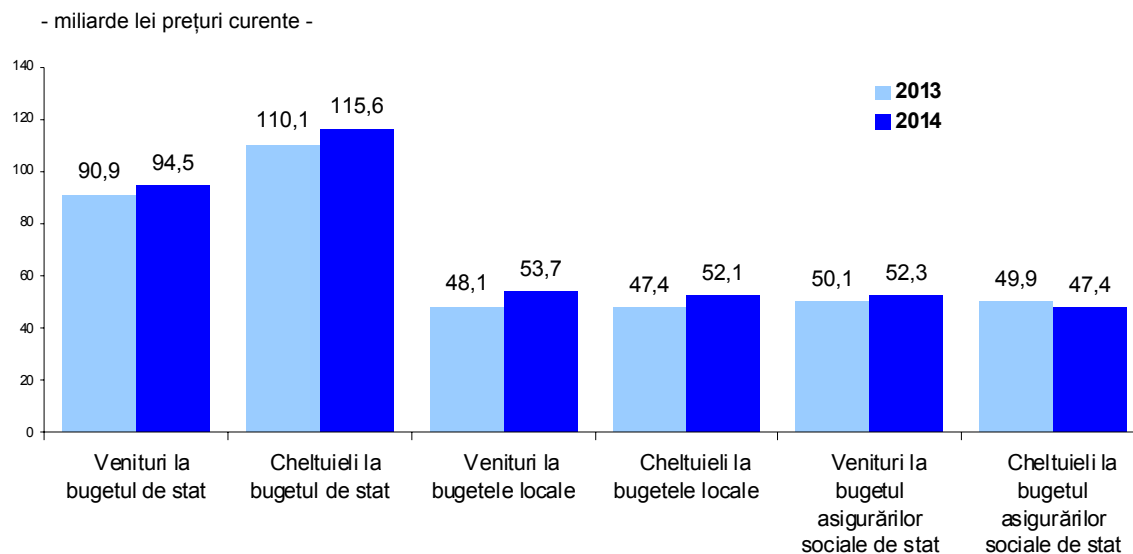
3.3.1.2. Cheltuielile realizate la bugetul public național

În anul 2014, cheltuielile realizate la bugetul public național au fost de 215080,3 milioane lei și au avut următoarea structură: 53,76% din cheltuielile totale au fost realizate de bugetul de stat, 24,22% de bugetele locale și 22,02% de bugetul asigurărilor sociale de stat.

În termeni nominali, în anul 2014 comparativ cu anul 2013, cheltuielile realizate la bugetul public național au crescut cu 7656,3 milioane lei (respectiv +3,69%). În perioada analizată, structura cheltuielilor bugetului național a înregistrat următoarele tendințe: a crescut ponderea în total, a cheltuielilor aferente cheltuielilor de la bugetele locale (+1,38 puncte procentuale) și a celor de la bugetul de stat (+0,67 puncte procentuale); s-a diminuat ponderea cheltuielilor de la bugetul asigurărilor sociale de stat (-2,05 puncte procentuale).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-a înregistrat o creștere a ponderii în PIB cheltuielilor de la bugetele locale (+0,38 puncte procentuale), precum și a celor de la bugetul de stat (+0,04 puncte procentuale) și scăderi a ponderii în PIB a cheltuielilor asigurărilor sociale de stat cu 0,74 puncte procentuale.

Grafic 3.3.1. Veniturile și cheltuielile totale realizate la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele locale

3.3.1.3. Soldul bugetului public național

Comparând veniturile înregistrate la bugetul public național cu cheltuielile totale rezultă că, în anul 2013 s-a înregistrat un deficit de -18257,2 milioane lei prețuri curente și respectiv, în anul 2014 s-a înregistrat un deficit de -14581,5 milioane lei prețuri curente.

La bugetul de stat, în anul 2013 s-a înregistrat un deficit de -19183,0 milioane lei, iar în anul 2014, un deficit de -21102,2 milioane lei.

La bugetele locale s-a înregistrat în anul 2013 un excedent de 712,2 milioane lei, iar în anul 2014, un excedent de 1565,1 milioane lei.

La bugetul asigurărilor sociale de stat, în anul 2013 s-a înregistrat un excedent de 213,6 milioane lei, iar în anul 2014, un excedent de 4955,6 milioane lei.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în termeni nominali, deficitul bugetului public național a scăzut cu 3675,7 milioane lei.

Pondere deficitului bugetului public național în produsul intern brut a scăzut (de la -2,86% în anul 2013, la -2,19% în anul 2014).

În anul 2014 față de anul 2013, ponderea în PIB a deficitului / excedentului bugetului public național a scăzut cu 0,67 puncte procentuale.

3.3.2. Bugetul de stat

3.3.2.1. Veniturile totale ale bugetului de stat

În anul 2014, veniturile totale realizate la bugetul de stat au fost de 94513,7 milioane lei, ponderea lor în produsul intern brut fiind de 14,16%.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în termeni nominali, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 3568,6 milioane lei (respectiv +3,92%).

În anul 2014, în structura veniturilor totale ale bugetului de stat au fost dominante veniturile fiscale, care au reprezentat 85,21% din veniturile totale.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în structura veniturilor totale ale bugetului de stat s-a înregistrat o creștere a ponderii veniturilor din impozitul pe venit, profit și câștiguri din capital (+1,26 puncte procentuale), alte sume primite de la UE (+2,28 puncte procentuale), a sumelor primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări (+0,33 puncte procentuale), dar în același timp și diminuări ale veniturilor nefiscale (-0,47 puncte procentuale). Contribuțiile de asigurări și veniturile din capital au rămas relativ constante.

Tabel 3.3.2. Veniturile realizate la bugetul de stat

	milioane lei prețuri curente -			
	2013	2014	Structura, %	
			2013	2014
VENITURI - total	90945,1	94513,7	100,00	100,00
Venituri curente	86694,0	86878,3	95,33	91,92
Venituri fiscale	80175,1	80538,1	88,16	85,21
Impozit pe venit, profit și câștiguri din capital	20039,4	22014,9	22,03	23,29
Contribuții de asigurări	160,5	175,3	0,18	0,19
Venituri nefiscale	6358,4	6164,9	6,99	6,52
Venituri din capital	299,8	286,3	0,33	0,31
Operațiuni financiare	6,6	118,5	**)	0,13
Subvenții	-	18,8	-	**)
Sume primite de la UE/ alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	4309,9	4783,9	4,74	5,07
Alte sume primite de la UE	-	2155,2	-	2,28
Sume în curs de distribuire	-365,2	272,7	-0,40	0,29

**) Sub 0,05.

3.3.2.2. Cheltuielile bugetului de stat

În anul 2014, cheltuielile bugetului de stat au fost de 115615,9 milioane lei și au reprezentat 17,32% din PIB. Structura cheltuielilor bugetului de stat a fost următoarea: 37,86% din cheltuielile totale au reprezentat cheltuielile aferente serviciilor publice generale; 23,07% au reprezentat cheltuielile social-culturale; 17,64% cheltuieli pentru apărare, ordine publică și siguranță națională; 16,48% cheltuieli pentru acțiuni economice; 4,95% cheltuieli pentru servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în termeni nominali, cheltuielile bugetului de stat au crescut cu 5487,8 milioane lei (respectiv +4,98%).

Tabel 3.3.3. Cheltuielile bugetului de stat

	- milioane lei prețuri curente -			
	2013	2014	Structura,%	
			2013	2014
CHELTUIELI - total	110128,1	115615,9	100,00	100,00
din care:				
Servicii publice generale	42436,1	43767,7	38,53	37,86
Apărare, ordine publică și siguranță națională	18428,4	20394,4	16,73	17,64
Cheltuieli social-culturale	25477,9	26679,0	23,14	23,07
Servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape	2839,8	5722,3	2,58	4,95
Acțiuni economice	20945,9	19052,5	19,02	16,48

Majorarea volumului cheltuielilor bugetului de stat s-a făcut pe fondul creșterii cheltuielilor pentru servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape (+101,50%) apărare, ordine publică și siguranță națională (+10,67%), cheltuielile social-culturale (+4,71%), servicii publice generale (+3,14%). S-au diminuat cheltuielile pentru acțiuni economice (-9,04%).

3.3.3. Bugetele locale

3.3.3.1. Veniturile bugetelor locale

În anul 2014, veniturile bugetelor locale au fost de 53666,2 milioane lei și au reprezentat 8,04% din PIB. Structura veniturilor totale ale bugetelor locale a fost următoarea: 75,79% venituri fiscale; 4,39% venituri nefiscale; 0,41% venituri din capital; 12,83% subvenții; 6,27% sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în termeni nominali, veniturile totale ale bugetelor locale s-au majorat cu 5573,6 milioane lei (respectiv +11,59%).

Tabel 3.3.4. Veniturile bugetelor locale

- milioane lei prețuri curente -

	2013	2014	Structura, %	
			2013	2014
VENITURI - total	48092,6	53666,2	100,00	100,00
Venituri curente	38127,3	43028,2	79,28	80,18
Venituri fiscale	35915,3	40672,6	74,68	75,79
Venituri nefiscale	2212,0	2355,6	4,60	4,39
Venituri din capital	259,4	218,5	0,54	0,41
Operațiuni financiare	259,7	165,9	0,54	0,31
Subvenții	5218,9	6887,5	10,85	12,83
Sume primite de la UE / alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	4227,3	3366,1	8,79	6,27

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, analiza evoluției structurii componentelor veniturilor totale ale bugetelor locale, evidențiază următoarele aspecte:

- s-a majorat ponderea în totalul veniturilor bugetelor locale a subvențiilor (+1,98 puncte procentuale), a veniturilor fiscale (+1,11 puncte procentuale);
- s-au redus ponderile sumelor primite de la UE /alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări (-2,52 puncte procentuale), a operațiunilor financiare (-0,23 puncte procentuale), a veniturilor nefiscale (-0,21 puncte procentuale), precum și a veniturilor din capital (-0,13 puncte procentuale).

3.3.3.2. Cheltuielile bugetelor locale

În anul 2014, cheltuielile bugetelor locale au fost de 52101,1 milioane lei și au reprezentat 7,81% din PIB. Structura principalelor componente a fost următoarea: cheltuieli social-culturale, 49,32% din total; 22,12% acțiuni economice; 15,20% servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape; 12,15% servicii publice generale; 1,21% apărare, ordine publică și siguranță națională.

În anul 2013 comparativ cu anul 2012, cheltuielile bugetelor locale, în termeni nominali, au crescut cu 4720,7 milioane lei (respectiv +9,96%).

Tabel 3.3.5. Cheltuielile bugetelor locale

- milioane lei prețuri curente -

	2013	2014	Structura, %	
			2013	2014
CHELTUIELI - total	47380,4	52101,1	100,00	100,00
Servicii publice generale	5825,8	6328,5	12,30	12,15
Apărare, ordine publică și siguranță națională	651,7	630,4	1,38	1,21
Cheltuieli social-culturale	22999,8	25696,5	48,54	49,32
Servicii și dezvoltare publică, locuințe, mediu și ape	7340,8	7919,1	15,49	15,20
Acțiuni economice	10562,3	11526,6	22,29	22,12

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structura cheltuielilor bugetelor locale a înregistrat creșteri relative la: cheltuieli social-culturale de la 48,54% la 49,32% (+0,78 puncte procentuale).

Scăderi s-au înregistrat la: servicii și dezvoltare publică, locuințe mediu și ape de la 15,49 la 15,20% (-0,29 puncte procentuale), apărare, ordine publică și siguranță națională de la 1,38% la 1,21% (-0,17 puncte procentuale), acțiuni economice de la 22,29% la 22,12% (-0,17 puncte procentuale) și la servicii publice generale de la 12,30% la 12,15% (-0,15 puncte procentuale).

3.3.4. Bugetul asigurărilor sociale de stat

3.3.4.1. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

În anul 2014, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat, în termeni nominali, au fost de 52318,9 milioane lei, din care 73,95% au fost venituri curente și 25,75% subvenții. În anul 2014, veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat au reprezentat 7,83% din PIB.

Tabel 3.3.6. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2013	2014	Structura, %	
			2013	2014
VENITURI - total	50129,1	52318,9	100,00	100,00
Venituri curente	38066,8	38691,5	75,94	73,95
Contribuții de asigurări	37899,8	38555,5	75,60	73,69
Contribuțiile angajatorilor	27622,3	28212,8	55,10	53,92
Contribuțiile asiguraților	10277,5	10342,7	20,50	19,77
Venituri nefiscale	167,0	136,0	0,34	0,26
Subvenții	12254,2	13471,9	24,44	25,75
Sume primite de la UE / alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	19,2	-1,6	**)	***)
Sume în curs de distribuire	-211,1	157,1	-0,42	0,30

**) Sub 0,05.

***) Sub 0,005.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat s-au majorat în valoare absolută cu 2189,8 milioane lei (respectiv +4,37%).

În termeni nominali au crescut veniturile curente cu 624,7 milioane lei (+1,64%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, creșterea veniturilor curente s-a datorat creșterii contribuțiilor de asigurări cu 655,7 milioane lei (respectiv +1,73%), atât a contribuțiilor angajatorilor cu 590,5 milioane lei (respectiv +2,14%), cât și a contribuțiilor asiguraților cu 65,2 milioane lei (respectiv +0,63%).

3.3.4.2. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

În anul 2014, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au fost de 47363,3 milioane lei și au reprezentat 7,09% din PIB. În anul 2014, cheltuielile social-culturale au absorbit întreaga sumă a bugetului asigurărilor sociale de stat. Dintre acestea, cea mai mare parte a fost orientată către susținerea asigurărilor și asistenței sociale (99,79% din total).

Tabel 3.3.7. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

- milioane lei prețuri curente -

	2013	2014	Structura, %	
			2013	2014
CHELTUIELI - total	49915,5	47363,3	100,00	100,00
Cheltuieli social-culturale	49915,5	47363,3	100,00	100,00
Asigurări și asistență socială	49818,7	47263,9	99,81	99,79
Asigurări și asistență socială pentru accidente de muncă și boli profesionale	96,8	99,4	0,19	0,21

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat au scăzut cu 2552,2 milioane lei (respectiv -5,11%). Reducerea volumului cheltuielilor s-a datorat, în principal, scăderii costului asigurărilor și asistenței sociale cu 2554,8 milioane lei (respectiv -5,13%). Cheltuielile pentru asigurări și asistență socială pentru accidente de muncă și boli profesionale au crescut cu 2,6 milioane lei (respectiv +2,69%).

4. EVOLUȚII SECTORIALE

4.1. Agricultură și silvicultură

În anul 2014, producția ramurii agricole a fost de 74524,4 milioane lei, în creștere, în termeni reali, cu 2,9% față de anul 2013. Producția vegetală a crescut cu 2,9%, iar producția animală a înregistrat o creștere de 2,5%.

În anul 2014, structura valorică a producției ramurii agricole prezintă modificări față de anul precedent, în sensul scăderii ponderii producției vegetale și creșterii ponderii producției animale și a serviciilor agricole.

Tabel 4.1.1. Producția ramurii agricole

	2013		2014	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Mii lei prețuri curente				
Total	78464416	76665971	74524454	72838758
Vegetală	53843812	52331847	49058330	47881043
Animală	23876547	23838482	24481641	24434264
Servicii agricole	744057	495642	984483	523451
Structura (%)				
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Vegetală	68,6	68,3	65,8	65,7
Animală	30,4	31,1	32,9	33,6
Servicii agricole	1,0	0,6	1,3	0,7
Indicii producției ramurii agricole (anul precedent = 100)				
Total	124,5	124,6	102,9	102,9
Vegetală	138,8	139,6	102,9	103,2
Animală	99,7	99,7	102,5	102,4
Servicii agricole	132,4	127,1	124,3	98,5

Notă: Producția ramurii agricole este calculată conform metodologiei Eurostat privind "Conturile Economice pentru Agricultură".

4.1.1. Sectorul producției vegetale

4.1.1.1. Modul de folosință a terenului

La sfârșitul anului 2014, *suprafața agricolă* de 14630,1 mii hectare înregistrată a fost cu 18,2 mii hectare mai mare, decât cea înregistrată în anul 2013. În anul 2014, structura suprafeței agricole nu prezintă modificări semnificative față de anul precedent: 64,2% teren arabil; 22,4% pășuni; 10,6% fânețe; 1,4% vii și pepiniere viticole; 1,4% livezi și pepiniere pomicele.

La sfârșitul anului 2014, *suprafața arabilă* a fost de 9395,3 mii hectare, cu 6 mii hectare mai mare față de cea din anul precedent.

Scăderi s-au înregistrat la categoriile: pășuni (-1,7 mii hectare) și vii și pepiniere viticole (-0,9 mii hectare), iar creșteri la categoriile fânețe (14,4 mii hectare) și livezi și pepiniere pomicele (0,4 mii hectare).

Tabel 4.1.2. Suprafața agricolă după modul de folosință (la sfârșitul anului)

	2013		2014	
	Total	din care: proprietate privată ¹⁾	Total	din care: proprietate privată ¹⁾
Total	14611,9	13680,6	14630,1	13699,7
- arabil	9389,3	8935,8	9395,3	8940,2
- pășuni	3273,9	2855,5	3272,2	2852,2
- fânețe	1541,9	1500,0	1556,3	1517,2
- vii și pepiniere viticole	210,3	202,6	209,4	202,2
- livezi și pepiniere pomicele	196,5	186,7	196,9	187,9

¹⁾ Conține: proprietatea privată a statului, a unităților administrativ-teritoriale, a persoanelor juridice și a persoanelor fizice.

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

La sfârșitul anului 2014, *suprafața agricolă deținută de sectorul privat* a fost de 13699,7 mii hectare și a reprezentat 93,64% din suprafața agricolă totală. Comparativ cu sfârșitul anului anterior, în anul 2014, suprafața agricolă deținută de sectorul privat a crescut cu 19,1 mii hectare.

La sfârșitul anului 2014, *suprafața arabilă deținută de sectorul privat* a fost de 8940,2 mii hectare, cu 4,4 mii hectare mai mare față de cea din anul precedent. Scăderi s-au înregistrat la categoriile: pășuni (-3,3 mii hectare), și vii și pepiniere viticole (-0,4 mii hectare), în timp ce creșteri s-au înregistrat la categoriile fânețe (17,2 mii hectare) și livezi și pepiniere pomicele (1,2 mii hectare).

4.1.1.2. Parcul de tractoare și mașini agricole

La sfârșitul anului 2014, pe ansamblul agriculturii, parcul de tractoare și mașini agricole principale cuprindea: 193,1 mii tractoare; 157,0 mii pluguri pentru tractor; 29,6 mii cultivate mecanice; 76,3 mii semănători mecanice; 5,3 mii mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică; 25,7 mii combine autopropulsate pentru recoltat cereale; 10,9 mii prese pentru balotat paie și fân.

Totodată, trebuie menționat că, *parcul de tractoare și mașini agricole deținut de sectorul majoritar privat* din totalul existent la sfârșitul anului 2014 (pe componentele parcului) a reprezentat între 96,2% (combine autopropulsate pentru recoltat furaje) și 99,3% (combine autopropulsate pentru recoltat cereale).

La sfârșitul anului 2014, comparativ cu sfârșitul anului 2013, evoluția parcului de tractoare și mașini agricole a înregistrat cele mai mari creșteri la pluguri pentru tractor (+4933 bucăți) și la tractoare agricole fizice (+1819 bucăți), iar scăderi s-au înregistrat la combine autopropulsate pentru recoltat cereale (-760 bucăți), la vindroverele autopropulsate pentru recoltat furaje (-4 bucăți) și cultivate mecanice (-3 bucăți). Parcul de tractoare și mașini agricole din *sectorul majoritar privat* a avut o evoluție pozitivă, cu excepția combinelor autopropulsate pentru recoltat cereale (-2,8%) și a vindroverelor autopropulsate pentru recoltat furaje (-0,2%).

Tabel 4.1.3. Parcul de tractoare și mașini agricole principale din agricultură¹⁾
(la sfârșitul anului)

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (+/-)			
	bucăți		bucăți		bucăți		%	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Tractoare agricole fizice	191301	189148	193120	190640	+1819	+1492	+1,0	+0,8
Pluguri pentru tractor	152031	150672	156964	155867	+4933	+5195	+3,2	+3,4
Cultivate mecanice	29565	29302	29562	29298	-3	-4	-0,01	-0,01
Semănători mecanice	74805	74272	76301	75782	+1496	+1510	+2,0	+2,0
Mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică	5293	5087	5315	5147	+22	+60	+0,4	+1,2
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale	26454	26252	25694	25522	-760	-730	-2,9	-2,8
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje	826	794	868	835	+42	+41	+5,1	+5,2
Vindroverele autopropulsate pentru recoltat furaje	1221	1185	1217	1183	-4	-2	-0,3	-0,2
Prese pentru balotat paie și fân	10225	10121	10871	10775	+646	+654	+6,3	+6,5

¹⁾ Aferent unităților care au agricultura ca activitate principală (inclusiv exploatațile agricole fără personalitate juridică).

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Tabel 4.1.4. Suprafața ce revine pe un tractor / mașină agricolă

	- hectare -		
	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe (+/-)
Tractoare agricole fizice ¹⁾	76,4	75,8	-0,6
Pluguri pentru tractor ¹⁾	96,1	93,2	-2,9
Cultivate mecanice ¹⁾	494,2	494,9	+0,7
Semănători mecanice ¹⁾	195,3	191,7	-3,6
Mașini de stropit și prăfuit cu tracțiune mecanică ¹⁾	2760,6	2752,6	-8,0
Combine autopropulsate pentru recoltat cereale ²⁾	354,9	365,7	+10,8
Combine autopropulsate pentru recoltat furaje ²⁾	11367,2	10824,1	-543,1
Vindroverele autopropulsate pentru recoltat furaje ²⁾	7689,8	7720,1	+30,3
Prese pentru balotat paie și fân ¹⁾	1429,0	1345,8	-83,2

¹⁾ Raportările s-au făcut la suprafața agricolă.

²⁾ Raportările s-au făcut la suprafața arabilă.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, suprafața agricolă/arabilă ce revine pe un utilaj agricol a înregistrat scăderi la majoritatea componentelor parcului, de la 543,1 hectare (combine autopropulsate pentru recoltat furaje), la 0,6 hectare (tractoare agricole), ca urmare a creșterii gradului de dotare cu tractoare și mașini agricole din agricultură.

4.1.1.3. Consumul de îngrășăminte chimice și naturale

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-au sesizat următoarele aspecte mai importante:

- consumul de îngrășăminte chimice în agricultură a scăzut cu 8,1% (-40 mii tone);
- consumul de îngrășăminte naturale folosite în agricultură a crescut cu 19,7% (+2682 mii tone);
- consumul de îngrășăminte chimice a crescut la îngrășămintele fosfatice (+4,4%) și a scăzut la îngrășămintele azotoase (-11,9%) și potasice (-11,8%).

Tabel 4.1.5. Îngrășăminte chimice (substanță activă) și naturale utilizate în agricultură

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Consum - mii tone						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	492	484	452	443	-40	-41
Azotoase	344	338	303	296	-41	-42
Fosfatice	114	113	119	117	+5	+4
Potasice	34	33	30	30	-4	-3
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	13580	13260	16262	14919	+2682	+1659
Consum mediu la un hectar teren agricol utilizat – kg						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	35,4	39,1	32,7	35,4	-2,7	-3,7
Azotoase	24,7	27,3	22,0	23,7	-2,7	-3,6
Fosfatice	8,2	9,1	8,6	9,4	+0,4	+0,3
Potasice	2,4	2,7	2,2	2,4	-0,2	-0,3
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	976,7	1070,4	1175,8	1193,2	+199,1	+122,8
Consum mediu la un hectar teren arabil – kg						
Îngrășăminte chimice - s.a.						
Agricultură - total	56,3	55,8	51,5	50,9	-4,8	-4,9
Azotoase	39,3	39,0	34,6	34,0	-4,7	-5,0
Fosfatice	13,0	13,0	13,6	13,4	+0,6	+0,4
Potasice	3,9	3,8	3,4	3,4	-0,5	-0,4
Îngrășăminte naturale						
Agricultură - total	1552,6	1528,8	1852,6	1715,0	+300,0	+186,2

Sursa: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, consumurile medii de *îngrășăminte chimice la un hectar de teren agricol utilizat* pe total au scăzut cu 7,6%, iar în *sectorul majoritar privat* cu 9,5%.

Consumurile medii de *îngrășăminte chimice la un hectar de teren arabil* pe total și în *sectorul majoritar privat* au scăzut cu 8,5%, respectiv cu 8,8%.

În anul 2014 față de anul 2013, consumurile medii de *îngrășăminte naturale la un hectar de teren agricol utilizat* pe total și în *sectorul majoritar privat* au crescut cu 20,4%, respectiv cu 11,5%, iar consumurile medii de *îngrășăminte naturale la un hectar de teren arabil* pe total și în *sectorul majoritar privat* au crescut cu 19,3%, respectiv cu 12,2%.

4.1.1.4. Suprafețele amenajate pentru irigat

În anul 2014 suprafețele amenajate pentru irigat nu au suferit modificări majore (3149,1 mii hectare), dar suprafața agricolă efectiv irigată a scăzut cu 35,5 mii hectare, respectiv cu 19,6%.

Tabel 4.1.6. Suprafața agricolă efectiv irigată

	Suprafața agricolă efectiv irigată		2014 față de 2013, diferențe (±)
	2013	2014	
Suprafața agricolă efectiv irigată	180,9	145,4	-35,5
din care:			
Arabilă	180,1	145,2	-34,9

Notă: Suprafețele amenajate pentru irigat și suprafețele efectiv irigate reprezintă numai suprafețele din sistemele administrate de Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare.

În directă corelație cu aceste rezultate, indicatorul *gradul de utilizare a suprafețelor amenajate pentru irigat* (determinat ca raport între suprafețele agricole efectiv irigate și suprafețele agricole amenajate pentru irigat) a fost de 4,6% în anul 2014, față de 5,7% în anul 2013.

4.1.1.5. Suprafața cultivată

În anul 2014, suprafața totală cultivată cu principalele culturi a crescut cu 0,8% față de anul anterior, *sectorul majoritar privat* deținând 99,2% din suprafața totală cultivată, fiind mai mare cu 0,7% față de anul 2013.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, analiza suprafețelor totale cultivate cu principalele culturi, evidențiază următoarele aspecte mai importante:

- s-au înregistrat creșteri ale suprafețelor cultivate la plante uleioase (+4,9%), plante industriale (+4,7%), cereale pentru boabe (+0,4%);
- scăderi ale suprafețelor cultivate au avut loc la leguminoase pentru boabe (-9,5%), legume (-7,5%) și rădăcinoase (-1,0%) iar la furaje verzi din teren arabil s-a menținut la nivelul anului anterior.

Suprafața cultivată cu plante industriale a crescut datorită plantelor uleioase care dețin cea mai importantă pondere în cadrul grupei (99,5%).

Suprafața cultivată cu plante uleioase a înregistrat pe total, o creștere (+4,9%), datorită suprafețelor cultivate cu rapiță (+47,0%) și soia boabe (+18,0%).

Suprafața cultivată cu cereale pentru boabe a crescut (+0,4%) față de anul anterior, datorită creșterii suprafețelor cultivate cu orz și orzoaică (+4,1%) și grâu (+0,4%).

Suprafețele cultivate cu porumb boabe dețin o pondere de 46,2% în total grupă, iar cele cu grâu dețin o pondere de 38,8%.

Suprafețele culturilor din grupa rădăcinoase au scăzut în perioada analizată cu (-1,0%), datorită diminuării suprafețelor cultivate cu cartofi total (-2,4%) și rădăcinoase furajere (-4,8%).

În anul 2014, suprafețele cultivate cu floarea soarelui dețin o pondere de 66,9% în suprafața totală a grupei, mai mică față de anul 2013, când dețineau 75,3%.

Tabel 4.1.7. Suprafața cultivată, cu principalele culturi

- mii ha -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Total	8166,8	8107,3	8234,4	8166,2	+67,6	+58,9
Cereale pentru boabe	5421,2	5393,8	5443,2	5410,8	+22,0	+17,0
din care:						
Grâu	2104,0	2090,5	2112,9	2097,9	+8,9	+7,4
Secară	10,7	10,6	10,2	9,9	-0,5	-0,7
Orz și orzoaică	495,7	492,0	516,0	512,2	+20,3	+20,2
Ovăz	182,2	180,8	179,7	178,2	-2,5	-2,6
Porumb boabe	2518,3	2510,5	2512,8	2502,0	-5,5	-8,5
Leguminoase pentru boabe	44,3	43,6	40,1	39,3	-4,2	-4,3
din care:						
Mazăre boabe	31,8	31,2	27,4	26,7	-4,4	-4,5
Fasole boabe	11,6	11,5	12,1	12,0	+0,5	+0,5
Rădăcinoase	246,2	245,4	243,8	243,1	-2,4	-2,3
din care:						
Cartofi - total	203,4	203,0	198,5	198,1	-4,9	-4,9
din care:						
Cartofi de toamnă	174,8	174,4	170,6	170,1	-4,2	-4,3
Sfeclă de zahăr	28,1	27,8	31,3	31,0	+3,2	+3,2
Rădăcinoase furajere	14,7	14,6	14,0	14,0	-0,7	-0,6
Plante industriale	1436,1	1427,5	1504,0	1490,9	+67,9	+63,4
Plante textile	0,1	0,1	0,4	0,4	+0,3	+0,3
Plante uleioase	1426,9	1418,4	1496,5	1483,4	+69,6	+65,0
din care:						
Floarea soarelui	1074,6	1069,6	1001,0	994,9	-73,6	-74,7
Rapiță	276,6	274,5	406,7	402,0	+130,1	+127,5
Soia boabe	67,7	66,8	79,9	78,4	+12,2	+11,6
Legume ¹⁾	259,0	258,8	239,5	239,2	-19,5	-19,6
din care:						
Tomate	48,4	48,3	43,9	43,8	-4,5	-4,5
Ceapă uscată	32,2	32,2	30,3	30,3	-1,9	-1,9
Varză albă	54,9	54,9	47,8	47,8	-7,1	-7,1
Pepeni verzi	26,1	26,1	21,6	21,6	-4,5	-4,5
Pepeni galbeni	4,3	4,3	4,2	4,2	-0,1	-0,1
Furaje verzi din teren arabil	858,8	837,9	858,5	838,1	-0,3	+0,2
din care:						
Furaje verzi anuale	207,7	201,6	199,5	193,3	-8,2	-8,3
Furaje perene	651,1	636,3	659,0	644,8	+7,9	+8,5
din care:						
Lucernă	341,1	337,7	361,6	357,6	+20,5	+19,9
Trifoi	120,5	120,0	113,3	112,6	-7,2	-7,4

¹⁾ Inclusiv suprafețele cultivate cu legume din grădinile familiale, sere și solarii, culturi intercalate și succesive.

În anul 2014, analiza distribuției pe regiuni de dezvoltare, a suprafețelor cultivate relevă următoarele aspecte mai importante:

- regiunile Sud-Muntenia și Sud-Est dețin cele mai mari ponderi în suprafața cultivată totală (22,5%, respectiv 22,2%), acestea fiind urmate de regiunile: Nord-Est (14,5%), Sud-Vest Oltenia (12,9%) și Vest (11,0%). Regiunile: Nord-Vest, Centru și București-Ilfov dețin împreună 16,9% din suprafața cultivată totală;
- regiunile care dețin cele mai mari suprafețe cultivate cu cereale pentru boabe, în total grupă au fost: Sud-Muntenia (23,2%), Sud-Est (21,7%), Sud-Vest Oltenia (15,0%) și Nord-Est (12,7%);
- la grâu, marile regiuni cultivatoare au fost: Sud-Muntenia (28,0%), Sud-Est (24,0%), Sud-Vest Oltenia (18,1%) și Vest (11,5%);

- la porumb boabe, marile regiuni cultivatoare au fost: Sud-Est (18,7%), Sud-Muntenia (18,4%), Nord-Est (18,1%) și Sud-Vest Oltenia (13,9%).

Aceeași tendință se observă și în evoluția suprafețelor cultivate în cadrul *sectorului majoritar privat*.

Tabel 4.1.8. Suprafața viilor pe rod

- mii ha -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Vii pe rod	178,4	176,6	176,7	174,9	-1,7	-1,7
Vii altoite pe rod	89,7	88,1	90,0	88,4	+0,3	+0,3
Vii hibride pe rod	88,7	88,5	86,7	86,5	-2,0	-2,0

În anul 2014, *suprafețele ocupate cu plantații de vii* au următoarea distribuție: 50,9% vii altoite și 49,1% vii hibride.

În anul 2014, suprafețele cu vii pe rod au scăzut față de anul 2013 (-1,0%), datorită scăderii suprafețelor cu vii hibride pe rod (-2,3%).

Pe regiuni de dezvoltare, aproximativ 90% din suprafețele cu vii pe rod s-au înregistrat în regiunile: Sud-Est (38,1%), Sud-Vest Oltenia (18,1%), Nord-Est (16,3%) și Sud-Muntenia (16,2%).

Analiza distribuției suprafețelor cu vii altoite *pe regiuni de dezvoltare* evidențiază faptul că, numai trei regiuni dețin aproximativ 80% din suprafața totală cu vii altoite: Sud-Est (53,8%), Nord-Est (13,7%) și Sud-Vest Oltenia (10,4%), iar în cazul suprafețelor cu vii hibride pe rod, patru regiuni dețin circa 90% din suprafața totală cu vii hibride pe rod: Sud-Vest Oltenia (26,1%), Sud-Muntenia (22,4%), Sud-Est (21,8%) și Nord-Est (19,0%).

În anul 2014, în *sectorul majoritar privat*, suprafețele totale cu vii pe rod au înregistrat o scădere cu 1,0%, evoluția în structură a suprafețelor cultivate cu viță de vie relevă faptul că, suprafețele cultivate cu vii altoite au crescut cu 0,3%, iar viile hibride au scăzut cu 2,3% față de anul 2013.

4.1.1.6. Producția vegetală totală

În anul 2014, producția vegetală totală obținută a fost influențată de: suprafețele cultivate la unele culturi, producțiile medii la hectar, utilizarea materialului semincer de calitate, aplicarea îngrășămintelor chimice, pesticidelor și irigațiilor.

Factorii mai sus menționați au condus la obținerea unor producții totale mai mari la majoritatea culturilor: rapiță (+59,0%), sfecla de zahăr (+35,9%), soia boabe (+35,4%), orz și orzoaică (+11,0%), furaje perene (+8,2%), cartofi total (+7,0%), porumb boabe (+6,0%), fasole boabe (+4,2%), grâu (+4,0%), sorg (+3,4%), secară (+2,5%), floarea soarelui (+2,2%), ovăz (+2,1%), furaje verzi anuale (+1,3%), usturoi uscat (+1,0%) și ardei (+0,4%).

Producții mai mici față de anul precedent s-au obținut la pepeni verzi (-17,3%), orez (-17,2%), pepeni galbeni (-7,6%), mazăre boabe (-6,6%), tomate (-5,7%), plante medicinale și aromatice (-4,5%), varză albă (-2,9%) și ceapă uscată (-1,2%).

Tabel 4.1.9. Producția agricolă vegetală, la principalele culturi

- mii tone -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Cereale pentru boabe	20897,1	20790,2	22070,7	21941,3	+1173,6	+1151,1
din care:						
Grâu	7296,4	7241,8	7584,8	7529,1	+288,4	+287,3
Secară	23,8	23,5	24,4	23,8	+0,6	+0,3
Orz și orzoaică	1542,2	1529,2	1712,5	1700,5	+170,3	+171,3
Ovăz	373,8	370,8	381,6	378,6	+7,8	+7,8
Porumb boabe	11305,1	11272,3	11988,6	11934,0	+683,5	+661,7
Sorg	49,8	49,3	51,5	51,3	+1,7	+2,0
Orez	54,6	54,6	45,2	45,1	-9,4	-9,5
Leguminoase pentru boabe	74,2	72,9	71,4	70,1	-2,8	-2,8
din care:						
Mazăre boabe	54,6	53,4	51,0	49,8	-3,6	-3,6
Fasole boabe	18,9	18,8	19,7	19,7	+0,8	+0,9
Rădăcinoase	~	~	~	~	~	~
din care:						
Cartofi - total	3289,7	3282,3	3519,3	3509,9	+229,6	+227,6
din care:						
Cartofi de toamnă	2879,2	2871,9	3088,0	3078,8	+208,8	+206,9
Sfeclă de zahăr	1029,2	1015,0	1398,6	1387,6	+369,4	+372,6
Rădăcinoase furajere	417,2	416,0	417,6	416,3	+0,4	+0,3
Plante industriale	~	~	~	~	~	~
Plante textile	0,1	0,1	2,3	2,3	+2,2	+2,2
din care:						
In pentru fibră	**)	**)	-	-	-	-
Câneapă pentru fibră	**)	**)	2,3	2,3	+2,3	+2,3
Plante uleioase	2966,6	2949,5	3460,6	3430,5	+494,0	+481,0
din care:						
Floarea soarelui	2142,1	2132,1	2189,3	2176,5	+47,2	+44,4
Rapiță	666,1	661,1	1059,1	1046,4	+393,0	+385,3
Soia boabe	149,9	148,3	202,9	199,0	+53,0	+50,7
In pentru ulei	4,0	4,0	2,6	2,6	-1,4	-1,4
Alte plante industriale	12,1	12,1	12,2	12,1	+0,1	-
din care:						
Tutun	1,4	1,4	1,4	1,4	-	-
Plante medicinale și aromatice	4,4	4,3	4,2	4,2	-0,2	-0,1
Legume ¹⁾	3961,0	3958,6	3802,5	3799,8	-158,5	-158,8
din care:						
Tomate	749,1	748,7	706,2	705,7	-42,9	-43,0
Ceapă uscată	391,8	391,6	387,0	386,9	-4,8	-4,7
Usturoi uscat	62,2	62,1	62,8	62,7	+0,6	+0,6
Varză albă	1156,4	1155,7	1123,1	1122,5	-33,3	-33,2
Ardei	227,7	227,6	228,6	228,3	+0,9	+0,7
Pepeni verzi	574,2	574,2	474,6	474,5	-99,6	-99,7
Pepeni galbeni	60,6	60,6	56,0	56,0	-4,6	-4,6
Furaje verzi din teren arabil	13045,6	12829,4	13883,5	13623,8	+837,9	+794,4
din care:						
Furaje verzi anuale	3346,4	3272,7	3389,6	3305,8	+43,2	+33,1
Furaje perene	9699,2	9556,7	10493,9	10318,0	+794,7	+761,3
din care:						
Lucernă	5480,5	5423,3	6071,2	6001,3	+590,7	+578,0
Trifoi	1873,5	1869,5	1888,4	1874,6	+14,9	+5,1

¹⁾ Inclusive producțiile din grădinile familiale, sere și solarii, culturi intercalate și succesive.

**) Sub 0,05.

~ Date neînsumabile.

În anul 2014, *producția totală de furaje verzi* din teren arabil obținută a fost de 13883,5 mii tone, din care 98,1% s-a înregistrat în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *producția totală de furaje verzi* din teren arabil a crescut cu 837,9 mii tone, respectiv (+6,4%), datorită producției de furaje perene (+8,2%) și producției de furaje verzi anuale (+1,3%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, evoluția producției vegetale obținută în *sectorul majoritar privat* a urmat tendințele înregistrate pe total agricultură.

În anul 2014, *producția totală de furaje verzi cultivate în teren arabil, în sectorul majoritar privat* a fost de 13623,8 mii tone, mai mare cu 794,4 mii tone față de anul anterior. Creșterea producției de furaje provine atât de la furajele perene (+761,3 mii tone) cât și de la furajele verzi anuale (+33,1 mii tone).

De asemenea, producțiile obținute în acest sector au crescut comparativ cu anul precedent după cum urmează: rapiță (+58,3%), sfecla de zahăr (+36,7%), soia boabe (+34,2%), orz și orzoaică (+11,2%), furaje perene (+8,0%), cartofi total (+6,9%), porumb boabe (+5,9%), fasole boabe (+4,8%), sorg (+4,1%), grâu (+4,0%), floarea soarelui (+2,1%), ovăz (+2,1%), secară (1,3%), furaje verzi anuale (+1,0%), usturoi uscat (+1,0%) și ardei (+0,3%).

Tabel 4.1.10. Producția de struguri

- mii tone -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Vii pe rod¹⁾	991,6	979,3	783,7	775,9	-207,9	-203,4
Vii altoite pe rod	529,9	518,0	466,2	458,6	-63,7	-59,4
Vii hibride pe rod	461,7	461,3	317,5	317,3	-144,2	-144,0

¹⁾ Inklusiv producția de struguri din grădinile familiale.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *producția totală de struguri* a fost mai mică cu 21,0%.

Producția de struguri obținută din viile altoite reprezintă 59,5%, iar cea obținută din viile hibride reprezintă 40,5%.

Producția totală de struguri obținută în *sectorul majoritar privat* a reprezentat 99,0% din total.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, producțiile de struguri de la viile altoite au scăzut cu 11,5%, iar la cele hibride cu 31,2%.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *producția totală de fructe* a crescut cu 0,1%. Producții mai mari s-au obținut la caise și zarzăre (+54,1%), piersici și nectarine (+29,3%), alte fructe (+12,0%), cireșe și vișine (+2,9%) și mai mici la pere (-8,2%), căpșuni (-5,6%), prune (-3,4%) și nuci (-0,9%).

Tabel 4.1.11. Producția totală de fructe

- mii tone -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Total¹⁾	1300,0	1290,3	1301,4	1292,6	+1,4	+2,3
Prune	512,5	510,7	495,3	494,5	-17,2	-16,2
Mere	513,6	507,9	513,2	507,5	-0,4	-0,4
Pere	66,8	66,7	61,3	61,2	-5,5	-5,5
Piersici și nectarine	19,1	18,1	24,7	24,3	+5,6	+6,2
Cireșe și vișine	80,5	80,0	82,8	82,3	+2,3	+2,3
Caise și zarzăre	28,3	28,1	43,6	42,6	+15,3	+14,5
Nuci	31,8	31,6	31,5	31,4	-0,3	-0,2
Căpșuni	23,2	23,2	21,9	21,9	-1,3	-1,3
Alte fructe	24,2	24,0	27,1	26,9	+2,9	+2,9

¹⁾ Inklusiv producția de fructe din grădinile familiale.

Producția de fructe din *sectorul majoritar privat* a reprezentat 99,3% din producția totală, iar structura pe specii a producției de fructe din *sectorul majoritar privat* a fost apropiată de cea a producției totale, cu creșteri la: caise și zarzăre (+51,6%), piersici și nectarine (+34,3%), alte fructe (+12,1%), cireșe și vișine (+2,9%) și mai mici la pere (-8,2%), căpșuni (-5,6%), prune (-3,2%) și nuci (-0,6%).

4.1.1.7. Principalele producții medii

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, producția medie a crescut la majoritatea culturilor, excepție orez (-22,5%), pepeni galbeni (-5,3%) și pepeni verzi (-0,2%).

Producții medii mai mari față de anul precedent s-au obținut la următoarele culturi: sfeclă de zahăr (+22,3%), sorg (+18,9%), in pentru ulei (+17,6%), soia boabe (+14,6%), tutun (+13,9%), varză albă (+11,5%), cartofi de toamnă (+10,2%), cartofi total (+9,9%), floarea soarelui (+9,7%), mazăre boabe (+8,4%), secară (+8,1%), rapiță (+8,1%), ardei (+7,3%), furaje perene (+6,9%), orz și orzoaică (+6,7%), porumb boabe (+6,3%), ceapă uscată (+5,1%), tomate (+4,0%), ovăz (+3,6%), grâu (+3,5%), fasole boabe (+1,5% și usturoi uscat (+0,2%).

Producțiile medii obținute la principalele culturi, în cadrul *sectorului majoritar privat* au avut evoluții apropiate de cele înregistrate pe total agricultură.

Tabel 4.1.12. Producția medie la hectar, la principalele culturi

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Grâu	3468	3464	3590	3589	+122	+125
Secară	2217	2227	2396	2409	+179	+182
Orz și orzoaică	3111	3108	3319	3320	+208	+212
Ovăz	2051	2051	2124	2125	+73	+74
Porumb boabe	4488	4489	4770	4769	+282	+280
Sorg	2300	2288	2735	2742	+435	+454
Orez	4581	4579	3551	3551	-1030	-1028
Mazăre boabe	1719	1710	1864	1866	+145	+156
Fasole boabe	1233	1233	1252	1252	+19	+19
Cartofi - total	15953	15952	17527	17522	+1574	+1570
din care:						
Cartofi de toamnă	16234	16233	17888	17882	+1654	+1649
Sfeclă de zahăr	36569	36562	44711	44697	+8142	+8135
Floarea soarelui	1993	1993	2187	2188	+194	+195
Rapiță	2408	2408	2604	2603	+196	+195
Soia boabe	2216	2220	2539	2538	+323	+318
In pentru ulei	1330	1330	1564	1571	+234	+241
Tutun	1442	1442	1643	1643	+201	+201
Tomate	15488	15488	16102	16102	+614	+614
Ceapă uscată	12152	12154	12770	12771	+618	+617
Usturoi uscat	5855	5855	5865	5865	+10	+10
Varză albă	21062	21062	23478	23484	+2416	+2422
Ardei	11682	11682	12531	12530	+849	+848
Pepeni verzi	22030	22033	21981	21996	-49	-37
Pepeni galbeni	14119	14119	13370	13376	-749	-743
Furaje perene	14889	15011	15916	15992	+1027	+981

În anul 2014, *producția medie la furajele perene cultivate în teren arabil* a fost de 15916 kg/ha, mai mare cu 1027 kg/ha decât cea din anul anterior. În *sectorul majoritar privat* s-a înregistrat o producție medie superioară mediei pe țară, cu 0,5%.

În anul 2014, la furajele perene cultivate în teren arabil în *sectorul majoritar privat* s-a obținut o producție de 15992 kg/ha, mai mare cu 981 kg/ha, față de anul anterior.

Tabel 4.1.13. Producția medie la hectar, la struguri

- kg/ha -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe(±)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Vii pe rod	5559	5546	4436	4436	-1123	-1110
Vii altoite pe rod	5905	5882	5179	5185	-726	-697
Vii hibride pe rod	5209	5211	3664	3670	-1545	-1541

În anul 2014, *producția medie de struguri* a fost de 4436 kg/ha, înregistrându-se diferențe între producțiile medii de la viile altoite (5179 kg/ha, respectiv 16,7% peste media pe total) și cele de la viile hibride (3664 kg/ha, respectiv 17,4% sub media pe total).

În anul 2014 față de anul 2013, producția medie de struguri a scăzut cu 20,2%, randamentul la viile hibride a scăzut cu 29,7%, iar la viile altoite cu 12,3%.

4.1.2. Sectorul creșterii animalelor

4.1.2.1. Efectivele de animale

Activitatea de creștere a animalelor se realizează într-o diversitate de sisteme de exploatare, în funcție de categoria de producători agricoli, respectiv de puterea economică a exploatațiilor agricole.

Dintre sistemele de exploatare practicate, predominante sunt:

- sistemele de tip *tradițional* cu dotare tehnică scăzută, incomplete și cu predominarea muncilor executate manual, regăsindu-se în principal, în zonele de deal, de munte și în zonele preorășenești;
- sistemele de tip *gospodăresc*, în asociațiile și societățile agricole, cu nivel mediu de dotare tehnică, cu activități predominant manuale care se regăsesc numai în anumite secvențe tehnologice;
- sistemele de tip *industrial*, în complexe sau alte unități specializate (de exemplu, cele pentru taurine, porcine, ovine și păsări), în care nivelul de dotare tehnică este mediu sau înalt și în cadrul cărora se asigură respectarea strictă a tehnologiilor de creștere și îngrijire.

Tabel 4.1.14. Efectivele de animale (la 1 decembrie)

- mii capete -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Bovine	2022	2016	2069	2062	+47	+46
din care:						
Vaci, bivolițe și juninci	1279	1276	1307	1304	+28	+28
Porcine	5180	5173	5042	5035	-138	-138
din care:						
Scroafe de prăsilă	384	383	378	378	-6	-5
Ovine	9136	9123	9518	9507	+382	+384
din care:						
Oi și mioare	7875	7866	8161	8152	+286	+286
Caprine	1313	1312	1417	1416	+104	+104
din care:						
Capre	1059	1058	1129	1128	+70	+70
Cabaline	548	548	525	523	-23	-25
Păsări	79440	79428	75447	75435	-3993	-3993
din care:						
Păsări ouătoare adulte	42541	42531	42739	42727	+198	+196
Albine (mii familii)	1354	1354	1351	1350	-3	-4

În scopul redresării situației economice a sectorului de creștere a animalelor, începând din anul 2000 s-au inițiat o serie de măsuri tehnice, organizatorice și de natură economico-financiară, care au continuat și în anii următori. Dintre măsurile aplicate în sectorul de creștere a animalelor menționăm:

- modernizarea tehnologică a sistemelor de creștere, intensificarea activităților de ameliorare genetică, adâncirea controlului oficial al performanțelor tehnice în cadrul sectorului privat, paralel cu asigurarea, pe cât posibil, a unei nutriții și a unor componente în acord cu cerințele fiziologice și de producție ale animalelor;
- legiferarea atribuirii gratuite de adăposturi producătorilor agricoli tineri pentru a începe o afacere nouă;
- dezvoltarea formelor asociative de creștere și exploatare a animalelor, ca mijloc de intensificare a producției animale;
- reorganizarea unităților pentru ameliorarea condițiilor în care sunt crescute animalele și asigurarea asistenței sanitar-veterinare;
- continuarea armonizării legislației în domeniu cu cea a Uniunii Europene și creșterea preocupărilor de implementare a legislației specifice;
- acordarea de facilități și subvenții directe, inclusiv pentru achiziționarea de animale de reproducție.

**Tabel 4.1.15. Densitatea animalelor, pe principalele specii, la 100 hectare teren¹⁾
(la 1 decembrie)**

- capete -

	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (+/-)	
	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Bovine	15,0	16,8	15,3	17,2	+0,3	+0,4
din care:						
Vaci, bivolițe și juninci	9,5	10,6	9,7	10,9	+0,2	+0,3
Porcine	58,9	59,3	57,4	57,8	-1,5	-1,5
din care:						
Scroafe de prăsilă	4,4	4,4	4,3	4,3	-0,1	-0,1
Ovine și caprine	77,4	87,0	81,0	91,1	+3,6	+4,1
din care:						
Oii, mioare și capre	66,1	74,4	68,8	77,4	+2,7	+3,0

¹⁾ Efectivele de bovine, ovine și caprine s-au raportat la suprafața arabilă + pășuni + fânețe, iar efectivul de porcine la suprafața arabilă. Suprafața luată în calcul este cea obținută din cercetarea statistică privind suprafața cultivată și producția vegetală.

La 1 decembrie 2014 comparativ cu aceeași dată a anului precedent, *efectivele totale de bovine* au crescut cu 2,3%.

Realizarea indicatorilor tehnico-economici performanți este dependentă, într-o măsură foarte mare, de structura efectivului de bovine, care la rândul ei este dependentă de ponderea efectivului matcă în efectivul total de bovine. În acest context, efectivele de animale matcă (vaci, bivolițe și juninci) au crescut cu 2,2% deținând o pondere de 63,2% din efectivele totale.

Cele mai mari efective de bovine au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 25,6% din efectivul total, în regiunea Nord-Est, 17,7% în regiunea Nord-Vest, 16,1% în regiunea Centru, 11,7% în regiunea Sud-Est și 11,4% în regiunea Sud-Muntenia.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *densitatea bovinelor la 100 hectare teren (arabil + pășuni + fânețe)* a crescut cu 2,0% pe total țară și cu 2,4% în *sectorul majoritar privat*. Indicatorul privind *densitatea vacilor, bivolițelor și junincilor la 100 hectare teren (arabil + pășuni + fânețe)* a crescut pe ansamblul țării cu 2,1%, iar în *sectorul majoritar privat* cu 2,8%.

La 1 decembrie 2014 față de 1 decembrie 2013, numărul total de porcine a scăzut cu 2,7%. Cele mai mari *efective de porcine* au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 18,8% din efectivul total în regiunea Vest, 17,7% în regiunea Sud-Muntenia, 16,1% în regiunea Sud-Est, 13,4% în regiunea Nord-Vest și 12,4% în regiunea Sud-Vest Oltenia.

Efectivele matcă de porcine au scăzut cu 1,6%. În *sectorul majoritar privat*, efectivele totale de porcine au reprezentat 99,9% din total, iar efectivul matcă 100%.

În perioada analizată, *densitatea porcinelor la 100 hectare teren arabil* a scăzut cu 2,5% atât pe total țară cât și în *sectorul majoritar privat*.

La 1 decembrie 2014, comparativ cu 1 decembrie 2013, *efectivele de ovine* au crescut atât pe total, cât și în *sectorul majoritar privat* cu 4,2%, iar *efectivele de caprine* au crescut cu 7,9% atât pe total cât și în *sectorul majoritar privat*. Cele mai mari efective de ovine au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 22,0% din efectivul total, în regiunea Centru, 16,9% în regiunea Nord-Vest, 15,1% în regiunea Sud-Est, 15,0% în regiunea Vest, 14,4% în regiunea Nord-Est. Ponderea cea mai mare a efectivelor de caprine din total o deține regiunea Sud-Est (25,5%), urmată de regiunea Sud-Vest Oltenia (19,1%), regiunea Sud-Muntenia (17,8%) și de regiunea Nord-Est (15,7%).

Densitatea efectivelor de ovine și caprine la 100 ha teren (*arabil + pășuni + fânețe*) a crescut față de anul precedent atât pe total țară cât și în *sectorul majoritar privat* cu 4,7%.

Densitatea efectivelor de oi fătătoare, mioare și capre (matcă) la 100 hectare (*arabil + pășuni + fânețe*), a crescut cu 4,1% pe total țară și cu 4,0% în *sectorul majoritar privat*.

La 1 decembrie 2014, *efectivele de păsări* au fost mai mici cu 5,0% față de nivelul anului precedent.

Numărul total de păsări ouătoare adulte a crescut cu 0,5% față de 1 decembrie 2013.

În *sectorul majoritar privat*, efectivele de păsări au scăzut cu 5,0%, iar numărul total de păsări ouătoare adulte a crescut cu 0,5%.

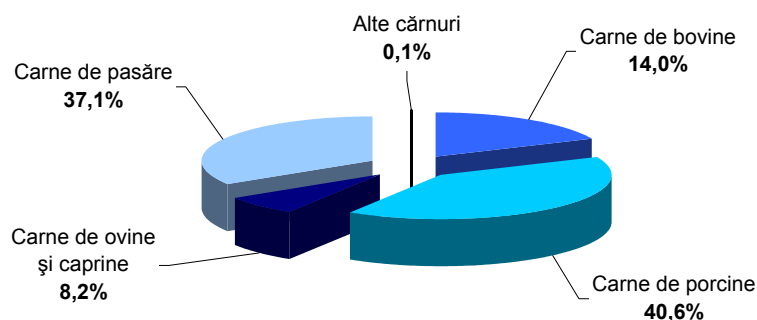
Cele mai mari efective de păsări au fost concentrate în următoarele regiuni de dezvoltare: 24,2% din efectivul total, în regiunea Sud-Muntenia, 18,5% în regiunea Nord-Est, 15,7% în regiunea Sud-Est, 11,4% în regiunea Sud-Vest Oltenia, 11,0% în regiunea Centru și 10,8% în regiunea Nord-Vest.

4.1.2.2. Producția animală

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *producția totală de carne* (greutate în viu) a crescut cu 1,2% atât pe ansamblul țării cât și în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, analiza evoluției structurii pe sortimente a *producției totale de carne*, relevă faptul că s-au produs modificări în structura pe sortimente a producției totale de carne, astfel a crescut ponderea în total a producțiilor de carne de ovine și caprine (+0,2 puncte procentuale), de pasăre (+1,9 puncte procentuale) și a scăzut ponderea în total a producției de carne de bovine (-0,7 puncte procentuale) și de porcine (-1,4 puncte procentuale), iar ponderea în total a producției de carne provenită de la alte specii a rămas constantă.

Grafic 4.1.1. Structura producției totale de carne, în anul 2014

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, pentru *producția totală de lapte* (inclusiv consumul vițelilor), tendința generală a fost de creștere cu 3,7% pe ansamblul țării și în *sectorul majoritar privat*, respectiv cu 4,1% pe total țară și în *sectorul majoritar privat* pentru producția de lapte (exclusiv consumul vițelilor).

În anul 2014, din cantitatea totală de lapte, *producția de lapte de vacă și bivoliță* a reprezentat 87,1% (inclusiv consumul vițelilor), respectiv 86,0% (exclusiv consumul vițelilor). Cantitatea totală de lapte de vacă și bivoliță a crescut în anul 2014 cu 3,3% față de nivelul înregistrat în anul 2013. Restul producției de lapte (12,9%) a fost reprezentat de *producția de lapte de oaie și capră*, care a crescut cu 6,3% față de anul precedent.

În anul 2014, *producția totală de lână* a crescut cu 5,3% față de cea din anul 2013, atât pe total țară, cât și în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, *producția totală de ouă* a crescut cu 3,9% atât pe ansamblul țării, cât și în *sectorul majoritar privat*.

În anul 2014, *producția totală de miere* a scăzut cu 32,4% față de anul precedent. *Sectorul majoritar privat* a contribuit cu aproape 100,0% la producția totală de miere.

În anul 2013, *producția totală de pește* a crescut cu 3,1% față de anul 2013 întreaga producție fiind realizată în *sectorul majoritar privat*.

Tabel 4.1.16 Producția animală la principalele produse

	U.M.	2013		2014		2014 față de 2013, diferențe (+/-)	
		Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată	Total	din care: proprietate majoritar privată
Carne ¹⁾	mii tone greutate în viu	1300	1299	1316	1315	+16	+16
din care:							
Carne de bovine ¹⁾	mii tone greutate în viu	192	192	184	183	-8	-9
Carne de porcine ¹⁾	mii tone greutate în viu	546	546	535	534	-11	-12
Carne de ovine și caprine ¹⁾	mii tone greutate în viu	104	103	108	108	+4	+5
Carne de pasăre ¹⁾	mii tone greutate în viu	457	457	488	488	+31	+31
Lapte ²⁾	mii hl	48728	48616	50535	50417	+1807	+1801
	mii hl	44786	44684	46615	46505	+1829	+1821
din care:							
Lapte de vacă și bivoliță ³⁾	mii hl	42593	42486	44015	43902	+1422	+1416
	mii hl	38651	38554	40096	39990	+1445	+1436
Lână	tone	20719	20696	21817	21790	+1098	+1094
din care:							
Lână fină și semifină	tone	4992	4980	4865	4853	-127	-127
Ouă	mil.buc.	6388	6386	6636	6634	+248	+248
din care:							
Ouă de găină	mil.buc.	6159	6157	6448	6446	+289	+289
Miere extrasă	tone	26678	26674	18040	18036	-8638	-8638
Pește ⁴⁾	tone	14861	14861	15319	15319	+458	+458

¹⁾ Datele reprezintă greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum.

²⁾ Datele de pe rândul 1 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițelilor), laptele de oaie și capră muls; datele de pe rândul 2 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (fără consumul vițelilor), laptele de oaie și capră muls.

³⁾ Datele de pe rândul 1 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (inclusiv consumul vițelilor); datele de pe rândul 2 reprezintă laptele de vacă și bivoliță (fără consumul vițelilor).

⁴⁾ Datele reprezintă cantitatea pescuită în apele interioare ale țării (inclusiv din Dunăre și Marea Neagră).

4.1.2.3. Producția principalelor produse agricole, pe locuitor

Unul din indicatorii sintetici de caracterizare a nivelului producțiilor agricole obținute este reprezentat de producția principalelor produse obținute pe locuitor.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-au înregistrat creșteri ale cantităților de produse de origine vegetală ce au revenit pe locuitor după cum urmează:

- la *cereale pentru boabe* producția obținută pe locuitor a fost de 1108,3 kg, mai mare cu 6,0% comparativ cu anul anterior (respectiv 62,7 kg pe locuitor);
- la *porumb boabe* producția obținută pe locuitor a fost de 602,0 kg, mai mare cu 6,4% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 36,3 kg pe locuitor);
- la *grâu* producția a fost de 380,9 kg pe locuitor, mai mare cu 4,3% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 15,8 kg pe locuitor);
- la *cartofi* producția a fost de 176,7 kg, mai mare cu 7,4% față de anul anterior (respectiv cu 12,1 kg pe locuitor);

- la *floarea soarelui* producția obținută pe locuitor a fost de 109,9 kg, mai mare cu 2,5% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 2,7 kg pe locuitor);
- la *fructe* producția a fost de 65,4 kg, mai mare cu 0,6% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 0,4 kg pe locuitor);
- la *sfecla de zahăr* producția a fost de 70,2 kg, mai mare cu 36,3% față de anul anterior (respectiv 18,7 kg pe locuitor);
- la *secară* producția s-a menținut la nivelul anului anterior respectiv 1,2 kg;
- la *legume* producția obținută pe locuitor a fost de 191,0 kg, mai mică cu 3,6% comparativ cu anul anterior (respectiv cu 7,2 kg pe locuitor).

Tabel 4.1.17. Producția principalelor produse agricole, pe locuitor

	U.M.	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe (±)
Produse de origine vegetală				
Cereale pentru boabe	kg	1045,6	1108,3	+62,7
din care:				
Grâu	kg	365,1	380,9	+15,8
Secară	kg	1,2	1,2	-
Porumb boabe	kg	565,7	602,0	+36,3
Floarea soarelui	kg	107,2	109,9	+2,7
Sfeclă de zahăr	kg	51,5	70,2	+18,7
Cartofi	kg	164,6	176,7	+12,1
Legume	kg	198,2	191,0	-7,2
Fructe	kg	65,0	65,4	+0,4
Produse de origine animală				
Carne ¹⁾	kg	65,0	66,1	+1,1
Lapte	litri	243,8	253,8	+10,0
Lână	kg	1,0	1,1	+0,1
Ouă	bucăți	320	333	+13

Notă: S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

¹⁾ La carne, se ia în calcul greutatea în viu a animalelor destinate sacrificării pentru consum, conform legislației Uniunii Europene.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, s-au produs creșteri la principalele producții de origine animală pe locuitor, astfel: la producția de lână cu 10,0%, la producțiile de lapte și ouă cu 4,1% și la producția de carne cu 1,7%.

4.1.3. Silvicultură

4.1.3.1. Fondul forestier

În anul 2014, fondul forestier al României a fost de 6545 mii hectare, înregistrând o creștere cu 6 mii de hectare (aproximativ 0,1%) față de anul 2013 și a avut următoarea structură: 32,2% suprafețe ocupate cu păduri de fag, 29,5% cu păduri de rășinoase, 19,7% cu păduri de diverse specii, 16,2% cu păduri de stejari (cvercinee) și 2,4% alte terenuri.

Comparativ cu anul 2013 se constată, pe de o parte, creșterea cu 13 mii hectare (+0,6%) a suprafețelor cu fag și cu 2 mii hectare (+0,2%) a suprafețelor cu diverse specii, iar pe de altă parte, scăderea suprafețelor cu rășinoase cu 7 mii hectare (-0,4%) și cu 2 mii hectare (-0,2%) a suprafețelor cu stejari (cvercinee).

Tabel 4.1.18. Fondul forestier (la sfârșitul anului)

	Mii hectare		Structura, %	
	2013	2014	2013	2014
Fondul forestier	6539	6545	100,0	100,0
<i>Suprafața pădurilor</i>	6381	6387	97,6	97,6
Rășinoase	1937	1930	29,6	29,5
Fag	2095	2108	32,0	32,2
Stejari (Cvercinee)	1064	1062	16,3	16,2
Diverse specii	1285	1287	19,7	19,7
<i>Alte terenuri</i>	158	158	2,4	2,4

În anul 2014 s-au executat tăieri de regenerare pe o suprafață totală de 101,0 mii hectare, care reprezintă 1,5% din suprafața fondului forestier.

Față de anul 2013 au scăzut suprafețele cu tăieri de regenerare în codru cu 6,7 mii hectare și în crâng cu 0,5 mii hectare.

Tabel 4.1.19. Suprafața parcursă cu tăieri

	2013 ¹⁾	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
			- mii hectare-	
Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare	109,7	101,0	-8,7	-7,9
În codru	78,6	71,9	-6,7	-8,5
Tăieri succesive	3,7	3,6	-	-
Tăieri progresive	64,4	57,4	-7,0	-10,9
Tăieri grădinarite	5,6	6,0	+0,4	+7,1
Tăieri rase	4,9	4,9	-	-
În crâng	4,1	3,6	-0,5	-12,2
Tăieri de substituiri-refaceri a arboretelor slab productive și degradate	1,1	1,0	-0,1	-9,1
Tăieri de conservare	25,9	24,4	-1,5	-5,8
Operațiuni de igienă și curățire a pădurilor	789,5	724,8	-64,7	-8,2
Tăieri de îngrijire în păduri tinere	168,6	162,5	-6,1	-3,6
Tăieri de produse accidentale	554,9	456,1	-98,8	-17,8

¹⁾ Date rectificat față de cele publicate anterior.

În anul 2014 suprafața regenerată totală a fost de 29,5 mii hectare (din care pe 12,5 mii hectare s-au executat regenerări artificiale), reprezentând aproximativ 0,5% din fondul forestier total.

Comparativ cu anul 2013, suprafața totală regenerată a fost mai mare cu 3,2 mii hectare (creșterea s-a înregistrat la speciile de foioase și rășinoase), iar suprafața regenerată artificial a fost mai mare cu 2,1 mii hectare.

Tabel 4.1.20. Suprafața regenerată

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
			- mii hectare -	
Suprafața regenerată – total	26,3	29,5	+3,2	+12,2
Rășinoase	7,9	8,7	+0,8	+10,1
Foioase	18,4	20,8	+2,4	+13,0
din care:				
Suprafața regenerată artificial	10,4	12,5	+2,1	+20,2
Rășinoase	5,2	5,3	+0,1	+1,9
Foioase	5,2	7,2	+2,0	+38,5

4.1.3.2. Volumul de lemn recoltat

În anul 2014, volumul de lemn recoltat a fost de 17889 mii metri cubi (volum brut), cu 1393 mii metri cubi mai mic decât în anul 2013 și a avut următoarea structură sortimentală: lemn de rășinoase (40,4%), fag (32,6%), stejar (9,3%), diverse specii (17,7%).

Tabel 4.1.21. Volumul de lemn recoltat

	Mii metri cubi ¹⁾		2014 față de 2013, diferențe		Structura, %	
	2013 ²⁾	2014	+/-	%	2013	2014
	- mii metri cubi -					
Volumul de lemn recoltat	19282	17889	-1393	-7,2	100,0	100,0
Rășinoase	7922	7225	-697	-8,8	41,1	40,4
Fag	6226	5836	-390	-6,3	32,3	32,6
Stejar	1742	1664	-78	-4,5	9,0	9,3
Diverse specii tari	1969	1876	-93	-4,7	10,2	10,5
Diverse specii moi	1423	1288	-135	-9,5	7,4	7,2

¹⁾ Volum brut.

²⁾ Date rectificat față de cele publicate anterior.

În anul 2014, volumul de lemn exploatat de către operatorii economici atestați a fost de 16972 mii metri cubi, reprezentând 94,9% din volumul total de lemn recoltat (volum brut).

Volumul de lemn exploatat de către operatorii economici atestați a fost orientat în special spre bușteni pentru prelucrare în cherestea (50,8%), lemn pentru foc (28,3%) și lemn pentru construcții rurale (4,4%).

Din analiza datelor se constată că s-au înregistrat modificări și în structura utilizărilor volumului de lemn rotund, diminuându-se cantitățile de lemn pentru foc, lemn pentru construcții rurale, pentru plăci (PAL și PFL), lemn pentru alte utilizări, lemn pentru tananți și majorându-se cantitățile de bușteni pentru prelucrare în cherestea, lemn pentru celuloză, bușteni pentru furnire și lemn pentru mangalizare.

Tabel 4.1.22. Volumul de lemn exploatat de către operatorii economici atestați

	Volum de lemn exploatat ¹⁾ - mii metri cubi -		2014 față de 2013, diferențe		Structura, %	
	2013	2014	+/-	%	2013	2014
Volumul de lemn exploatat - total	16778	16972	+194	+1,2	100,0	100,0
Volumul de lemn rotund - total	15195	15330	+135	+0,9	90,6	90,3
Bușteni pentru prelucrare în cherestea	8309	8624	+315	+3,8	49,5	50,8
Bușteni pentru furnire	299	328	+29	+9,7	1,8	1,9
Bușteni pentru rezonanță	²⁾	²⁾	-	-	³⁾	³⁾
Lemn pentru celuloză	305	436	+131	+43,0	1,8	2,6
Lemn pentru plăci (PAL și PFL)	275	265	-10	-3,6	1,6	1,6
Lemn pentru mină	15	15	-	-	0,1	0,1
Lemn pentru construcții rurale	830	752	-78	-9,4	4,9	4,4
Lemn pentru tananți	1	-	-1	-	³⁾	-
Lemn pentru mangalizare	42	46	+4	+9,5	0,3	0,3
Lemn pentru alte utilizări	57	51	-6	-10,5	0,4	0,3
Lemn pentru foc	5062	4813	-249	-4,9	30,2	28,3
Volumul cojii	848	824	-24	-2,8	5,0	4,9
Volumul altor sortimente secundare	735	818	+83	+11,3	4,4	4,8

¹⁾ Volum brut.

²⁾ Sub 0,5.

³⁾ Sub 0,1.

4.2. Industrie

Pe ansamblu, în anul 2014, cifra de afaceri realizată a fost de 403169,1 milioane lei.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în termeni nominali, s-a înregistrat o creștere cu 13202,7 milioane lei (respectiv +3,4%).

Tabel 4.2.1 Cifra de afaceri a industriei

CAEN Rev.2	Milioane lei prețuri curente		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe		Structura, %	
	2013	2014 ¹⁾	+/-	%	2013	2014 ¹⁾
Total	389966,4	403169,1	13202,7	3,4	100,0	100,0
Industrie extractivă	28562,6	27649,6	-913,0	-3,2	7,3	6,9
Industrie prelucrătoare	290226,4	306171,1	15944,7	5,5	74,4	75,9
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	55995,9	55136,5	-859,4	-1,5	14,4	13,7
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	15181,5	14211,9	-969,6	-6,4	3,9	3,5

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2014 față de anul 2013, creșterea nominală a cifrei de afaceri s-a datorat, industriei prelucrătoare care a înregistrat o creștere cu 5,5%. Celelalte sectoare au înregistrat scăderi ale cifrei de afaceri, respectiv industria extractivă (-3,2%), producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apa caldă și aer condiționat (-1,5%) și distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (-6,4%).

4.2.1. Industria extractivă

În anul 2014, nivelul cifrei de afaceri înregistrat în industria extractivă a fost de 27649,6 milioane lei, deținând 6,9% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, ponderea industriei extractive în total a scăzut cu 0,4 puncte procentuale.

Tabel 4.2.2. Cifra de afaceri a industriei extractive, pe activități

CAEN Rev.2	Milioane lei prețuri curente		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2013	2014 ¹⁾	+/-	%	2013	2014 ¹⁾
Industrie extractivă	28562,6	27649,6	-913,0	-3,2	7,3	6,9
Extracția cărbunelui superior și inferior	450,7	145,9	-304,8	-67,6	0,1	*)
Extracția petrolului brut și a gazelor naturale	22322,8	21786,0	-536,8	-2,4	5,7	5,4
Extracția minereurilor metalifere	365,1	364,5	-0,6	-0,2	0,1	0,1
Alte activități extractive și servicii anexe extracției ³⁾	5424,0	5353,2	-70,8	-1,3	1,4	1,3

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

³⁾ Inclusiv „Extracția și prepararea minereurilor radioactive”.

*) Sub 0,05%.

Analiza pe sectoare componente, în perioada studiată evidențiază faptul că, ponderea sectorului alte activități extractive și servicii anexe extracției a scăzut de la 1,4% la 1,3%, extracția petrolului brut și a gazelor naturale a scăzut de la 5,7% la 5,4%, extracția cărbunelui superior și inferior a scăzut sub 0,05%, iar extracția minereurilor metalifere a rămas la același nivel ca în anul anterior.

4.2.2. Industria prelucrătoare

În anul 2014, în industria prelucrătoare, volumul cifrei de afaceri a fost de 306171,1 milioane lei, în termeni nominali, înregistrând o creștere față de anul anterior, cu 15944,7 milioane lei.

În anul 2014 față de anul 2013, creșterile valorice nominale ale cifrei de afaceri cele mai semnificative s-au înregistrat în: alte activități industriale n.c.a. (+27,5%), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (+13,0%), fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a. (+12,0%).

În anul 2014, singurele activități care au înregistrat scăderi în termeni nominali față de anul precedent, au fost: fabricarea substanțelor și a produselor chimice de bază (140,2 milioane lei) și industria alimentară (132,5 milioane lei).

Tabel 4.2.3. Cifra de afaceri a industriei prelucrătoare, pe activități

CAEN Rev.2	Milioane lei prețuri curente		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2013	2014 ¹⁾	+/-	%	2013	2014 ¹⁾
Industrie prelucrătoare	290226,4	306171,1	15944,7	5,5	74,4	75,9
Industria alimentară	39993,2	39860,7	-132,5	-0,3	10,3	9,9
Fabricarea băuturilor	9569,7	9653,2	83,5	0,9	2,5	2,4
Fabricarea produselor din tutun	880,5	949,4	68,9	7,8	0,2	0,2
Fabricarea produselor textile	4950,0	5394,8	444,8	9,0	1,3	1,3
Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte	9219,4	9963,9	744,5	8,1	2,4	2,5
Tăbăcirea și finisarea pieilor; fabricarea articolelor de voiaj și marochinărie, harnașamentelor și încălțămintei; prepararea și vopsirea blănurilor	4797,7	5145,1	347,4	7,2	1,2	1,3

CAEN Rev.2	Milioane lei prețuri curente		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2013	2014 ¹⁾	+/-	%	2013	2014 ¹⁾
Prelucrarea lemnului, fabricarea produselor din lemn și plută, cu excepția mobilei; fabricarea articolelor din paie și din alte materiale vegetale împletite	13117,8	13292	174,2	1,3	3,4	3,3
Fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie	3632,5	3907,3	274,8	7,6	0,9	1,0
Tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor	3075,3	3335,5	260,2	8,5	0,8	0,8
Fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului	19104,6	21096,0	1991,4	10,4	4,9	5,2
Fabricarea substanțelor și a produselor chimice de baza	9993,7	9853,5	-140,2	-1,4	2,6	2,4
Fabricarea substanțelor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice	3437,1	3628,6	191,5	5,6	0,9	0,9
Fabricarea produselor din cauciuc și mase plastice	18368,7	19422,2	1053,5	5,7	4,7	4,8
Fabricarea altor produse din minerale nemetalice	10924,7	11519,0	594,3	5,4	2,8	2,9
Industria metalurgică	16651,8	17443,9	792,1	4,8	4,3	4,3
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, exclusiv mașini, utilaje și instalații	15731,4	16384,4	653,0	4,2	4,0	4,1
Fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice	6993,5	7905,4	911,9	13,0	1,8	2,0
Fabricarea echipamentelor electrice	12787,7	14143,8	1356,1	10,6	3,3	3,5
Fabricarea de mașini, utilaje și echipamente n.c.a.	12268,0	13734,1	1466,1	12,0	3,1	3,4
Fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor	55172,4	58585,9	3413,5	6,2	14,1	14,5
Fabricarea altor mijloace de transport	6550,4	6595,3	44,9	0,7	1,7	1,6
Fabricarea de mobilă	7316,1	8118,7	802,6	11,0	1,9	2,0
Alte activități industriale n.c.a.	1560,4	1988,9	428,5	27,5	0,4	0,5
Repararea, întreținerea și instalarea mașinilor și echipamentelor	4129,8	4249,5	119,7	2,9	1,1	1,1

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

În anul 2014, în structura volumului cifrei de afaceri realizate, următoarele activități din industria prelucrătoare au înregistrat ponderi de peste 5%: fabricarea autovehiculelor de transport rutier, a remorcilor și semiremorcilor (14,5%), industria alimentară (9,9%) și fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea țițeiului (5,2%).

În anul 2014, cele mai mici ponderi (sub 1% din volumul cifrei de afaceri) au fost înregistrate de următoarele activități din industria prelucrătoare: fabricarea substanțelor farmaceutice de bază și a preparatelor farmaceutice (0,9%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (0,8%), alte activități industriale n.c.a. (0,5%), fabricarea produselor din tutun (0,2%).

4.2.3. Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat

În cadrul sectorului producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, volumul cifrei de afaceri realizate de 55136,5 milioane lei în anul 2014, în termeni nominali, a fost în scădere față de anul anterior cu -859,4 milioane lei (respectiv -0,7 puncte procentuale) și a reprezentat 13,7% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri.

4.2.4. Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare

Tabel 4.2.4. Cifra de afaceri a distribuției apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, pe activități

CAEN Rev.2	Milioane lei prețuri curente		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe		Structura ²⁾ , %	
	2013	2014 ¹⁾	+/-	%	2013	2014 ¹⁾
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	15181,5	14211,9	-969,6	-6,4	3,9	3,5
Captarea, tratarea și distribuția apei	3402,6	3581,8	179,2	5,3	0,9	0,9
Colectarea și epurarea apelor uzate	207,9	277,8	69,9	33,6	0,1	0,1
Colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor; activități de recuperare a materialelor reciclabile	11447,5	10225,2	-1222,3	-10,7	2,9	2,5
Activități și servicii de decontaminare	123,5	127,1	3,6	2,9	**)	**)

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Structura s-a determinat în funcție de cifra de afaceri totală.

**) Sub 0,05%.

În anul 2014, în sectorul distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare, volumul cifrei de afaceri în termeni nominali a fost de 14211,9 milioane lei, în scădere față de anul anterior cu 969,6 milioane lei.

Sectorul distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare a reprezentat, în anul 2014, 3,5% din valoarea nominală totală a cifrei de afaceri, în scădere față de anul trecut cu 0,4 puncte procentuale.

4.3. Construcții

4.3.1. Lucrările de construcții, după modul de execuție

În anul 2014, valoarea lucrărilor de construcții a fost de 65824,2 milioane lei, din care 77,7% construcții noi și reparații capitale și 22,3% lucrări de întreținere și reparații curente.

Tabel 4.3.1. Lucrările de construcții după modul de execuție

	- milioane lei prețuri curente -	
	2013	2014 ¹⁾
Total	65567,3	65824,2
Construcții noi și reparații capitale	51508,9	51160,3
Antrepriză	51172,8	50639,6
Regie	336,1	520,7
Întreținere și reparații curente	14058,4	14663,9

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2014, lucrările de construcții noi și reparații capitale în antrepriză au deținut cea mai mare pondere (76,9% din valoarea lucrărilor de construcții, respectiv 50639,6 milioane lei).

Lucrările de construcții noi și reparații capitale în regie au deținut 0,8% din valoarea lucrărilor de construcții (respectiv 520,7 milioane lei).

În anul 2014 față de anul 2013, în termeni nominali, s-a înregistrat o creștere a valorii lucrărilor de construcții cu 256,9 milioane lei (respectiv +0,4%). În ceea ce privește valoarea lucrărilor de construcții, în funcție de modul de execuție, s-a înregistrat următoarea dinamică: valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale a scăzut cu 348,6 milioane lei (respectiv -0,7%), iar valoarea lucrărilor de întreținere și reparații curente a crescut cu 605,5 milioane lei (respectiv +4,3%).

În anul 2014 față de anul 2013, valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale executate în antrepriză a scăzut cu 533,2 milioane lei (respectiv -1,0%), iar valoarea lucrărilor de construcții noi și reparații capitale executate în regie a crescut cu 184,6 milioane lei (respectiv +54,9%).

4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte

În anul 2014, valoarea lucrărilor de construcții în antrepriză a fost de 65176,9 milioane lei.

Pe categorii de obiecte, valoarea lucrărilor de construcții în antrepriză s-a situat între 20649,8 milioane lei, în cazul clădirilor rezidențiale și 759,9 milioane lei, în cazul construcțiilor complexe din zonele industriale.

Pe categorii de obiecte, structura valorii lucrărilor totale de construcții în antrepriză a fost următoarea: 31,7% clădiri rezidențiale; 26,9% clădiri nerezidențiale; 24,8% infrastructuri de transport; 10,2% alte lucrări de inginerie civilă; 5,2% conducte, linii electrice și de comunicații; 1,2% construcții complexe în zone industriale.

Tabel 4.3.2. Lucrările de construcții în antrepriză, pe categorii de obiecte

Categoriile de obiecte	- milioane lei prețuri curente -	
	2013	2014 ¹⁾
Total	65139,7	65176,9
Clădiri rezidențiale	20396,5	20649,8
Clădiri nerezidențiale	15126,9	17541,1
Infrastructuri de transport	17649,8	16145,5
Conducte, linii electrice și de comunicații	4460,6	3396,8
Construcții complexe în zone industriale	1238,6	759,9
Alte lucrări de inginerie civilă	6267,3	6683,8

¹⁾ Date provizorii.

În anul 2014 față de anul 2013, pe categorii de obiecte, valoarea lucrărilor totale de construcții în antrepriză a înregistrat următoarele modificări:

- s-au diminuat sumele alocate pentru: infrastructuri de transport (-1504,3 milioane lei); conducte, linii electrice și de comunicații (-1063,8 milioane lei); construcții complexe în zone industriale (-478,7 milioane lei);
- s-au majorat sumele alocate pentru: clădiri nerezidențiale (2414,2 milioane lei); alte lucrări de inginerie civilă (416,5 milioane lei); clădiri rezidențiale (253,3 milioane lei).

4.4. Transporturi și comunicații

Evoluția activității în domeniul transporturilor și al comunicațiilor este influențată de calitatea infrastructurii, de modificările structurale înregistrate de economia națională, structura fluxurilor comerciale la nivel internațional și regional și de nivelul investițiilor.

Nivelul de dezvoltare și orientarea spre modernitate a sectorului transporturilor din România sunt demonstrate în cele ce urmează, cu date prezentate la nivelul anului 2014:

- rețeaua de cale ferată totalizează 10777 kilometri, din care 37,4% este electrificată. București, capitala României, este un important nod de cale ferată cu 8 linii principale, conectate la liniile internaționale;
- densitatea medie a rețelei publice de transport rutier este de 35,8 km/100 km² teritoriu;
- Municipiul București, se află la intersecția principalelor căi rutiere care străbat țara, unele dintre acestea fiind conectate la rețeaua internațională (așa cum este drumul European E 60, care leagă Brest -Franța și Constanța, via Oradea și București, cu prelungire prin Georgia, până în Kirghizstan la granița cu China);
- fluviul Dunărea înlesnește transportul cu nave de navigație interioară de la Baziaș - punctul în care Dunărea intră în România - până la gurile de vărsare în mare, între Brăila și Sulina fiind posibil și traficul navelor maritime mari. Principalele porturi la Dunăre sunt Orșova, Drobeta-Turnu Severin, Turnu Măgurele, Giurgiu, Oltenița, Călărași, Cernavodă, Brăila, Galați, Tulcea și Sulina, cărora li se adaugă Medgidia, Basarabi, Luminița și Ovidiu ca și porturile de la Marea Neagră, Constanța și Midia, legate de fluviu prin intermediul Canalului Dunăre-Marea Neagră și al Canalului Midia-Năvodari;
- în anul 2014, 65,7% din mărfurile transportate pe apă în România au fost operate în portul Constanța, cel mai important port maritim și de navigație interioară. În urmă cu câțiva ani, a fost construit noul port Constanța Sud - Agigea, situat la ieșirea în mare a Canalului Dunăre-Marea Neagră;
- transporturile aeriene sunt asigurate de principalele aeroporturi: București („Henri Coandă” - Otopeni și „Aurel Vlaicu” - Băneasa); Constanța („Mihail Kogălniceanu”); Timișoara („Traian Vuia”); Cluj-Napoca; Iași; Arad; Târgu Mureș; Suceava etc.

4.4.1. Mijloace de transport

În anul 2014, *mijloacele de transport feroviar* au cuprins 1779 locomotive, cu o putere de 6589 mii CP, din care 56,3% au fost locomotive Diesel de cale normală. De asemenea, echipamentele de transport feroviar numărau 35385 vagoane pentru trenuri de marfă, cu o capacitate de 1686 mii tone și 4053 vagoane pentru trenuri de pasageri, cu o capacitate de 293 mii locuri.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, vagoanele pentru marfă au înregistrat scăderi, cu 11,2% în ceea ce privește numărul și cu 10,5% în ceea ce privește capacitatea de transport.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, la vagoanele pentru pasageri s-a înregistrat o creștere de 28 vagoane (respectiv 0,7%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, echipamentele aferente transporturilor pe căile navigabile interioare au înregistrat următoarele evoluții: creștere cu 12,7% în ceea ce privește numărul navelor pentru transportul de pasageri. La nave fără propulsie pentru transportul mărfurilor s-a înregistrat o scădere cu 15 nave în ceea ce privește numărul și scădere cu 0,5% în ceea ce privește capacitatea acestora.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, navele maritime au înregistrat o creștere cu 4 nave pentru transportul mărfurilor și scădere cu 42,2% în ceea ce privește capacitatea de transport.

Tabel 4.4.1. Mijloacele de transport feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim

	U.M.	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
				+/-	%
Transport feroviar					
Locomotive - total	număr mii CP	1795 6643	1779 6589	-16 -54	-0,9 -0,8
din care:					
Electrice	număr mii CP	679 4845	675 4818	-4 -27	-0,6 -0,6
Diesel de orice fel, de cale normală	număr mii CP	1013 1749	1002 1712	-11 -37	-1,1 -2,1
din care:					
peste 350 CP	număr mii CP	1003 1747	992 1711	-11 -36	-1,1 -2,1
Vagoane pentru trenuri de marfă - total	număr mii tone capacitate	39832 1884	35385 1686	-4447 -198	-11,2 -10,5
Vagoane pentru trenuri de pasageri - total	număr mii locuri	4025 270	4053 293	+28 +23	0,7 8,5
Transport pe căi navigabile interioare					
Nave fără propulsie pentru transportul mărfurilor	număr mii tone capacitate	1152 1475	1137 1468	-15 -7	-1,3 -0,5
Remorchere și împingătoare	număr mii KW	217 185	258 189	+41 +4	18,9 2,2
Nave pentru transportul pasagerilor	număr mii locuri	55 6	62 6	+7 -	12,7 -
Transport maritim					
Nave pentru transportul mărfurilor - total	număr mii tdw	22 66	26 38	+4 -28	18,2 -42,4
din care:					
Nave pentru mărfuri generale	număr mii tdw	4 54	4 35	- -19	- -35,2
Petroliere	număr mii tdw	7 9	- -	-7 -9	- -

4.4.1.1. Transport rutier - autovehicule în circulație

La data de 31 decembrie 2014, numărul autovehiculelor înmatriculate în circulație era de 44,3 mii autobuze și microbuze, 4907,6 mii autoturisme, 806,5 mii autovehicule de marfă și 107,3 mii mopede și motociclete.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, parcul autovehiculelor de transport rutier a înregistrat creșteri, astfel: numărul autoturismelor a crescut cu 211,9 mii, numărul de autovehicule de marfă cu 45,0 mii, iar numărul de mopede și motociclete cu 5,7 mii.

Tabel 4.4.2. Autovehiculele înmatriculate în circulație (la sfârșitul anului)

	2013	2014	- număr -	
			2014 față de 2013,	
			diferențe	
			+/-	%
Autobuze și microbuze	42836	44283	1447	3,4
Autoturisme	4695660	4907564	211904	4,5
Mopede și motociclete (inclusiv mototricicli și cvadricicli)	101622	107338	5716	5,6
Autovehicule de marfă	761554	806523	44969	5,9

Tabel 4.4.3. Transportul rutier de mărfuri, pe capacități de transport și tipuri de transport, în anul 2014

	Total	din care:		Structura, %		
		Cont propriu	Contra plată	Total	Cont propriu	Contra plată
Mărfuri transportate - mii tone						
Toate vehiculele - total	190932	116423	74509	100,0	100,0	100,0
3,5 - 7,5 tone	4546	3351	1195	2,4	2,9	1,6
7,6 - 12,0 tone	72425	32538	39887	37,9	27,9	53,5
12,1 - 17,0 tone	39237	23592	15645	20,6	20,3	21,0
peste 17,0 tone	74724	56942	17782	39,1	48,9	23,9
Parcursul mărfurilor - mii tone-km						
Toate vehiculele - total	35135221	8704356	26430865	100,0	100,0	100,0
3,5 - 7,5 tone	644065	352329	291736	1,8	4,1	1,1
7,6 - 12,0 tone	25384404	4947174	20437230	72,3	56,8	77,3
12,1 - 17,0 tone	7053998	2089885	4964113	20,1	24,0	18,8
peste 17,0 tone	2052754	1314968	737786	5,8	15,1	2,8

În anul 2014, transportul rutier de mărfuri a fost de 190,9 milioane tone, din care 61,0% s-a realizat în "cont propriu".

Structura volumului mărfurilor transportate a fost următoarea: 39,1% cu autovehicule de peste 17,0 tone; 37,9% cu autovehicule de 7,6-12,0 tone; 20,6% cu autovehicule de 12,1-17,0 tone; 2,4% cu autovehicule de 3,5-7,5 tone.

În anul 2014, structura parcursului mărfurilor a fost următoarea: 72,3% cu autovehicule de 7,6-12,0 tone; 20,1% cu autovehicule de 12,1-17,0 tone; 5,8% cu autovehicule de peste 17,0 tone și respectiv 1,8% cu autovehicule de 3,5-7,5 tone.

4.4.1.2. Aeronave civile înmatriculate

La sfârșitul anului 2014 erau certificate pentru transportul pasagerilor 65 de aeronave, cu o capacitate totală de 5956 locuri.

Tabel 4.4.4. Aeronavele civile înmatriculate¹⁾ (la sfârșitul anului)

	U.M.	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
				+/-	%
Aeronave pentru transportul pasagerilor	număr	67	65	-2	3
	locuri ²⁾	5415	5956	+541	10

¹⁾ Cu certificat de navigabilitate.

²⁾ Capacitate disponibilă de transport.

La sfârșitul anului 2014 comparativ cu sfârșitul anului 2013, numărul de aeronave civile pentru transportul pasagerilor a scăzut cu 2 aeronave, în timp ce numărul de locuri a crescut cu 541.

4.4.2. Infrastructura pentru transporturi

4.4.2.1. Liniile de cale ferată în exploatare

La sfârșitul anului 2014, lungimea liniilor de cale ferată, în exploatare era de 10777 km, din care liniile electrificate reprezentau 37,4%. Liniile de cale ferată cu ecartament normal sunt predominante (98,7% din lungimea totală a liniilor de cale ferată), iar dintre acestea, liniile cu o cale dețin o pondere de 72,7% din total linii cu ecartament normal.

La sfârșitul anului 2014, densitatea medie a liniilor de cale ferată, era de 45,2 km la 1000 km² teritoriu, cu manifestarea unor puternice diferențieri *pe regiuni de dezvoltare*; astfel, peste nivelul mediu al densității liniilor de cale ferată s-au situat următoarele *regiuni de dezvoltare*: București-Ilfov (cu 108,0 km cale ferată la 1000 km² teritoriu); Vest (cu 13,7 km la 1000 km²); Sud-Est (cu 3,7 km la 1000 km²) și Nord-Vest (cu 3,6 km la 1000 km²); totodată, sub densitatea medie pe țară a liniilor de cale ferată s-au aflat regiunile de dezvoltare: Sud-Vest Oltenia (cu 11,3 km de cale ferată la 1000 km² teritoriu), Sud Muntenia (cu 8,9 km la 1000 km²); Centru (cu 6,1 km la 1000 km²) precum și regiunea Nord-Est (cu 1,2 km la 1000 km²).

Tabel 4.4.5. Liniile de cale ferată în exploatare (la sfârșitul anului)

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
- km -				
Total	10768	10777	9	0,1
din care: electrificate	4029	4029	-	-
din total:				
Linii cu ecartament normal¹⁾ - total	10630	10638	8	0,1
Cu o cale	7721	7729	8	0,1
Cu două căi	2909	2909	-	-
Linii cu ecartament îngust	4	5	1	25,0
Linii cu ecartament larg	134	134	-	-
- în procente față de total -				
Total	100,0	100,0		
din care: electrificate	37,4	37,4		
din total:				
Linii cu ecartament normal¹⁾ - total	98,7	98,7		
Cu o cale	71,7	71,7		
Cu două căi	27,0	27,0		
Linii cu ecartament îngust	**)	**)		
Linii cu ecartament larg	1,3	1,3		

¹⁾ Linii la care distanța între șine este de 1435 mm.

***) Sub 0,05%.

4.4.2.2. Drumurile publice

La sfârșitul anului 2014, lungimea drumurilor publice a fost de 85,4 mii km, din care drumurile modernizate au reprezentat 35,4%.

Tabel 4.4.6. Drumurile publice (la sfârșitul anului)

- kilometri -

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Drumuri publice - total	84887	85362	475	0,6
din care:				
Modernizate	29153	30240	1087	3,7
Cu îmbrăcăminți ușoare rutiere	22191	22088	-103	-0,5
Din total drumuri publice:				
Drumuri naționale ¹⁾	17110	17272	162	0,9
din care:				
Modernizate	15956	16172	216	1,4
Cu îmbrăcăminți ușoare rutiere	905	861	-44	-4,9
Drumuri județene și comunale	67777	68090	313	0,5
din care:				
Modernizate	13197	14068	871	6,6
Cu îmbrăcăminți ușoare rutiere	21286	21227	-59	-0,3
Densitatea drumurilor publice pe 100 km²	35,6	35,8	0,2	0,6

¹⁾ Inklusiv autostrăzi și drumuri europene.

Din lungimea totală a drumurilor publice, drumurile județene și comunale au reprezentat 79,8%, iar drumurile naționale 20,2%. Deși drumurile județene și comunale dețin cea mai mare pondere, totuși mai puțin de jumătate din acestea sunt, fie modernizate (20,7% din lungimea totală a drumurilor județene și comunale), fie au îmbrăcăminți ușoare rutiere (31,2%).

Structura lungimii totale a drumurilor publice indică o distribuie relativ echilibrată *pe regiuni de dezvoltare*: Nord-Est (17,0% din lungimea totală a drumurilor publice); Nord-Vest și Sud-Muntenia (15,1%); Centru și Sud-Vest Oltenia (13,2%); Sud-Est (12,8%); Vest (12,6%); drumurilor publice din regiunea București-Ilfov au reprezentat 1,0%.

Pe regiuni de dezvoltare, lungimea totală a drumurilor naționale a avut următoarea structură: Sud-Muntenia (16,5% din lungimea totală a drumurilor naționale); Nord-Est (15,4%); Centru (14,3%); Nord-Vest (13,5%); Sud-Est (13,3%); Sud-Vest Oltenia (12,6%); Vest (12,4%); regiunea București-Ilfov (2,0%).

La sfârșitul anului 2014, *pe regiuni de dezvoltare*, lungimea totală a drumurilor județene și comunale a avut o structură asemănătoare cu cea a drumurilor publice: Nord-Est (17,4% din lungimea totală a drumurilor județene și comunale); Nord-Vest (15,5%); Sud-Muntenia (14,7%); Sud-Vest Oltenia (13,3%); Centru (13,0%); Sud-Est (12,7%) și Vest (12,6%); regiunea București-Ilfov (0,8%).

La sfârșitul anului 2014, *densitatea drumurilor publice la 100 km² teritoriu* a fost de 35,8 km.

Peste densitatea medie a drumurilor publice s-au situat următoarele regiuni de dezvoltare: București-Ilfov (cu 12,4 km de drumuri publice la 100 km² teritoriu); Nord-Est (3,6 km la 100 km²); Sud-Vest Oltenia (2,7 km la 100 km²); Nord-Vest (1,9 km la 100 km²); Sud-Muntenia (1,5 km la 100 km²).

La sfârșitul anului 2014 comparativ cu anul 2013 s-a înregistrat o creștere a lungimii drumurilor publice cu 475 km, a drumurilor modernizate cu 1087 km (respectiv 3,7%) și o scădere a drumurilor cu îmbrăcăminți ușoare rutiere cu 103 km (respectiv 0,5%).

4.4.3. Transportul de mărfuri

4.4.3.1. Transportul de mărfuri, pe moduri de transport

În anul 2014, activitatea în domeniul transporturilor a continuat să fie influențată atât de modificările structurale înregistrate de principalele ramuri ale economiei, cât și de evoluția pe plan internațional, inclusiv din zona geografică în care este situată țara noastră.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, volumul de mărfuri transportate a înregistrat creșteri în transportul pe căi navigabile interioare (cu 976 mii tone, respectiv 3,6%), transportul prin conducte petroliere magistrale (cu 740 mii tone, respectiv 13,2%), transportul feroviar (cu 391 mii tone, respectiv 0,8%) și maritim (cu 155 mii tone, respectiv 0,4%). În transportul rutier s-a înregistrat o scădere a volumului de mărfuri (cu 554 mii tone, respectiv 0,3%).

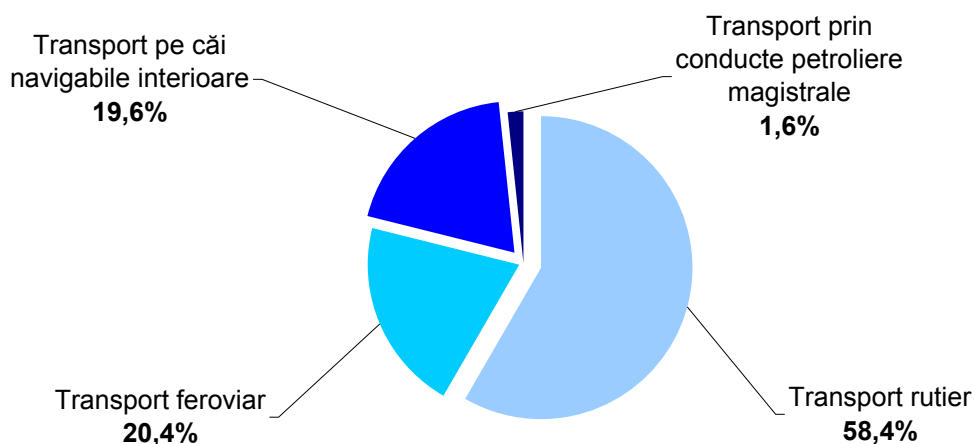
În anul 2014 comparativ cu anul 2013, parcursul mărfurilor transportate a înregistrat creșteri în transportul rutier (cu 1109 milioane tone-km, respectiv 3,3%) și transportul prin conducte petroliere magistrale (cu 155 milioane tone-km, respectiv 18,7%). Scăderi s-au înregistrat pentru: transportul feroviar (cu 677 milioane tone-km, respectiv 5,2%) și transportul pe căi navigabile interioare (cu 482 milioane tone-km, respectiv 3,9%).

Tabel 4.4.7 Transportul de mărfuri, pe moduri de transport

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Mărfuri transportate - mii tone				
Transport feroviar	50348	50739	391	0,8
Transport rutier	191486	190932	-554	-0,3
Transport pe căi navigabile interioare	26858	27834	976	3,6
Transport maritim ¹⁾	43552	43707	155	0,4
Transport aerian	32	32	-	-
Transport prin conducte petroliere magistrale	5625	6365	740	13,2
Parcursul mărfurilor - milioane tone-km				
Transport feroviar	12941	12264	-677	-5,2
Transport rutier	34026	35135	1109	3,3
Transport pe căi navigabile interioare	12242	11760	-482	-3,9
Transport prin conducte petroliere magistrale	829	984	155	18,7

¹⁾ Date conforme cu metodologia Eurostat privind evitarea "dublei înregistrări" pentru transportul național.

Grafic 4.4.1. Structura parcursului mărfurilor, pe moduri de transport, în anul 2014

Transportul rutier de mărfuri a înregistrat 190,9 milioane tone, dintre acestea, 86,6% în transport național și 13,4% în transport internațional (inclusiv transport între state terțe și cabotaj). Structura parcursului mărfurilor a inclus transport național în proporție de 34,5% și transport internațional 65,5%.

În anul 2014, din volumul total al mărfurilor transportate pe cale rutieră, 61,0% a fost realizat în regimul "cont propriu", iar parcursul mărfurilor transportate în regimul "contra plată" s-a realizat în proporție de 75,2%.

Tabel 4.4.8. Transportul rutier de mărfuri

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Mărfuri transportate - mii tone				
Transport național	169313	165254	-4059	-2,4
Transport internațional ¹⁾	22173	25678	3505	15,8
Parcursul mărfurilor - milioane tone-km				
Transport național	12504	12135	-369	-3,0
Transport internațional ¹⁾	21522	23000	1478	6,9

¹⁾ Inklusiv transport între state terțe și cabotaj.

4.4.3.2. Principalele tipuri de mărfuri transportate

În anul 2014, în volumul total de mărfuri transportate pe căile rutiere (conform Clasificării Standard pentru Statistica Transporturilor, NST 2007), cele mai importante ponderi au fost deținute de următoarele tipuri de mărfuri: minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră; turbă; uraniu și thoriu 32,2% și alte produse minerale nemetalice 19,8%.

Cele mai însemnate locuri în structura principalelor tipuri de mărfuri transportate pe căile ferate au fost deținute de: cărbune și lignit; țiței și gaze naturale 35,7% și cocs, produse rafinate din petrol 29,5%.

În ceea ce privește transportul maritim, cele mai însemnate ponderi ale tipurilor de mărfuri transportate au fost: 33,4% produse agricole, din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit; 18,5% cărbune și lignit; țiței și gaze naturale și 11,2% mărfuri neidentificabile, mărfuri care din anumite motive nu pot fi identificate și care nu pot fi clasificate în grupele 01-16.

Cele mai importante ponderi în transportul pe căi navigabile interioare au fost înregistrate pentru următoarele tipuri de mărfuri: 45,0% minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră; turbă; uraniu și thoriu; 31,2% produse agricole, din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit și 8,1% cărbune și lignit; țiței și gaze naturale.

În ceea ce privește parcursul mărfurilor transportate în transport rutier, diviziunea mărfuri grupate: un amestec de tipuri de mărfuri transportate împreună și diviziunea produse alimentare, băuturi și tutun au deținut cele mai mari ponderi în total parcurs, respectiv 24,0% și 15,4%.

În transport feroviar, parcursul principalelor tipuri de mărfuri transportate a fost înregistrat de 34,9% cocs, produse rafinate din petrol și 12,9% cărbune și lignit; țiței și gaze naturale.

Ponderile cele mai însemnate în transport pe căi navigabile interioare (valori în tone-kilometri) au fost înregistrate de următoarele tipuri de mărfuri: 34,9% produse agricole din vânătoare și silvicultură; pește și alte produse din pescuit și 31,5% minereuri metalifere și alte produse de minerit și exploatare de carieră: turbă, uraniu și thoriu.

4.4.4. Transportul de pasageri

4.4.4.1. Transportul interurban și internațional de pasageri

În anul 2014, comparativ cu anul precedent, transportul maritim, transportul pe căi navigabile interioare, transportul feroviar și transportul rutier au înregistrat creșteri cu 28,6%, 19,3%, 12,8% și respectiv 2,8%.

În ceea ce privește parcursul pasagerilor, transportul feroviar și transportul rutier au înregistrat creșteri cu 12,8% și 7,4%.

Tabel 4.4.9. Transportul de pasageri, pe moduri de transport

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Transportul interurban și internațional de pasageri - mii pasageri				
Transport feroviar	57433	64760	7327	12,8
Transport rutier	274393	282018	7625	2,8
Transport pe căi navigabile interioare	140	167	27	19,3
Transport aerian	10706	11592	886	-8,3
Transport maritim ¹⁾	49	63	14	28,6
Parcursul pasagerilor din transportul interurban și internațional de pasageri milioane pasageri-km				
Transport feroviar	4411	4976	565	12,8
Transport rutier	17082	18339	1257	7,4
Transport pe căi navigabile interioare	17 ²⁾	11	-6	-35,3

¹⁾ Pasageri de croazieră, inclusiv pasageri de croazieră în excursie - intrări.

²⁾ Date rectificate față de cele publicate anterior.

Tabel 4.4.10. Transportul aerian de pasageri

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Pasageri - număr	10706398	11592554	+886156	8,3
Îmbarcați	5382672	5836949	+454277	8,4
Debarcați	5323726	5755605	+431879	8,1
Curse aeriene regulate - număr	10519730	11306541	+786811	7,5
Îmbarcați	5290272	5695551	+405279	7,7
Debarcați	5229458	5610990	+381532	7,3
Curse aeriene neregulate - număr	186668	286013	+99345	53,2
Îmbarcați	92400	141398	+48998	53,0
Debarcați	94268	144615	+50347	53,4

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în analiza evoluției curselor aeriene de pasageri, se remarcă următoarele aspecte:

- creșterea cu 7,5% a numărului de pasageri transportați prin curse aeriene regulate și de asemenea, creșterea cu 53,2% a celor prin curse aeriene neregulate;
- în anul 2014, 97,5% din totalul pasagerilor transportați au provenit din curse aeriene regulate.

4.4.5. Comunicații

4.4.5.1. Poștă și telefonie

În anul 2014 au funcționat 5746 de subunități de poștă, cu 5 unități mai puține, comparativ cu anul 2013.

În anul 2014, în România, 86,5% din numărul total al unităților de poștă sunt situate în mediul rural (în mediul rural au funcționat 4968 unități de poștă).

Tabel 4.4.11. Unitățile de poștă (la sfârșitul anului)

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Unități - număr	5751	5746	-5	-0,1
din care:				
În localități rurale	4888	4968	+80	1,6

În anul 2014, corespondența și imprimarele au însumat 146 milioane bucăți, trimerile recomandate 41841 mii bucăți; numărul de trimiteri cu valoare declarată a fost de 7223 mii bucăți, iar cel al coletelor poștale 32816 mii bucăți.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, activitățile de poștă desfășurate au înregistrat creșteri la trimiteri recomandate cu 3983 mii bucăți, respectiv 10,5%, la trimiteri cu valoare declarată cu 1425 mii bucăți, respectiv cu 24,6% și la coletele poștale cu 20657 mii bucăți, respectiv 169,9% și scăderi la corespondență și imprimare cu 117 milioane bucăți, respectiv 44,5%.

Tabel 4.4.12. Activitățile de poștă și telefonie

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe	
			+/-	%
Activități de poștă¹⁾				
Corespondență și imprimare (mii bucăți)	262498	145685	-116813	-44,5
Trimerii recomandate (mii bucăți)	37858	41841	+3983	10,5
Trimeri cu valoare declarată (mii bucăți)	5798	7223	+1425	24,6
Colete poștale (mii bucăți)	12159	32816	+20657	169,9
Activități de telefonie				
Numărul de conexiuni la serviciile de telefonie - total (milioane)	27,6	27,5	-0,1	-0,4
din care:				
la serviciile de telefonică fixă	4,7	4,6	-0,1	-2,1
la serviciile de telefonică mobilă	22,9	22,9	-	-

¹⁾ Date furnizate de Compania Națională Poșta Română și Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM) pentru furnizorii alternativi de servicii poștale.

În anul 2014, numărul total de conexiuni la serviciile de telefonie a fost de 27,5 milioane, din care, 83,3% (22,9 milioane) au fost la serviciile de telefonie mobilă și 16,7% (4,6 milioane) la serviciile de telefonie fixă.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, analiza evoluției numărului total de conexiuni la serviciile de telefonie, relevă o scădere cu 0,1 milioane (respectiv 0,4%).

În anul 2014, pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe conexiuni la serviciile de telefonie fixă au fost înregistrate în: București-Ilfov (19,2%), regiunea Centru (13,3%) și regiunea Nord-Vest (13,0%), precum și în regiunile Nord-Est (12,5%) și Sud-Est (11,7%).

4.5. Comerț internațional cu bunuri

Statisticile de comerț internațional cu bunuri reprezintă parte a statisticilor oficiale ale Uniunii Europene (UE) și ale fiecărui stat membru, care furnizează date statistice referitoare la comerțul cu bunuri între statele membre UE (sistemul statistic Intrastat), precum și date referitoare la comerțul cu bunuri între statele membre UE și țările terțe, din afara UE (sistemul statistic Extrastat).

Statisticile de comerț internațional cu bunuri servesc nevoilor diferiților utilizatori, inclusiv operatorilor economici, academicienilor, cercetătorilor și publicului larg. Interesul pentru statisticile de comerț internațional cu bunuri este în creștere, prin urmare, producerea în timp util și de înaltă calitate a datelor este de primă importanță pentru Institutul Național de Statistică.

Statisticile de comerț internațional cu bunuri ale României se stabilesc prin însumarea datelor obținute din sistemele statistice Intrastat și Extrastat.

Importanța celor două sisteme statistice, Intrastat și Extrastat, din punct de vedere al ponderii informațiilor furnizate în totalul comerțului internațional cu bunuri al României este net în favoarea sistemului Intrastat, sistem care gestionează un număr foarte mare de tranzacții, a căror valoare acoperă peste 70% din volumul comerțului internațional cu bunuri al României⁸⁾.

⁸⁾ Toate dinamicele și ponderile au fost calculate din valori exprimate în mii euro. Diferențele între datele pe total și valorile obținute din însumarea diverselor structuri utilizate sunt datorate rotunjirilor.

4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale

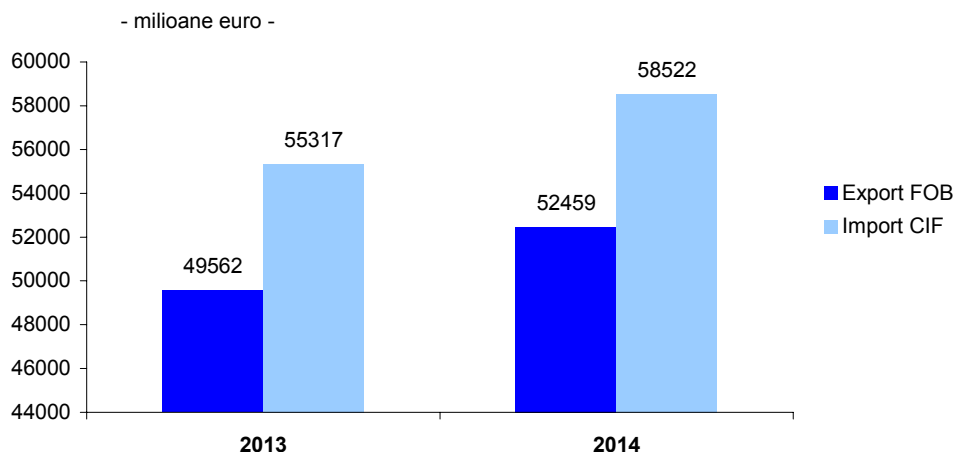
În anul 2014 exporturile FOB de bunuri au înregistrat o valoare de 52459 milioane euro (în creștere cu 5,8% față de anul 2013), iar importurile CIF au fost de 58522 milioane euro (în creștere cu 5,8% față de anul 2013), soldul balanței comerciale FOB-CIF fiind de -6063 milioane euro, în creștere cu 308 milioane euro comparativ cu anul 2013.

Tabel 4.5.1. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale

	2013	2014
Milioane lei		
Export FOB	219120	233215
Import CIF	244569	260131
Sold balanță comercială (FOB - CIF)	-25449	-26916
Milioane euro		
Export FOB	49562	52459
Import CIF	55317	58522
Sold balanță comercială (FOB - CIF)	-5755	-6063

Notă: Datele pentru anul 2013 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Datele pentru anul 2014 au caracter semidefinitiv.

Grafic 4.5.1. Evoluția comerțului internațional cu bunuri

4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2008)

În anul 2014 cele mai importante contribuții la creșterea exporturilor au fost înregistrate la: autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci (9780 milioane euro, respectiv 18,6% din exporturile totale), mașini, utilaje și echipamente, inclusiv electrice (8929 milioane euro, respectiv 17,0%), produse ale agriculturii și vânătorii (3370 milioane euro, respectiv 6,4%), produse ale industriei metalurgice (2840 milioane euro, respectiv 5,4%), articole de îmbrăcăminte (2816 milioane euro, respectiv 5,4%), calculatoare și produse electronice și optice (2769 milioane euro, respectiv 5,3%).

Tabel 4.5.2. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale conform Clasificării Produselor și Serviciilor asociate Activităților (CPSA 2008)

- milioane euro -

Cod CPSA	Denumire cod CPSA	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
		2013	2014	2013	2014	2013	2014
	Total	49562	52459	55317	58522	-5755	-6063
01	Produse ale agriculturii și vânătorii	3302	3370	1580	1665	1722	1705
02	Produse ale silviculturii și exploatării forestiere	64	48	66	85	-2	-37
03	Pește și alte animale acvatic, produse de acvacultură	3	5	40	43	-37	-38
05	Cărbune și lignit	*)	1	83	64	-83	-63
06	Petrol brut și gaze naturale	31	25	3585	3731	-3554	-3706
07	Mineruri metalifere	59	55	275	205	-216	-150
08	Alte minerale și produse de carieră	45	39	85	82	-40	-43
10	Produse alimentare	1375	1409	3067	3168	-1692	-1759
11	Băuturi	107	109	239	221	-132	-112
12	Produse din tutun	527	715	134	111	393	604
13	Produse ale industriei textile	954	1017	2570	2740	-1616	-1723
14	Articole de îmbrăcăminte	2711	2816	871	971	1840	1845
15	Piei și produse din piele	1415	1511	1193	1376	222	135
16	Produse rezultate din prelucrarea lemnului (exclusiv mobilier), articole din paie și din alte materiale vegetale împletite	1751	1751	328	358	1423	1393
17	Hârtie și produse din hârtie	293	297	992	1070	-699	-773
19	Produse de cocserie; produse obținute din prelucrarea țițeiului	2269	2666	1753	1595	516	1071
20	Substanțe și produse chimice	1921	1837	4689	4901	-2768	-3064
21	Produse farmaceutice de bază și preparate farmaceutice	962	875	2715	2684	-1753	-1809
22	Produse din cauciuc și mase plastice	2453	2596	2620	2818	-167	-222
23	Alte produse din materiale nemetalice	308	324	734	775	-426	-451
24	Produse ale industriei metalurgice	2776	2840	3373	3792	-597	-952
25	Produse ale industriei construcțiilor metalice și produselor din metal (exclusive mașini, utilaje și echipamente)	1454	1576	2519	2662	-1065	-1086
26	Calculatoare și produse electronice și optice	2570	2769	4801	5142	-2231	-2373
27	Echipamente electrice	3820	4498	4680	4688	-860	-190
28	Mașini, utilaje și echipamente neclasificate în altă parte	3989	4431	5763	6142	-1774	-1711
29	Autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci	9448	9780	4661	5408	4787	4372
30	Alte mijloace de transport	1609	1454	465	415	1144	1039
31	Mobilă	1658	1863	374	418	1284	1445
32	Alte produse industriale neclasificate în altă parte	420	449	739	844	-319	-395
35	Energie electrică, gaze, apă caldă și aer condiționat	104	321	17	42	87	279
	Alte produse necuprinse în altă parte	1164	1011	306	306	858	705

Notă: Datele pentru anul 2013 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Datele pentru anul 2014 au caracter semidefinitiv.

*) Sub 0,5.

Cele mai importante contribuții la creșterea importurilor în anul 2014, au fost înregistrate la: mașini, utilaje și echipamente, inclusiv electrice (10830 milioane euro, respectiv 18,5% din importurile totale), autovehicule de transport rutier, remorci și semiremorci (5408 milioane euro, respectiv 9,2%), calculatoare și produse electronice și optice (5142 milioane euro, respectiv 8,8%), substanțe și produse chimice (4901 milioane euro, respectiv 8,4%), produse ale industriei metalurgice (3792 milioane euro, respectiv 6,5%), petrol brut și gaze naturale (3731 milioane euro, respectiv 6,4%), produse alimentare (3168 milioane euro, respectiv 5,4%).

4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenere

Principalii parteneri comerciali ai României în anul 2014 sunt statele membre UE, cu o pondere de 71,1% în total exporturi, respectiv 75,4% în total importuri. Comerțul cu restul țărilor lumii este distribuit între celelalte țări ale Europei (13,6% din exporturi și 10,6% din importuri), Asia (7,3% din exporturi și 11,0% din importuri), Africa (4,3% din exporturi și 0,8% din importuri) și America (3,5% din exporturi și 2,2% din importuri). Comerțul cu țările din Oceania este nesemnificativ ca pondere în totalul comerțului internațional al României.

Tabel 4.5.3. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale, pe continente și principale țări partenere

- milioane euro -

Denumire continent / țară	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	49562	52459	55317	58522	-5755	-6063
EUROPA	41885	44433	47986	50324	-6101	-5891
din care:						
UE-28	34508	37308	41916	44123	-7408	-6815
AELS	866	875	572	583	294	292
ALTE ȚĂRI DIN EUROPA	6512	6250	5498	5618	1014	632
ASIA	3748	3835	5588	6457	-1840	-2622
din care:						
R.P.Chineză	498	565	1969	2349	-1471	-1784
Kazahstan	39	63	1786	2287	-1747	-2224
Republica Coreea	458	309	382	467	76	-158
India	230	180	306	224	-76	-44
Japonia	232	211	218	230	14	-19
Liban	180	314	3	2	177	312
Statul Israel	279	311	88	88	191	223
AFRICA	2053	2266	355	438	1698	1828
din care:						
Egipt	461	589	51	77	410	512
Maroc	396	349	92	112	304	237
Algeria	382	394	1	*)	381	394
AMERICA	1800	1847	1348	1257	452	590
din care:						
S.U.A.	825	974	626	680	199	294
Brazilia	283	266	326	229	-43	37
OCEANIA	61	49	18	25	43	24
din care:						
Australia	27	37	14	18	13	19

Notă: Datele pentru anul 2013 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Datele pentru anul 2014 au caracter semidefinitiv.

Repartizarea pe țări a schimburilor internaționale de bunuri se realizează astfel:

- pentru comerțul intracomunitar, pe baza principiului "țara de destinație" (la expedieri) și "țara de expediție" (la introduceri);

- pentru comerțul extracomunitar, pe baza principiului "țara de destinație" (la export) și "țara de origine" (la import, cu excepția cazului în care țara de origine este un stat membru UE, caz în care se ia în considerare țara de expediție).

*) Sub 0,5.

Schimburile comerciale între România și statele membre UE au crescut în anul 2014 față de 2013 cu 8,1% la export (+2800 milioane euro) și respectiv cu 5,3% la import (+2207 milioane euro). Au crescut de asemenea exporturile către statele AELS cu 1,0% (+9 milioane euro), iar importurile au crescut cu 2,0% (+11 milioane euro). În rândul țărilor din Europa, o pondere însemnată în valoarea totală a exporturilor României din anul 2014 o deține și Turcia (cu 4,5% din total).

În anul 2014 față de anul 2013, exporturile către Asia au crescut cu 2,3%. Țările partenere din Asia către care România a înregistrat cele mai mari exporturi au fost: R.P.Chineză (565 milioane euro), Liban (314 milioane euro), Statul Israel (311 milioane euro), Republica Coreea (309 milioane euro), Arabia Saudită (288 milioane euro), Emiratele Arabe Unite (266 milioane euro), Georgia (247 milioane euro), Japonia (211 milioane euro).

Exporturile către Africa au crescut în anul 2014 cu 10,4% față de anul 2013, cele mai importante țări partenere fiind Egipt (589 milioane euro), Algeria (394 milioane euro) și Maroc (349 milioane euro).

Exporturile către America au crescut cu 47 milioane euro (+2,6%) în perioada analizată. Țările partenere din America către care România a înregistrat cele mai mari exporturi au fost SUA (974 milioane euro) și Brazilia (266 milioane euro).

Importurile din țările partenere situate în Europa (cu excepția UE) au înregistrat cele mai mari niveluri în anul 2014, în cazul Federației Ruse (2273 milioane euro, respectiv 3,9% din importurile totale) și Turciei (1949 milioane euro, respectiv 3,3%).

În anul 2014, țările partenere din Asia din care au fost înregistrate cele mai mari importuri au fost: R.P.Chineză (2349 milioane euro, respectiv 4,0% din total importuri), Kazahstan (2287 milioane euro, respectiv 3,9%), Republica Coreea (467 milioane euro, respectiv 0,8%), Japonia (230 milioane euro, respectiv 0,4%) și India (224 milioane euro, respectiv 0,4%).

În anul 2014 față de anul 2013, importurile din Africa au crescut cu 23,4%, cele mai importante țări partenere fiind Maroc și Egipt, de unde au fost importate bunuri în valoare de 112, respectiv 77 milioane euro.

Importurile din America au scăzut în anul 2014 comparativ cu anul 2013 cu 91 milioane euro, ajungând la 1257 milioane euro. Cei mai importanți parteneri comerciali au fost SUA (680 milioane euro) și Brazilia (229 milioane euro).

4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-28

Cele mai mari ponderi în total exporturi intracomunitare au fost deținute în anul 2014 de: Germania (19,3% din total exporturi), Italia (11,9%), Franța (6,8%), Ungaria (5,1%), Regatul Unit (4,1%), Bulgaria (3,4%), Spania (2,7%), iar cele mai mici ponderi le-au deținut: Luxemburg, Letonia, Malta (sub 0,05% fiecare), Lituania, Cipru și Estonia (cu câte 0,1% fiecare).

Din analiza pe țări a importurilor intracomunitare în anul 2014 se observă că cele mai mari ponderi în totalul importurilor României au revenit: Germaniei (19,2% din importul total), Italiei (10,8%), Ungariei (7,8%) și Franței (5,7%). De asemenea, cele mai mici ponderi (sub 0,2%) au revenit: Letoniei și Estoniei (sub 0,05% fiecare), Maltei, Ciprului, Lituaniei, Luxemburgului și Croației (0,1% fiecare). Restul statelor membre UE-28 au avut ponderi cuprinse între 0,3% (Finlanda) și 4,7% (Polonia).

În anul 2014 relațiile comerciale intense cu statele din Uniunea Europeană au fost însoțite și de o scădere a deficitului comercial, care a ajuns la -6815 milioane euro, cu 593 milioane euro mai mic decât cel din anul 2013.

În anul 2014, balanța comercială intracomunitară:

- a înregistrat deficite de peste 100 milioane euro cu: Ungaria (-1914 milioane euro), Polonia (-1409 milioane euro), Germania (-1119 milioane euro), Austria (-954 milioane euro), Olanda (-826 milioane euro), Republica Cehă (-421 milioane euro), Slovacia (-377 milioane euro), Belgia (-353 milioane euro), Irlanda (-255 milioane euro), Spania (-151 milioane euro) și Slovenia (-141 milioane euro);
- a înregistrat excedente de peste 100 milioane euro cu: Regatul Unit (821 milioane euro), Franța (228 milioane euro), Grecia (118 milioane euro).

Tabel 4.5.4. Exporturile, importurile și soldul balanței comerciale Intra UE-28

- milioane euro -

Denumire țară	Export FOB		Import CIF		Sold balanță comercială (FOB - CIF)	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	49562	52459	55317	58522	-5755	-6063
Uniunea Europeană (UE-28)	34508	37308	41916	44123	-7408	-6815
Austria	1177	1245	2197	2199	-1020	-954
Belgia	935	895	1237	1248	-302	-353
Bulgaria	1693	1782	1523	1685	170	97
Republica Cehă	987	1180	1506	1601	-519	-421
Cipru	70	58	64	60	6	-2
Croația	113	134	82	87	31	47
Danemarca	212	213	565	307	-353	-94
Estonia	60	72	12	17	48	55
Finlanda	118	139	149	153	-31	-14
Franța	3355	3550	3202	3322	153	228
Germania	9193	10099	10243	11218	-1050	-1119
Grecia	605	738	603	620	2	118
Irlanda	104	103	380	358	-276	-255
Italia	5718	6242	6076	6324	-358	-82
Letonia	27	24	16	17	11	7
Lituania	45	51	59	62	-14	-11
Luxemburg	12	15	101	85	-89	-70
Malta	26	25	45	31	-19	-6
Olanda	1538	1357	2038	2183	-500	-826
Polonia	1170	1316	2460	2725	-1290	-1409
Portugalia	175	195	259	279	-84	-84
Regatul Unit	2030	2153	1253	1332	777	821
Slovacia	844	930	1264	1307	-420	-377
Slovenia	190	256	336	397	-146	-141
Spania	1205	1393	1356	1544	-151	-151
Suedia	452	468	321	377	131	91
Ungaria	2452	2672	4565	4586	-2113	-1914

Notă: Datele pentru anul 2013 au fost revizuite față de cele publicate anterior și au caracter definitiv. Datele pentru anul 2014 au caracter semidefinitiv.

4.5.5. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic

Indicii valorii unitare pentru exporturi în perioada 2000-2014 calculați față de media anului precedent au avut evoluții diferite, înregistrând un maxim de 109,5% în anul 2005 și un minim de 89,3% în anul 2009.

O evoluție asemănătoare au avut și indicii valorii unitare pentru importuri, cu un maxim de 106,2% în anul 2011 și un minim de 89,3% în anul 2009.

Indicii anuali ai volumului fizic au fost în general în creștere față de anul precedent, cu excepția anilor 2009 și 2012, când s-au înregistrat scăderi atât pentru exporturi, cât și pentru importuri.

Indicele raportului de schimb, calculat ca raport între indicele valorii unitare la export și indicele valorii unitare la import a fost supraunitar, cu excepția anilor 2002 și 2013, când a fost subunitar.

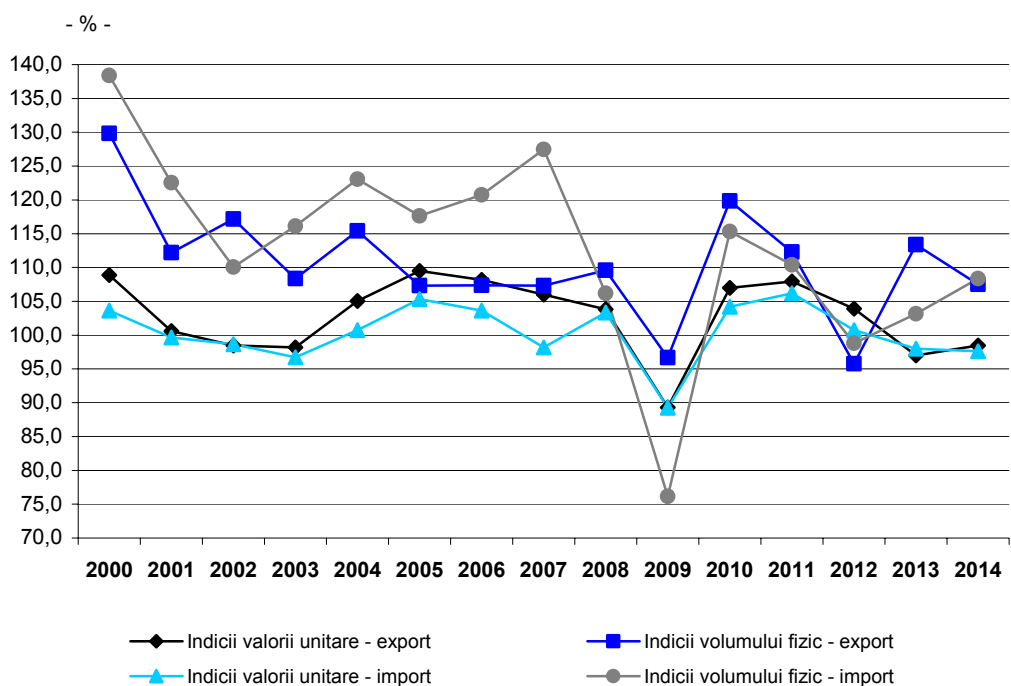
Tabel 4.5.5. Indicii valorii unitare, raportul de schimb și indicii volumului fizic

- an precedent = 100 -

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Indicii valorii unitare (IVU)¹⁾															
EXPORTURI	108,9	100,6	98,5	98,2	105,1	109,5	108,2	106,0	103,8	89,3	107,0	107,9	103,9	97,0	98,5
IMPORTURI	103,6	99,7	98,7	96,7	100,7	105,3	103,6	98,2	103,4	89,3	104,2	106,2	100,8	98,0	97,6
Raportul de schimb															
IVU_{EXP} / IVU_{IMP}	105,1	100,9	99,8	101,5	104,3	104,0	104,4	108,0	100,5	100,1	102,7	101,6	103,1	99,0	100,8
Indicii volumului fizic															
EXPORTURI	129,8	112,2	117,2	108,4	115,4	107,3	107,4	107,3	109,6	96,7	119,9	112,3	95,8	113,4	107,5
IMPORTURI	138,4	122,5	110,1	116,1	123,1	117,7	120,8	127,5	106,2	76,1	115,3	110,4	98,8	103,2	108,4

¹⁾ Indici calculați din valori exprimate în euro.

Grafic 4.5.2. Indicii valorii unitare și indicii volumului fizic

4.6. Turism

4.6.1. Turism intern

4.6.1.1. Numărul unităților de cazare turistică

Prin poziția sa geografică, România dispune de o varietate de resurse naturale care dau posibilitatea practicării unei largi game de activități turistice.

În anul 2014, numărul total al structurilor de cazare turistică a fost de 6130 unități, înregistrându-se, comparativ cu anul 2013, o creștere cu 121 unități (respectiv +2,0%).

În anul 2014, numărul de unități de cazare turistică existente, peste 90,0% se regăsesc în hoteluri și moteluri (27,5% din numărul total de unități existente), pensiuni agroturistice (27,2%), pensiuni turistice (21,6%), vile turistice și bungalouri (14,1%).

În anul 2014, numărul total de locuri existente în aceste unități a fost de 311288, cu 5581 locuri mai multe decât în anul anterior (respectiv +1,8%); din acestea, în funcțiune au fost 77677 mii locuri-zile, în creștere, cu 0,8% față de anul 2013.

În ceea ce privește numărul de locuri existente în unitățile de cazare turistică, în anul 2014 se constată că, majoritatea se regăsesc în hoteluri și moteluri (62,4%), în pensiuni agroturistice (9,8%), în pensiunile turistice (8,8%), în vile turistice și bungalouri (5,3%), în campinguri și unități tip căsuță (4,9%).

În anul 2014, indicele de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune⁹⁾ a fost de 26,1%, cu 1,0 punct procentual peste nivelul înregistrat în anul anterior (25,1%). În anul 2014, peste medie s-au situat, hoteluri și moteluri (32,0%, respectiv +1,3 puncte procentuale peste anul 2013), vile turistice și bungalouri (19,3%, respectiv +0,1 puncte procentuale), hosteluri (17,6%, respectiv +1,3 puncte procentuale), pensiuni turistice (15,4%, respectiv +0,8 puncte procentuale), taberele de elevi și preșcolari (14,6%, respectiv +2,0 puncte procentuale), pensiuni agroturistice (13,2%, respectiv +0,6 puncte procentuale) și cabane turistice (12,5%, respectiv +0,5 puncte procentuale). Totodată, restul capacităților de cazare turistică în funcțiune s-au aflat sub nivelul indicelui mediu de utilizare netă a acestora, diferențe mai mari înregistrându-se la spațiile de cazare pe nave (cu un indice de utilizare netă de 11,3%, respectiv -47,4 puncte procentuale), sate de vacanță (cu 10,5%, respectiv -13,1 puncte procentuale), popasurile turistice (14,3%, respectiv -1,8 puncte procentuale), campinguri și unități tip căsuță (9,9%, respectiv -1,4 puncte procentuale) și hanuri turistice (10,7%, respectiv -0,1 puncte procentuale).

Tabel 4.6.1. Structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică¹⁾, capacitatea de cazare turistică existentă și indicii de utilizare netă ai capacității de cazare turistică în funcțiune

	Unități existente, număr		Număr de locuri existente		Indicii de utilizare netă ai capacității de cazare turistică în funcțiune, %	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	6009	6130	305707	311288	25,1	26,1
Hoteluri și moteluri	1660	1685	191823	194119	30,7	32,0
Hosteluri ²⁾	185	204	8482	9116	16,3	17,6
Hanuri turistice	3	5	61	143	10,8	10,7
Cabane turistice	152	162	5183	5128	12,0	12,5
Campinguri și unități tip căsuță	93	105	14610	15323	11,3	9,9
Vile turistice și bungalouri	870	866	16908	16534	19,2	19,3
Tabere de elevi și preșcolari	62	62	9851	9759	12,6	14,6
Pensiuni turistice ³⁾	1335	1323	27325	27295	14,6	15,4
Pensiuni agroturistice ⁴⁾	1598	1665	28775	30480	12,6	13,2
Popasuri turistice	35	35	1800	2209	16,1	14,3
Sate de vacanță	6	9	372	717	23,6	10,5
Spații de cazare pe nave	10	9	512	465	58,7	11,3

¹⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

²⁾ Din anul 2009 hotelurile pentru tineret s-au asimilat la hosteluri.

³⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice urbane s-au asimilat pensiunilor turistice.

⁴⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice rurale s-au asimilat la pensiunile agroturistice.

⁹⁾ Stabilit prin raportarea numărului de înnoptări realizate la capacitatea de cazare în funcțiune.

4.6.1.2 Structura capacității totale de cazare existente, după gradul de confort

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structura capacității totale de cazare existentă, după gradul de confort al unităților din sistem, relevă următoarele aspecte mai importante:

- a continuat să fie predominant confortul de tip 3 și 2 stele (40,3% din total, respectiv 30,7%);
- s-au înregistrat creșteri ale ponderii locurilor în unitățile de 4 stele (14,9%);
totodată s-a redus ponderea în total a locurilor din unitățile neclasificate (4,7%).

În anul 2014, pentru principalele capacități de cazare existente, tendințele înregistrate în ceea ce privește structura acestora, după gradul de confort al unităților din sistem se prezintă astfel: cele mai multe hoteluri au fost de 3 stele (40,0% din total hoteluri); pe locul al doilea, ca importanță, s-au situat hotelurile de 2 stele (32,8%), precum și cele de 4 stele (19,8%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, la hoteluri s-a înregistrat o creștere a gradului de confort a hotelurilor de 4 stele cu 6,0%, precum și la cele de 3 stele cu 4,8%, paralel cu diminuarea gradului de confort la unitățile neclasificate pe stele (-12,0%).

Tabel 4.6.2. Capacitatea de cazare în funcție de gradul de confort

	Categorii de confort					Neclasificate ¹⁾
	5 stele	4 stele	3 stele	2 stele	1 stea	
- procente -						
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică²⁾ (număr)						
2013						
Total	2,0	10,5	46,6	30,9	8,0	2,0
Hoteluri	2,0	17,5	48,6	27,1	4,5	0,3
Vile turistice și bungalouri	7,0	9,7	35,3	25,5	22,2	0,3
Pensiuni agroturistice ³⁾	0,9	10,0	48,1	37,4	3,6	-
2014						
Total	2,0	10,9	48,2	29,3	7,6	2,0
Hoteluri	2,1	18,1	50,0	25,3	4,1	0,4
Vile turistice și bungalouri	7,2	9,9	37,4	24,1	20,9	0,5
Pensiuni agroturistice ³⁾	1,2	10,6	50,3	34,8	3,1	-
Capacitatea de cazare existentă²⁾ (locuri)						
2013						
Total	2,7	14,4	38,8	32,9	6,6	4,6
Hoteluri	3,9	19,0	38,5	35,0	3,2	0,4
Campinguri și unități tip căsuță	-	5,0	10,5	27,1	41,8	15,6
Vile turistice și bungalouri	1,8	9,3	37,1	34,6	16,7	0,5
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	100,0
2014						
Total	2,7	14,9	40,3	30,7	6,7	4,7
Hoteluri	3,9	19,8	40,0	32,8	3,1	0,4
Campinguri și unități tip căsuță	-	4,8	9,9	19,9	45,2	20,3
Vile turistice și bungalouri	1,9	9,3	39,5	33,7	15,0	0,5
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	100,0
Capacitatea de cazare în funcțiune (mii locuri-zile)						
2013						
Total	3,7	18,0	43,3	27,8	4,3	2,9
Hoteluri	5,4	23,5	41,4	26,6	2,4	0,7
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	-	-	100,0
2014						
Total	3,7	18,6	44,2	26,3	4,2	2,9
Hoteluri	5,4	24,6	42,2	25,1	2,2	0,5
Tabere de elevi și preșcolari	-	-	-	0,9	-	99,1

¹⁾ Reprezintă unitățile neclasificate sau în curs de clasificare și/sau reclassificare.

²⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

³⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice rurale s-au asimilat la pensiunile agroturistice.

În structura capacității de cazare în funcțiune, în anul 2014, cea mai mare pondere a fost deținută de unitățile cu 3 stele (44,2% din total), 2 stele (26,3%), precum și 4 stele (18,6%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structura capacității de cazare în funcțiune a înregistrat ameliorări mai importante la următoarele categorii de confort: cu 3 stele (+2,9%), cu 4 stele (+4,6%), cu 5 stele (+1,9%). Ca un fenomen pozitiv, menționăm scăderea ponderii în total a capacităților de cazare în funcțiune în unitățile cu 2 stele (-4,5%) și a celor cu o stea (-2,2%).

În anul 2014, *pe regiuni de dezvoltare*, unitățile de primire turistică cu funcțiuni de cazare, au înregistrat următoarea structură: Centru 28,5%, Sud-Est 18,0%, Nord-Est 12,2%, Nord-Vest 11,0%, Sud-Muntenia 10,7%, Vest 9,8%, Sud-Vest Oltenia 7,1%, București-Ilfov 2,8%.

4.6.1.3. Capacitatea și activitatea de cazare turistică, pe forme de proprietate

Deși procesul de privatizare al turismului a demarat lent (în anul 2000, numai 55,3% din unitățile de cazare erau în proprietate majoritar privată) totuși, datorită atractivității sectorului, în anul 2014, ponderea proprietății majoritar private¹⁰⁾ a ajuns la 96,1%. Acest aspect este susținut și de ponderea proprietății majoritar private la ceilalți indicatori de caracterizare a activității de turism, după cum urmează: 91,4% la capacitatea existentă; 92,6% la capacitatea în funcțiune; 96,0% la sosiri; 91,4% la înnoptări.

Tabel 4.6.3. Capacitatea și activitatea de cazare turistică, pe forme de proprietate, în anul 2014

	U.M.	Total	Forme de proprietate	
			Majoritar de stat	Majoritar privată
Capacitatea și activitatea de cazare turistică				
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică ¹⁾	număr	6130	240	5890
Capacitatea existentă ¹⁾	locuri	311288	26908	284380
Capacitatea în funcțiune ²⁾	mii locuri-zile	77677	5733	71944
Sosiri	mii	8466	335	8131
Înnoptări	mii	20280	1749	18531
Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune	procente	26,1	30,5	25,8
Structura capacității și activității de cazare turistică				
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică ¹⁾	procente	100,0	3,9	96,1
Capacitatea existentă ¹⁾	procente	100,0	8,6	91,4
Capacitatea în funcțiune ²⁾	procente	100,0	7,4	92,6
Sosiri	procente	100,0	4,0	96,0
Înnoptări	procente	100,0	8,6	91,4

¹⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

²⁾ După forma de proprietate a persoanelor juridice și fizice care au administrat efectiv structurile de cazare în perioada respectivă.

4.6.1.4. Numărul de sosiri ale turiștilor în unitățile de cazare

În anul 2014 s-au înregistrat 8466 mii sosiri, din care 1915 mii (22,6% din total) au fost sosiri de turiști străini.

Analiza repartizării sosirilor, *pe categorii de unități*, reflectă preferința turiștilor pentru hoteluri și moteluri (77,5% din total); pe locurile următoare, dar la diferențe semnificative, s-au situat sosirile în pensiuni turistice (8,3%), pensiuni agroturistice (6,5%), vile turistice și bungalouri (2,9%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul turiștilor străini a crescut cu 198 mii. Cele mai semnificative sosiri de turiști străini s-au înregistrat în hoteluri și moteluri (1742 mii turiști, respectiv 26,6% din numărul total al turiștilor sosiți în aceste unități). Creșteri/reduceri mai mari ale ponderii turiștilor străini sosiți în diferite structuri de cazare în anul 2014 față de anul 2013 s-au înregistrat în vile turistice și bungalouri (+1,5 puncte procentuale), respectiv la campinguri și unități tip casuță (-6,1 puncte procentuale).

¹⁰⁾ La structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică.

Tabel 4.6.4. Sosiri ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică

	Sosiri, mii turiști		2014 față de 2013		Ponderea sosirilor turiștilor străini în total tip structură, %		
	2013	2014	mii turiști +/-	%	2013	2014	pp ¹⁾ +/-
Total - din care:	7943	8466	+523	106,6	21,6	22,6	+1,0
Hoteluri și moteluri	6160	6558	+398	106,5	25,2	26,6	+1,4
Hosteluri ²⁾	148	189	+41	127,7	13,5	14,3	+0,8
Cabane turistice	95	95	-	100,0	5,3	5,3	-
Campinguri și unități tip căsuță	52	43	-9	82,7	15,4	9,3	-6,1
Vile turistice și bungalouri	259	249	-10	96,1	8,5	10,0	+1,5
Pensiuni turistice ³⁾	653	704	+51	107,8	9,8	9,8	-
Pensiuni agroturistice ⁴⁾	502	549	+47	109,4	7,6	7,5	-0,1
Spații de cazare pe nave	6	-	-	-	100,0	-	-

¹⁾ Puncte procentuale.

²⁾ Din anul 2009 hotelurile pentru tineret s-au asimilat la hosteluri.

³⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice urbane s-au asimilat pensiunilor turistice.

⁴⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice rurale s-au asimilat la pensiunile agroturistice.

4.6.1.5. Numărul de înnoptări ale turiștilor în unitățile de cazare

În anul 2014 s-au înregistrat 20280 mii înnoptări ale turiștilor în unitățile de cazare, mai multe cu 917 mii înnoptări (4,7%) față de anul 2013 (19363 mii înnoptări). Cele mai semnificative creșteri ale numărului de înnoptări în unitățile de cazare s-au înregistrat la următoarele tipuri de unități: pensiuni turistice (+76 mii înnoptări), pensiuni agroturistice (+85 mii înnoptări).

Tabel 4.6.5. Înnoptări ale turiștilor în structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică

	Înnoptări, mii turiști		2014 față de 2013		Ponderea înnoptărilor turiștilor străini în total tip structura, %	
	2013	2014	mii turiști +/-	%	2013	2014
Total	19363	20280	+917	104,7	18,0	18,6
Hoteluri și moteluri	15538	16326	+788	105,1	19,8	20,8
Hosteluri ¹⁾	358	428	+70	119,6	12,3	12,9
Hanuri turistice	1	2	+1	200,0	-	-
Cabane turistice	168	170	+2	101,2	7,1	7,1
Campinguri și unități tip căsuță	146	121	-25	82,9	10,3	5,8
Vile turistice și bungalouri	670	595	-75	88,8	8,1	9,4
Tabere de elevi și preșcolari	195	238	+43	122,1	0,5	2,1
Pensiuni turistice ²⁾	1197	1273	+76	106,3	12,0	11,4
Pensiuni agroturistice ³⁾	997	1082	+85	108,5	8,6	8,4
Popasuri turistice	31	36	+5	116,1	3,2	2,8
Sate de vacanță	17	8	-9	47,1	5,9	-
Spații de cazare pe nave	45	1	-44	2,2	100,0	-

¹⁾ Din anul 2009 hotelurile pentru tineret s-au asimilat la hosteluri.

²⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice urbane s-au asimilat pensiunilor turistice.

³⁾ Din anul 2009 pensiunile turistice rurale s-au asimilat la pensiunile agroturistice.

În anul 2014, în unitățile de cazare au înnoptat un număr de 3768 mii turiști străini, respectiv 18,6% din numărul total de înnoptări înregistrat; comparativ cu anul anterior s-a produs o creștere a numărului de înnoptări ale turiștilor străini (cu 8,3%). Turiștii străini care au înnoptat, au preferat hotelurile și motelurile (90,1% din numărul de înnoptări aferente turiștilor străini).

4.6.1.6. Indicii de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune

În anul 2014 indicele de utilizare netă a capacităților de cazare turistică în funcțiune, a variat cu valori cuprinse între 19,3% (vile turistice și bungalouri) și 9,9% (campinguri și unități tip căsuță).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, pe ansamblu, indicele de utilizare netă a capacității de cazare în funcțiune prezintă următoarele aspecte:

- s-a înregistrat o scădere cu -47,4 puncte procentuale la spații de cazare pe nave;
- s-a ameliorat mai mult la următorul tip de unități: +2,0 puncte procentuale la tabere de elevi și preșcolari, +0,8 puncte procentuale la pensiuni turistice și cu 0,5 puncte procentuale la cabane turistice.

4.6.1.7. Destinațiile turistice

În medie, în anul 2014, distribuția structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare pe destinații turistice a fost următoarea: 31,4% în alte localități; 26,2% în zona montană; 21,5% în orașele reședință de județ, 11,3% pe litoral; 7,4% în stațiuni balneare; 2,3% în Delta Dunării.

Tabel 4.6.6. Capacitatea și activitatea de cazare turistică, pe destinații turistice, în anul 2014

	UM	Total	Destinații turistice					
			Litoral ¹⁾	Balneare	Montan	Delta Dunării ²⁾	Orașe reședință de județ ³⁾	Alte localități
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică	număr	6130	690	451	1609	138	1318	1924
din care: hoteluri ⁴⁾	număr	1473	268	121	184	20	627	253
Capacitatea existentă ⁴⁾	locuri	311288	83625	33576	50996	4283	83160	55648
din care: hoteluri	locuri	186236	62417	24118	16748	1757	64472	16724
Capacitatea în funcțiune	mii locuri-zile	77677	9329	8862	15195	570	28007	15714
din care: hoteluri	mii locuri-zile	48482	7791	6890	5729	501	22178	5393
Sosiri	mii	8466	747	656	1291	66	4308	1399
din care: străini	mii	1915	31	34	132	14	1486	218
Înnoptări	mii	20280	3248	3577	2773	125	7851	2706
din care: străini	mii	3768	163	133	297	28	2750	396
Indicii de utilizare netă a capacității în funcțiune	%	26,1	34,8	40,4	18,2	22,0	28,0	17,2
Durata medie a șederii	zile	2,4	4,4	5,4	2,1	1,8	1,8	1,9

¹⁾ Exclusiv orașul Constanța.

²⁾ Inclusiv municipiul Tulcea.

³⁾ Inclusiv municipiul București și exclusiv municipiul Tulcea.

⁴⁾ La 31 iulie. Structuri de cazare turistică cu cel puțin 5 locuri-pat.

În directă corelație cu această distribuție s-au aflat și ceilalți indicatori, și anume:

- hotelurile au înregistrat următoarea repartizare: 42,6% în orașele reședință de județ; 18,2% pe litoral; 17,2% în alte localități; 12,5% în stațiuni montane; 8,2% în zona balneară; 1,3% în Delta Dunării;
- capacitatea de cazare în funcțiune, exprimată prin numărul de locuri-zile pe destinații, a fost de: 36,1% în orașele reședință de județ; 20,2% în alte localități; 19,6% în zona montană; 12,0% pe litoral; 11,4% în stațiuni balneare; 0,7% în Delta Dunării;
- capacitatea de cazare în funcțiune din hoteluri a fost reprezentată, în special, de orașele reședință de județ (45,7% din capacitatea totală de cazare în funcțiune din hoteluri), litoral (16,1%), precum și stațiuni balneare (14,2%);
- cele mai multe sosiri s-au înregistrat în orașele reședință de județ (50,9% din totalul sosirilor), în alte localități (16,5%) precum și în zona montană (15,3%); de asemenea, cei mai mulți străini au sosit în orașele reședință de județ (77,6% din numărul total de străini sosiți);
- înnoptările au înregistrat următoarea structură: 38,7% în orașe reședință de județ; 17,6% în stațiuni balneare; 16,0% pe litoral; 13,7% la stațiuni montane; 13,3% în alte localități; 0,6% în Delta Dunării; cei mai mulți străini au înnoptat în orașele reședință de județ (73,0% din total înnoptări ale turiștilor străini), în alte localități (10,5%) și în zona montană (7,9%).

4.6.1.8. Durata medie a șederii turiștilor în diferite locații

În anul 2014, durata medie a șederii turiștilor în diferite locații a fost de 2,4 zile la același nivel ca în anul anterior; au existat unele particularități ale nivelului acestui indicator, în funcție de destinațiile turistice, astfel: în stațiunile balneare, durata medie a șederii turiștilor a fost 5,4 zile cu 2,5 zile mai mare decât media, iar pe litoral a fost 4,4 zile cu 1,5 zile mai mare decât media; pe celelalte destinații turistice, durata medie a șederii turiștilor în diferite locații s-a situat sub medie cu 1,1 zile (în orașele reședință de județ, respectiv în alte localități) și cu 0,8 zile (în stațiunile montane).

În anul 2014, indicele mediu de utilizare netă a capacității în funcțiune a fost de 26,1%; pe destinații turistice situându-se peste nivelul mediu în stațiunile balneare (cu 13,6 puncte procentuale) și pe litoral (8,0 puncte procentuale), orașele reședință de județ (+1,2 puncte procentuale); totodată, sub nivelul mediu de utilizare netă a capacității în funcțiune s-au aflat alte localități (-9,6 puncte procentuale), stațiunile montane (-8,6 puncte procentuale) și Delta Dunării (-4,8 puncte procentuale).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structurile de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică au înregistrat creșteri cu 121 unități (2,0%). Creșteri semnificative s-au înregistrat în: zona montană (112 unități, respectiv 7,5%) și alte localități (72 unități, respectiv 3,9%). Numărul de hoteluri a crescut cu 2,0% (respectiv 28 unități), din care cele mai multe s-au înregistrat în alte localități (26 unități, respectiv 11,5%).

În anul 2014 față de anul 2013, capacitatea de cazare existentă a crescut cu 1,8% (5581 locuri).

Creșteri mai însemnate s-au înregistrat în zona montană (+4479 locuri, respectiv +9,4%) și în orașe reședință de județ (3405 locuri, respectiv +4,1%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul de sosiri a crescut cu 523 mii, din care cele mai multe au fost în orașele reședință de județ (+324 mii sosiri, respectiv +8,1%). În anul 2014, turiștii străini au înregistrat o creștere față de anul 2013 (respectiv +197 mii turiști străini). Cei mai mulți turiști străini înregistrându-se în orașele reședință de județ (177 mii sosiri de turiști străini, respectiv 13,6% din total sosiri străini).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul de înnoptări a crescut cu 917 mii. Cele mai mari creșteri au fost în orașele reședință de județ (768 mii înnoptări, respectiv 10,8% din total înnoptări) și în stațiuni din zona montană (94 mii înnoptări, respectiv 3,5% din total înnoptări).

4.6.1.9. Turismul organizat de agențiile de turism, pe acțiuni turistice și zone turistice

În anul 2014, un număr de 1749,1 mii persoane au participat la *acțiuni turistice* organizate de agențiile de turism tur-operatorie și de către cele cu activitate de vânzare, comparativ cu anul 2013, când au participat 1337,3 mii turiști înregistrându-se o creștere cu 30,8%.

În anul 2014, turiștii români participanți la acțiunile turistice interne organizate de agențiile de turism tur-operatorie au optat în principal pentru zona litorală (48,9%), pentru zona montană (15,5%) și pentru zona balneară (7,6%).

Turiștii români participanți la acțiunile turistice interne organizate de agențiile de turism cu activitate de vânzare au optat în general pentru zona litorală (43,2%), pentru zona montană (15,4%) și pentru zona balneară (6,3%).

4.6.1.10. Turismul pe destinații turistice externe organizate de agențiile de turism

Turiștii români care au călătorit în afara țării în sejururi organizate de agențiile de turism tur-operatorie (355,9 mii turiști) au fost în proporție de 93,7% în Europa, iar în țările Uniunii Europene au călătorit 79,5%.

În anul 2014, cele mai importante destinații turistice au fost următoarele țări: Grecia (21,8% din total turiști participanți la acțiunile turistice externe ale agențiilor cu activitate de tur-operatorie), Bulgaria (19,0%), Turcia (18,8%), Spania (8,8%) și Italia (5,2%).

Turiștii români care au călătorit în afara țării în sejururi organizate de agențiile de turism cu activitate de vânzare (186,2 mii turiști) au fost în proporție de 95,5% în Europa, iar în țările Uniunii Europene au călătorit 78,1%.

Cele mai importante destinații turistice din total turiști participanți la acțiunile organizate de agențiile cu activitate de vânzare în anul 2013 au fost următoarele țări: Turcia (20,7%), Grecia (15,0%), Spania (13,1%), Italia (10,1%), Bulgaria (9,7%).

4.6.2. Turism internațional

În anul 2014 s-au înregistrat 8442 mii sosiri ale vizitatorilor străini în România, cu 423,0 mii sosiri mai multe decât în anul 2013 (respectiv cu 5,3%). Cele mai multe sosiri au fost din Europa (93,0% din numărul total de sosiri).

Tabel 4.6.7. Sosirile vizitatorilor străini în România și plecările vizitatorilor români în străinătate, pe tipuri de mijloace de transport utilizate

	2013	2014	2014 față de 2013, diferențe		Structura, %	
			+/-	%	2013	2014
Sosirile vizitatorilor străini în România - mii sosiri						
Total¹⁾	8019	8442	+423	105,3	100,0	100,0
Rutiere	6244	6390	+146	102,3	77,9	75,7
Feroviare	232	173	-59	74,6	2,9	2,1
Aeriane	1347	1690	+343	125,3	16,8	20,0
Navale	196	189	-7	96,3	2,4	2,2
Plecările vizitatorilor români în străinătate - mii plecări						
Total¹⁾	11364	12299	+935	108,2	100,0	100,0
Rutiere	8794	9362	+568	106,5	77,4	76,1
Feroviare	187	158	-29	84,3	1,6	1,3
Aeriane	2359	2736	+397	116,8	20,8	22,4
Navale	24	23	-1	98,1	0,2	0,2

¹⁾ Include și călătoriile efectuate pe jos.

În anul 2014, numărul total de plecări a fost de 12299 mii, mai mare cu 935 mii plecări (respectiv 8,2%) decât în anul 2013.

În anul 2014, sosirile vizitatorilor străini în România s-au efectuat în proporție de 75,7% pe căi rutiere (din numărul total de sosiri), 20,0%, pe căi aeriene, 2,1%, pe căi feroviare și 2,2% pe căi navale.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, ponderile numărului de sosiri ale turiștilor străini în funcție de mijloacele de transport utilizate, au înregistrat creșteri, scăderi înregistrându-se la transportul feroviar (-25,4%) și la cel naval (-3,7%).

În anul 2014, plecările vizitatorilor români în străinătate au însumat 12299 mii plecări; acestea s-au efectuat în proporție de 76,1% din numărul total de plecări pe căile rutiere, 22,4% au fost pe căile aeriene, 1,3% pe căile feroviare și 0,2% pe căile navale.

4.7. Comerț interior și servicii de piață

4.7.1. Comerțul cu amănuntul

În anul 2014, în comerțul cu amănuntul au activat 104283 întreprinderi, cu 1355 mai multe decât în anul 2013. Acest domeniu din economia națională este reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii, în proporție semnificativă (99,9% din numărul total de unități active).

În anul 2014, cifra de afaceri realizată de întreprinderile cu activitate principală de comerț cu amănuntul a fost de 156097,9 milioane lei. Ponderea cea mai mare, 56,5% a fost deținută de întreprinderile mici și mijlocii, în timp ce întreprinderile mari (cu 250 de salariați și peste) au realizat aproape 43,5% din valoarea totală a cifrei de afaceri.

În anul 2014, veniturile înregistrate din activitatea de comerț cu amănuntul au atins un nivel de 199902,7 milioane lei. În anul 2014 comparativ cu anul 2013, comerțul cu amănuntul a înregistrat o creștere cu 7,2%, prețuri curente.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, cea mai mare pondere în veniturile înregistrate din activitatea de comerț cu amănuntul au deținut-o mărfurile nealimentare, care au reprezentat 41,0% din veniturile totale, mărfurile alimentare au reprezentat 33,3%, în scădere cu 0,6 puncte procentuale față de anul trecut, iar ponderea comerțului cu amănuntul al carburanților a cunoscut de asemenea, o diminuare (cu 0,6 puncte procentuale).

Tabel 4.7.1. Veniturile din comerțul cu amănuntul, pe grupe de mărfuri

	Milioane lei, prețuri curente		Structura, %	
	2013	2014 ¹⁾	2013	2014 ¹⁾
Total²⁾	186435,2	199902,7	100,0	100,0
Mărfuri alimentare	63176,2	66696,2	33,9	33,3
Mărfuri nealimentare	74250,2	81889,1	39,8	41,0
Comerț cu amănuntul al carburanților	49008,8	51317,4	26,3	25,7

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Excluziv vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor, a motocicletelor.

Tabel 4.7.2. Indicii comerțului cu amănuntul ¹⁾, pe grupe de mărfuri

- anul precedent = 100 -

CAEN Rev.2	2013	2014
Total	100,5	106,4
Mărfuri alimentare	99,9	105,3
Mărfuri nealimentare	103,6	110,8
Comerț cu amănuntul al carburanților	96,4	100,3

Notă: Date rezultate din cercetări statistice infraanuale.

¹⁾ Excluziv vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor, a motocicletelor.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, rețeaua comercială a întreprinderilor care au desfășurat activitate de comerț cu amănuntul a crescut cu 5220 magazine.

Se remarcă o creștere importantă a numărului de magazine sub 120 m², categorie care este preponderentă ca număr, respectiv 93,6% din numărul total și o creștere cu 3 magazine a celor de peste 10000 m².

Tabel 4.7.3. Numărul de magazine, pe categorii de suprafață

Categoriile de suprafață	Număr de magazine	
	2013	2014
Total	126771	131991
Până la 120 m ²	118581	123529
121 - 399 m ²	5697	5609
400 - 999 m ²	1302	1571
1000 - 2499 m ²	818	875
2500 - 4999 m ²	169	197
5000 - 9999 m ²	135	138
10000 m ² și peste	69	72

4.7.2. Vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor

În anul 2014, numărul de întreprinderi cu activitate principală de vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor a fost de 17417, cu 731 întreprinderi mai mult, comparativ cu anul precedent. În ceea ce privește structura pe clase de mărime a întreprinderilor, din această categorie de activități, menționăm că ponderea cea mai însemnată (99,9% din total) este deținută, ca și în cazul comerțului cu amănuntul, de întreprinderile mici și mijlocii.

În anul 2014, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de vânzare, întreținere și reparare a autovehiculelor și a motocicletelor a fost de 32691,7 milioane lei, din care 15,6% s-a realizat în întreprinderile mari.

În anul 2014, volumul veniturilor din vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor a fost de 41422,1 milioane lei.

Tabel 4.7.4. Veniturile din comerțul cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și motocicletelor

	Milioane lei, prețuri curente		Structura, %	
	2013	2014 ¹⁾	2013	2014 ¹⁾
Total	39653,4	41422,1	100,0	100,0
Comerț cu autovehicule	17440,0	19452,3	44,0	47,0
Întreținerea și repararea autovehiculelor	4512,2	5740,7	11,4	13,8
Comerț cu piese și accesorii pentru autovehicule	17556,8	16062,4	44,3	38,8
Comerț cu motociclete, piese și accesorii aferente; întreținerea și repararea motocicletelor	144,4	166,7	0,3	0,4

¹⁾ Date provizorii.

4.7.3. Comerțul cu ridicata cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete

În anul 2014, numărul de întreprinderi active din domeniul comerțului cu ridicata a fost de 54506, cu 2861 de întreprinderi mai multe decât în anul 2013.

Domeniul este caracterizat prin ponderea semnificativă a întreprinderilor mici și mijlocii (circa 99,9% din numărul total de întreprinderi cu activitate principală de comerț cu ridicata).

În anul 2014, valoarea cifrei de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de comerț cu ridicata a fost de 250784,6 milioane lei, din care 77,7% a fost realizată în întreprinderi mici și mijlocii și 22,3% în întreprinderi mari.

Tabel 4.7.5. Puncte de vânzare cu ridicata

	Birouri (număr)		Antrepozite, altele decât cash & carry		Autoserviri (cash & carry)			
	2013	2014	2013	2014	Număr		Suprafața (m ²)	
					2013	2014	2013	2014
Total	47552	57366	1881	1598	417	309	575774	736615

Rețeaua comercială a întreprinderilor cu activitate principală de comerț cu ridicata include birouri (96,8% din numărul total de unități), antrepozite, altele decât cash & carry (2,7%) și autoserviri (0,5%).

În anul 2014 față de anul 2013, tendința a fost de creștere a rețelei comerciale a întreprinderilor cu activitate principală de comerț cu ridicata, respectiv a numărului de birouri (20,6%). În cazul numărului de autoserviri (cash & carry) s-a observat o diminuare cu 25,9%, iar în cazul numărului de antrepozite, altele decât cash & carry s-a înregistrat o scădere de 15,0%.

4.7.4. Servicii de piață prestate în principal pentru populație

În anul 2014, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de servicii de piață prestate în principal pentru populație a fost de 16109,9 milioane lei. Ponderea cea mai mare a fost deținută de întreprinderile mici și mijlocii, circa 87,7% în timp ce, 12,3% a fost realizată în întreprinderile mari.

Tabel 4.7.6. Veniturile din servicii prestate în principal pentru populație, pe activități

- milioane lei prețuri curente -		
CAEN Rev.2	2013	2014 ¹⁾
Total²⁾	19098,4	20768,4
Hoteluri și alte facilități de cazare similare	3498,9	3596,7
Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată	228,2	269,5
Parcuri pentru rulote, campinguri și tabere	27,6	18,7
Alte servicii de cazare	361,5	418,5
Restaurante	7759,9	8837,3
Activități de alimentație (catering) pentru evenimente și alte servicii de alimentație	880,0	873,1
Baruri și alte activități de servire a băuturilor	2232,2	2363,7
Activități ale agențiilor turistice și ale tur-operatorilor	3976,0	4225,1
Alte servicii de rezervare și asistență turistică	134,1	165,8

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Conform sferei de cuprindere EUROSTAT; sunt incluse activitățile: hoteluri și restaurante, agenții turistice și ale tur-operatorilor, alte servicii de rezervare și asistență turistică.

Tabel 4.7.7. Indicii volumului cifrei de afaceri pentru servicii de piață prestate populației

- anul precedent = 100 -		
serie brută	2013	2014
Total	96,3	99,7
din care:		
Hoteluri și restaurante	100,8	100,9
Jocuri de noroc și alte activități recreative	93,7	97,5
Activități ale agențiilor turistice și a tur-operatorilor; alte servicii de rezervare și asistență turistică	87,8	98,5
Coafură și alte activități de înfrumusețare	80,0	103,8
Spălarea, curățarea (uscată) articolelor textile și a produselor din blană	108,1	98,8
Alte activități	80,1	105,5

Notă: Date rezultate din cercetări statistice infraanuale.

În anul 2014, veniturile din serviciile de piață prestate pentru populație au fost de 20768,4 milioane lei.

În anul 2014, în total servicii pentru populație, ponderea cea mai mare au avut-o restaurantele (42,6% din veniturile totale realizate), activitățile agențiilor turistice și ale tur-operatorilor (20,3% din veniturile totale realizate), hotelurile și alte facilități de cazare similare (17,3% din veniturile totale realizate), barurile și alte activități de servire a băuturilor (11,4% din veniturile totale realizate).

Totodată, cele mai mici ponderi din venituri s-au înregistrat la facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată (1,3% din veniturile totale realizate), alte servicii de rezervare și asistență turistică (0,8% din veniturile totale realizate), respectiv parcuri pentru rulote, campinguri și tabere (0,1% din veniturile totale realizate).

4.7.5. Servicii de piață, pe activități¹⁾

În anul 2014, cifra de afaceri a întreprinderilor cu activitate principală de servicii prestate în principal pentru întreprinderi, inclusiv transporturi, depozitare și comunicații a fost de 175985 milioane lei.

Ponderea întreprinderilor mari a fost de aproximativ 32,2% din totalul cifrei de afaceri.

¹⁾ Cu excepția serviciilor prestate în principal pentru populație.

Tabel 4.7.8. Cifra de afaceri din servicii de piață, pe activități¹⁾

	Milioane lei, prețuri curente		Structura, %	
	2013	2014 ²⁾	2013	2014 ²⁾
Total	160918	175985	100,0	100,0
Transporturi	40262	44616	25,0	25,4
Depozitare, activități de poștă și de curier	16467	18194	10,2	10,3
Informații și comunicații	38194	41996	23,7	23,9
Tranzacții imobiliare	9475	10584	5,9	6,0
Activități profesionale, științifice și tehnice	31033	33030	19,3	18,8
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	15701	17392	9,8	9,9
Activități de spectacole, culturale și recreative	7621	7721	4,7	4,4
Alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	2165	2452	1,4	1,3

¹⁾ Cu excepția serviciilor prestate în principal pentru populație.

²⁾ Date provizorii.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, valoarea cifrei de afaceri din servicii prestate în principal întreprinderilor a crescut în termeni nominali cu 15067 milioane lei (cu 9,4% față de anul precedent).

Tabel 4.7.9. Venituri din servicii de piață, pe activități¹⁾

	Milioane lei, prețuri curente		Structura, %	
	2013	2014 ²⁾	2013	2014 ²⁾
Total	201505,9	220478,9	100,0	100,0
Transporturi pe calea ferată	4821,5	4914,9	2,4	2,2
Transporturi terestre	40416,9	45402,5	20,1	20,6
Transporturi prin conducte	2234,6	2405,7	1,1	1,1
Transporturi pe apă	1082,5	1358,6	0,5	0,6
Transporturi aeriene	2341,2	2544,1	1,2	1,2
Depozitare și activități auxiliare pentru transporturi	16944,2	18635,7	8,4	8,5
Activități de poștă și curier	3393,4	3753,3	1,7	1,7
Activități de editare	3623,6	4414,9	1,8	2,0
Activități de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală	1658,9	1733,3	0,8	0,8
Activități de difuzare și transmitere de programe	2163,1	2377,1	1,1	1,1
Telecomunicații	21380,7	21494,4	10,6	9,7
Activități de servicii în tehnologia informației	13705,9	16694,3	6,8	7,6
Activități de servicii informatice	1657,2	1840,7	0,8	0,8
Tranzacții imobiliare	15189,9	16964,7	7,5	7,7
Activități juridice și de contabilitate	2534,4	2613,7	1,3	1,2
Activități de management și de consultanță în management	11628,8	11605,5	5,8	5,3
Activități de arhitectură și inginerie, activități de testări și analiză tehnică	11154,0	13083,8	5,6	5,8
Cercetare-dezvoltare	1749,1	1963,3	0,9	0,9
Publicitate și activități de studiere a pieței	8321,0	8307,1	4,1	3,8
Alte activități profesionale, științifice și tehnice	1617,6	1624,8	0,8	0,7
Activități veterinare	451,7	646,4	0,2	0,3
Activități de închiriere și leasing	3618,0	4052,5	1,8	1,8
Activități de servicii privind forța de muncă	3229,5	3875,0	1,6	1,8
Activități de investigație și protecție	4225,7	4330,1	2,1	2,0
Activități de curățenie	2291,0	2708,3	1,1	1,2
Activități de secretariat, servicii suport și alte activități de servicii prestate în principal întreprinderilor	8127,2	9228,2	4,0	4,2
Alte servicii (activități de creație și interpretare artistică, activități ale bibliotecilor, muzeelor, activități de jocuri de noroc și pariuri, activități sportive, recreative și distractive, reparații de calculatoare, articole personale și de uz gospodăresc, alte activități de servicii)	11944,3	11906,0	5,9	5,4

¹⁾ Cu excepția serviciilor prestate în principal pentru populație.

²⁾ Date provizorii.

În anul 2014, ponderile cele mai însemnate ale veniturilor s-au înregistrat pentru activitățile: transporturi terestre (20,6%), telecomunicații (9,7%) și depozitare și activități auxiliare pentru transporturi (8,5%).

Contribuție sub 1% la valoarea totală a veniturilor au înregistrat activitățile de cercetare-dezvoltare (0,9%), activitățile de producție cinematografică, video și de programe de televiziune; înregistrări audio și activități de editare muzicală, respectiv activitățile de servicii informatice (0,8%); alte activități profesionale, științifice și tehnice (0,7%); transporturile pe apă (0,6%); activitățile veterinare (0,3%).

C. DEZVOLTAREA SOCIALĂ A ROMÂNIEI

5. FORȚA DE MUNCĂ

5.1. Populația ocupată¹⁾

În anul 2014, 53,9% din populația țării locuia în mediul urban, 46,4% erau persoane active, iar o pondere de 43,2% era deținută de persoanele ocupate.

În anul 2014 comparativ cu anul precedent, s-au produs o serie de modificări pe piața forței de muncă din România: populația ocupată a crescut cu 65 mii persoane scăzând în schimb numărul persoanelor inactice (-119 mii persoane) și al celor aflate în șomaj (-24 mii persoane).

5.1.1. Caracteristici, structuri și tendințe

În anul 2014, populația ocupată cuprindea 8614 mii persoane; dintre acestea, persoanele în vârstă de muncă (15-64 ani) reprezentau 95,8%.

Analiza comparativă cu anul anterior pune în evidență faptul că, populația ocupată a avut o evoluție diferită pe medii de rezidență: a crescut în mediul urban (+82 mii persoane) dar a scăzut în mediul rural (-17 mii persoane).

Pe sexe, a crescut atât numărul bărbaților ocupați (+53 mii persoane), cât și cel al femeilor ocupate (+12 mii persoane).

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (proporția persoanelor ocupate în vârstă de 15-64 ani în populația totală în vârstă de 15-64 ani) a fost, în anul 2014, de 61,0%, având valori mai ridicate pentru persoanele de sex masculin (68,7%, față de 53,3% în cazul femeilor). Rata de ocupare a bărbaților o depășește pe cea a femeilor pentru toate grupele de vârstă.

Pe medii de rezidență, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă din mediul urban (60,5%) a fost devansată de cea înregistrată în mediul rural (61,7%). Comparativ cu anul 2013 valoarea acestui indicator a crescut cu +1,6 puncte procentuale în mediul urban și a scăzut cu 0,1 puncte procentuale în mediul rural, ecartul între cele două medii de rezidență micșorându-se de la 2,9 puncte procentuale în anul 2013, la 1,2 puncte procentuale în anul 2014.

Tabel 5.1.1. Rata de ocupare, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2014 față de 2013, pp ¹⁾
	2013	2014	
Populația în vârstă de muncă (15-64 ani)	60,1	61,0	+0,9
Tineri (15-24 ani)	22,9	22,5	-0,4
Adulți (25-54 ani)	76,3	77,1	+0,8
Vârstnici (55-64 ani)	41,8	43,1	+1,3
Adulți (20-64 ani)	64,7	65,7	+1,0
Femei în vârstă de muncă (15-64 ani)	52,6	53,3	+0,7
Tineri (15-24 ani)	18,6	18,0	-0,6
Adulți (25-54 ani)	68,6	69,3	+0,7
Vârstnici (55-64 ani)	33,2	34,2	+1,0
Adulți (20-64 ani)	56,5	57,3	+0,8
Bărbați în vârstă de muncă (15-64 ani)	67,6	68,7	+1,1
Tineri (15-24 ani)	27,0	26,6	-0,4
Adulți (25-54 ani)	83,8	84,6	+0,8
Vârstnici (55-64 ani)	51,4	53,2	+1,8
Adulți (20-64 ani)	72,8	74,0	+1,2

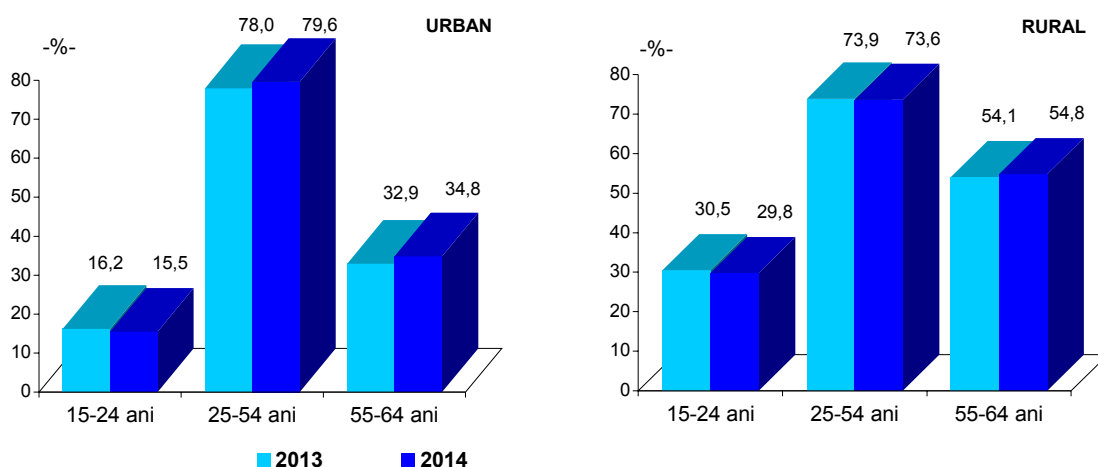
¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

¹⁾ Indicatorii privind populația ocupată rezultați din Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO) au fost recalculați în funcție de populația rezidentă având în vedere criteriul reședinței obișnuite, în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011.

Rata de ocupare a populației de 20-64 ani a fost de 65,7%, cu diferențieri pe sexe și medii: mai redusă la femeii, decât la bărbați (57,3%, față de 74,0%) și în mediul urban, comparativ cu cel rural (64,6%, față de 67,2%).

Grafic 5.1.1. Rata de ocupare, pe medii și grupe de vârstă

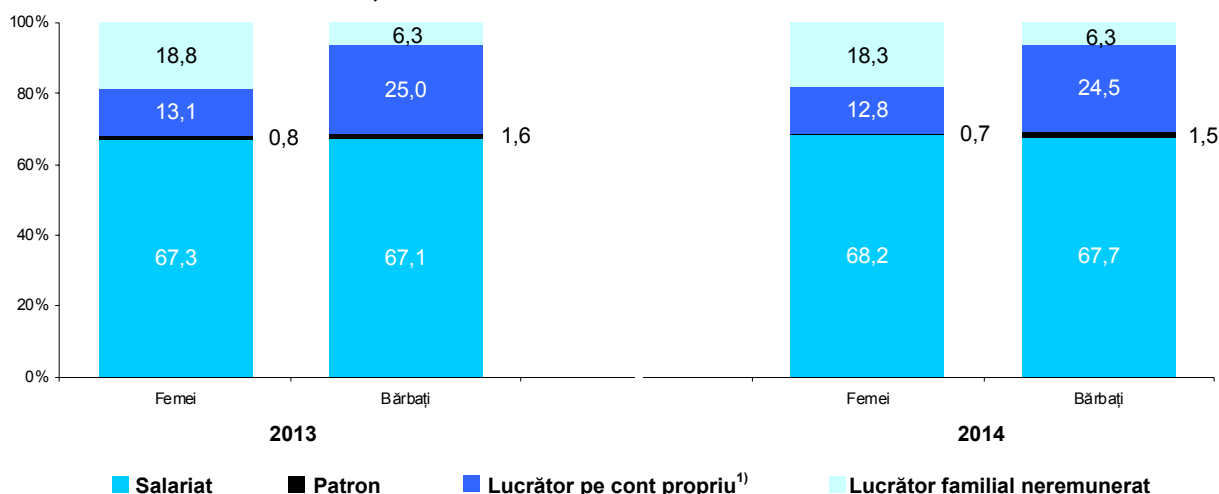
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

Analiza distribuției pe grupe de vârstă a populației ocupate evidențiază, în anul 2014, o structură asemănătoare cu cea a anului 2013. Astfel, ponderea cea mai mare era deținută de persoanele în vârstă de 35-44 ani (29,1%), urmată de ponderea persoanelor din grupa 25-34 ani (24,2%). Tinerii au reprezentat numai 5,9% din populația ocupată, fiind mai numeroși în mediul rural (64,5%). Persoanele ocupate din grupa de vârstă adultă (25-54 ani) se regăseau cu precădere în mediul urban (59,7%), în timp ce, 62,7% dintre persoanele de 55 ani și peste locuiau în mediul rural.

Structura pe grupe de vârstă a populației ocupate de sex feminin nu diferă semnificativ de cea a bărbaților. În schimb, se constată diferențe accentuate între mediile de rezidență. Astfel, în mediul urban, 83,8% din populația ocupată avea vârsta de 25-54 ani, în timp ce în mediul rural, această grupă de vârstă înregistra o pondere de 67,1%. Aproximativ aceeași situație se înregistra și în anul 2013.

Distribuția populației ocupate după statutul profesional arată că în anul 2014, similar situației din anul precedent, salariații dețineau cea mai ridicată pondere în totalul populației ocupate (67,9%, respectiv 67,2% în anul 2013).

Grafic 5.1.2. Structura populației ocupate, după statutul profesional, pe sexe

¹⁾ Inklusiv membru al unei societăți agricole sau al unei cooperative neagricole.
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

În valoare absolută, numărul persoanelor ocupate care lucrau cu statut profesional de salariat a crescut cu 107 mii persoane (63 mii persoane în cazul bărbaților salariați și 44 mii persoane din cel al femeilor salariate).

Numărul persoanelor ocupate ne-salariate (patroni, lucrători pe cont propriu, lucrători familiari neremunerați) a scăzut între cei doi ani cu 42 mii persoane.

În anul 2014, lucrătorii pe cont propriu și lucrătorii familiari neremunerați reprezentau 31,0% din populația ocupată și locuiau în proporție de 88,9% în mediul rural.

Persoanele de sex feminin reprezentau cea mai mare parte dintre lucrătorii familiari neremunerați (69,3%), dețineau o pondere de 44,0% în categoria salariaților și de 28,8% în cea a lucrătorilor pe cont propriu.

Cea mai mare discrepanță pe sexe se constată în rândul patronilor, numărul femeilor din această categorie fiind de 2,7 ori mai mic decât cel al bărbaților.

Repartizarea populației ocupate pe *forme de proprietate* arată că, în anul 2014, sectorul privat a absorbit 83,6% din populația ocupată (față de 82,8% în anul 2013); dintre persoanele care au lucrat în sectorul privat 50,2% aveau domiciliul în mediul urban, iar 57,7% erau de sex masculin.

Sectorul public concentra 15,3% din populația ocupată, comparativ cu 16,0% în anul 2013, majoritatea (75,1%) locuind în mediul urban, iar 52,5% fiind femei. În *sectorul mixt* lucrau 1,1% din persoanele ocupate (1,2% în anul 2013).

În anul 2014, pe *activități ale economiei naționale*, 28,3% dintre persoanele ocupate lucrau în ramurile agricole (comparativ cu 29,2% în anul 2013). În ramurile *neagricole*, persoanele ocupate se regăseau în proporție de 25,8% în industria prelucrătoare, 18,0% în comerț, 10,4% în construcții, 7,0% în transporturi și depozitare.

Activitățile cu un pronunțat grad de feminizare a populației ocupate erau cele de sănătate și asistență socială (80,6%), învățământ (75,2%), intermediari financiare (66,3%), hoteluri și restaurante (63,1%), comerț (54,3%), activități profesionale, științifice și tehnice (53,9%) și activități de spectacole (52,2%).

Persoanele ocupate în vârstă de muncă (15-64 ani) au lucrat în proporție de 44,5% în servicii, 30,1% lucrau în industrie și construcții, iar 25,4% în sectorul agricol.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, creșteri mai importante ale populației ocupate s-au înregistrat în activitățile profesionale, științifice și tehnice (+16,3%), în tranzacții imobiliare (+15,0%), în distribuția apei, salubritate și gestionarea deșeurilor (+9,0%) și în activitățile de servicii administrative (+6,5%).

Cele mai importante reduceri ale numărului de persoane ocupate (comparativ cu anul anterior) au avut loc în administrația publică și apărare (-7,8%), în industria extractivă (-6,1%) și în intermediari financiare și asigurări (-4,2%).

Repartizarea populației ocupate pe *grupe de ocupații* în anul 2014 evidențiază ponderi mai mari în total pentru lucrătorii calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (23,3%), pentru muncitorii calificați și asimilați (15,8%), pentru lucrătorii în domeniul serviciilor (13,6%) și pentru specialiștii din diverse domenii de activitate (13,5%).

Comparativ cu anul 2013 a crescut numărul specialiștilor din diverse domenii de activitate (+4,8%), al muncitorilor calificați și asimilați (+4,7%) și al lucrătorilor în domeniul serviciilor (+2,7%). În celelalte grupe de ocupații numărul populației ocupate s-a redus, cea mai drastică scădere fiind înregistrată în cazul categoriei „membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori”.

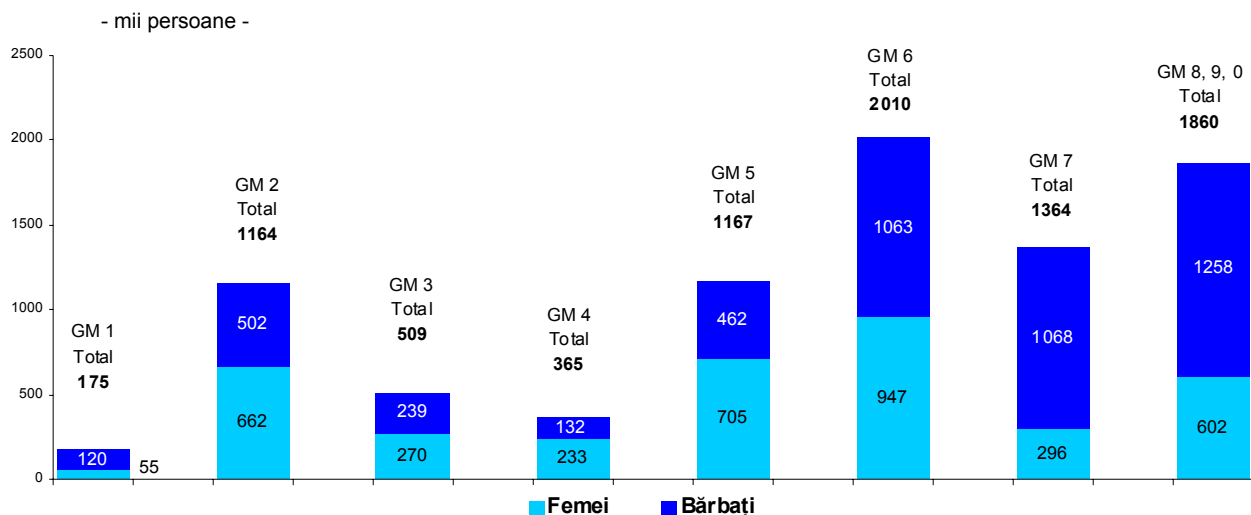
Similar situației din anul anterior, femeile predominau în grupele de funcționari administrativi (63,9%), lucrători în domeniul serviciilor (60,4%), specialiști în diverse domenii de activitate (56,9%) și tehnicieni și alți specialiști din domeniul tehnic (53,0%).

Bărbații erau majoritari în grupa muncitorilor calificați și asimilați (78,3%), în grupa membrilor corpului legislativ, ai executivului, a înalților conducători ai administrației publice și a conducătorilor și funcționarilor superiori (68,3%), în grupa muncitorilor necalificați (56,8%) și în grupa lucrătorilor calificați din agricultură, silvicultură și pescuit (52,9%).

În anul 2014 au lucrat cu *program de lucru complet* 90,0% dintre persoanele ocupate. Dintre cele 860 mii persoane care aveau *program parțial de lucru*, 51,3% erau bărbați. Femeile reprezentau 43,2% din totalul persoanelor cu program complet.

Ponderea persoanelor cu program parțial a scăzut în cazul bărbaților (9,1% în anul 2014 față de 9,6% în anul 2013), dar s-a menținut la aproape același nivel în rândul femeilor (11,1% în anul 2014 comparativ cu 11,2% în anul 2013).

Grafic 5.1.3. Populația ocupată, pe grupe de ocupații și sexe, în anul 2014

- GM 1: Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori
- GM 2: Specialiști în diverse domenii de activitate
- GM 3: Tehnicienii și alți specialiști din domeniul tehnic
- GM 4: Funcționari administrativi
- GM 5: Lucrători în domeniul serviciilor
- GM 6: Lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit
- GM 7: Muncitori calificați și asimilați
- GM 8, 9, 0: Alte categorii de ocupații

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO); conform COR 2008.

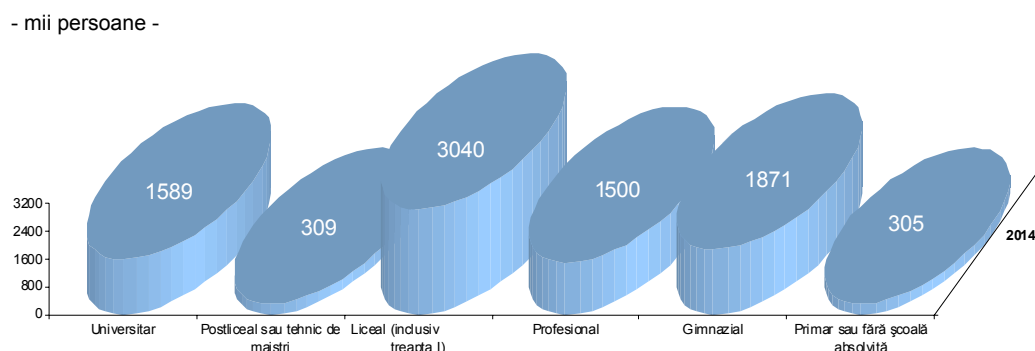
În anul 2014, *durata medie efectivă a săptămânii de lucru* a fost de 38,9 ore/săptămână, rămânând egală cu valoarea din anul precedent. Comparativ cu anul 2013, numărul mediu de ore lucrate pe săptămână, a înregistrat creșteri mai importante în tranzacții imobiliare (+0,5 ore/săptămână), industria extractivă (+0,3 ore/săptămână).

Durata medie efectivă a săptămânii de lucru s-a redus, în schimb, în: activitățile de spectacole, culturale și recreative (-0,6 ore/săptămână), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor și activități de decontaminare (-0,5 ore/săptămână), construcții, comerț și în informații și comunicații (-0,4 ore săptămână).

5.1.2. Nivelul de educație

În anul 2014, analizând repartizarea populației ocupate după *nivelul de educație*, se observă că ponderile cele mai mari revineu persoanelor cu studii liceale (35,3%), gimnaziale (21,7%) și absolvenților de învățământ profesional (17,4%). Ponderea persoanelor cu studii universitare a fost de 18,4% (din care 50,4% erau femeii), iar cea a persoanelor cu nivel de instruire primar sau fără școală absolvită era de 3,6%, (ponderea femeilor în această categorie de persoane fiind de 52,1%).

Grafic 5.1.4. Populația ocupată, după nivelul de educație, în anul 2014

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO), nivelul de educație conform ISCED 2011.

În anul 2014, *rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă* (15-64 ani) cu nivel superior de educație a fost de 82,5%, fără diferențe semnificative pe sexe și medii.

Erau ocupate 65,0% dintre persoanele cu nivel mediu de educație, în cazul acestora constatându-se diferențe pe sexe (+16,7 puncte procentuale în favoarea persoanelor de sex masculin), dar și între mediile de rezidență (cu 7,3 puncte procentuale mai mult pentru persoanele din mediul rural față de cele din urban). În ceea ce privește persoanele cu nivel scăzut de educație, doar 44,4% dintre acestea erau ocupate; cea mai mare discrepanță (24,0 puncte procentuale) s-a înregistrat pe medii: în mediul urban, rata de ocupare a celor cu nivel de instruire primar era de numai 28,4%, față de 52,4% în mediul rural.

5.1.3. Disparități în profil teritorial

În anul 2014, la fel ca și în anul precedent, 17,9% din totalul *populației ocupate* se concentra în regiunea Nord-Est, la polul opus situându-se regiunea Vest cu numai 8,9% din totalul ocupării.

Tabel 5.1.2. Distribuția populației ocupate, pe regiuni de dezvoltare și medii, în anul 2014

	- procente -	
	Urban	Rural
Total	54,2	45,8
Nord-Vest	55,4	44,6
Centru	64,0	36,0
Nord-Est	37,8	62,2
Sud-Est	53,9	46,1
Sud-Muntenia	38,9	61,1
București-Ilfov	91,7	8,3
Sud-Vest Oltenia	42,6	57,4
Vest	62,9	37,1

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

Ca și în anul precedent, în anul 2014 ponderea populației ocupate din mediul urban a fost superioară celei din mediul rural în cinci din cele opt regiuni de dezvoltare. Regiunea București-Ilfov, prin specificul ei, înregistra cea mai ridicată valoare: 91,7% dintre persoanele ocupate locuiau în mediul urban (91,4% în anul 2013).

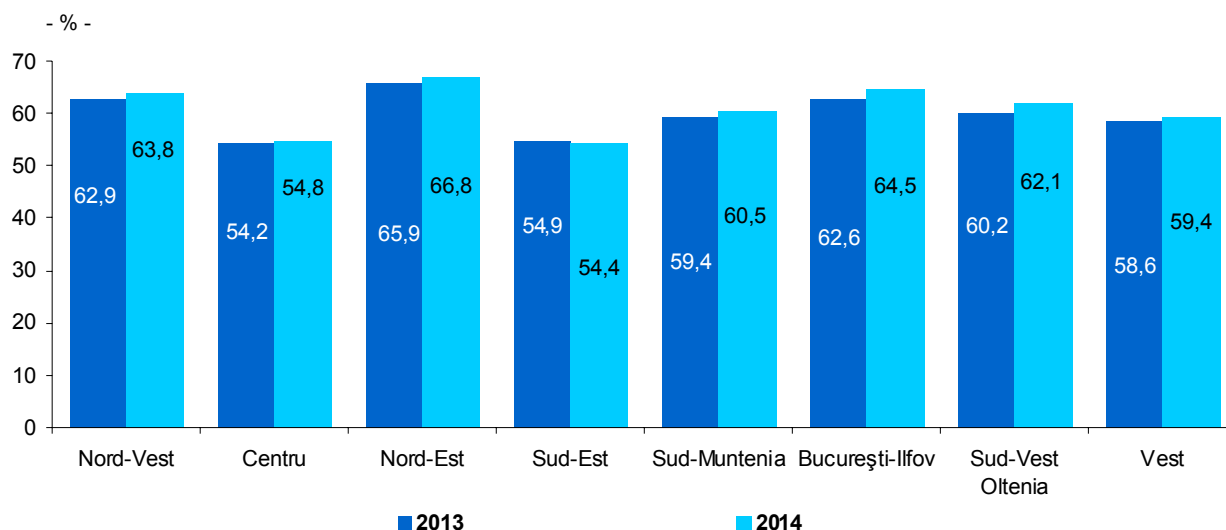
Între cele trei regiuni în care populația ocupată se regăsea cu preponderență în mediul rural, regiunea Nord-Est se află pe primul loc, cu 62,2% (63,2% în anul 2013).

Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15-64 ani) în anul 2014 a atins cele mai ridicate valori în regiunile de dezvoltare Nord-Est (66,8%) și București-Ilfov (64,5%), iar cele mai scăzute valori în regiunile Sud-Est (54,4%) și Centru (54,8%).

Comparativ cu anul precedent, valoarea indicatorului a crescut în anul 2014 în aproape toate regiunile de dezvoltare, excepție făcând regiunea Sud-Est (unde valoarea ratei de ocupare a populației în vârstă de muncă a fost cu 0,5 puncte procentuale sub cea din anul 2013). Cea mai semnificativă creștere s-a înregistrat în regiunea Sud-Vest Oltenia (+1,9 puncte procentuale).

În anul 2014, indiferent de regiune, rata de ocupare a persoanelor în vârstă de muncă a fost mai mare pentru bărbați decât pentru femei. Pe medii de rezidență, rata de ocupare din mediul urban a depășit-o pe cea din mediul rural în patru din cele opt regiuni de dezvoltare (Nord-Vest, Vest, Centru și București-Ilfov). Cele mai mari diferențe pe medii s-au înregistrat în București-Ilfov (13,1 puncte procentuale în favoarea mediului urban) și în regiunea Nord-Est (11,8 puncte procentuale în favoarea mediului rural).

Graficul 5.1.5. Rata de ocupare a populației în vârstă de muncă, pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodării (AMIGO).

5.1.4. Numărul de salariați în sectorul formal

5.1.4.1. Numărul mediu al salariaților

În anul 2014, numărul mediu al salariaților a fost de 4507,7 mii persoane. Numărul mediu al salariaților a crescut pe parcursul anului 2014 cu 64,1 mii persoane comparativ cu anul precedent (443,6 mii persoane).

Din anul 2005, repartizarea salariaților pe sectoare economice arată că peste 30% se regăseau în sfera serviciilor comerciale²⁾, ponderea acestora crescând continuu, ajungând la 40,3% în anul 2014, cu 0,1 puncte procentuale mai mare față de anul precedent și cu 9,5 puncte procentuale mai mare față de anul 2005.

În anul 2014, numărul mediu al salariaților angajați în sectorul serviciilor sociale³⁾ a reprezentat circa 20,8% din numărul total al salariaților din economie.

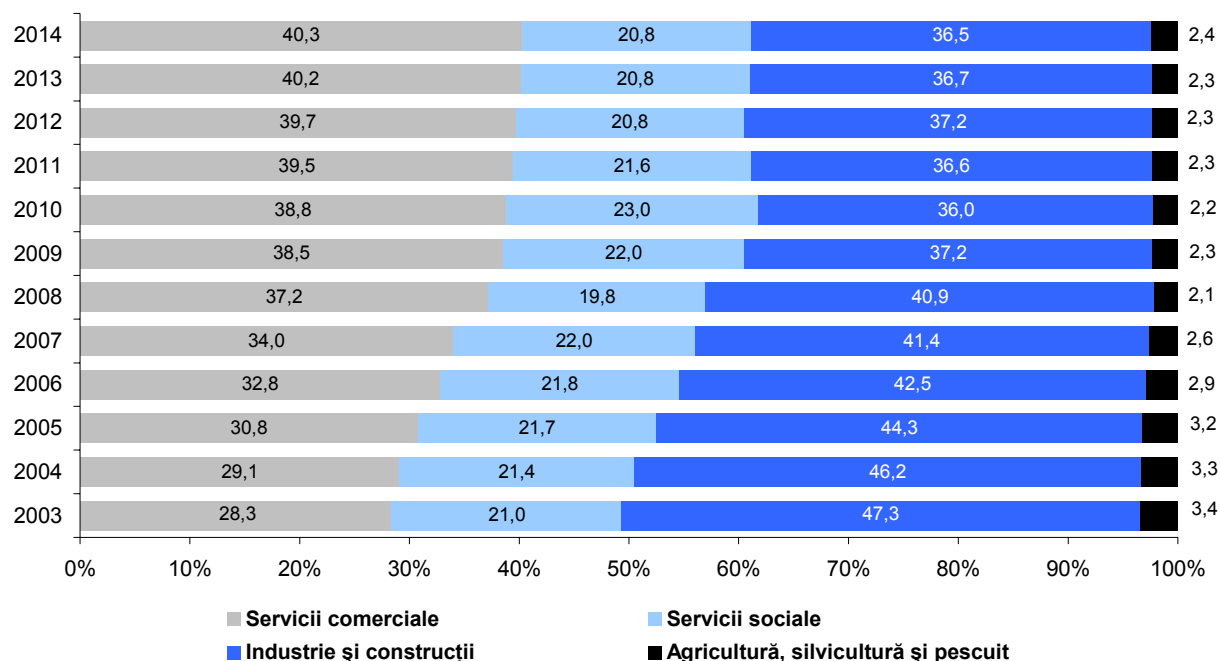
În sectorul secundar (industrie și construcții) au lucrat 36,5% dintre salariați, această pondere fiind mai mică cu 0,2 puncte procentuale față de anul 2013 și mai mică cu 7,8 puncte procentuale față de anul 2005.

Ponderea numărului de salariați care și-au desfășurat activitatea în ramurile agricole (sectorul primar) a crescut ușor în anul 2014 față de anul precedent (2,4%), fiind în scădere cu 0,8 puncte procentuale față de anul 2005.

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în perioada 2008-2014 activitățile conform CAEN Rev.2: comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiare și tranzacții imobiliare.

³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în perioada 2008-2014 activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și personalul asimilat), învățământ (inclusiv cca.4,7% sector privat), sănătate și asistență socială (inclusiv cca.12,1% sector privat), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv cca.55,0% sector privat), iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilați), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

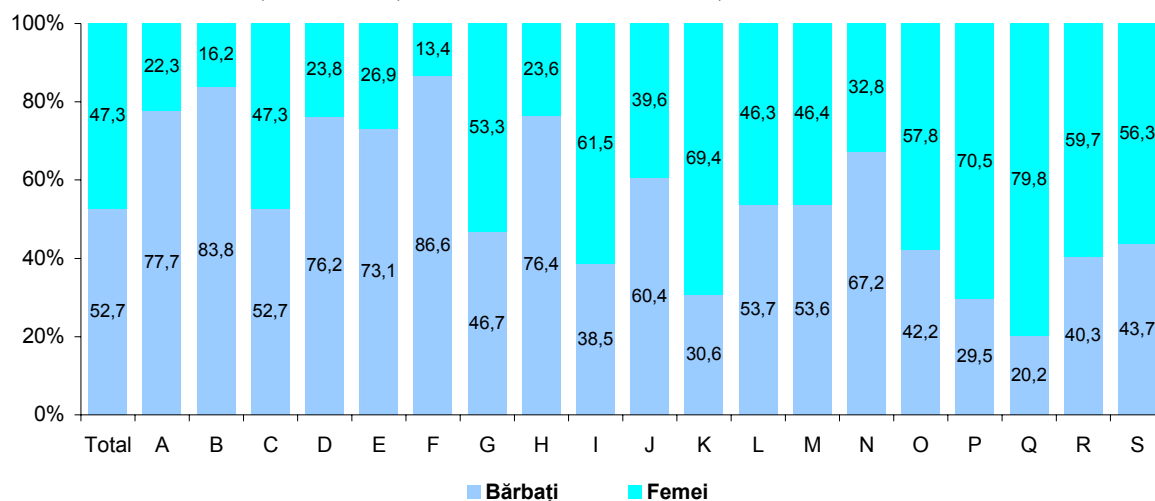
Grafic 5.1.6. Distribuția salariaților, pe sectoare de activitate

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

În anul 2014, numărul mediu al salariaților bărbați a predominat ca și în anii precedenți, reprezentând 52,7% din totalul salariaților (respectiv 2375,4 mii persoane). Față de anul anterior, numărul mediu al salariaților bărbați a crescut cu 16,0 mii persoane, iar numărul femeilor salariate a crescut cu 48,1 mii persoane.

Grafic 5.1.7. Distribuția salariaților, pe sexe și activități economice, în anul 2014

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

Activități economice (secțiuni CAEN Rev.2):

A	Agricultură, silvicultură și pescuit	K	Intermedieri financiare și asigurări
B	Industria extractivă	L	Tranzacții imobiliare
C	Industria prelucrătoare	M	Activități profesionale, științifice și tehnice
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, exclusiv forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.)
F	Construcții	P	Învățământ
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Q	Sănătate și asistență socială
H	Transport și depozitare	R	Activități de spectacole, culturale și recreative
I	Hoteluri și restaurante	S	Alte activități de servicii
J	Informații și comunicații		

Profilul activităților economice influențează și distribuția salariaților pe sexe. Astfel, femeile se regăsesc cu preponderență în sectorul serviciilor (comerciale și sociale), activitățile caracterizate prin grad pronunțat de "feminizare" al forței de muncă salariate fiind cele de sănătate și asistență socială (79,8% din numărul total al salariaților din ramură), învățământ (70,5%), intermediari financiare și asigurări (69,4%), hoteluri și restaurante (61,5%).

Activitățile din construcții și industria extractivă sunt desfășurate cu preponderență de bărbați, aceștia reprezentând 86,6%, respectiv 83,8% din totalul salariaților. Distribuția pe sexe se situează la valori apropiate în industria prelucrătoare și în activități profesionale, științifice și tehnice, respectiv în tranzacții imobiliare. Aceste activități dețin însă ponderi semnificativ diferite ale numărului de salariați în total economie, și anume: 24,1% industria prelucrătoare, 3,0% activitățile profesionale, științifice și tehnice, respectiv 0,5% tranzacțiile imobiliare.

În anul 2014, repartizarea numărului mediu al salariaților pe forme de proprietate relevă faptul că mai mult de două treimi dintre aceștia au lucrat în societăți cu capital privat⁴⁾ (72,5%). Comparativ cu anul 2013 s-a înregistrat o creștere a numărului mediu de salariați în societățile cu capital privat, cu 73,6 mii persoane.

Dacă femeile predomină în sectorul public⁵⁾ (58,8% din totalul salariaților din unitățile cu formă de proprietate publică), bărbații sunt majoritari (57,1%) în întreprinderile ce aparțin sectorului privat.

În anul 2014, din numărul mediu al salariaților, 76,9% s-au regăsit în societățile comerciale acest fenomen înregistrând o creștere cu 0,1 puncte procentuale față de anul precedent. Distribuția pe sexe a numărului de salariați care au lucrat în societățile comerciale evidențiază preponderența salariaților bărbați (58,1%), pondere cu 0,5 puncte procentuale mai mică decât cea deținută în anul precedent.

5.1.4.2. Efectivul salariaților la sfârșitul anului 2014

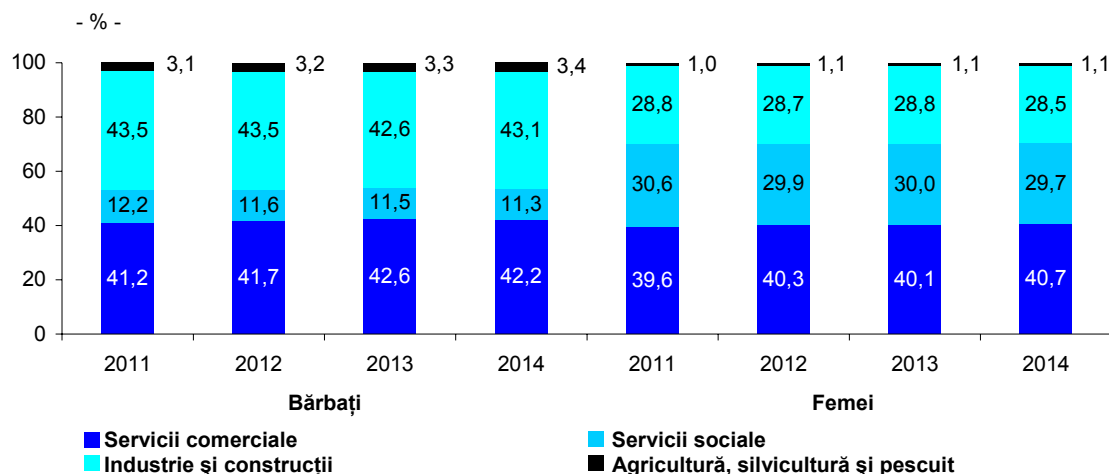
La sfârșitul anului 2014, efectivul salariaților a fost de 4900,7 mii persoane; comparativ cu sfârșitul anului 2013, efectivul salariaților a înregistrat o creștere cu 99,6 mii persoane.

Din efectivul total al salariaților, mai mult de jumătate sunt bărbați (52,5%), numărul acestora înregistrând o ușoară creștere, cu 1,8% față de efectivul de la sfârșitul anului 2013.

La sfârșitul anului 2014, efectivul femeilor a înregistrat o creștere cu 55,2 mii persoane față de anul precedent.

Din repartizarea efectivului de femei și bărbați salariați pe sectoare de activitate economică se remarcă diferențe semnificative. Astfel, proporția femeilor angajate în sectorul serviciilor sociale o depășește cu 18,4 puncte procentuale pe cea a bărbaților (29,7% față de 11,3% la bărbați), iar ponderea salariaților de sex masculin care lucrează în industrie și construcții depășește cu 14,6 puncte procentuale pe cea a salariatelor (43,1% față de 28,5% la femei).

Grafic 5.1.8. Structura salariaților, pe sectoare de activitate și pe sexe

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

⁴⁾ Sectorul privat cuprinde: proprietate majoritar privată (capital social privat peste 50%), proprietate integral privată, proprietate cooperatistă, proprietate obștească, proprietate integral străină.

⁵⁾ Sectorul public cuprinde: proprietate integral de stat, proprietate majoritar de stat (capital social de stat peste 50%), proprietate publică de interes național și local.

Mobilitatea forței de muncă salariate dinspre sectorul primar și secundar către cel terțiar se manifestă constant în ultimii ani pentru toți salariații.

Comparativ cu anul precedent, ponderea salariaților din sectorul serviciilor comerciale a crescut cu 0,1 puncte procentuale (41,5% în anul 2014 față de 41,4% în anul 2013), iar cea a femeilor cu 0,6 puncte procentuale (40,7% în anul 2014 față de 40,1% în anul 2013).

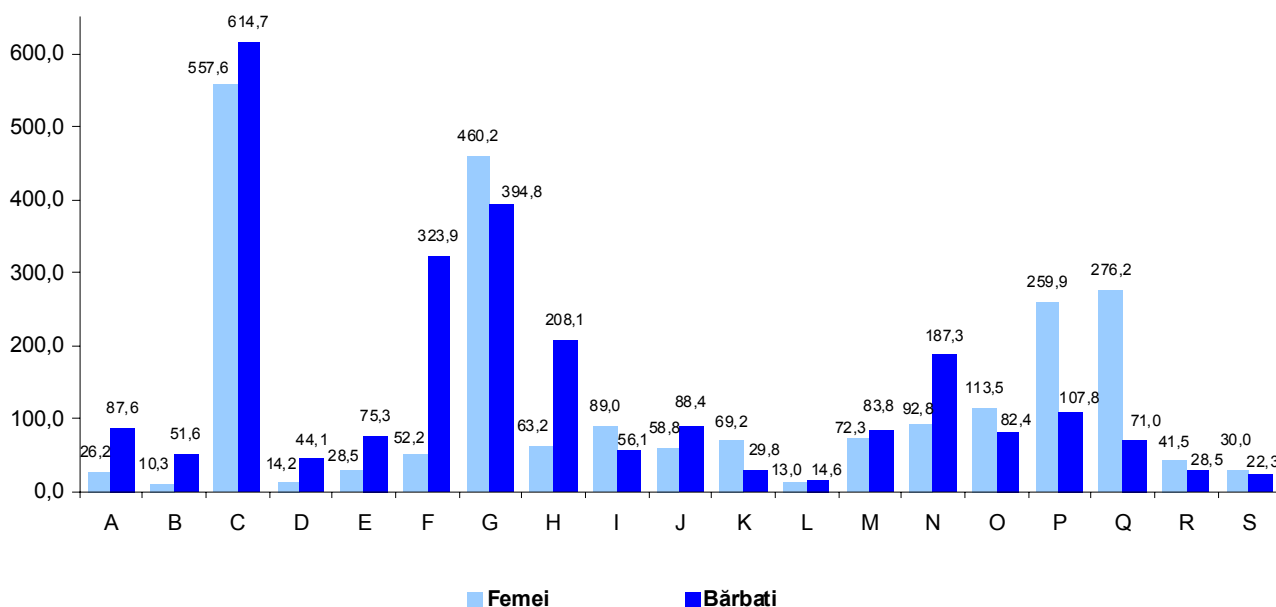
În ramurile industriei prelucrătoare lucrează 23,9% din numărul total al salariaților din economie (din care bărbați 52,4%). Pe locul al doilea ca pondere a salariaților se situează comerțul cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor 17,4% (din care 53,8% sunt femei).

În activitățile specific masculine cum sunt cele de construcții și industrie extractivă care, împreună, dețin 8,9% din numărul total al salariaților pe economie (438,0 mii persoane), ponderea bărbaților reprezentând 85,7% (86,1%, respectiv 83,3% din numărul salariaților din aceste ramuri).

Pentru persoanele de sex feminin, activitățile cu cel mai mare grad de atractivitate sunt cele de sănătate și asistență socială (79,6%), învățământ (70,7%), intermediari financiare și asigurări (69,9%), hoteluri și restaurante (61,3%), salariații din aceste ramuri reprezentând 19,6% din numărul total al salariaților din economie.

Grafic 5.1.9. Efectivul salariaților, pe activități ale economiei naționale și pe sexe, la 31 decembrie 2014

- mii persoane -

Activități economice (secțiuni CAEN Rev.2):

A	Agricultură, silvicultură și pescuit	K	Intermedieri financiare și asigurări
B	Industrie extractivă	L	Tranzacții imobiliare
C	Industrie prelucrătoare	M	Activități profesionale, științifice și tehnice
D	Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	N	Activități de servicii administrative și activități de servicii suport
E	Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	O	Administrație publică și apărare; asigurări sociale din sistemul public, exclusiv forțele armate și personalul asimilat (M.Ap.N., M.A.I., S.R.I. etc.)
F	Construcții	P	Învățământ
G	Comerț cu ridicata și cu amănuntul; repararea autovehiculelor și motocicletelor	Q	Sănătate și asistență socială
H	Transport și depozitare	R	Activități de spectacole, culturale și recreative
I	Hoteluri și restaurante	S	Alte activități de servicii
J	Informații și comunicații		

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

5.1.4.3. Disparități în profil teritorial

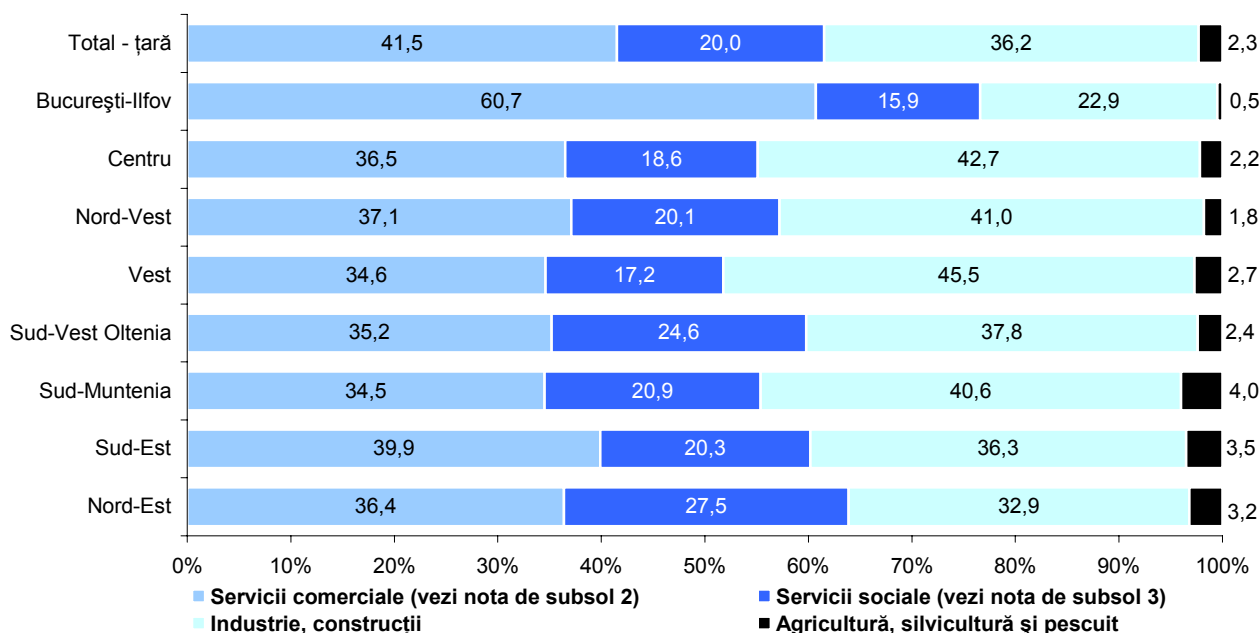
În profil regional, efectivul salariaților a înregistrat creșteri în toate regiunile față de sfârșitul anului 2013. Regiunile cu cele mai mari creșteri ale efectivului de salariați au fost Nord-Vest (+26,2 mii persoane) și Vest (+19,1 mii persoane). În regiunea București-Ilfov, în care se concentrează peste 21% din salariații din economie, creșterea efectivului de salariați a fost de 15,5 mii persoane față de sfârșitul anului 2013.

Regiunile în care activitățile sectorului primar depășesc ponderea medie pe țară (2,3% pe total economie) sunt: Sud-Muntenia (4,0%), Sud-Est (3,5%), Nord-Est (3,2%), Vest (2,7%) și Sud-Vest Oltenia (2,4%).

Regiunile care concentrează o proporție semnificativă a salariaților în sectorul industriei și construcțiilor sunt: Vest, Centru, Nord-Vest, Sud-Muntenia, Sud-Vest Oltenia, Sud-Est (45,5%, 42,7%, 41,0%, 40,6%, 37,8%, 36,3%, față de 36,2% media pe țară).

Cea mai mare pondere a salariaților din serviciile comerciale²⁾ se regăsește în regiunea București-Ilfov (60,7% față de 41,5% pe total economie), iar în sectorul serviciilor sociale³⁾ cea mai mare pondere s-a înregistrat în regiunea Nord-Est (27,5% față de 20,0% media pe țară).

Grafic 5.1.10. Distribuția efectivului de salariați, pe regiuni de dezvoltare și sectoare de activitate, la sfârșitul anului 2014

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

²⁾ Sectorul serviciilor comerciale cuprinde în perioada 2008-2014 activitățile conform CAEN Rev.2: comerț, hoteluri și restaurante, transport și depozitare, informații și comunicații, intermediari financiare și asigurări, tranzacții imobiliare, activități profesionale științifice și tehnice, activități de servicii administrative și activități de servicii suport, alte activități de servicii, iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: comerț, hoteluri și restaurante, transport, depozitare și comunicații, intermediari financiare și tranzacții imobiliare.

³⁾ Sectorul serviciilor sociale cuprinde în perioada 2008-2014 activitățile conform CAEN Rev.2: administrație publică (exclusiv forțele armate și personalul asimilat), învățământ (inclusiv cca.4,7% sector privat), sănătate și asistență socială (inclusiv cca.12,1% sector privat), activități de spectacole, culturale și recreative (inclusiv cca.55,0% sector privat), iar pentru anii 2000-2007 activitățile conform CAEN Rev.1: administrație publică (exclusiv forțele armate și asimilate), învățământ, sănătate și asistență socială și alte activități de servicii.

5.2. Șomajul⁶⁾

5.2.1. Șomajul – conform definiției internaționale BIM⁷⁾

Caracteristici, structuri și tendințe

În anul 2014, numărul șomerilor definiți conform criteriilor stabilite de Biroul Internațional al Muncii era de 629 mii persoane, în scădere cu 3,7% comparativ cu anul 2013. Față de anul anterior, numărul șomerilor de sex masculin a scăzut cu 4,0% iar numărul celor de sex feminin cu 3,3%.

Pe medii de rezidență șomajul a avut evoluții diferite. Astfel, numărul șomerilor din mediul rural a crescut față de anul precedent cu 0,8% dar s-a redus în mediul urban cu 6,0%.

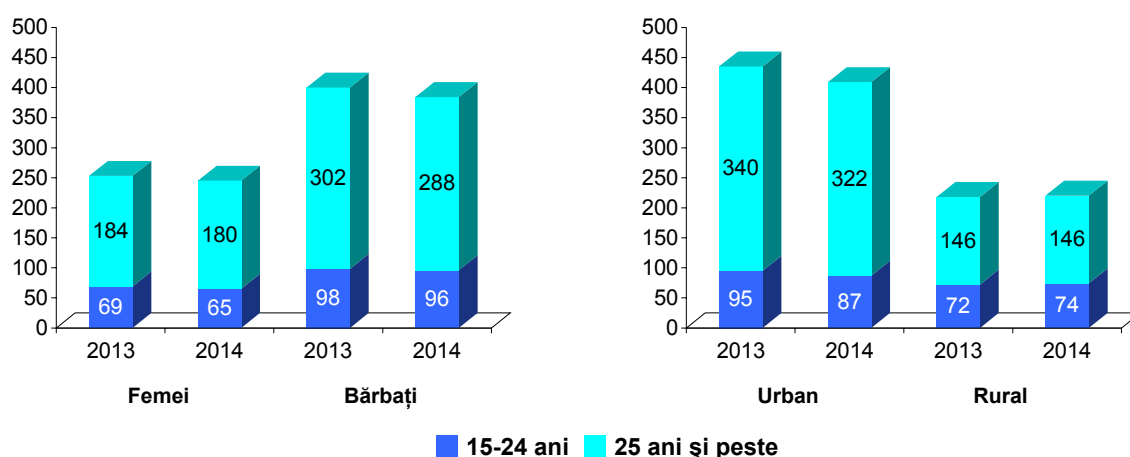
Ca și în anii precedenți, șomajul se manifestă mai acut în rândul bărbaților, în mediul urban și în rândul tinerilor în vârstă de 15-24 ani.

Repartizarea pe sexe și medii a șomerilor relevă că, în ambii ani analizați, preponderența în numărul total al șomerilor erau persoanele de sex masculin (61,1% în anul 2014, respectiv 61,3% în anul 2013), precum și persoanele din mediul urban (65,0% în anul 2014, respectiv 66,6% în anul 2013).

Distribuția șomerilor pe grupe de vârstă arată că în anul 2014 tinerii (15-24 ani) continuau să dețină o pondere ridicată (25,6%) în totalul șomerilor BIM, la fel ca și în anul 2013.

Grafic 5.2.1. Numărul șomerilor, pe sexe, medii și grupe de vârstă

- mii persoane -

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

În anul 2014, în mediul urban, 21,3% dintre șomeri erau tineri, față de 33,4% în mediul rural. Dintre șomerii tineri, 59,7% erau bărbați, iar 54,2% trăiau în mediul urban.

Pondere șomerilor tineri în totalul persoanelor tinere (15-24 ani) a fost de 7,1% în anul 2014. Nivelul acestui indicator a fost mai mare pentru persoanele de sex masculin (8,2%, față de 5,9% în cazul femeilor) și pentru cele din mediul urban (7,5%, față de 6,7% în mediul rural).

În anul 2014, la nivelul țării, rata șomajului BIM (proporția șomerilor BIM în populația activă) a înregistrat o valoare de 6,8%, față de 7,1% în anul 2013.

Pentru femei, s-a înregistrat o rată a șomajului de 6,1%, mai mică decât cea pentru bărbați (7,3%); comparativ cu anul 2013, acest indicator a scăzut cu 0,4 puncte procentuale pentru bărbați și cu 0,2 puncte procentuale pentru femei.

⁶⁾ Indicatorii privind șomajul rezultați din Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO) au fost recalculați în funcție de populația rezidentă având în vedere criteriul reședinței obișnuite, în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor din anul 2011.

⁷⁾ BIM = Biroul Internațional al Muncii.

În mediul urban, rata șomajului era semnificativ mai mare decât în mediul rural (8,1%, respectiv 5,3%), ecartul pe medii fiind în scădere față de anul precedent (2,8 puncte procentuale în anul 2014, față de 3,5 puncte procentuale în anul 2013).

Pe grupe de vârstă, rata șomajului a atins nivelul cel mai ridicat (24,0%) în rândul tinerilor (15-24 ani), fiind cu 0,3 puncte procentuale mai mare decât valoarea înregistrată în anul anterior. În anul 2014, pentru șomerii în vârstă de 25 de ani și peste, rata șomajului era de 5,5%, valoare mai mică cu 0,2 puncte procentuale față de cea înregistrată în anul precedent.

Tabel 5.2.1. Rata șomajului pe sexe, medii și grupe de vârstă

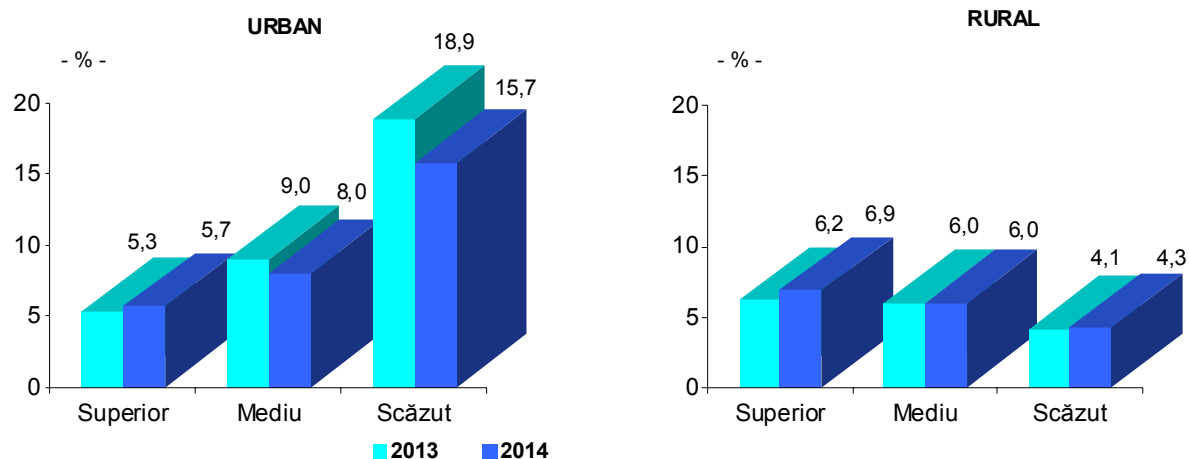
	%		2014 față de 2013, pp ¹⁾
	2013	2014	
Total	7,1	6,8	-0,3
Sexe			
Femei	6,3	6,1	-0,2
Bărbați	7,7	7,3	-0,4
Medii de rezidență			
Urban	8,7	8,1	-0,6
Rural	5,2	5,3	+0,1
Grupe de vârstă			
15-24 ani	23,7	24,0	+0,3
25 ani și peste	5,7	5,5	-0,2

¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

În anul 2014, șomajul a afectat în măsură mai mare absolvenții învățământului de nivel mediu și scăzut, pentru care rata șomajului a avut valoarea de 7,2% (comparativ cu 7,8% în anul 2013), respectiv 6,7% (la fel cu cea din anul 2013). Pentru persoanele cu studii superioare, rata șomajului a fost de 5,8% (respectiv 5,4% în anul 2013).

Grafic 5.2.2. Rata șomajului după nivelul de educație, pe medii

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

Durata șomajului

În anul 2014, *durata medie a șomajului* (definiți conform criteriilor stabilite de către Biroul Internațional al Muncii) a fost de 13,1 luni, valoare mai mică față de cea înregistrată în anul precedent (13,7 luni).

Șomerii care s-au aflat în *șomaj de lungă durată* (12 luni și peste) au reprezentat 41,1% din numărul total al șomerilor, nivel inferior celui înregistrat în anul anterior (45,2%). Dintre șomerii pe termen lung (aflați în șomaj de 12 luni și peste), 62,1% erau bărbați, iar 66,6% locuiau în mediul urban.

În anul 2014 se aflau în șomaj de 12 luni și peste, 47,1% dintre șomeri în vârstă de 35-44 ani, 41,8% dintre șomerii din grupa de vârstă 25-34 ani și 40,3% dintre cei de 55 de ani și peste.

Șomajul pe termen lung s-a manifestat mai pregnant în rândul șomerilor absolvenți de liceu (42,6%), al absolvenților de școli postliceale (46,4%) și celor care au absolvit școli profesionale, complementare sau de ucenici (46,9%).

Tabel 5.2.2. Incidența șomajului de lungă durată, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2014 față de 2013, pp ¹⁾
	2013	2014	
Total	45,2	41,1	-4,1
Sexe			
Femei	46,8	40,0	-6,8
Bărbați	44,1	41,8	-2,3
Grupe de vârstă			
15-24 ani	58,3	59,7	+1,4
25 ani și peste	47,7	42,7	-5,0

¹⁾ Puncte procentuale.

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

Incidența șomajului de lungă durată în rândul tinerilor (ponderea șomerilor de 15-24 ani cu durata șomajului de 6 luni și peste în numărul total al șomerilor din aceeași grupă de vârstă) a fost în anul 2014 de 59,7%, în creștere cu 1,4 puncte procentuale față de anul precedent.

Pentru *șomerii în vârstă de 25 ani și peste*, *incidența șomajului de lungă durată* (ponderea șomerilor de 25 ani și peste cu durata șomajului de 12 luni și peste în numărul total al șomerilor din aceeași grupă de vârstă) a fost de 42,7%, în scădere de 5,0 puncte procentuale comparativ cu anul 2013.

În anul 2014, *rata șomajului BIM de lungă durată* (ponderea șomerilor BIM aflați în șomaj de 12 luni și peste în populația activă) a fost 2,8%. Pe sexe, acest indicator a înregistrat valori de 3,1% pentru bărbați și 2,4% pentru femei, iar pe medii: 3,4% în urban față de 2,1% în rural. Comparativ cu anul 2013, rata șomajului de lungă durată a scăzut cu 0,4 puncte procentuale.

Tabel 5.2.3. Rata șomajului de lungă durată, pe sexe și grupe de vârstă

	%		2014 față de 2013, pp ¹⁾
	2013	2014	
Total	3,2	2,8	-0,4
Sexe			
Femei	3,0	2,4	-0,6
Bărbați	3,4	3,1	-0,3
Grupe de vârstă			
15-24 ani	13,8	14,3	+0,5
25 ani și peste	2,7	2,3	-0,4

¹⁾ Puncte procentuale.

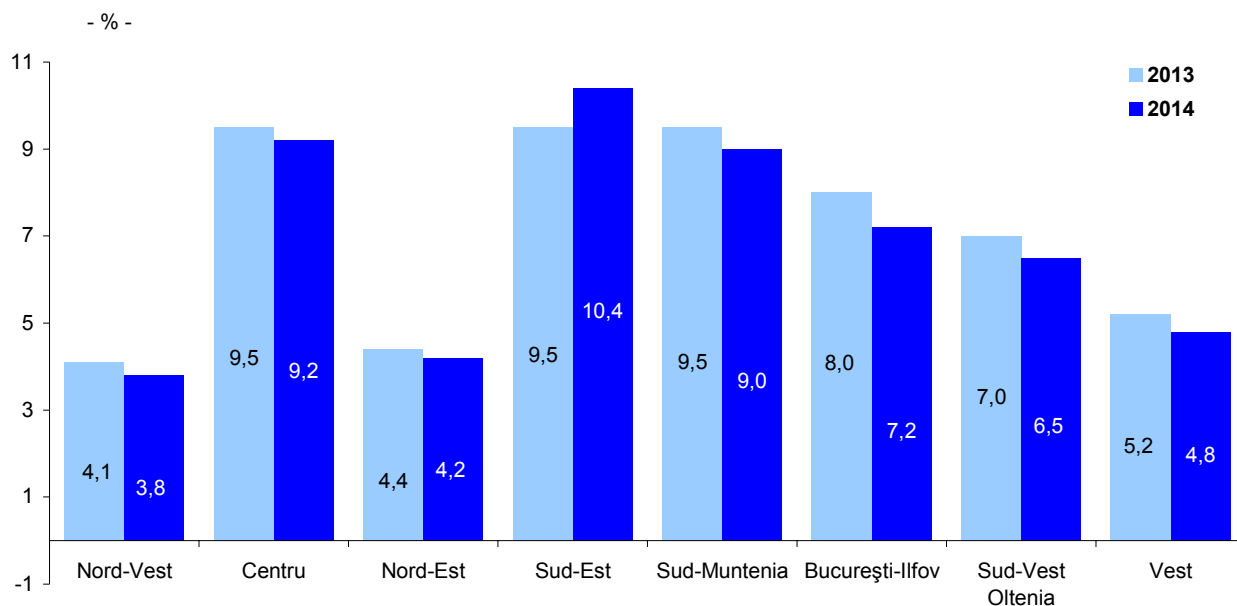
Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

Rata șomajului de foarte lungă durată (ponderea șomerilor aflați în șomaj de doi ani și peste, în populația activă) a înregistrat valoarea de 1,3% în anul 2014, față de 1,5% în anul 2013.

Disparități în profil teritorial

În fiecare din cei doi ani analizați, cel mai mare număr al *șomerilor BIM* s-a înregistrat în regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia (130 mii persoane în anul 2014 și 138 mii în anul 2013), în timp ce regiunea Vest concentra cel mai mic număr de șomeri BIM (39 mii în anul 2014 și 41 mii în anul 2013).

Grafic 5.2.3. Rata șomajului, pe regiuni de dezvoltare

Sursa: Cercetarea statistică asupra forței de muncă în gospodăria (AMIGO).

Rata șomajului a înregistrat valorile cele mai ridicate în regiunile Sud-Est (10,4%), Centru (9,2%) și Sud-Muntenia (9,0%), la polul opus situându-se regiunile de dezvoltare: Vest 4,8%, Nord-Est cu 4,2% și Nord-Vest, cu o rată de numai 3,8%.

Singura regiune în care rata șomajului a înregistrat o valoare mai mare decât cea din anul precedent a fost Sud-Est (în creștere cu 0,9 puncte procentuale).

În celelalte 7 regiuni de dezvoltare rata șomajului s-a redus față de anul 2013, scăderile înregistrate fiind între 0,2 puncte procentuale în regiunea Nord-Est și 0,8 puncte procentuale în regiunea București-Ilfov.

5.2.2. Șomajul înregistrat

La sfârșitul anului 2014, potrivit datelor furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, numărul șomerilor înregistrați era de 478,3 mii persoane. Comparativ cu luna decembrie din anul 2013, numărul șomerilor înregistrați la Agențiile pentru ocuparea forței de muncă a fost mai mic cu 34,0 mii persoane. Din numărul total al șomerilor înregistrați la 31 decembrie 2014, femeile au reprezentat 41,8% față de 42,1% la finele anului 2013, numărul acestora înregistrând o scădere de 15,9 mii persoane, mai mică față de cea corespunzătoare pentru bărbați (-18,1 mii persoane).

La sfârșitul lunii decembrie 2014, rata șomajului înregistrat a fost de 5,4% în raport cu populația activă civilă, respectiv cu 0,3 puncte procentuale mai mică față de aceeași perioadă a anului precedent.

Șomajul a afectat în mai mare măsură populația masculină, rata șomajului înregistrată la sfârșitul anului 2014 pentru bărbați, întrecând rata șomajului înregistrat pentru femei cu un 1,1 puncte procentuale.

Tabel 5.2.4. Numărul șomerilor înregistrați și rata șomajului înregistrat, la 31 decembrie

	2013			2014		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Șomeri înregistrați - total (persoane)	512333	296552	215781	478338	278453	199885
<i>din care:</i>						
- primar, gimnazial, profesional	356013	222623	133390	357372	222069	135303
- liceal și postliceal	119813	59773	60040	92050	44945	47105
- universitar	36507	14156	22351	28916	11439	17477
Rata șomajului înregistrat (%)	5,7	6,2	5,1	5,4	5,9	4,8

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Pe grupe de vârstă, ponderile cele mai mari au fost deținute de șomerii înregistrați de 40-49 ani (27,1% în anul 2014 și, respectiv, 26,8% în anul 2013), urmate fiind de cei cu vârste de 30-39 ani (21,3% în anul 2014 și 21,7% în anul 2013).

Șomerii tineri (sub 25 ani) au deținut o pondere de 16,3% în anul 2014 și, respectiv 17,6% în anul 2013, în totalul șomerilor înregistrați.

Se constată o scădere a ponderii celor tineri indemnizați (42,6% în anul 2014 față de 52,2% în anul 2013), în totalul șomerilor tineri.

Ponderea bărbaților a fost mai mare decât cea a femeilor în totalul șomerilor înregistrați (58,2% bărbați față de 41,8% femei, în anul 2014 și 57,9% bărbați față de 42,1% femei, în anul 2013).

Ca și în anul precedent, în rândul șomerilor înregistrați cu vârste de 55 ani și peste, în anul 2014, ponderea bărbaților a fost covârșitoare (64,9% comparativ cu 65,0% în anul 2013). La nivelul aceleiași grupe de vârstă, în rândul șomerilor înregistrați indemnizați, ponderea bărbaților a fost de 70,5% în anul 2014, aceeași ca și în anul 2013.

Tabel 5.2.5. Numărul șomerilor înregistrați, pe grupe de vârstă, la 31 decembrie

	2013			2014		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Șomeri înregistrați - total (persoane)	512333	296552	215781	478338	278453	199885
<i>din care:</i>						
sub 25 ani	90151	53266	36885	78185	46707	31478
25-29 ani	38086	22840	15246	39024	24007	15017
30-39 ani	110955	62084	48871	102188	57810	44378
40-49 ani	137337	75899	61438	129554	71866	57688
50-55 ani	61352	34048	27304	60679	33505	27174
peste 55 ani	74452	48415	26037	68708	44558	24150
<i>din care:</i>						
Șomeri indemnizați - total (persoane)	199626	111444	88182	140955	77464	63491
<i>din care:</i>						
sub 25 ani	47065	25946	21119	33301	18153	15148
25-29 ani	12622	6056	6566	9470	4445	5025
30-39 ani	35579	18167	17412	24340	12064	12276
40-49 ani	55127	29950	25177	38564	20724	17840
50-55 ani	24454	13844	10610	18269	10086	8183
peste 55 ani	24779	17481	7298	17011	11992	5019

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

În profil teritorial, fenomenul șomajului înregistrat prezintă discrepanțe accentuate, cu un ecart de 9,9 puncte procentuale între valoarea cea mai mică și cea mai mare înregistrate la nivel de județ.

Astfel, la sfârșitul anului 2014 s-au înregistrat rate ridicate ale șomajului în județele: Vaslui (11,4%), Teleorman (11,2%), Mehedinți (10,0%), Buzău (9,7%), Galați (9,5%), Dolj (9,4%) și Olt (8,2%).

Cele mai scăzute rate ale șomajului au fost în județele: Ilfov (1,5%), Timiș (1,6%) și Municipiul București (2,0%).

6. VENITURILE ȘI CONSUMUL POPULAȚIEI

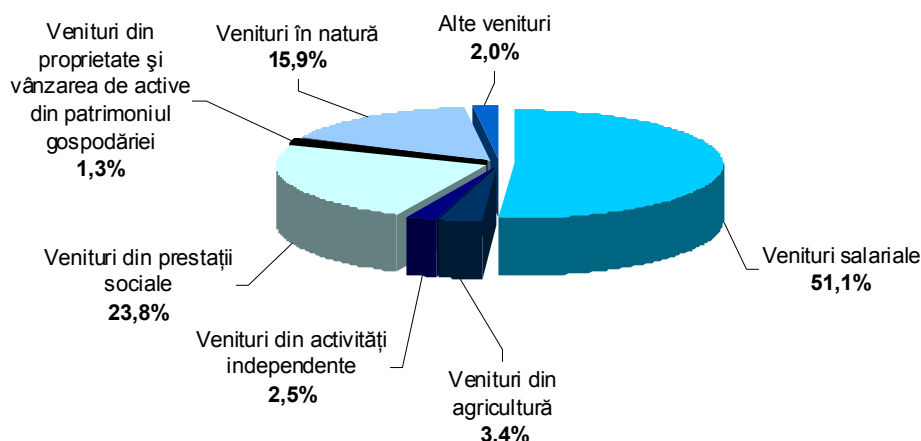
6.1. Nivelul și structura veniturilor populației

6.1.1. Veniturile totale

În anul 2014⁸⁾, veniturile totale - în termeni nominali - au fost de 2500,7 lei lunar pe gospodărie și de 937,7 lei pe persoană.

Veniturile bănești, au reprezentat, și în acest an, principala sursă de formare a veniturilor totale, 2104,3 lei lunar pe o gospodărie și de 789,0 lei pe persoană.

Grafic 6.1.1. Structura veniturilor totale ale gospodăriilor, pe surse de formare, în anul 2014

În structura veniturilor totale ale gospodăriilor se remarcă ponderea importantă a veniturilor în natură (15,9%), pe seama, în principal a contravalorii consumului de produse agroalimentare din resurse proprii (14,2%). Acestea din urmă sunt produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă care intră în consumul gospodăriei din producție proprie, din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării, sau primite în dar de la rude, prieteni sau alte persoane. În modelul economic actual al gospodăriei din România, consumul de produse alimentare din producția proprie și al celor primite de la familia lărgită (părinți, frați, copii) constituie una din modalitățile de acoperire a nevoilor de consum ale gospodăriilor care se confruntă cu dificultăți financiare.

Salariile și celelalte venituri asociate lor, au format cea mai importantă categorie de venituri, având ponderea cea mai mare în veniturile totale ale gospodăriilor (51,1% din veniturile totale ale gospodăriilor).

Această situație, care contravine orientării spre piață a economiei, este legată de numărul relativ mic de salariați din componența gospodăriilor (0,8 salariați/gospodărie).

O altă categorie de venituri care a deținut o pondere importantă în structura veniturilor totale ale gospodăriilor, o reprezintă veniturile din prestații sociale (23,8%).

De menționat că, veniturile din agricultură (vânzările de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor muncii agricole și încasări de la societăți și asociații agricole), veniturile din activități independente (comerț, prestări de servicii, practicarea unor meserii și profesii liberale), precum și cele din proprietate (dobânzi, dividende, chirii, arendă) au încă o pondere scăzută în veniturile totale ale gospodăriilor (6,0%).

6.1.1.1. Distribuția veniturilor

Nivelul și structura veniturilor unei gospodării sunt determinate de numărul persoanelor aducătoare de venit, în special de numărul persoanelor ocupate și de tipul de activitate pe care acestea o desfășoară. Și, evident, nivelul veniturilor gospodăriei depinde de poziția pe care membrii săi activi o dețin în ierarhia veniturilor corespunzătoare tipului de activitate desfășurată, adică de nivelul salariilor, al veniturilor din agricultură sau al celor realizate din activități neagricole independente.

⁸⁾ În anul 2014, datele au fost estimate pe baza populației rezidente și nu sunt comparabile cu seriile publicate pentru perioadele precedente. Datele statistice prezentate în această lucrare au fost obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada ianuarie - decembrie 2014. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

Aceasta determină diferențe sensibile între veniturile diferitelor categorii de gospodării analizate. Astfel, dacă se au în vedere veniturile medii ale gospodăriilor grupate după statutul ocupațional al capului gospodăriei se poate constata că, cele mai mari venituri (3421,0 lei lunar) le realizează gospodăriile de salariați (cu 36,8% mai mari decât cele medii pe ansamblul gospodăriilor), iar cele mai mici (1717,1 lei lunar) gospodăriile de șomeri (cu 31,3% mai mici decât cele medii). Raportul dintre veniturile medii ale celor două categorii de gospodării a fost de 2,0:1.

Tabel 6.1.1. Veniturile totale, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Venituri totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	2500,7	3421,0	1993,8	2061,6	1717,1	1963,4
- medii lunare pe o persoană	937,7	1173,7	589,6	630,0	527,9	893,8
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	136,8	79,7	82,4	68,7	78,5
- medii lunare pe o persoană	100,0	125,2	62,9	67,2	56,3	95,3

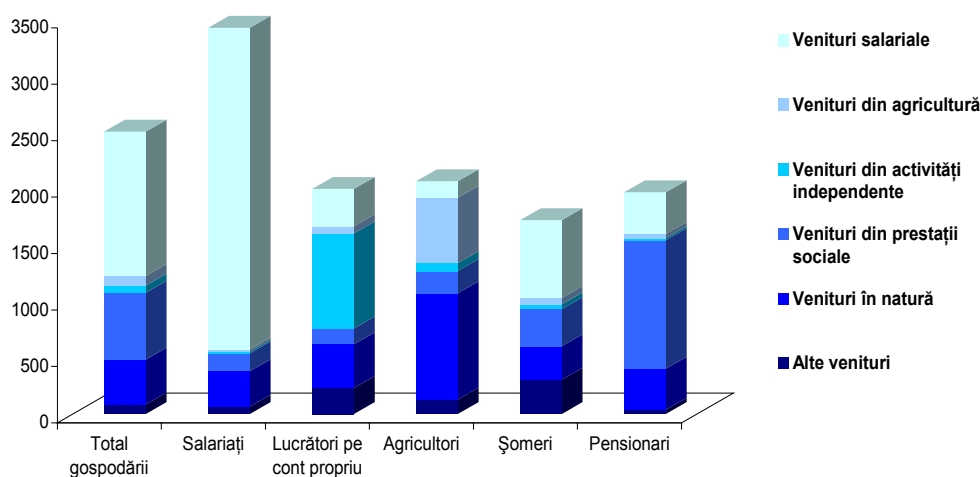
Nivelul *per capita* al veniturilor este puternic influențat de numărul membrilor gospodăriei, în special de numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei, de raportul de dependență economică aferent fiecărei gospodării.

Veniturile ce revin în medie pe o persoană – indicator asociat abordării veniturilor din perspectiva nivelului de trai – arată o diferențiere a veniturilor pe categorii de gospodării într-o anumită măsură modificată față de cea relevată de veniturile ce revin în medie pe o gospodărie⁹⁾.

Contribuția diferitelor surse la formarea veniturilor gospodăriilor este determinată de statutul ocupațional al persoanelor care compun gospodăriile, în principal de statutul capului gospodăriei, care se identifică, în cele mai multe cazuri, cu principalul aducător de venituri. Astfel, în cazul gospodăriilor de salariați principala sursă de venit o reprezintă veniturile salariale (83,3% din veniturile totale), la gospodăriile de pensionari – veniturile din prestații sociale (58,0%), la gospodăriile de lucrători pe cont propriu – veniturile din activități neagricole independente (42,2%), iar în cazul gospodăriilor de agricultori – veniturile din agricultură (28,2%) și contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii (44,8%).

Grafic 6.1.2. Veniturile totale ale gospodăriilor, pe surse de formare, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

- lei lunar pe gospodărie -

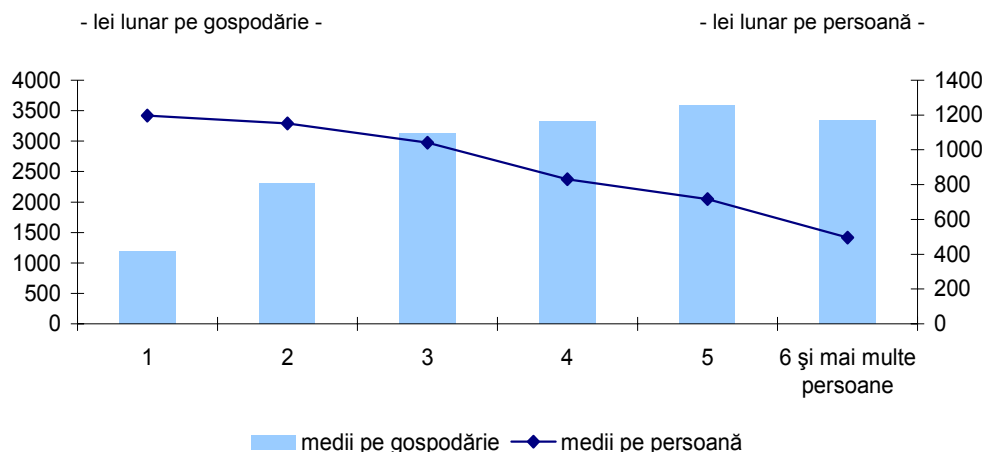

⁹⁾ În evaluarea comparativă a situației diferitelor categorii de populație, pe baza nivelului mediu al veniturilor acestor categorii de gospodării, trebuie să se aibă în vedere, faptul că, o mare parte a gospodăriilor sunt de fapt gospodării mixte, cuprinzând persoane care beneficiază de diferite tipuri de venituri. Prin urmare, veniturile ce revin în medie pe o gospodărie sau pe o persoană din categoriile analizate arată o situație economică a acestora mai mult sau mai puțin diferită de situația gospodăriilor "pure", adică a gospodăriilor care trăiesc numai din salarii sau numai din pensii. De exemplu, în gospodăriile de pensionari trăiesc și aduc venituri un număr mare de salariați (în anul 2014, din numărul total de persoane din gospodăriile de pensionari 11,8% au fost salariați și întrucât salariile sunt în general, mai mari decât pensiile, veniturile gospodăriilor care cuprind salariați ridică media veniturilor gospodăriilor de pensionari.

La formarea veniturilor gospodăriilor de șomeri, veniturile caracteristice statutului capului gospodăriei – veniturile din prestații sociale – nu ocupă locul principal: veniturile gospodăriilor de șomeri provin din prestații sociale în proporție de 19,1%, din salarii în proporție de 40,1% și din resurse proprii în proporție de 14,7%.

Influența pe care mărimea gospodăriei și, mai ales, numărul de persoane întreținute o au asupra veniturilor *per capita* este evidențiată de analiza veniturilor medii ale gospodăriilor grupate după numărul persoanelor din gospodărie și a veniturilor medii ale gospodăriilor grupate după numărul copiilor.

Grafic 6.1.3. Veniturile totale ale gospodăriilor, după mărimea gospodăriei, în anul 2014

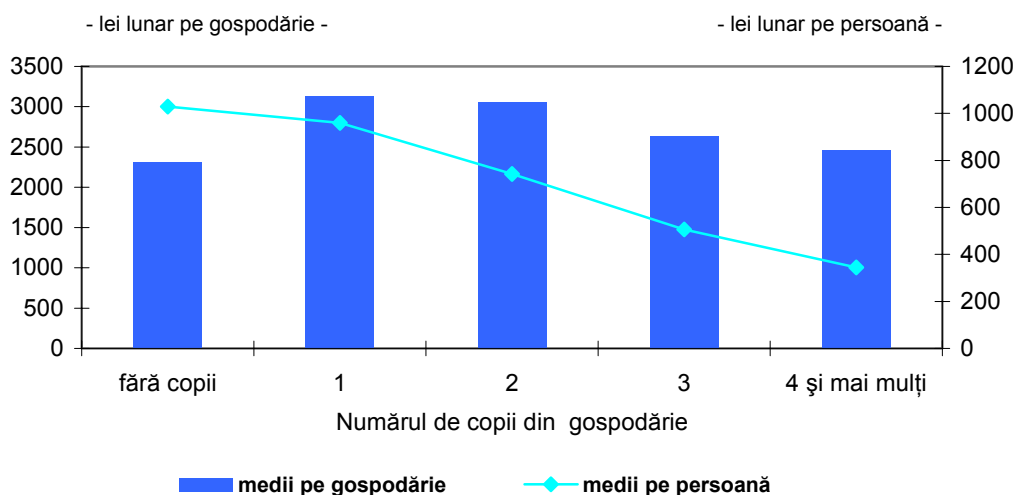
Veniturile ce revin în medie pe o persoană din gospodării de diferite dimensiuni scad, pe măsură ce numărul de persoane crește.

Veniturile gospodăriilor formate din două persoane s-au ridicat, în anul 2014, la 96,3% din nivelul veniturilor gospodăriilor formate din persoane singure, cele din gospodăriile formate din trei persoane la 87,0%, cele din gospodăriile formate din patru persoane la 69,4%, cele din gospodăriile cu cinci persoane la 59,9%, iar cele din gospodăriile cu șase și mai mulți membri la 41,4%.

În anul 2014, veniturile medii pe o persoană din gospodăriile cu copii sub 18 ani în întreținere au fost cu 23,3% mai mici decât cele înregistrate în gospodăriile fără copii.

Veniturile *per capita* din gospodăriile cu un copil au reprezentat 93,3% din veniturile gospodăriilor fără copii, iar cele din gospodăriile cu doi copii 72,2%.

Grafic 6.1.4. Veniturile totale ale gospodăriilor, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2014

Pe măsură ce numărul de copii din gospodărie crește, decalajul față de gospodăriile fără copii se adâncește. Astfel, veniturile gospodăriilor cu trei sau patru și mai mulți copii, înseamnă pentru gospodărie, un venit egal în medie cu 49,2%, respectiv 33,5% din veniturile gospodăriilor fără copii.

Diferențe de nivel și, mai ales, de structură între veniturile gospodăriilor s-au înregistrat și în funcție de mediul de rezidență. În anul 2014, veniturile medii pe gospodărie din mediul urban au fost cu 30,0% mai mari decât ale gospodăriilor din mediul rural.

În mediul urban, veniturile gospodăriilor au provenit în proporție de 63,6% din salarii, 23,0% din prestații sociale, veniturile în natură reprezentând 7,4% din total.

În mediul rural, principala sursă a veniturilor gospodăriilor a reprezentat-o producția agricolă, care a asigurat 36,9% din totalul veniturilor.

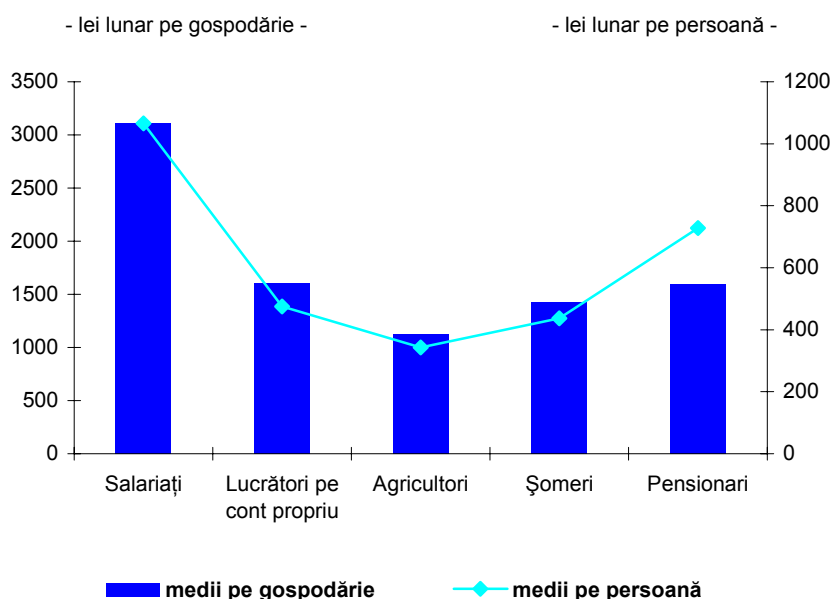
Cea mai mare parte a acestora a fost formată de contravaloarea consumului de produse agroalimentare din resurse proprii (28,7% din totalul veniturilor), veniturile bănești din agricultură asigurând numai 8,2% din totalul veniturilor gospodăriilor din mediul rural.

O contribuție importantă la formarea veniturilor gospodăriilor rurale a revenit și veniturilor salariale (30,3%) și celor din prestații sociale (25,0%).

6.1.2. Veniturile bănești

Veniturile bănești ale gospodăriilor analizate, care exprimă capacitatea, forța și posibilitatea acestora de a se implica în relațiile de piață, se caracterizează prin nivelul general relativ scăzut, chiar foarte scăzut în cazul unor categorii de gospodării, cu implicații asupra nivelului și structurii consumului, a capacității de economisire și a dezvoltării economiei naționale.

Grafic 6.1.5. Veniturile bănești pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

În anul 2014, nivelul mediu lunar al veniturilor bănești a fost de 2104,3 lei pe gospodărie (789,0 lei pe persoană) și a reprezentat 84,1% din veniturile totale ale gospodăriilor.

Cele mai mari venituri bănești, medii lunare pe o gospodărie, le-au realizat gospodăriile de salariați (3105,8 lei), iar cele mai mici gospodăriile de agricultori (1120,5 lei), raportul dintre ele fiind de 2,8 : 1.

Veniturile bănești medii ale gospodăriilor din mediul urban au fost de 1,7 ori mai mari decât cele ale gospodăriilor din mediul rural și au reprezentat 92,6% din veniturile totale ale gospodăriilor urbane și 70,0% din cele ale gospodăriilor rurale.

6.1.2.1. Veniturile salariale

În anul 2014, veniturile brute realizate din salarii și alte drepturi salariale au fost de 1278,9 lei, în medie lunar pe o gospodărie și 479,5 lei, în medie lunar pe o persoană.

În anul 2014, veniturile salariale brute ale gospodăriilor de salariați au fost de 2849,9 lei lunar pe o gospodărie (91,8% din veniturile bănești ale acestei categorii de gospodării), în condițiile în care numărul mediu de salariați ce a revenit pe o gospodărie de salariați a fost de 1,631.

Nivelul mult mai scăzut al veniturilor salariale obținute în medie de celelalte categorii de gospodării analizate, se explică, în principal, prin frecvența mai mică a salariaților în aceste gospodării (689,1 lei lunar – șomeri; 368,8 lei lunar – pensionari; 330,6 lei lunar – lucrători pe cont propriu și 144,7 lei lunar – agricultori).

6.1.2.2. Veniturile din agricultură

Economia de subzistență, caracteristică gospodăriei agricole, este evidențiată de ponderea scăzută a veniturilor bănești din agricultură, care au reprezentat, în anul 2014, numai 4,0% din veniturile bănești, din care veniturile din vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări au reprezentat 2,9%, iar veniturile din prestarea de muncă în agricultură 1,1%.

6.1.2.3. Veniturile din activități neagricole independente

În anul 2014, nivelul mediu pe o gospodărie al veniturilor din activități neagricole independente a fost de 62,9 lei lunar, asigurând 3,0% din veniturile bănești. Din totalul acestor venituri, 14,2% provin din comerț, 25,4% din prestări de servicii, 49,3% din meserii și 11,1% din profesii liberale și drepturi de proprietate intelectuală.

Această categorie de venituri a înregistrat nivelul mediu lunar cel mai mare, la gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole, iar cel mai mic, la cele de salariați.

Gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole au câștigat în medie din activități independente 842,0 lei lunar (52,4% din veniturile lor bănești), din care cea mai mare parte au provenit din meserii (56,9%).

6.1.2.4. Veniturile din prestații sociale

În anul 2014, gospodăriile au beneficiat de prestații sociale al căror nivel mediu lunar a fost de 594,0 lei, contribuind la formarea veniturilor bănești în proporție de 28,2%.

Cea mai mare parte a acestor venituri o constituie pensiile (88,0%).

Pensiile de asigurări sociale de stat pentru limită de vârstă (inclusiv pensiile anticipate și anticipate parțial), pentru pierderea capacității de muncă și de urmaș au reprezentat 80,8%, pensiile de asigurări sociale pentru agricultori – 7,2%, pensiile IOVR fiind ne semnificative (sub 0,1%).

Prestațiile din fondul de șomaj au reprezentat 1,3% din ansamblul prestațiilor sociale.

Prestațiile familiale, care cuprind alocațiile pentru copii, alocațiile pentru susținerea familiei, precum și bursele de care beneficiază elevii și studenții, au format 5,2% din volumul prestațiilor sociale.

Prestațiile de asistență socială au deținut o pondere de 2,9% în ansamblul veniturilor din prestații sociale.

Nivelul veniturilor din prestații sociale, structura acestora și contribuția lor la formarea veniturilor gospodăriilor diferă de la o categorie de gospodării la alta. Astfel, veniturile din prestații sociale de care beneficiază gospodăriile de pensionari se ridică la 1138,3 lei lunar, din care 96,9% sunt pensii. Totuși pensiile asigură doar jumătate (56,2%) din veniturile totale ale acestor gospodării, restul veniturilor fiind formate din salarii și alte drepturi salariale (18,8%), din contravaloarea consumului din resurse proprii (16,9%), din activități agricole și neagricole, din proprietate și alte venituri (4,7%).

Prestațiile sociale au format 49,8% și 43,1% din veniturile bănești ale gospodăriilor alcătuite din una, respectiv două persoane, cea mai mare parte a lor fiind pensii.

Ponderea prestațiilor sociale (în special a pensiilor) este mult mai mare în veniturile bănești ale gospodăriilor fără copii (37,1%), comparativ cu cea înregistrată în cazul gospodăriilor care au copii sub 18 ani în întreținere (9,2%).

6.1.3. Veniturile disponibile (nete)

Determinate prin scăderea din veniturile gospodăriilor a impozitelor asupra veniturilor și a contribuțiilor de asigurări sociale aflate în sarcina acestora, precum și a unor cheltuieli legate de producția gospodăriei (bănești și în natură), veniturile nete reprezintă acea parte a veniturilor care rămâne la dispoziția gospodăriilor pentru acoperirea cheltuielilor de consum și pentru economisire.

Nivelul relativ înalt al impozitelor și contribuțiilor plătite de gospodării, în special de cele care realizează venituri salariale, precum și cheltuielile făcute de gospodării pentru producția din gospodăria proprie, determină diferențe mari între veniturile totale și cele disponibile (nete).

La nivelul tuturor gospodăriilor, în anul 2014, veniturile nete medii pe o gospodărie au fost de 1935,2 lei lunar, cele medii pe persoană de 725,6 lei, iar ponderea lor în veniturile totale de 77,4%.

Dintre categoriile de gospodării analizate, cele mai mici venituri medii nete s-au înregistrat în gospodăriile de agricultori (1210,2 lei lunar pe o gospodărie). Acestea au reprezentat 58,7% din veniturile totale ale acestei categorii de gospodării.

Veniturile medii nete pe o gospodărie de agricultori au reprezentat 62,5% din nivelul mediu al ansamblului gospodăriilor, iar veniturile medii nete ce revin pe o persoană 51,0%.

Tabel 6.1.2. Veniturile disponibile (nete), pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Venituri disponibile, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	1935,2	2534,5	1728,4	1210,2	1463,0	1662,7
- medii lunare pe o persoană	725,6	869,5	511,2	369,8	449,8	756,9
<i>Pondere în veniturile totale, %</i>	77,4	74,1	86,7	58,7	85,2	84,7
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	131,0	89,3	62,5	75,6	85,9
- medii lunare pe o persoană	100,0	119,8	70,4	51,0	62,0	104,3

6.1.4. Câștigurile salariale în sectorul formal

Câștigul salarial mediu lunar brut pe total economie a fost în anul 2014 de 2328 lei, mai mare cu 7,6% față de anul precedent.

Câștigul salarial mediu lunar net înregistrat la nivelul economiei naționale a fost de 1697 lei, în creștere față de anul precedent cu 7,5%.

În anul 2008 s-a înregistrat o valoare a indicelui câștigului salarial real de 130,3% față de anul 1990, anii următori trendul fiind ușor descrescător. Începând cu anul 2012, indicele câștigului salarial real a cunoscut o tendință crescătoare, atingând valoarea maximă în anul 2014 (131,2% față de 1990). Astfel, comparativ cu anul precedent, în anul 2014 s-a înregistrat o creștere a indicelui câștigului salarial real cu 7,8 puncte procentuale, iar față de anul 2008 cu 0,9 puncte procentuale.

Comparativ cu media pe economie, câștigul salarial mediu lunar **net** din anul 2014 a fost mai mare de 2,2 ori în intermediari financiare și asigurări, cu 97,8% în informații și comunicații, cu 92,1% în industria extractivă, cu 82,3% în producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat, cu 62,3% în administrație publică, cu 43,9% în activități profesionale, științifice și tehnice, cu 2,1% în învățământ și cu 0,6% în transport și depozitare.

La polul opus, cu cele mai mici valori sub media pe economie s-au situat câștigurile salariale medii lunare nete din activitățile: hoteluri și restaurante (-43,5%), alte activități de servicii (-32,8%), construcții (-26,9%), activități de spectacole, culturale și recreative (-26,4%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (-25,7%), agricultură, silvicultură și pescuit (-25,2%), tranzacții imobiliare (-20,8%), comerț (-16,8%), sănătate și asistență socială (-11,8%), distribuția apei, salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare (-11,1%), industria prelucrătoare (-7,0%).

Față de anul 2013, creșteri ale câștigului salarial mediu lunar net s-au înregistrat în majoritatea activităților, cele mai semnificative regăsindu-se în: alte activități de servicii (15,1%), administrație publică (13,8%), învățământ (13,0%), activități de servicii administrative și activități de servicii suport (11,4%), industria extractivă (10,8%), informații și comunicații (9,5%), comerț (9,2%), agricultură, silvicultură și pescuit (7,7%), industria prelucrătoare (7,6%).

Scăderi ale câștigului salarial mediu lunar net față de anul precedent s-au înregistrat numai în activitatea de tranzacții imobiliare (-0,4%).

Diferențele salariale **pe sexe** ce apar pe diferite activități economice sunt consecința influenței mai multor factori precum nivelul de calificare al salariaților, poziția ierarhică la locul de muncă sau ocupația exercitată. Astfel, se observă că femeile au câștigat în medie cu circa 7% mai puțin decât bărbații, realizând un câștig salarial mediu lunar brut de 2234 lei (față de 2412 lei al bărbaților) și un câștig salarial mediu lunar net de 1627 lei (față de 1761 lei al bărbaților).

Față de media pe economie, câștigul salarial mediu lunar net al femeilor a reprezentat 95,9% din cel al tuturor salariaților.

Tabelul 6.1.3. Câștigul salarial mediu lunar net, pe activități economice

CAEN Rev.2	- lei/persoană -			
	Câștigul salarial mediu lunar net			
	2013		2014	
	Total	din care: Femei	Total	din care: Femei
Total	1579	1509	1697	1627
Agricultură, silvicultură și pescuit	1179	1141	1270	1240
Industria	1604	1370	1720	1462
Industria extractivă	2943	3113	3260	3390
Industria prelucrătoare	1466	1283	1578	1378
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	2917	2816	3093	3007
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	1427	1548	1509	1544
Construcții	1191	1398	1240	1473
Comerț	1293	1192	1412	1294
Transport și depozitare	1629	1700	1707	1805
Hoteluri și restaurante	898	857	958	923
Informații și comunicații	3067	2815	3357	3117
Intermedieri financiare și asigurări	3645	3257	3708	3292
Tranzacții imobiliare	1349	1341	1344	1345
Activități profesionale, științifice și tehnice	2351	2255	2442	2363
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1132	1326	1261	1464
Administrație publică ¹⁾	2420	2494	2754	2865
Învățământ	1533	1461	1733	1684
Sănătate și asistență socială	1456	1414	1496	1456
Activități de spectacole, culturale și recreative	1216	1163	1249	1197
Alte activități de servicii	991	861	1141	1017

¹⁾ Excluziv forțele armate și personalul asimilat (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul Român de Informații etc.).

Sursa: Cercetarea statistică privind costul forței de muncă.

6.1.5. Disparități în profil teritorial

În anul 2014, în profil teritorial, pe județe, câștigul salarial mediu lunar net s-a situat sub media pe economie în 36 dintre județe. Cel mai scăzut nivel, respectiv de 1251 lei s-a înregistrat în județul Harghita, cu 26,3% mai puțin decât media pe economie. La polul opus s-a situat câștigul salarial mediu lunar net realizat în Municipiul București (2441 lei), cu 43,8% peste media pe economie.

Față de anul 2013, câștigul salarial mediu lunar net realizat a crescut în toate regiunile de dezvoltare, creșterea cea mai mare fiind în regiunea Nord-Vest (10,4%), iar cea mai mică în regiunea București-Ilfov (6,0%).

Regiunea București-Ilfov a fost singura regiune al cărui câștig salarial mediu lunar net s-a situat peste nivelul mediu pe economie (+41,4%), restul regiunilor având câștiguri salariale medii lunare nete sub nivelul mediu pe economie; nivelul cel mai scăzut s-a înregistrat în regiunea Nord-Est (-15,3% față de nivelul mediu pe economie).

6.2. Nivelul și structura cheltuielilor populației

6.2.1. Cheltuielile totale

În anul 2014⁸⁾, cheltuielile totale ale gospodăriilor au fost, în medie, de 2269,3 lei lunar pe gospodărie și de 850,9 lei pe persoană și au reprezentat 90,7% din veniturile totale.

Tabel 6.2.1. Cheltuielile totale, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodărie	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	2269,3	3063,1	1907,7	1999,9	1731,1	1754,2
- medii lunare pe o persoană	850,9	1050,9	564,2	611,1	532,2	798,6
<i>Pondere în veniturile totale, %</i>	90,7	89,5	95,7	97,0	100,8	89,3
În % față de total gospodărie						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	135,0	84,1	88,1	76,3	77,3
- medii lunare pe o persoană	100,0	123,5	66,3	71,8	62,5	93,9

Dintre categoriile de gospodărie analizate, nivelul cel mai înalt al cheltuielilor totale, medii pe o persoană (1050,9 lei lunar) a fost realizat de gospodăriile de salariați, care dispun și de veniturile cele mai mari, iar cel mai scăzut de gospodăriile de șomeri (532,2 lei lunar).

Niveluri scăzute și sub media pe ansamblul gospodăriilor s-au înregistrat și în gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole, agricultori, pensionari și șomeri.

6.2.1.1. Principalele componente

Principalele destinații ale cheltuielilor efectuate de gospodărie sunt consumul de bunuri alimentare, nealimentare, servicii și transferurile către administrația publică și privată și către bugetele asigurărilor sociale, sub forma impozitelor, cotizațiilor și contribuțiilor, precum și acoperirea unor nevoi legate de producția gospodăriei (hrana animalelor și păsărilor, plata muncii pentru producția gospodăriei, produse pentru înșămânțat, servicii veterinare etc.).

În structura pe destinații a cheltuielilor sunt incluse și cheltuielile pentru investiții, constând în cumpărarea sau construcția de locuințe, cumpărarea de terenuri și echipament necesar producției gospodăriei, cumpărarea de acțiuni etc.

O componentă a cheltuielilor gospodăriilor - legată de consum, dar evidențiată distinct în structura cheltuielilor - o reprezintă cheltuielile efectuate pentru acea parte a produselor alimentare și băuturilor cumpărate în vederea consumului, care nu sunt consumate în perioada de referință, rămânând în stoc sau fiind date în prelucrare sau date ca hrană pentru animale etc.

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor - consumul - a deținut în anul 2014, în medie pe ansamblul gospodăriilor, 72,2% din cheltuielile totale.

⁸⁾ În anul 2014, datele au fost estimate pe baza populației rezidente și nu sunt comparabile cu seriile publicate pentru perioadele precedente. Datele statistice prezentate în această lucrare au fost obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada ianuarie - decembrie 2014. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

Tabel 6.2.2. Cheltuielile totale pe destinații și categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

- medii lunare pe o gospodărie, lei -

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale	2269,3	3063,1	1907,7	1999,9	1731,1	1754,2
Cheltuieli totale de consum	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
din care:						
- cheltuieli bănești de consum	1419,6	1889,3	1331,9	899,7	1228,8	1161,5
- contravaloarea consumului din resurse proprii	217,9	189,2	244,7	412,8	208,8	200,7
Produse alimentare și băuturi neconsumate	45,5	52,3	46,7	29,2	32,0	44,8
Cheltuieli pentru investiții	13,8	16,4	37,3	13,4	2,4	9,9
Cheltuieli totale de producție	163,3	76,2	130,7	583,0	50,1	161,9
Impozite, contribuții, cotizații, taxe	378,3	806,1	100,3	43,2	198,0	140,9
Alte cheltuieli	30,9	33,6	16,1	18,6	11,0	34,5

Cheltuielile de consum au reprezentat 1637,5 lei lunar pe o gospodărie, iar cheltuielile bănești pentru cumpărarea de produse alimentare (inclusiv cheltuielile în unitățile de alimentație publică), nealimentare și pentru plata serviciilor 1419,6 lei lunar (62,6% din cheltuielile totale).

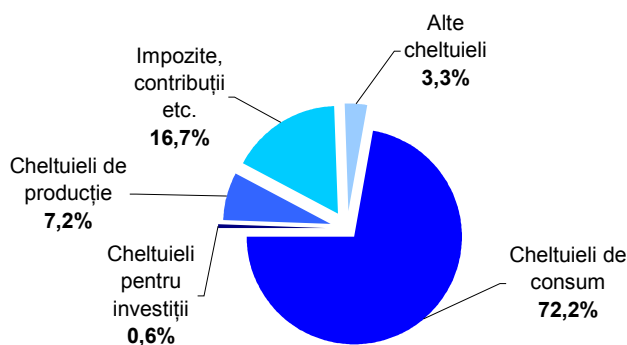
Cealaltă parte a cheltuielilor de consum, contravaloarea consumului uman din resurse proprii (acele produse alimentare și nealimentare din resurse proprii care sunt consumate de membrii gospodăriei) a fost egală cu 217,9 lei pe gospodărie și a reprezentat 9,6% din cheltuielile totale.

În anul 2014, cheltuielile pentru producția gospodăriei au reprezentat 7,2% din cheltuielile totale, din care 1,2% au revenit cheltuielilor bănești, iar 6,0% contravalorii consumului productiv din resurse proprii (furaje, semințe etc.) utilizate pentru producția gospodăriei. Acestea din urmă au însumat, în medie, 137,2 lei lunar pe gospodărie.

În anul 2014, impozitele asupra veniturilor, contribuțiile la bugetele de asigurări sociale, cotizațiile și alte impozite și taxe, au deținut o pondere de 16,7% din cheltuielile totale, ridicându-se în medie, la suma de 378,3 lei lunar pe o gospodărie, din care impozitul pe salariu (146,6 lei lunar pe o gospodărie) a reprezentat 38,8%, iar contribuțiile de asigurări sociale (pentru pensie, la fondul de șomaj și pentru asigurările de sănătate – 213,7 lei lunar pe gospodărie) 56,5%.

Cheltuielile pentru investiții au fost și în anul 2014 foarte mici, reprezentând numai 0,6% din cheltuielile totale. Este un semnal și în anul 2014, cu privire la capacitatea extrem de scăzută a gospodăriilor de a economisi. Necesitatea acoperirii prioritare a cheltuielilor impuse de producția în gospodărie, a plății impozitelor și contribuțiilor de asigurări sociale și a satisfacerii nevoilor de bază de consum lasă prea puține resurse pentru investiții.

Grafic 6.2.1. Structura cheltuielilor totale ale gospodăriilor, în anul 2014

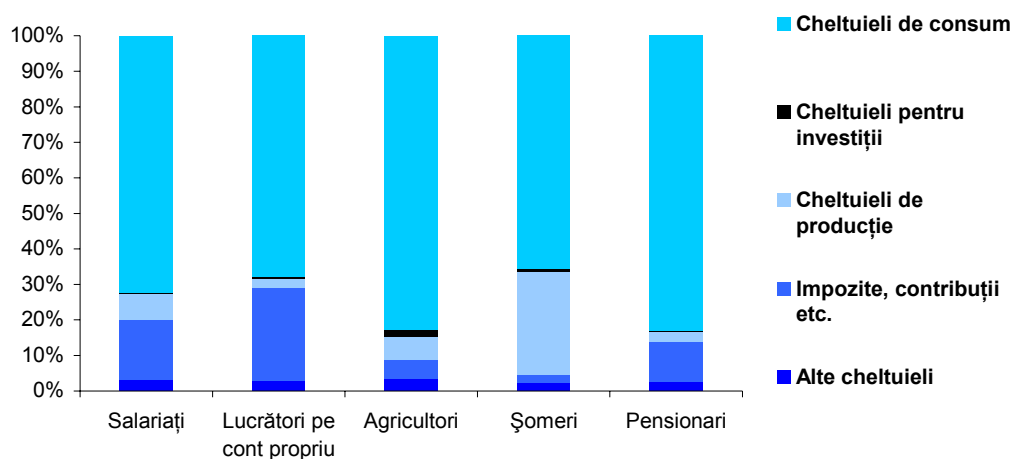
6.2.1.2. Diferențe privind structura cheltuielilor

Structura pe destinații a cheltuielilor prezintă diferențe importante între categoriile de gospodării analizate, mai ales în ceea ce privește ponderea transferurilor și a cheltuielilor pentru producția gospodăriei, a cheltuielilor bănești de consum și a consumului din resurse proprii, diferențe strâns legate de nivelul veniturilor salariale și al contravalorii consumului din resurse proprii, ca și de ponderea lor în veniturile gospodăriilor.

Impozitele, contribuțiile, cotizațiile, taxele dețin o pondere mare în cheltuielile totale ale gospodăriilor în ale căror venituri predomină veniturile salariale. Astfel, în anul 2014, ponderea acestora în cheltuielile totale a fost de 26,3% pentru gospodăriile de salariați, comparativ cu 11,4% la cele de șomeri, 8,0% la cele de pensionari, 5,3% la cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole și numai 2,2% în cazul gospodăriilor de agricultori.

De altfel, în anul 2014, cuantumul mediu al transferurilor aflate în sarcina gospodăriilor de salariați a fost de 18,7 ori mai mare decât al celor plătite de gospodăriile de agricultori, de 8,0 ori mai mare decât transferurile plătite de gospodăriile de lucrători pe cont propriu în activități neagricole, de 4,1 ori mai mare decât al celor de șomeri și de 5,7 ori mai mare decât al gospodăriilor de pensionari.

Grafic 6.2.2. Structura cheltuielilor totale, pe destinații și categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

Ponderea transferurilor în cheltuielile totale este mai mare la gospodăriile formate din trei sau patru persoane (20,5%, respectiv 19,5%), care cuprind în general mai mulți salariați.

O pondere mai mică a transferurilor se regăsește la gospodăriile singure (1 persoană – 10,7%), unde predomină cele de pensionari, precum și la gospodăriile formate din șase și mai multe persoane (11,3%), unde proporția gospodăriilor al căror cap de gospodărie este o persoană neocupată sau agricultor este mai mare decât proporția gospodăriilor de salariați.

Din aceleași motive, care țin de frecvența gospodăriilor de salariați în totalul gospodăriilor din fiecare grupă, ponderea transferurilor este, în medie, mai mare în cazul gospodăriilor cu copii (19,4%), decât în cazul gospodăriilor fără copii (15,4%), fiind însă considerabil mai mică în cazul celor cu patru și mai mulți copii (5,8%).

Pe medii, se înregistrează diferențe relativ mari de nivel și pondere a transferurilor între urban și rural.

Cuantumul impozitelor, contribuțiilor etc. plătite în medie de o gospodărie din mediul urban a fost de 2,8 ori mai mare decât al celor plătite de gospodăriile din mediul rural, iar ponderea lor în totalul cheltuielilor a fost de 21,2% și, respectiv, de 9,5%.

Cheltuielile pentru producția gospodăriei sunt considerabil mai mari, în cazul gospodăriilor care își asigură din resurse proprii o parte însemnată a nevoilor de consum.

În anul 2014, cele mai mari au fost cele efectuate de gospodăriile de agricultori: 583,0 lei lunar în medie pe o gospodărie (29,1% din cheltuielile totale ale acestor gospodării).

Un nivel relativ înalt s-a înregistrat și în cazul gospodăriilor de pensionari: 161,9 lei (9,2%).

Gospodăriile de salariați au cheltuit pentru producția gospodăriei în medie 2,5% din totalul cheltuielilor, iar cele de lucrători pe cont propriu și de șomeri 6,8%, respectiv 2,9%.

Cheltuielile pentru investiții au înregistrat, în medie, la toate categoriile de gospodării analizate, niveluri practic neglijabile, ponderea acestora în cheltuielile totale fiind de numai 0,6%, iar pe regiuni a variat între 0,3% - 0,9% din cheltuielile totale.

6.2.2. Cheltuielile bănești

Cheltuielile totale ale gospodăriilor includ două componente de natură diferită: *cheltuielile bănești și contravaloarea consumului din resurse proprii*.

Cheltuielile bănești cuprind cheltuielile pentru cumpărarea bunurilor și plata serviciilor de consum și a celor folosite pentru producția gospodăriei, pentru investiții, pentru plata impozitelor, contribuțiilor, cotizațiilor, precum și alte cheltuieli.

În anul 2014, nivelul mediu al cheltuielilor bănești a fost de 1914,2 lei pe o gospodărie și de 717,7 lei pe o persoană, iar ponderea lor în cheltuielile totale a reprezentat, în medie pe ansamblul gospodăriilor 84,4%.

Contravaloarea consumului din resurse proprii, în anul 2014, a însumat, în medie 355,1 lei pe o gospodărie și 133,1 lei pe o persoană, reprezentând 15,6% din cheltuielile totale.

Nivelul cheltuielilor bănești și ponderea lor în cheltuielile totale diferă considerabil de la o categorie de gospodărie la alta, evident sub influența mărimii veniturilor bănești și a măsurii în care gospodăriile pot să completeze veniturile bănești cu resurse din producția proprie sau cu resurse atrase.

În anul 2014, dintre categoriile de gospodării analizate, nivelul mediu cel mai mare al cheltuielilor bănești (2808,3 lei lunar) s-a înregistrat la gospodăriile de salariați, cu o pondere în cheltuielile totale de 91,7%, iar cel mai mic (1077,1 lei lunar) la gospodăriile de agricultori (53,9% din cheltuielile totale).

Tabel 6.2.3. Cheltuielile bănești, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli bănești, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	1914,2	2808,3	1547,3	1077,1	1479,4	1422,7
- medii lunare pe o persoană	717,7	963,5	457,6	329,1	454,8	647,7
<i>Pondere în cheltuielile totale, %</i>	84,4	91,7	81,1	53,9	85,5	81,1
În % față de total gospodării						
- medii lunare pe o gospodărie	100,0	146,7	80,8	56,3	77,3	74,3
- medii lunare pe o persoană	100,0	134,2	63,8	45,9	63,4	90,2

Nivelul cheltuielilor bănești ce revine în medie pe o persoană este puternic influențat de mărimea gospodăriei și, mai ales, de numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei. Astfel, dacă la gospodăriile formate din una, două sau trei persoane se înregistrează niveluri apropiate ale cheltuielilor bănești pe persoană, în cazul gospodăriilor formate din patru, cinci sau șase și mai multe persoane, cuantumul cheltuielilor descrește progresiv la 66,5%, 51,7% și, respectiv, 35,1% din cel înregistrat în medie de gospodăriile formate din persoane singure.

Cheltuielile bănești efectuate de gospodăriile cu copii sunt în medie cu 20,7% mai mici decât cele efectuate de gospodăriile fără copii, cele ale gospodăriilor cu un copil ușor mai mari (cu 1,6%), în timp ce gospodăriile cu doi, trei sau patru și mai mulți copii își pot permite să cheltuiască în medie pe o persoană sume care reprezintă 75,0%, 45,1% și 28,8% comparativ cu nivelul înregistrat în medie la gospodăriile fără copii.

Cheltuielile bănești ale gospodăriilor din mediul rural de 494,7 lei lunar pe persoană s-au ridicat numai la 54,4% din nivelul celor realizate în mediul urban. Ponderea lor în cheltuielile totale ale gospodăriilor urbane a fost de 93,8%, iar în cheltuielile gospodăriilor rurale de 69,4%.

6.2.3. Cheltuielile de consum

Cea mai mare parte a cheltuielilor gospodăriilor este alocată pentru consum. Mărimea și structura cheltuielilor de consum ale gospodăriilor sunt funcție directă de nivelul veniturilor. Există însă și alți factori care diferențiază nivelul și structura cheltuielilor de consum, factori ale căror efecte se cumulează la nivelul gospodăriilor în funcție de diferite caracteristici.

Tabel 6.2.4. Nivelul cheltuielilor totale de consum, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

- lei lunar -

	Total gospodărie	Gospodărie de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum						
- medii pe o gospodărie	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
- medii pe o persoană	614,0	713,1	466,2	401,1	441,9	620,1
Cheltuieli bănești de consum						
- medii pe o gospodărie	1419,6	1889,3	1331,9	899,7	1228,8	1161,5
- medii pe o persoană	532,3	648,2	393,9	274,9	377,7	528,8

Cheltuielile totale de consum cuprind, în proporții diferite, două componente: cumpărările de pe piață, care înseamnă cheltuieli bănești și contravaloarea consumului din resurse proprii.

În raport cu nivelul mediu al cheltuielilor totale de consum înregistrat pe ansamblul gospodăriilor (614,0 lei lunar pe persoană) numai cel al gospodăriilor de salariați și pensionari a depășit media (cu 16,1%, respectiv cu 1,0%), celelalte categorii de gospodărie analizate situându-se sub medie: la agricultori cu 34,7%, la șomeri cu 28,0% și la lucrători pe cont propriu cu 24,1%.

6.2.3.1. Cheltuielile pentru consumul alimentar, nealimentar și de servicii

În anul 2014, cheltuielile pentru consumul alimentar (710,6 lei lunar pe o gospodărie) au deținut, pe ansamblul gospodăriilor, o pondere de 43,4% din totalul cheltuielilor de consum.

În medie, pe ansamblul gospodăriilor, ponderea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare (494,7 lei lunar pe o gospodărie), în totalul cheltuielilor de consum, a fost de 30,2%. Amplitudinea variației acestei ponderi pe categoriile de gospodărie analizate, în funcție de statutul ocupațional al capului gospodăriei, a fost de 6,9 puncte procentuale, cea mai înaltă pondere înregistrându-se la gospodăriile de salariați (31,6%), iar cea mai scăzută la cele de șomeri (24,7%).

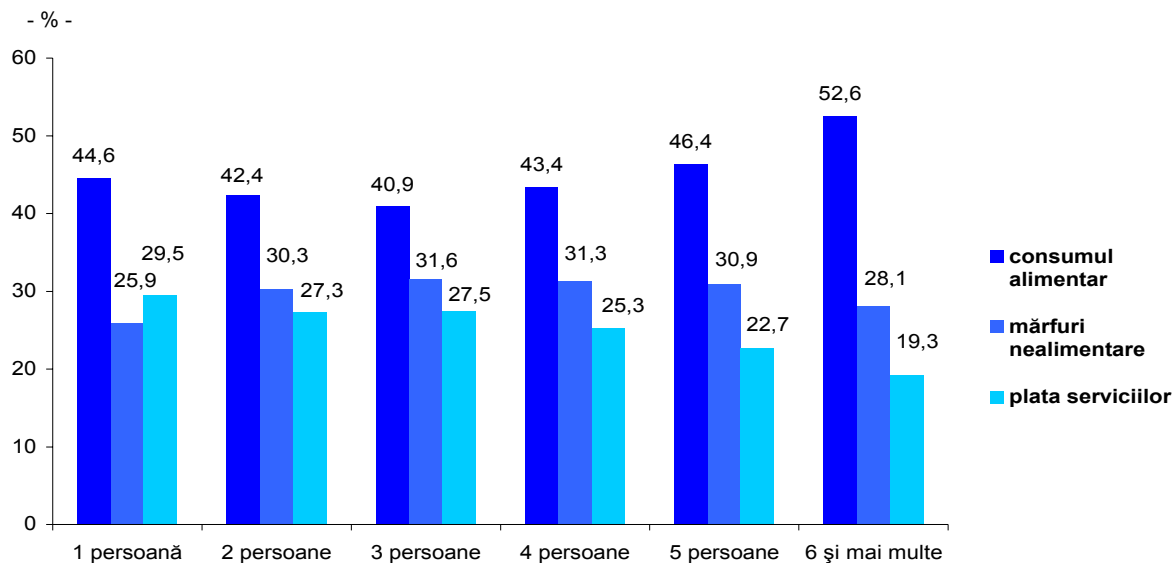
Tabel 6.2.5. Nivelul și structura cheltuielilor totale de consum, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodărie	Gospodărie de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
din care, în % pentru:						
- consumul alimentar	43,4	39,2	46,9	57,2	46,9	45,3
- mărfuri nealimentare	30,2	31,6	29,7	27,9	24,7	29,6
- plata serviciilor	26,4	29,2	23,4	14,9	28,4	25,1

Cheltuielile pentru plata serviciilor dețin, în medie pe ansamblul gospodăriilor (432,2 lei lunar), o pondere de 26,4% în totalul cheltuielilor de consum.

Un factor important care diferențiază cheltuielile de consum pe o persoană din gospodărie este mărimea gospodăriei, respectiv numărul de persoane care compun gospodăria.

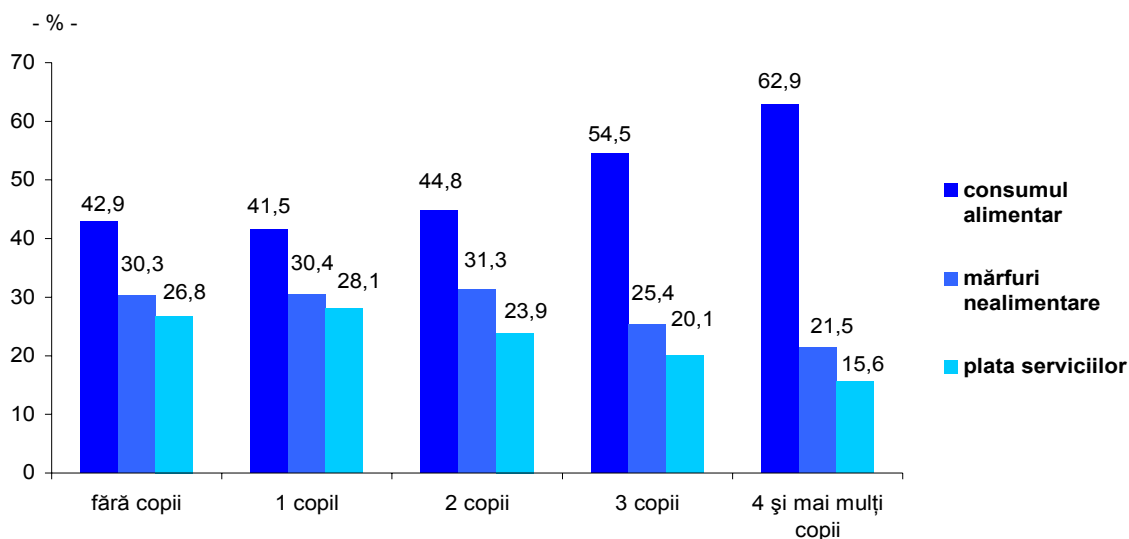
Grafic 6.2.3. Structura cheltuielilor totale de consum, după mărimea gospodăriei, în anul 2014

Astfel, în anul 2014, cheltuielile totale de consum, medii pe o persoană din gospodărie (614,0 lei lunar), descresc odată cu creșterea numărului persoanelor care compun gospodăria, încât acest indicator calculat pentru gospodăriile formate din 6 și mai multe persoane reprezintă 37,1% din cel determinat pentru gospodăriile formate dintr-o singură persoană și 54,5% din media pentru total gospodării.

Numărul de copii sub 18 ani aflați în întreținere constituie, de asemenea, un factor important de diferențiere a nivelului cheltuielilor de consum ce revine pe o persoană din gospodărie.

Grafic 6.2.4. Structura cheltuielilor totale de consum, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2014

Într-o gospodărie cu 4 și mai mulți copii, cheltuielile de consum, medii pe o persoană au fost de 2,5 ori mai mici decât într-o gospodărie fără copii și au reprezentat mai puțin de jumătate (43,6%) din media pe total gospodării.

Unele particularități în ceea ce privește mărimea și, mai ales, structura cheltuielilor de consum sunt determinate de mediul de rezidență.

Una dintre acestea se referă la faptul că, în condițiile în care, nivelul cheltuielilor totale de consum medii lunare pe o gospodărie a fost mai mare în mediul urban cu 444,5 lei, cele pentru consumul alimentar au fost mai mari cu numai 34,2 lei.

Aceasta derivă din faptul că, în gospodăriile din mediul rural, 45,6% din cheltuielile pentru consumul alimentar reprezintă contravaloarea consumului din resurse proprii. Și pentru gospodăriile din mediul urban consumul de produse alimentare din resurse proprii joacă un rol important, acoperind 19,6% din cheltuielile de consum alimentar.

Tabel 6.2.6. Nivelul și structura cheltuielilor totale de consum, pe medii de rezidență, în anul 2014

	Total gospodării	din care, în mediul:	
		Urban	Rural
Cheltuieli totale de consum, lei			
- medii lunare pe o gospodărie	1637,5	1831,8	1387,2
<i>din care: cheltuieli bănești de consum, lei</i>			
- medii lunare pe o gospodărie	1419,6	1689,7	1071,6
În % din cheltuieli totale de consum			
- consumul alimentar	43,4	39,6	49,8
- mărfuri nealimentare	30,2	29,2	32,0
- plata serviciilor	26,4	31,2	18,2

O altă particularitate rezidă din diferența semnificativă dintre gospodăriile din urban și cele din rural, în ceea ce privește structura cheltuielilor pe categorii de bunuri și servicii.

În gospodăriile din mediul rural, cea mai mare parte a cheltuielilor gospodăriilor au fost pentru consumul alimentar (49,8%), iar cea mai mică pentru servicii (18,2%).

Structura cheltuielilor de consum ale gospodăriilor din mediul urban este mai echilibrată, consumul alimentar absorbind mai puțin (39,6%), iar serviciile substanțial mai mult (31,2%) din totalul cheltuielilor de consum.

6.2.3.2. Principalele destinații ale cheltuielilor totale de consum

Conform Clasificării standard pe destinații a cheltuielilor de consum (COICOP), produsele alimentare și băuturile nealcoolice dețin, în medie, 40,0% din consumul gospodăriilor.

O altă componentă a consumului, cu pondere relativ mare în cheltuieli, este legată de locuință.

Acestea i s-a alocat 21,2% din cheltuielile de consum, cea mai mare parte a acestora fiind absorbită de consumul de utilități necesare funcționării și încălzirii locuinței (apă, energie electrică și termică, gaze naturale și alți combustibili), care presupune cheltuieli în mare măsură obligatorii pentru gospodării (17,2%).

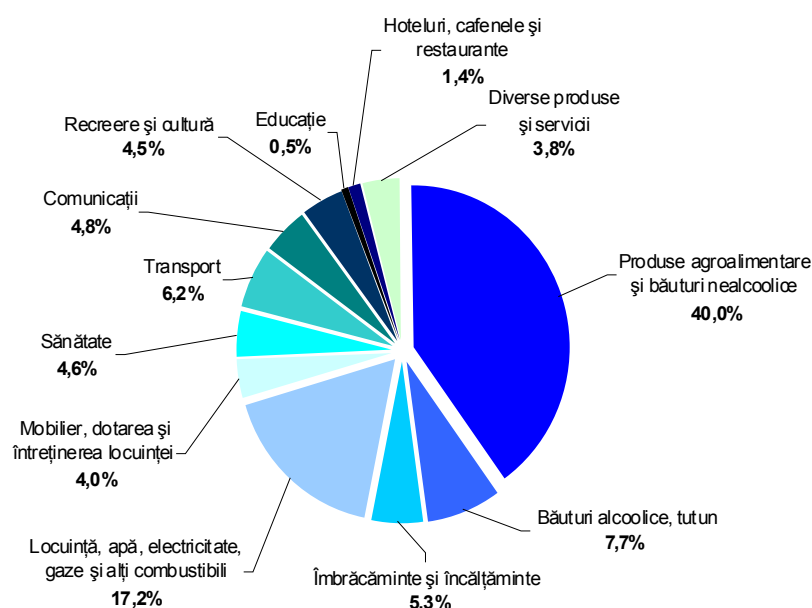
În schimb, cheltuielile implicate de dotarea și întreținerea locuinței au o pondere mult mai scăzută (4,0%).

Cheltuielile efectuate de gospodării pentru sănătate și mai ales cele pentru educație înregistrează un nivel scăzut, în special datorită faptului că, satisfacerea acestor nevoi ale membrilor gospodăriilor se realizează în cea mai mare parte prin servicii publice de care aceștia beneficiază în cadrul sistemului asigurărilor sociale sau gratuit.

Nivelul mediu cel mai scăzut al cheltuielilor pentru locuință, precum și al celor pentru sănătate, comunicații, recreere și cultură, diverse produse și servicii se înregistrează în cazul gospodăriilor de agricultori.

Cheltuielile efectuate de aceste gospodării pentru sănătate, educație și diverse produse și servicii sunt mai mici decât jumătatea celor înregistrate pe ansamblul gospodăriilor.

Grafic 6.2.5. Structura cheltuielilor totale de consum, pe destinații, în anul 2014

Tabel 6.2.7. Nivelul cheltuielilor totale de consum, pe destinații și categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

- medii lunare pe o gospodărie, lei -

	Gospodării de:					
	Total gospodării	Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
Produse agroalimentare și băuturi nealcoolice	655,1	745,5	689,8	678,9	636,4	574,5
Băuturi alcoolice, tutun	126,5	170,7	134,8	131,6	115,8	89,7
Îmbrăcăminte și încălțăminte	86,4	131,5	88,8	72,4	52,5	54,0
Locuință, apă, electricitate, gaze și alți combustibili	281,5	344,9	253,5	160,6	277,4	255,5
Mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	64,7	78,8	56,1	51,9	48,0	58,6
Sănătate	75,6	56,2	37,4	23,0	43,8	111,0
Transport	101,7	170,4	98,9	63,1	75,7	55,2
Comunicații	77,8	113,3	76,5	42,8	72,1	55,9
Recreere și cultură	74,0	116,5	51,8	42,3	52,3	49,1
Educație	8,8	15,3	13,3	3,0	6,2	3,1
Hoteluri, cafele și restaurante	22,5	39,5	17,3	14,6	10,2	10,9
Diverse produse și servicii	62,9	95,9	58,4	28,3	47,2	44,7

Există diferențe semnificative între nivelul cheltuielilor efectuate pentru diferite componente ale consumului de către gospodăriile din mediul urban și cele din mediul rural, determinate în parte de diferențele în modelul de consum, precum și de nivelul și structura veniturilor.

Astfel, dacă partea din cheltuielile de consum destinată produselor agroalimentare și băuturilor nealcoolice, respectiv băuturilor alcoolice și tutunului care au intrat în consumul gospodăriilor rurale a fost cu 9,1% puncte procentuale mai mare, respectiv cu 0,8 puncte procentuale mai mare decât cea alocată în același scop de gospodăriile din mediul urban, acestea din urmă au cheltuit mai mult decât primele, la aproape toate celelalte componente ale consumului.

6.2.3.3. Cheltuielile bănești de consum

Piața are în general, un rol deosebit de important în satisfacerea tuturor nevoilor de consum. Ea participă aproape în totalitate la furnizarea produselor nealimentare și a serviciilor pentru consumul populației.

În cazul produselor alimentare, alături de cumpărările de pe piață, un aport important în acoperirea nevoilor de consum îl au produsele agroalimentare din resurse proprii.

Analiza cheltuielilor de consum ale populației pe surse de acoperire – cumpărări de pe piață care înseamnă cheltuieli bănești și consum din resurse proprii – este relevantă în special pentru gospodăriile grupate pe criterii teritoriale și profesionale.

Tabel 6.2.8. Nivelul și structura cheltuielilor de consum, pe surse de acoperire și categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
<i>din care:</i>						
- cheltuieli bănești de consum	1419,6	1889,3	1331,9	899,7	1228,8	1161,5
- contravaloarea consumului uman din resurse proprii	217,9	189,2	244,7	412,8	208,8	200,7
În % din cheltuieli totale de consum						
- cheltuieli bănești de consum	86,7	90,9	84,5	68,5	85,5	85,3
- contravaloarea consumului uman din resurse proprii	13,3	9,1	15,5	31,5	14,5	14,7

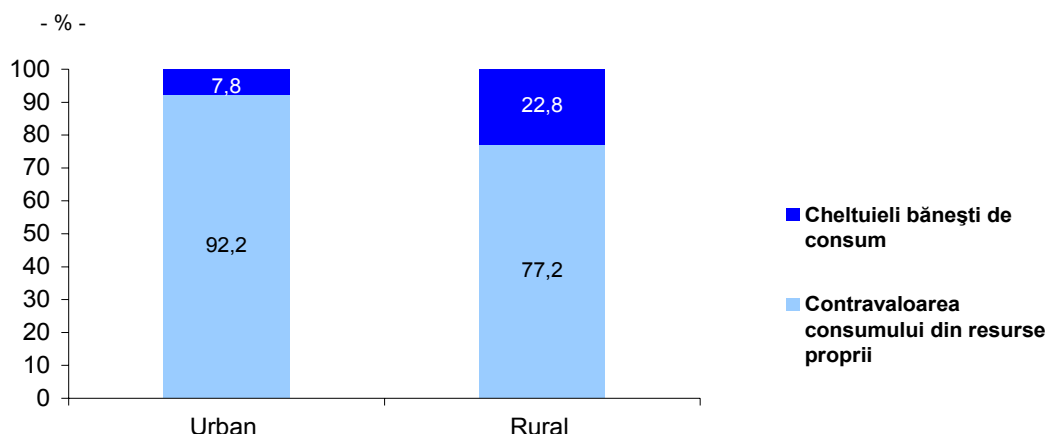
În anul 2014, volumul și ponderea cea mai mică a cheltuielilor bănești de consum în cheltuielile totale de consum s-au înregistrat pentru gospodăriile de agricultori.

De altfel, în gospodăriile de agricultori cheltuielile bănești de consum au reprezentat 68,5% din cheltuielile totale de consum.

Pe medii de rezidență, volumul cheltuielilor bănești de consum, în medie pe o gospodărie, a fost de 1,6 ori mai mare în gospodăriile din urban decât în rural. Ca pondere în totalul cheltuielilor de consum, acestea au reprezentat 92,2% în urban și 77,2% în rural.

Diferențierea în teritoriu a aportului cheltuielilor bănești de consum și a consumului din resurse proprii la acoperirea cheltuielilor totale de consum urmează îndeaproape structura ocupațională.

Grafic 6.2.6. Sursele de acoperire a cheltuielilor totale de consum, pe medii de rezidență, în anul 2014

6.2.3.4. Cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare

Cheltuielile medii lunare pentru cumpărarea de produse alimentare (inclusiv cheltuielile în unități de alimentație publică) au fost, în anul 2014, de 492,8 lei pe gospodărie și 184,8 lei pe persoană.

Ponderea cheltuielilor pentru cumpărarea de produse alimentare (inclusiv cheltuielile în unități de alimentație publică) în totalul cheltuielilor pentru consumul alimentar - medie pe o gospodărie - a fost de 69,3%, în anul 2014, pondere diferențiată pe categorii de gospodării și medii de rezidență.

Astfel, în totalul cheltuielilor pentru consumul alimentar, cumpărările au reprezentat peste 75% în gospodăriile de salariați (76,8%), din mediul urban (80,4%).

Cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice (inclusiv rămase în stoc, date în prelucrare, date la animale etc.) au însumat, în anul 2014, în medie, 195,4 lei lunar pe o persoană.

În anul 2014, din totalul cheltuielilor bănești pentru cumpărarea de alimente și băuturi alcoolice cele destinate cumpărării de pâine și produse de franzelărie au fost de 13,5% pe ansamblul gospodăriilor.

Această pondere a înregistrat cele mai ridicate valori în cazul gospodăriilor de agricultori (19,4%) și în cazul gospodăriilor din mediul rural (18,2%). Sub nivelul mediu se situează gospodăriile de salariați (12,1%), gospodăriile de pensionari (13,4%) și gospodăriile din mediul urban (11,2%).

O pondere importantă dețin și cheltuielile pentru cumpărarea de carne și preparate din carne, care împreună absorb, pe ansamblul gospodăriilor, în medie, 24,3% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice.

Legumele și conservele din legume au reprezentat 7,1% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice.

Așadar, cheltuielile pentru cumpărarea celor trei grupe de produse alimentare - pâine și produse de franzelărie; carne proaspătă și preparate din carne; legume și conserve din legume - însumează sub 50% din cheltuielile pentru cumpărarea de produse alimentare și băuturi alcoolice (44,9%).

Tabel 6.2.9. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea principalelor produse alimentare, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				Pensionari
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	
Total cheltuieli, lei lunar pe o persoană	195,4	221,8	156,6	110,0	150,8	206,3
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Cereale și produse din cereale	18,9	17,1	21,9	26,4	21,9	19,0
<i>din care:</i>						
- pâine și produse de franzelărie	13,5	12,1	16,4	19,4	16,5	13,4
Carne proaspătă	16,0	16,7	15,0	12,0	15,4	16,1
Preparate din carne	8,3	8,5	8,5	8,9	8,5	7,8
Lapte	7,3	7,5	7,4	4,7	8,1	7,3
Brânzeturi și smântână	7,5	7,7	6,4	5,0	6,5	7,9
Grăsimi	4,0	3,8	4,0	5,0	4,0	4,2
Fructe	6,0	6,4	5,3	4,8	5,0	5,8
Cartofi	1,8	1,7	1,9	1,9	2,4	1,8
Legume și conserve din legume	7,1	7,3	6,5	5,2	6,9	7,2
Zahăr	1,6	1,3	1,6	2,6	1,4	1,8

6.2.3.5. Cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare

Nivelul mediu lunar al cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare a fost, în anul 2014, de 494,5 lei pe gospodărie și 185,4 lei pe persoană.

Ponderea lor în totalul cheltuielilor de consum a fost de 30,2%.

Pe categorii de gospodării analizate, mărirea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare, medii lunare pe o gospodărie, a variat între 657,1 lei la gospodăriile de salariați și 354,8 lei la gospodăriile de șomeri, raportul între cele două extreme fiind de 1,9 : 1.

În anul 2014, cu excepția gospodăriilor de șomeri și a celor de pensionari, toate celelalte categorii de gospodării analizate au alocat pentru cumpărarea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte peste 15% din suma totală a cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare.

Tabel 6.2.11. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodărie	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Total cheltuieli, lei lunar pe o gospodărie	494,5	657,1	468,4	365,6	354,8	403,3
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Îmbrăcăminte și încălțăminte	17,4	19,9	18,9	19,8	14,6	13,2
Combustibili lichizi și solizi	11,2	5,9	13,9	19,4	9,6	16,8
Produce medicale, aparate și medicamente	11,6	5,4	6,1	4,9	8,5	22,5
Mijloace auto-moto și alte mijloace de transport, carburanți, lubrifianți și alte produse de întreținere	14,4	19,4	13,8	11,2	13,1	8,4
Articole și produse pentru îngrijire personală	8,2	9,3	8,3	5,6	10,2	7,1
Țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat	17,9	20,2	20,7	18,5	24,0	13,7

Următoarele priorități pentru cea mai mare parte a gospodăriilor au fost legate de cumpărarea de țigări, tutun și articole pentru fumat, precum și de procurarea și utilizarea mijloacelor de transport.

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2014, aceste grupe de cheltuieli, împreună cu cea pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, absorb 49,7% din cheltuielile pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare.

Pentru gospodăriile de pensionari, principala prioritate a constituit-o cumpărarea de medicamente, aparate și produse medicale (22,5%), iar pentru gospodăriile de agricultori cumpărarea combustibililor (19,4%).

Existența copiilor în familie implică schimbări semnificative, atât în ceea ce privește nivelul cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, cât mai ales în structura acestora.

Tabel 6.2.12. Nivelul și structura cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, după numărul copiilor sub 18 ani, în anul 2014

	Gospodării fără copii sub 18 ani	Gospodării cu copii sub 18 ani	Gospodării cu:			
			1 copil	2 copii	3 copii	4 copii și mai mulți
Total cheltuieli, lei lunar pe o persoană	203,7	155,7	185,8	156,5	87,6	57,6
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Îmbrăcăminte și încălțăminte	15,6	21,1	20,7	20,6	26,6	27,8
Combustibili lichizi și solizi	12,7	8,0	7,4	7,8	9,3	17,5
Produce medicale, aparate și medicamente	14,7	4,9	4,9	4,8	5,6	5,3
Mijloace auto-moto și alte mijloace de transport, carburanți, lubrifianți și alte produse de întreținere	11,7	20,1	18,4	24,7	12,1	8,0
Articole și produse pentru îngrijire personală	7,9	8,9	9,6	8,0	8,4	10,2
Țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat	18,8	16,0	17,9	14,0	14,0	9,5

În anul 2014, în gospodăriile cu 4 și mai mulți copii s-a cheltuit pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, în medie pe o persoană, de 3,5 ori mai puțin decât în gospodăriile fără copii.

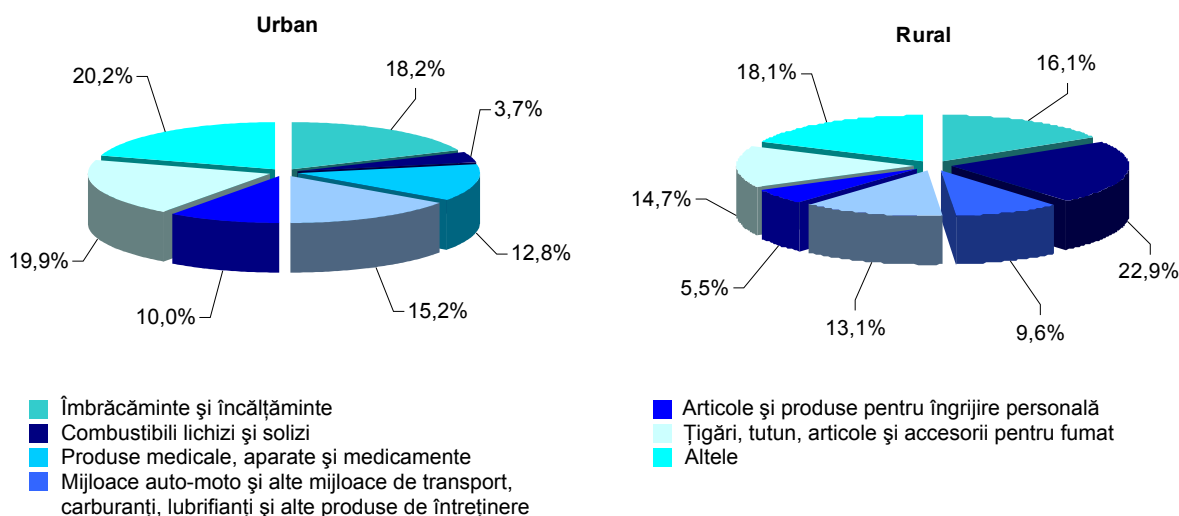
Principala destinație a acestora rămâne tot grupa de articole de îmbrăcăminte și încălțăminte care absoarbe 15,6% din total, la gospodăriile fără copii, tinzând la 27,8% la gospodăriile cu 4 și mai mulți copii.

Țigările și accesorii pentru fumat reprezintă și în cazul gospodăriilor cu copii, o componentă importantă a cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare, deținând, în anul 2014, o pondere de 16,0%.

O particularitate ce trebuie subliniată se referă la discrepanțele relativ mici, în ceea ce privește mărimea cheltuielilor pentru cumpărarea de produse nealimentare, între gospodării grupate pe medii de rezidență.

Astfel, raportul între cheltuielile medii pe o gospodărie din mediul rural (442,9 lei lunar) și din cel urban (534,7 lei lunar) a fost de 1 : 1,2.

Grafic 6.2.7. Structura cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare, pe medii de rezidență, în anul 2014

În mediul urban, capitolele care absorb cea mai mare parte a cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare sunt cele pentru articole de îmbrăcăminte și încălțăminte și cele pentru țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat. Împreună, dețin o pondere de 38,1% în total.

În mediul rural, în anul 2014, peste 50% (53,7%) din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea de mărfuri nealimentare s-au efectuat, pentru procurarea a trei grupe de bunuri: îmbrăcăminte și încălțăminte, combustibili (lichizi și solizi) și țigări, tutun, articole și accesorii pentru fumat.

6.2.3.6. Cheltuielile pentru plata serviciilor

În configurația consumului populației, *serviciile* constituie un reper important pentru evaluarea condițiilor de viață. Apelul la utilizarea serviciilor pentru satisfacerea nevoilor de consum este strâns legat de numeroși factori, între care cei mai importanți sunt: puterea de cumpărare, respectiv veniturile bănești; mediul de rezidență și condițiile de locuit; comportamentul consumatorilor.

În anul 2014, pe ansamblul gospodăriilor, cheltuielile pentru plata serviciilor dețin o pondere relativ scăzută: 26,4% în totalul cheltuielilor de consum și 30,5% în totalul cheltuielilor bănești de consum.

Cheltuielile pentru plata serviciilor însumează, în medie pe o gospodărie 432,2 lei lunar. Din acest total, în anul 2014, cele legate de locuință dețin de departe ponderea cea mai mare, 52,4%. În cadrul acestora, cele pentru energie electrică și gaze naturale dețin ponderi mari, ajungând la 58,7% din totalul cheltuielilor pentru serviciile legate de locuință.

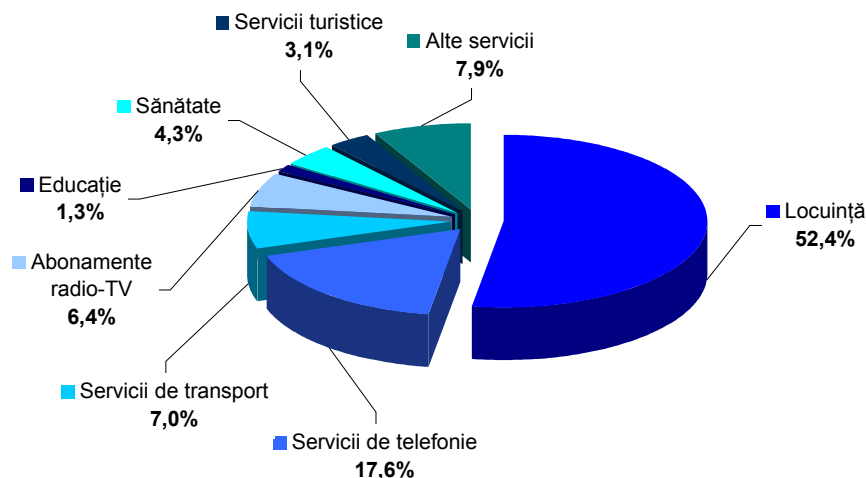
Serviciile de telefonie ocupă următorul loc în ierarhia cheltuielilor pentru servicii, cu o pondere de 17,6%. Acestea sunt urmate, ca mărime și pondere, de cheltuielile de transport (7,0%).

Cheltuielile pentru aceste trei categorii de servicii (locuință, telefonie și transport) absorb 77,1% din totalul cheltuielilor pentru servicii, pe ansamblul gospodăriilor.

Serviciile de sănătate și educație dețin o pondere relativ scăzută în totalul serviciilor plătite: pentru serviciile de sănătate 4,3%, iar pentru serviciile de educație 1,3%.

Cheltuielile pentru grupele de servicii menționate mai sus, pot fi asimilate în cea mai mare parte a lor unor plăți "obligatorii" ale gospodăriilor, determinate de situația locativă și condițiile de locuit, de nevoile de deplasare spre și de la locul de muncă sau de studiu, de starea de sănătate etc. Ele absorb cea mai mare parte a cheltuielilor pentru servicii, lăsând puține resurse pentru cheltuielile aferente celorlalte categorii de servicii, legate de exemplu de utilizarea timpului liber, cultură, îngrijire personală, asigurări etc. Este motivul pentru care cheltuielile efectuate pentru astfel de servicii sunt nesemnificative.

Grafic 6.2.8. Structura cheltuielilor pentru plata serviciilor, pe total gospodărie, în anul 2014

Pe categoriile de gospodărie analizate, nivelul mediu lunar cel mai înalt al cheltuielilor pentru plata serviciilor s-a înregistrat la gospodăriile de salariați, iar cel mai scăzut la gospodăriile de agricultori.

În anul 2014, gospodăriile de salariați au cheltuit, în medie lunar de 3,1 ori mai mult decât cele de agricultori.

Serviciile legate de locuință constituie cea mai importantă componentă a cheltuielilor cu serviciile pentru toate categoriile de gospodărie analizate. Ele au reprezentat, în anul 2014, peste 50% la gospodăriile de salariați, lucrători pe cont propriu în activități neagricole, șomeri și pensionari.

Cheltuielile pentru telefonie ocupă cel de al doilea loc ca volum și pondere în totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor pentru gospodăriile de salariați, iar pentru gospodăriile de lucrători pe cont propriu, șomeri, agricultori și pensionari cele pentru energie electrică.

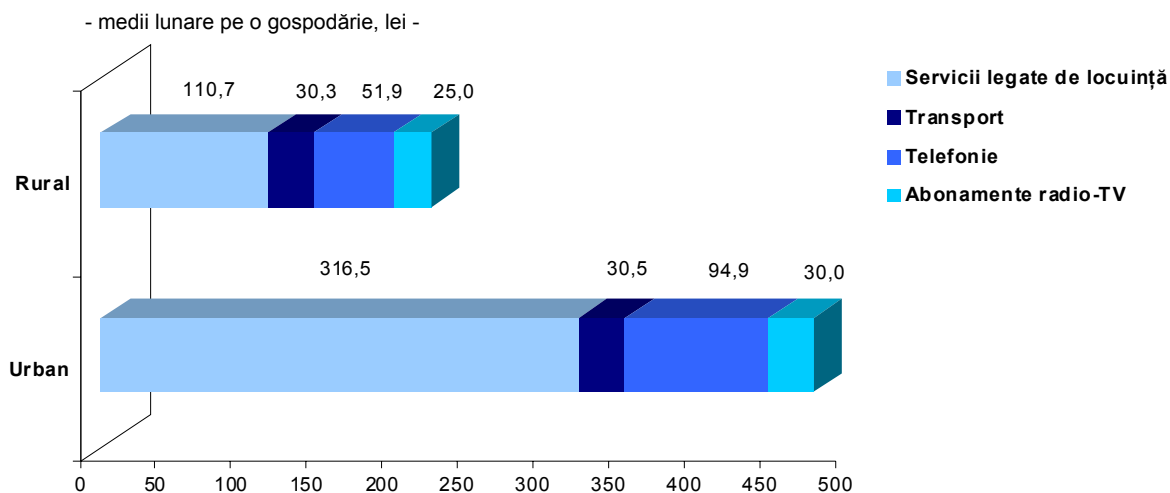
Tabel 6.2.13. Nivelul și structura cheltuielilor pentru plata serviciilor, pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodărie	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Total cheltuieli, lei lunar pe o gospodărie	432,2	606,0	368,7	195,5	408,1	341,8
<i>din care, în %, pentru:</i>						
Servicii legate de locuință	52,4	50,4	50,2	42,6	59,5	55,9
<i>din care:</i>						
-energie electrică	19,9	16,4	22,9	34,4	21,0	23,1
-gaze naturale	10,9	10,7	9,7	1,6	11,9	12,6
-apă, canal, salubritate și servicii comunale	12,4	12,8	10,6	4,3	14,1	13,0
Servicii de sănătate	4,3	3,5	2,4	2,6	3,3	5,9
Servicii de transport	7,0	7,1	9,3	11,4	7,2	6,2
Servicii de telefonie	17,6	18,2	20,6	21,5	17,6	16,1
Abonamente radio - TV	6,4	5,1	7,2	11,7	6,5	7,8
Servicii de educație	1,3	1,4	2,6	0,6	1,2	0,6
Servicii turistice	3,1	5,1	*)	0,6	0,4	1,1

*) Sub 0,5.

Mediul de rezidență este un element care diferențiază semnificativ cheltuielile pentru plata serviciilor, cheltuielile medii lunare pe o gospodărie în mediul urban fiind, în anul 2014, de 571,5 lei, de 2,3 ori mai mari decât în rural. Principalul factor de diferențiere este tipul locuințelor și al nevoilor de servicii generate de acestea.

Grafic 6.2.9. Cheltuielile gospodăriilor pentru principalele tipuri de servicii, pe medii de rezidență, în anul 2014

În urban, cheltuielile medii lunare pentru plata serviciilor legate de locuință au fost de 2,9 ori mai mari decât în rural și au deținut o pondere de 55,4% în total cheltuieli pentru plata serviciilor. Pentru gospodăriile din mediul urban, principalele capite de cheltuieli legate de locuință au fost cele pentru energie electrică, apă, canal, salubritate și servicii comunale și gaze naturale. Împreună acestea absorb 43,9% din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

Pentru gospodăriile din mediul rural, particularitatea constă în faptul că, ponderea cea mai mare a serviciilor legate de locuință o dețin cheltuielile pentru plata energiei electrice, numai acestea reprezentând aproape o treime (30,5%) din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor.

Un alt element de diferențiere îl reprezintă serviciile de telefonie care, în anul 2014, în gospodăriile din urban, au deținut o pondere de 16,6% din total și au fost de 1,8 ori mai mari decât în rural.

6.3. Echilibrul balanței veniturilor și cheltuielilor gospodăriilor populației

Pe ansamblul gospodăriilor, în anul 2014, *economii* au reprezentat în medie pe o gospodărie 231,5 lei lunar, ceea ce a însemnat 9,3% din veniturile totale.

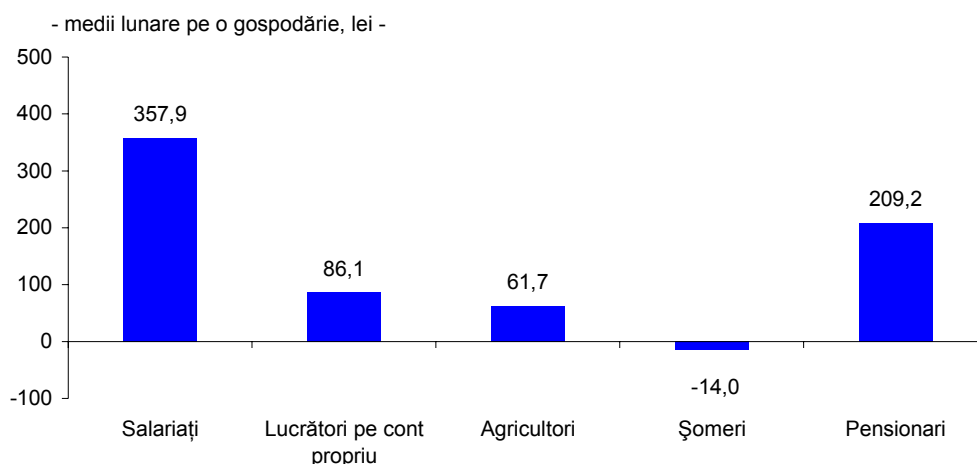
Tabel 6.3.1. Economia (+) / deficitul de resurse (-), pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Medii lunare pe o gospodărie, lei	+231,5	+357,9	+86,1	+61,7	-14,0	+209,2
În % față de veniturile totale	+9,3	+10,5	+4,3	+3,0	-0,8	+10,7

Situația pe categoriile de gospodării analizate se prezintă astfel: gospodăriile de salariați au economisit în medie +10,5% din venituri, cele de pensionari +10,7%, cele de agricultori +3,0%, cele de lucrători pe cont propriu în activități neagricole +4,3%, în timp ce gospodăriile de șomeri au efectuat cheltuieli mai mari decât veniturile înregistrând un deficit de -0,8%.

Grafic 6.3.1. Economia (+) / deficitul de resurse (-), pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

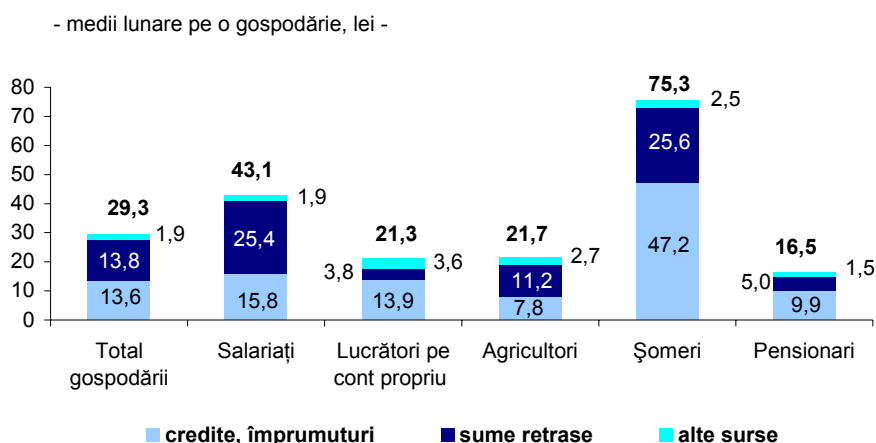

Analiza relației dintre veniturile și cheltuielile totale ale gospodăriilor distribuite după diferite caracteristici evidențiază existența economiilor la toate tipurile de gospodării, indiferent de distribuție. Cele mai mici economii (până în 10% din veniturile totale) s-au regăsit la gospodăriile cu 1, 2, 3, 4 și mai mulți copii (+8,5%, +6,3%, +2,0%, +1,9%) la gospodăriile formate din persoane singure, trei, patru, cinci, șase și mai multe persoane (+5,2%, +9,0%, +9,2%, +9,4%, +8,0%).

În anul 2014, diferența dintre veniturile și cheltuielile gospodăriilor din mediul rural a fost, de 6,2%, iar în mediul urban s-au înregistrat, în medie, economii care au reprezentat 11,1% din veniturile totale.

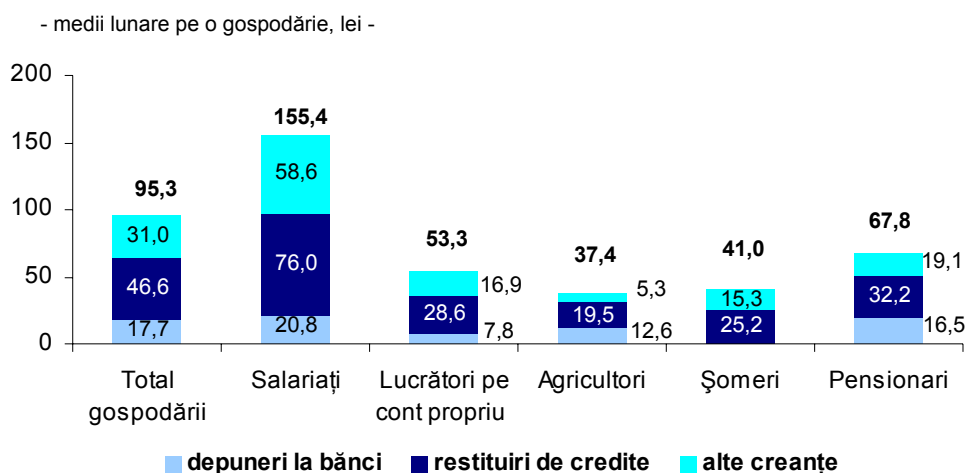
Pentru acoperirea cheltuielilor, o parte din gospodării au retras sume din economiile realizate în perioadele anterioare depuse la bănci și alte instituții financiare, sau au apelat la împrumuturi și credite de la bănci, CAR, operatori economici și de la persoane particulare, sumele intrate cu acest titlu în bugetele gospodăriilor formând în medie 13,8 lei și, respectiv, 13,7 lei lunar pe gospodărie.

Grafic 6.3.2. Împrumuturi și alte resurse atrase, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

Împreună cu sumele încasate sub formă de avans sau prin restituirea unor sume acordate altor persoane, precum și cu contravaloarea mărfurilor cumpărate și a serviciilor prestate pe credit, toate aceste fluxuri monetare intrate în bugetele gospodăriilor s-au ridicat, în medie, la 29,3 lei lunar pe o gospodărie, acoperind 1,3% din cheltuielile totale ale gospodăriilor.

Grafic 6.3.3. Împrumuturi restituite, sume depuse la bănci etc., pe categorii de gospodărie, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

În anul 2014, gospodăriile de pensionari au apelat în cea mai mică măsură la credite și la economii, sumele utilizate ridicându-se, în medie, la numai 16,5 lei (0,9% din cheltuielile totale).

În cazul gospodăriilor de șomeri 4,4% din cheltuieli au fost acoperite din aceste surse, din care împrumuturile au reprezentat 62,6%, iar sumele retrase de la bănci din economiile anterioare 34,0%.

Raportate la totalul gospodăriilor, sumele pe care o parte dintre gospodării le-au economisit, utilizându-le pentru restituirea creditelor și împrumuturilor contractate anterior, pentru a acorda împrumuturi altor gospodării, sau pe care le-au depus în bănci, sunt mai mari cu 65,9 lei lunar pe o gospodărie, decât cele care au intrat în bugetele gospodăriilor sub forma împrumuturilor, retragerilor de economii etc.

În medie pe o gospodărie acestea din urmă au reprezentat 95,3 lei lunar, respectiv 3,8% din veniturile totale.

La toate categoriile de gospodării analizate, suma intrărilor rezultate în urma operațiunilor de creditare la care participă gospodăriile, este mai mică decât suma ieșirilor ocazionate de aceste operațiuni. Cu toate că, în medie pe ansamblul gospodăriilor, soldul acestor fluxuri este negativ (-65,93 lei lunar pe gospodărie), acesta împreună cu soldul bilanței veniturilor și cheltuielilor (+165,54 lei) se concretizează în creșterea cu 99,61 lei în medie pe o gospodărie a soldului în numerar aflat în gospodărie.

7. CONDIȚII DE LOCUIT ȘI ÎNZESTRAREA CU BUNURI DE FOLOSINȚĂ ÎNDELUNGATĂ

7.1. Fondul de locuințe

Fondul de locuințe s-a majorat constant, an de an, ajungând la sfârșitul anului 2014 să fie constituit din 8841 mii locuințe, cu 41 mii mai mare decât în anul 2013.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, creșterea numărului de locuințe înregistrată s-a reflectat în majorarea numărului de camere de locuit (cu 147 mii camere, respectiv cu 0,6%), precum și a suprafeței locuibile cu 3106 mii metri pătrați (0,8%).

Tabel 7.1.1. Evoluția fondului de locuințe

	Locuințe mii	Camere de locuit mii	Suprafața locuibilă mii mp	Suprafața locuibilă pe o locuință mp	Suprafața locuibilă pe o cameră mp
- existent la sfârșitul anului -					
2013					
Total	8800	23874	413764	47,0	17,3
Proprietate majoritar de stat	102	179	3302	32,4	18,4
Proprietate majoritar privată	8698	23695	410462	47,2	17,3
2014					
Total	8841	24021	416870	47,2	17,4
Proprietate majoritar de stat	106	187	3485	32,9	18,6
Proprietate majoritar privată	8735	23834	413385	47,3	17,3

Analiza fondului de locuințe existent la sfârșitul anului 2014, pe *forme de proprietate*, relevă faptul că 98,8% din total locuințe au aparținut proprietății majoritar private, păstrându-se aceeași tendință evolutivă și în cazul indicatorilor camere de locuit (99,2%) și suprafața locuibilă (99,2%).

În anul 2014, pe *medii de rezidență*, cele mai multe locuințe s-au înregistrat în mediul urban (4821567 locuințe, respectiv 54,5% din numărul total); la indicatorul număr de camere de locuit, raportul urban / rural este relativ mai echilibrat, în sensul că 50,7% din numărul total de camere de locuit sunt în mediul urban și 49,3% în mediul rural; la indicatorul suprafață locuibilă, raportul urban / rural este relativ apropiat de numărul de locuințe (55,2% din total suprafață locuibilă este în mediul urban și 44,8% în mediul rural).

În anul 2014 au fost *terminate* 44984 locuințe, în creștere față de anul 2013 cu 1397 locuințe (respectiv cu 3,2%).

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, pe *surse de finanțare a locuințelor terminate*, sunt de evidențiat următoarele aspecte:

- numărul de locuințe terminate din fonduri publice în anul 2014 a fost de 3324 locuințe, fiind în creștere cu 62,9%, comparativ cu anul 2013;
- au fost finanțate, din fonduri private, 41660 locuințe noi, acestea deținând cea mai mare pondere în numărul total de locuințe terminate (92,6%), înregistrându-se față de anul precedent o creștere a acestora cu 0,3%.

Indicatorul *locuințe terminate după numărul camerelor de locuit* a avut următoarea structură: 7,4% din numărul total au fost locuințe cu o cameră, 23,9% au fost locuințe cu două camere, 24,1% au fost locuințe cu trei camere, 44,6% au fost locuințe cu patru camere și peste.

Analiza indicatorului locuințe terminate după numărul de camere de locuit, pe surse de finanțare relevă următoarele aspecte:

- la locuințele finanțate din fonduri private, cea mai mare pondere au deținut-o locuințele cu patru camere și peste (47,8% din locuințele totale terminate din fonduri private), iar cea mai mică pondere, locuințele terminate cu o cameră (6,3%);
- la locuințele finanțate din fonduri publice, cea mai mare pondere au deținut-o locuințele cu două camere (47,2% din totalul locuințelor terminate din fonduri publice) și cea mai mică pondere, locuințele terminate cu patru camere și peste (4,2%).

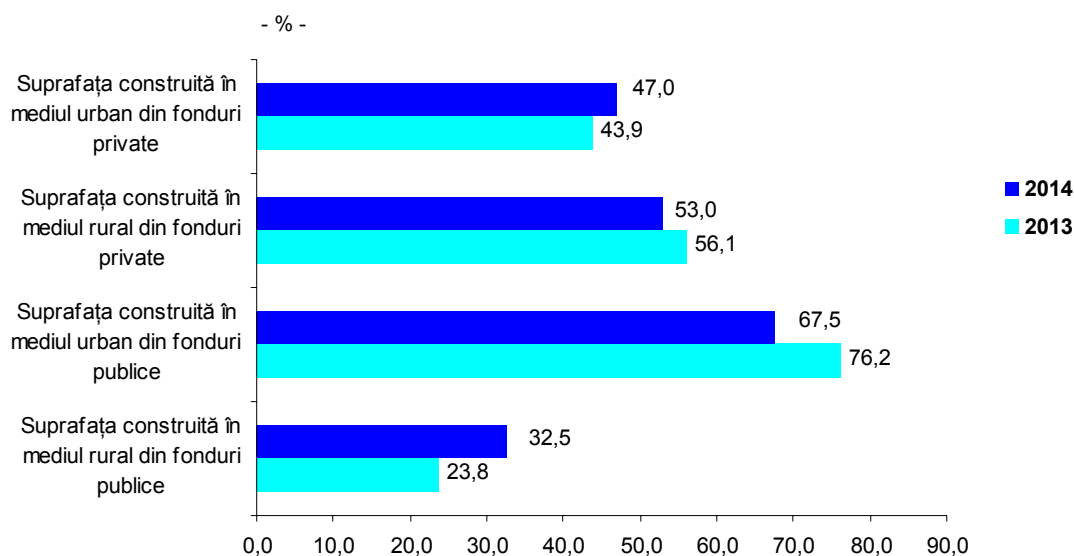
Tabel 7.1.2. Locuințe terminate, după numărul camerelor de locuit și sursele de finanțare

	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Total	43587	44984	+1397	103,2
Cu o cameră	2511	3335	+824	132,8
Cu două camere	8916	10758	+1842	120,7
Cu trei camere	10088	10858	+770	107,6
Cu patru camere și peste	22072	20033	-2039	90,8
<i>Din acestea, finanțate din:</i>				
Fonduri private				
Total	41547	41660	+113	100,3
Cu o cameră	2203	2616	+413	118,7
Cu două camere	7726	9189	+1463	118,9
Cu trei camere	9751	9962	+211	102,2
Cu patru camere și peste	21867	19893	-1974	91,0
Fonduri publice				
Total	2040	3324	+1284	162,9
Cu o cameră	308	719	+411	233,4
Cu două camere	1190	1569	+379	131,8
Cu trei camere	337	896	+559	265,9
Cu patru camere și peste	205	140	-65	68,3

În anul 2014, în funcție de *fondurile utilizate*, în cazul locuințelor terminate, cea mai mare parte a suprafeței construite din fonduri publice s-a realizat în mediul urban (67,5% din toată suprafața construită din fonduri publice). În ceea ce privește suprafața construită din fonduri private pentru cele două medii de rezidență, s-a înregistrat o creștere în mediul rural de 53,0%, față de 47,0% în mediul urban.

Din analiza evoluției suprafețelor locuințelor terminate rezultă că, în ceea ce privește suprafața construită, s-au înregistrat creșteri la suprafețele locuințelor terminate atât în mediul rural din fondurile publice (de la 23,8% în anul 2013 la 32,5% în anul 2014), cât și a suprafețelor locuințelor terminate în mediul urban din fondurile private (de la 43,9% în anul 2013 la 47,0% în anul 2014). Scăderi s-au înregistrat din fondurile publice în mediul urban (de la 76,2% în anul 2013 la 67,5% în anul 2014), cât și din fonduri private în mediul rural (de la 56,1% în anul 2013 la 53,0% în anul 2014).

Grafic 7.1.1. Suprafața construită din fonduri publice și private, pe medii de rezidență

7.2. Sisteme de canalizare, spații verzi, precum și rețele de distribuire a gazelor naturale și a apei potabile

În directă legătură cu fondul de locuințe, deosebit de importanți sunt și indicatorii referitori la sistemele de canalizare, spațiile verzi, precum și la rețelele și volumul distribuit de gaze naturale și de apă potabilă.

În anul 2014, *numărul localităților cu instalații de canalizare publică* a fost de 1071, cu 9,1% mai mare decât în anul 2013. În municipii și orașe s-au înregistrat 29,0% din totalul localităților dotate cu rețele de canalizare publică.

În anul 2014, *lungimea totală simplă a conductelor de canalizare* a fost de 28660 km, în creștere față de anul anterior cu 7,9%.

Tabel 7.2.1. Canalizarea publică și spații verzi

	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾	2014 față de 2013	
			+/-	%
Localități ²⁾ cu instalații de canalizare publică (număr)	982	1071	+89	109,1
din care:				
Municipii și orașe	310	311	+1	100,3
Lungimea totală simplă a conductelor de canalizare (km)	26560	28660	+2100	107,9
Suprafața spațiilor verzi în municipii și orașe (ha)	23719	24116	+397	101,7

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2014, *suprafața spațiilor verzi din municipii și orașe* a fost de 24116 hectare, în creștere cu 1,7% față de cea din anul anterior.

În anul 2014, numărul de localități în care s-au *distribuit gaze naturale* a fost de 906, în creștere cu 0,6% față de anul anterior. Lungimea totală simplă a conductelor de gaze naturale a fost de 37890 km, în creștere cu 1,6% față de anul anterior.

În anul 2014, volumul de gaze naturale distribuit a fost de 8155 milioane metri cubi, în scădere cu 5,5% față de anul 2013. În anul 2014, din cantitatea totală de gaze naturale distribuită, se constată că, pentru uz casnic s-au consumat 2691 milioane metri cubi, respectiv 33,0% din total; comparativ cu anul 2013, cantitatea de gaze naturale distribuită pentru uz casnic a scăzut cu 3,5% (98 milioane metri cubi).

Tabel 7.2.2. Rețeaua și volumul gazelor naturale distribuit

	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾	2014 față de 2013	
			+/-	%
Numărul localităților ²⁾ în care se distribuie gaze naturale	901	906	+5	100,6
Lungimea simplă a conductelor de distribuție a gazelor naturale (km)	37311	37890	+579	101,6
Gaze naturale distribuite (milioane mc)	8632	8155	-477	94,5
din care:				
Pentru uz casnic	2789	2691	-98	96,5

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2014, numărul de localități cu *instalații de alimentare cu apă potabilă* a fost de 2447, în creștere cu 3,4% față de anul anterior.

Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a fost la sfârșitul anului 2014 de 74263 km, în creștere cu 2749 km, față de anul 2013, respectiv 3,8%; în municipii și orașe lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile a reprezentat 38,1% din total, respectiv 28322 km.

Tabel 7.2.3. Rețeaua și volumul apei potabile distribuită

	2013 ¹⁾	2014 ¹⁾	2014 față de 2013	
			+/-	%
Numărul localităților ²⁾ cu instalații de alimentare cu apă potabilă	2367	2447	+80	103,4
din care:				
Municipii și orașe	317	317	-	100,0
Lungimea totală simplă a rețelei de distribuție a apei potabile (km)	71514	74263	+2749	103,8
din care:				
Municipii și orașe	27829	28322	+493	101,8
Apă potabilă distribuită consumatorilor (milioane mc)	1014	995	-19	98,1
din care:				
Pentru uz casnic	690	684	-6	99,1

¹⁾ La sfârșitul anului.

²⁾ Municipii, orașe, comune.

În anul 2014, volumul de apă potabilă distribuit consumatorilor a fost de 995 milioane metri cubi, în scădere cu 1,8% față de anul 2013 (respectiv 19 milioane metri cubi). Din cantitatea totală de apă potabilă distribuită, consumatorilor casnici le-au revenit 684 milioane metri cubi, respectiv 68,7% din total. În anul 2014 comparativ cu anul 2013, cantitatea de apă potabilă distribuită pentru uz casnic a scăzut cu 6 milioane metri cubi, respectiv cu 0,9%.

7.3. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată

În anul 2014⁸⁾, din cheltuielile totale ale unei gospodării (2269,3 lei lunar pe o gospodărie), 2,9% au fost destinați pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței.

Dacă se are în vedere că acest ultim element de costuri aparține categoriei cheltuieli totale de consum ale gospodăriilor, care în anul 2014 au însumat 1637,5 lei lunar pe o gospodărie, rezultă că ponderea cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței a fost de 4,0%, în anul 2014.

Pe categoriile de gospodării analizate au existat diferențe în ceea ce privește nivelul mediu al cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, după cum urmează: salariații au alocat pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței 78,8 lei lunar (2,6% din cheltuielile totale ale unei gospodării, respectiv 3,8% din cheltuielile totale de consum); lucrătorii pe cont propriu în activități neagricole au cheltuit 56,1 lei lunar (2,9%, respectiv 3,6%); agricultorii au cheltuit 51,9 lei lunar (2,6%, respectiv 4,0%); șomerii 48,0 lei lunar (2,8%, respectiv 3,3%); pensionarii 58,6 lei lunar (3,3%, respectiv 4,3%).

Tabel 7.3.1. Cheltuielile pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

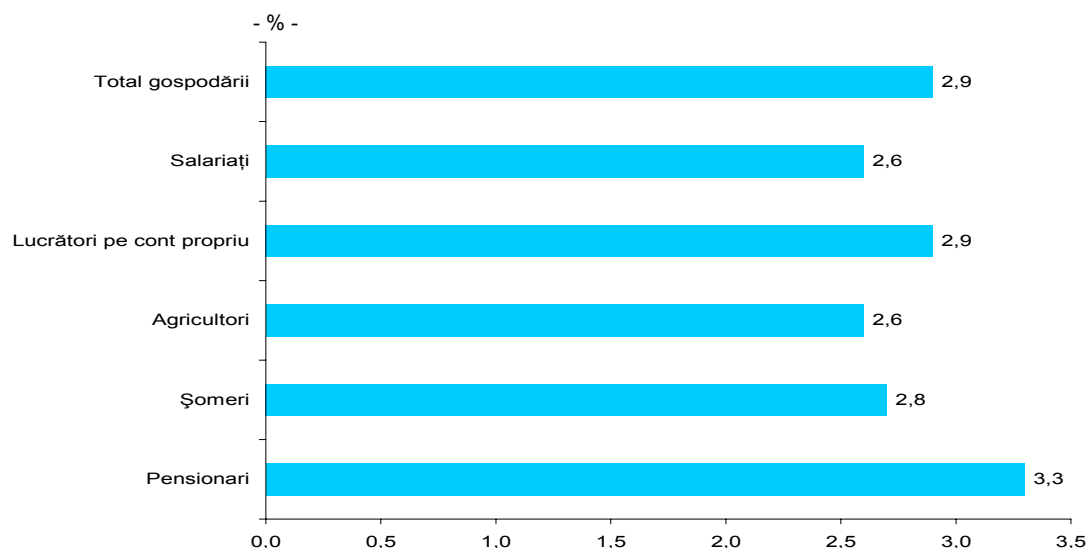
	Total gospodării	Gospodării de:				
		Salariați	Lucrători pe cont propriu în activități neagricole	Agricultori	Șomeri	Pensionari
Cheltuieli totale, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	2269,3	3063,1	1907,7	1999,9	1731,1	1754,2
din care, cheltuieli totale de consum, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	1637,5	2078,5	1576,6	1312,5	1437,6	1362,2
din care, mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, lei						
- medii lunare pe o gospodărie	64,7	78,8	56,1	51,9	48,0	58,6
Pondere în cheltuielile totale, %						
- mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	2,9	2,6	2,9	2,6	2,8	3,3
Pondere în cheltuielile totale de consum, %						
- mobilier, dotarea și întreținerea locuinței	4,0	3,8	3,6	4,0	3,3	4,3

⁸⁾ În anul 2014, datele au fost estimate pe baza populației rezidente și nu sunt comparabile cu seriile publicate pentru perioadele precedente. Datele statistice prezentate în această lucrare au fost obținute prin "Ancheta Bugetelor de Familie (ABF)" desfășurată în perioada ianuarie - decembrie 2014. ABF asigură colectarea informațiilor necesare pentru evaluarea nivelului de trai al populației prin indicatori statistici privind veniturile, cheltuielile și consumul gospodăriilor.

În anul 2014, cea mai mare pondere a cheltuielilor medii lunare ale gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței în total cheltuieli, s-a înregistrat la categoria de gospodării pensionari.

Ponderea cheltuielilor medii lunare ale gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței în total cheltuieli de consum a avut în anul 2014 valori apropiate, între 3,3% și 4,0%, cu excepția gospodăriilor de pensionari care a fost ușor mai crescută (4,3%).

Grafic 7.3.1. Ponderea cheltuielilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței în cheltuielile totale de consum, pe categorii de gospodării, după statutul ocupațional al capului gospodăriei, în anul 2014

O parte din cheltuielile gospodăriilor pentru mobilier, dotarea și întreținerea locuinței, la care s-au adăugat și creditele de consum contractate de acestea, s-au regăsit în creșterea gradului de înzestrare a gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată.

Tabel 7.3.2. Înzestrarea gospodăriilor cu bunuri de folosință îndelungată, în anul 2014

- număr mediu la 100 gospodării -

	Total gospodării	din care, în mediu:	
		Urban	Rural
Aparate de radio ¹⁾	78,5	78,4	78,4
Televizoare - total	142,4	151,1	131,3
Frigidere și congelatoare	77,0	58,9	100,3
Combine frigorifice	47,5	59,7	31,7
Mașini de gătit cu gaze	96,2	98,6	93,2
Mașini electrice de spălat rufe	79,2	90,6	64,5
Aspiratoare de praf	67,3	83,3	46,6
Computere PC	43,8	57,4	26,2
Telefoane mobile	158,8	178,5	133,4
Autoturisme	27,7	34,5	18,9

¹⁾ Sunt incluse radioreceptoare, radiocasetofoane și combine muzicale.

În anul 2014, cea mai mare valoare înregistrată în cadrul anchetei referitoare la înzestrarea gospodăriilor a fost cu computere, telefoane mobile, revenind pe ansamblul gospodăriilor, în medie 159 computere PC la 100 gospodării.

De asemenea, o mare creștere a avut-o și înzestrarea gospodăriilor cu televizoare, revenind pe ansamblul gospodăriilor, în medie 142 televizoare la 100 gospodării în anul 2014.

8. CONSUMUL ALIMENTAR ȘI DE BĂUTURI AL POPULAȚIEI¹⁰⁾

Evoluția consumului alimentar și de băuturi al populației a fost influențată de: resursele de produse agroalimentare și băuturi (producție și import), exportul de produse agroalimentare și băuturi (produse primare și transformate), variația stocurilor (stocul final - stocul inițial), consumul intern - altul decât consumul alimentar propriu-zis (consumul de sămânță, de furaje, alte consumuri).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, evoluția consumului mediu anual pe locuitor¹¹⁾ la principalele produse agroalimentare și băuturi s-a caracterizat prin următoarele aspecte:

- o scădere a consumului mediu anual, pe locuitor, la cereale și produse din cereale, în echivalent făină (-4,9%);
- creșteri ale consumului mediu anual, pe locuitor, la: grăsimi vegetale, greutate brută (+14,7%), pește și produse din pește, în echivalent pește proaspăt (+14,0%), fructe și produse din fructe în echivalent fructe proaspete (+8,8%), carne și produse din carne și organe comestibile, în echivalent carne proaspătă (+5,9%), lapte și produse din lapte, în echivalent lapte de 3,5% grăsime, exclusiv unt (+2,9%), și legume și produse din legume în echivalent legume proaspete, leguminoase boabe și pepeni (+1,2%);
- scăderi ale consumului mediu anual, pe locuitor, la: cartofi (-2,1%) și ouă (-0,4%);
- mențineri ale consumului mediu anual, pe locuitor, la zahăr și produse din zahăr în echivalent zahăr rafinat și la grăsimi animale (greutate brută);
- o creștere a consumului mediu anual de băuturi, pe locuitor, la vin și produse din vin (+4,1%);
- scăderi ale consumului mediu anual, pe locuitor, la bere (-5,3%) și la băuturi nealcoolice (-0,6%);
- menținerea consumului mediu anual, pe locuitor, la băuturi alcoolice distilate în echivalent alcool 100%.

Tabel 8.1.1. Consumul mediu anual, pe locuitor, la principalele produse alimentare și băuturi

	U.M.	2013	2014 ¹⁾	2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe (+/-)
Produse de origine vegetală				
Cereale și produse din cereale				
- în echivalent boabe	kg	218,1	207,1	-11,0
- în echivalent făină	kg	164,6	156,5	-8,1
Cartofi	kg	103,0	100,8	-2,2
Legume și produse din legume (în echivalent legume proaspete), leguminoase boabe și pepeni	kg	180,7	182,9	+2,2
Fructe și produse din fructe (în echivalent fructe proaspete)	kg	73,7	80,2	+6,5
Zahăr și produse din zahăr (în echivalent zahăr rafinat)	kg	21,1	21,1	-
Grăsimi vegetale (greutate brută)	kg	15,0	17,2	+2,2
Produse de origine animală				
Lapte și produse din lapte, în echivalent lapte de 3,5% grăsime (exclusiv unt)	litri	237,4	244,2	+6,8
Ouă	bucăți	247,0	246,0	-1,0
Pește și produse din pește (în echivalent pește proaspăt)	kg	4,3	4,9	+0,6
Carne, produse din carne și organe comestibile (în echivalent carne proaspătă)	kg	57,5	60,9	+3,4
Grăsimi animale (greutate brută)	kg	3,1	3,1	-
Băuturi				
Băuturi nealcoolice ²⁾	litri	154,4	153,5	-0,9
Bere	litri	86,8	82,2	-4,6
Vin și produse din vin	litri	21,7	22,6	+0,9
Băuturi alcoolice distilate (în echivalent alcool 100%)	litri	1,2	1,2	-

¹⁾ Date provizorii.

²⁾ Inclusiv consumul de bere nealcoolică.

¹⁰⁾ Indicatorii referitori la consumul mediu anual alimentar și de băuturi pe locuitor, pentru anii 2013 și 2014 s-au calculat pe baza datelor definitive privind populația rezidentă la 1 iulie, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

¹¹⁾ Consumurile medii la principalele produse agroalimentare pe locuitor reprezintă, consumuri aparente corespunzătoare disponibilului de consum al întregii populații și se deosebesc de consumurile alimentare efective ale gospodăriilor individuale (medii lunare pe persoană) prin conținut, sferă de cuprindere, perioadă de referință, sursă de date, precum și mod de calcul.

Tabel 8.1.2. Consumul alimentar mediu zilnic (exprimat în calorii și factori nutritivi), pe locuitor

	U.M.	2013		2014 ¹⁾		2014 ¹⁾ față de 2013, diferențe (+/-)
		Absolut	Relativ	Absolut	Relativ	
Calorii	Număr	3302	100,0	3321	100,0	+19
De origine animală	Număr	839	25,4	865	26,0	+26
De origine vegetală	Număr	2463	74,6	2456	74,0	-7
Proteine	Grame	108,4	100,0	108,6	100,0	+0,2
De origine animală	Grame	52,2	48,2	54,5	50,2	+2,3
De origine vegetală	Grame	56,2	51,8	54,1	49,8	-2,1
Lipide	Grame	99,6	100,0	106,6	100,0	+7,0
De origine animală	Grame	53,3	53,5	54,7	51,3	+1,4
De origine vegetală	Grame	46,3	46,5	51,9	48,7	+5,6
Glucide	Grame	471,8	100,0	460,7	100,0	-11,1

Notă: S-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

¹⁾ Date provizorii.

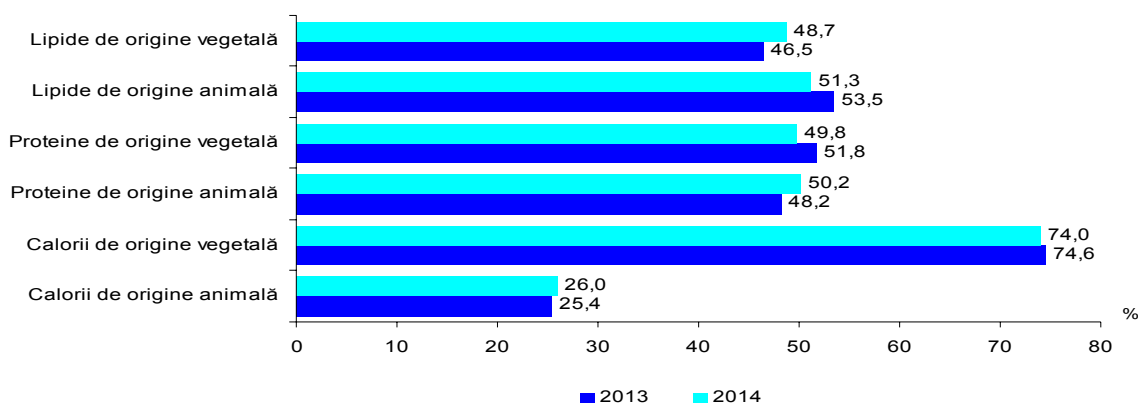
În anul 2014 comparativ cu anul 2013, consumul alimentar mediu zilnic pe locuitor, exprimat în calorii și factori nutritivi se prezintă astfel:

- consumul mediu zilnic de calorii, pe locuitor, a înregistrat o creștere cu 0,6%, datorată creșterii consumului mediu zilnic de calorii de origine animală cu 3,1% dar și scăderii consumului mediu zilnic de calorii de origine vegetală cu 0,3%;
- consumul mediu zilnic de proteine, pe locuitor, a fost cu 0,2% mai mare; componentele acestuia au evoluat astfel: consumul mediu zilnic de proteine de origine animală, pe locuitor, a crescut cu 4,4% față de nivelul anului precedent iar consumul mediu zilnic de proteine de origine vegetală, pe locuitor, a scăzut cu 3,7%;
- consumul mediu zilnic de lipide, pe locuitor, a crescut cu 7,0% datorită influenței atât a consumului mediu zilnic de lipide de origine vegetală, care a crescut cu 12,1%, cât și a consumului mediu zilnic de lipide de origine animală, care a crescut cu 2,6%;
- consumul mediu zilnic de glucide, pe locuitor, a înregistrat o scădere cu 2,4%.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, structura consumului alimentar mediu zilnic pe locuitor, exprimat în calorii și factori nutritivi, se caracterizează prin următoarele aspecte:

- ponderea consumului alimentar mediu zilnic, pe locuitor, exprimat în calorii de origine animală a înregistrat creștere de 0,6 puncte procentuale, în defavoarea consumului mediu zilnic de calorii de origine vegetală, care a înregistrat scădere;
- în anul 2014 consumul alimentar mediu zilnic de proteine de origine animală este cu 0,8% mai mare față de consumul alimentar mediu zilnic de proteine de origine vegetală. Ponderea consumului alimentar mediu zilnic de proteine de origine animală a înregistrat creștere cu 2,0 puncte procentuale, iar ponderea consumului alimentar mediu zilnic de proteine de origine vegetală a înregistrat o scădere;
- scăderea ponderii lipidelor de origine animală cu 2,2 puncte procentuale, în favoarea ponderii lipidelor de origine vegetală, care a crescut în aceeași proporție.

Grafic 8.1.1. Ponderea caloriilor și a factorilor nutritivi de origine vegetală și animală în consumul mediu zilnic, pe locuitor

9. PROTECȚIA SOCIALĂ

9.1. Protecția socială a șomerilor

În anul 2014, cheltuielile cu protecția socială a șomerilor au fost de 1557505,7 mii lei, în scădere cu 12,5% față de anul 2013; din totalul acestora, sumele aferente indemnizațiilor de șomaj au reprezentat 53,0%.

Tabel 9.1.1. Cheltuielile cu protecția socială a șomerilor

	Mii lei		2014 față de 2013		%	
	2013	2014	+/-	%	2013	2014
Total	1779033,0	1557505,7	-221527,3	87,5	100,0	100,0
Indemnizație de șomaj ¹⁾	925886,0	825600,2	-100285,8	89,2	52,0	53,0
Plata absolvenților	38181,0	38456,3	275,3	100,7	2,2	2,5
Plăți compensatorii	26,1	75,5	49,4	289,3	-	-
Alte cheltuieli ²⁾	814939,9	693373,7	-121566,2	85,1	45,8	44,5

¹⁾ Indemnizația de șomaj acordată persoanelor aflate în șomaj ca urmare a pierderii locului de muncă, conform art. 39 din Legea nr. 76/2002 și indemnizația de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ, conform art. 40 din Legea nr. 76/2002, precum și alte sume acordate în completarea veniturilor salariale ale angajaților conform articolelor 72-73 din Legea nr. 76/2002.

²⁾ Inclusiv plăți pentru stimularea șomerilor care se angajează înainte de expirarea perioadei de acordare a indemnizației; pentru stimularea mobilității forței de muncă și stimularea angajatorilor care încadrează șomeri aparținând unor categorii defavorizate, cheltuieli cu calificarea, recalificarea și alte cheltuieli.

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Plățile compensatorii au înregistrat o creștere cu 49,4 mii lei față de anul precedent.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, plata absolvenților (% în totalul cheltuielilor) a crescut la 2,5% față de 2,2% în anul 2013.

Tabel 9.1.2. Indemnizații de șomaj

	2013	2014	2014 față de 2013, (+/-)
Media lunară (lei /persoană)			
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă) ¹⁾	426	424	-2
Indemnizație de șomaj (șomeri fără experiență în muncă) ²⁾	229	226	-3
În procente față de salariul minim brut pe economie			
	Procente		Puncte procentuale
Indemnizație de șomaj (șomeri cu experiență în muncă) ¹⁾	55,3	48,5	-6,8
Indemnizație de șomaj (șomeri fără experiență în muncă) ²⁾	29,7	25,8	-3,9

¹⁾ Indemnizația de șomaj acordată persoanelor aflate în șomaj ca urmare a pierderii locului de muncă, conform art. 39 din Legea nr. 76/2002.

²⁾ Indemnizația de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ, conform art. 40 din Legea nr. 76/2002.

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

În anul 2014, valoarea medie a indemnizației pentru șomeri cu experiență în muncă a fost de 424 lei, în scădere cu 0,5% față de anul anterior și a reprezentat 48,5% din salariul minim brut pe economie (55,3% în anul 2013). Ponderea indemnizației de șomaj acordată absolvenților instituțiilor de învățământ în salariul minim brut pe economie a înregistrat o scădere cu 3,9 puncte procentuale comparativ cu anul precedent.

9.2. Asigurările sociale pentru pensii

9.2.1. Numărul mediu al pensionarilor

Evoluțiile demografice din ultimii ani, schimbările din economia și societatea românească și-au pus amprenta asupra structurii populației active care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, dar și asupra dimensionării populației inactive.

În anul 2014, deși în ușoară scădere, pensionarii dețineau o pondere însemnată în totalul populației inactive, numărul acestora menținându-se la un nivel relativ ridicat.

În anul 2014, *numărul mediu al pensionarilor* a fost de 5357 mii persoane, în scădere cu 53 mii persoane față de anul 2013. Comparativ cu aceeași perioadă, a scăzut cu 9,0% numărul pensionarilor proveniți din fostul sistem pentru agricultori, a crescut cu o mie de persoane cel al pensionarilor de asigurări sociale de stat, iar pe total, numărul mediu al pensionarilor s-a redus cu 1,0%.

Tabel 9.2.1. Evoluția numărului mediu al pensionarilor, după sistemul de pensionare

	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Pensionari - total (I+II+III)	5410	5357	-53	99,0
I. Asigurări sociale - total	5404	5352	-52	99,0
<i>din care:</i>				
- asigurări sociale de stat	4681	4682	1	100,0
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	564	513	-51	91,0
- asigurări sociale - culte	3	3	-	100,0
- asigurări sociale - avocați	2	2	-	100,0
II. Beneficiari de ajutor social - tip pensie	1	1	-	100,0
III. I.O.V.R.	5	4	-1	80,0

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Pensionarii de asigurări sociale dețin în continuare ponderea majoritară (99,9%).

Din total, pensionarii de asigurări sociale de stat au reprezentat 87,4%, ponderea lor fiind mai mare cu 0,9 puncte procentuale față de anul 2013.

Numărul pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori a scăzut față de aceeași perioadă cu 51 mii persoane, aceștia reprezentând 9,6% din totalul pensionarilor (față de 10,5% în anul 2013).

În anul 2014, *numărul mediu al pensionarilor de asigurări sociale, exclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori*, era de 4839 mii persoane, în scădere cu o mie de persoane comparativ cu anul 2013.

Tabel 9.2.2. Distribuția pensionarilor, după sistemul de pensionare

	- % -	
	2013	2014
Pensionari -total (I+II+III)	100,0	100,0
I. Asigurări sociale - total	99,9	99,9
<i>din care:</i>		
- asigurări sociale de stat	86,5	87,4
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	10,5	9,6
- asigurări sociale - culte	**)	0,1
- asigurări sociale - avocați	**)	**)
II. Beneficiari de ajutor social - tip pensie	**)	**)
III. I.O.V.R.	0,1	0,1

**) Sub 0,05.

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

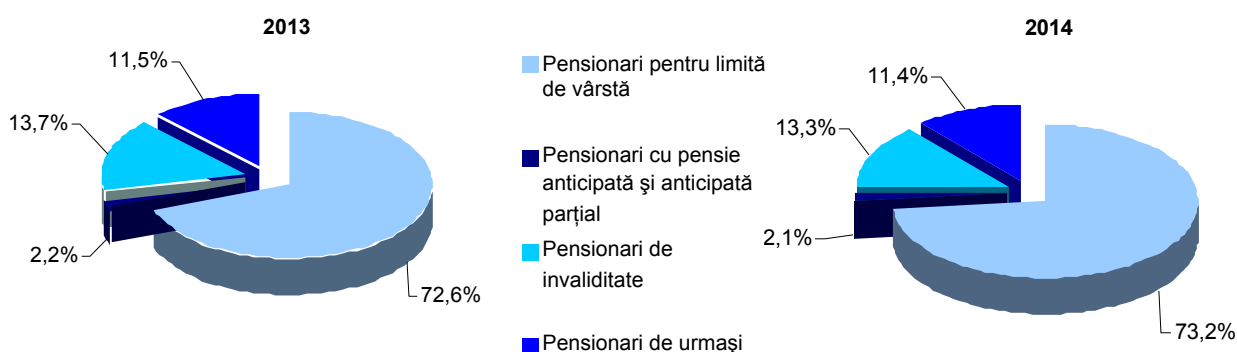
În anul 2014, *numărul mediu al pensionarilor de asigurări sociale, inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori* a fost de 5352 mii persoane, cu 52 mii mai puțin decât în anul 2013. Comparativ cu aceeași perioadă, se observă modificări de structură ale acestei categorii, determinate de scăderea numărului pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-5,9%), a numărului pensionarilor cu pensie de invaliditate (-3,9%), al pensionarilor de urmaș (-2,1%), al pensionarilor pentru limită de vârstă (-0,2%) și creșterea numărului pensionarilor cu pensie anticipată (+35,7%).

Tabel 9.2.3. Evoluția numărului mediu de pensionari de asigurări sociale, inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori, pe principalele categorii de pensii

	2013	2014	2014 față de 2013, %
Pensionari de asigurări sociale - total (A+B+C+D+E)	5404	5352	99,0
<i>din care:</i>			
A) Limită de vârstă	3925	3916	99,8
- cu stagiul complet de cotizare	2740	2748	100,3
- cu stagiul incomplet de cotizare	1185	1168	98,6
B) Anticipată	14	19	135,7
C) Anticipată parțial	102	96	94,1
D) Invaliditate	742	713	96,1
- gradul I	39	43	110,3
- gradul II	349	326	93,4
- gradul III	354	344	97,2
E) Urmaș	621	608	97,9

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Grafic 9.2.1. Distribuția pensionarilor de asigurări sociale inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori, pe principalele categorii de pensii

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Distribuția pensionarilor de asigurări sociale pe principalele categorii de pensii reliefează faptul că, de la o perioadă la alta, ponderea pensionarilor de invaliditate a scăzut (-29 mii persoane), iar nivelul înregistrat la categoria de pensionari pentru limita de vârstă cu stagiul complet de cotizare a înregistrat o creștere de 8 mii persoane. Pensionarii cuprinși în categoria de pensie anticipată și anticipată parțial au reprezentat 2,1%, numărul lor fiind mai mic cu o mie de persoane față de anul anterior.

9.2.2. Pensia medie lunară

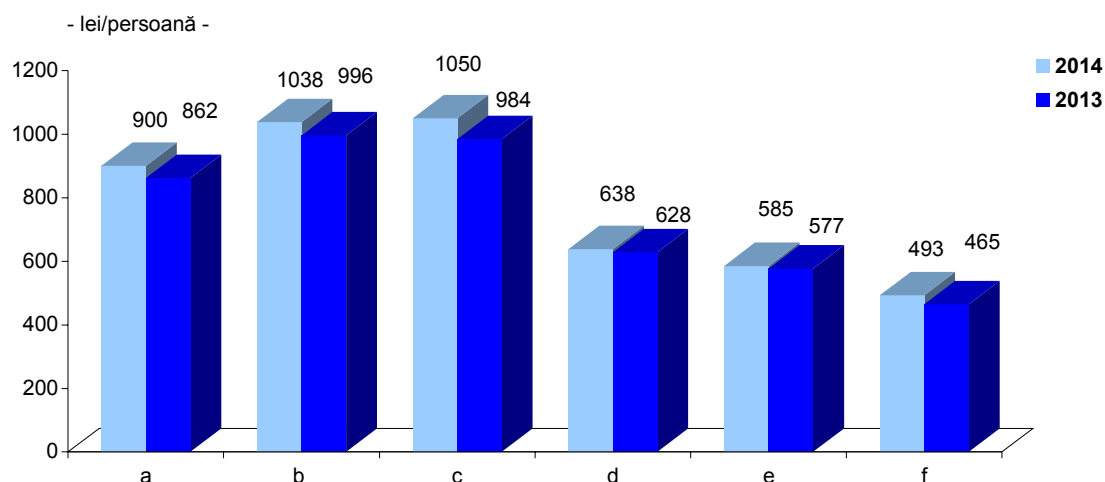
Pensia medie lunară la nivelul anului 2014 a fost de 846 lei, mai mare cu 5,1% comparativ cu anul precedent. Pentru categoriile de pensii din sistemul asigurărilor sociale, s-au înregistrat creșteri față de anul 2013 cuprinse între +4,6% (pensionarii din fostul sistem pentru agricultori) și +0,8% (avocați).

În anul 2014, pensia medie de asigurări sociale a pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori a fost de 2,5 ori mai mică, comparativ cu pensia de asigurări sociale de stat. Pensia medie a pensionarilor de asigurări sociale, exclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori a fost de 900 lei, în creștere cu 4,4 % față de anul 2013.

Tabel 9.2.4. Evoluția pensiei medii lunare, după sistemul de pensionare

	2013	2014	- lei/persoană - 2014 față de 2013, %
Total	805	846	105,1
I. Asigurări sociale - total	806	847	105,1
<i>din care:</i>			
- asigurări sociale de stat	809	845	104,4
- asigurări sociale din fostul sistem pentru agricultori	327	342	104,6
- asigurări sociale - culte	595	621	104,4
- asigurări sociale - avocați	1970	1986	100,8
II. Ajutoare sociale - tip pensie	202	211	104,5
III. I.O.V.R.	234	233	99,6

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

Grafic 9.2.2. Evoluția pensiei medii lunare de asigurări sociale (exclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori), pe principalele categorii de pensii

- a. Pensia medie a pensionarilor de asigurări sociale exclusiv pensionarii proveniți din fostul sistem pentru agricultori
- b. Pensia medie lunară a pensionarilor pentru limită de vârstă - total
- c. Pensia anticipată
- d. Pensia anticipată parțial
- e. Pensia medie lunară a pensionarilor de invaliditate
- f. Pensia medie lunară a pensionarilor de urmaș

Unui pensionar pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare, provenit din rândul pensionarilor din fostul sistem pentru agricultori, i-a revenit o pensie de 415 lei, în timp ce unui fost salariat i-a revenit o pensie de 2,6 ori mai mare (1082 lei).

Tabelul 9.2.5. Evoluția pensiei medii lunare de asigurări sociale (inclusiv pensionarii din fostul sistem pentru agricultori), pe principalele categorii de pensii

	2013	2014	- lei/persoană - 2014 față de 2013, %
Total	806	847	105,1
<i>din care:</i>			
Limită de vârstă	912	958	105,0
Invaliditate	574	583	101,6
Urmaș	439	468	106,6

Sursa: Cercetarea statistică privind numărul de pensionari și pensia medie lunară.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, pensia medie netă estimată¹²⁾ (pensia medie fără impozit și fără contribuția de asigurări sociale de sănătate) pentru un pensionar de asigurări sociale a fost de 811 lei, în creștere cu 4,8% față de anul anterior.

9.2.3. Pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat

În anul 2014, pensia medie lunară a pensionarilor de asigurări sociale de stat a fost de 845 lei, în termeni nominali, în creștere cu 4,4% față de anul 2013.

Pensia medie netă estimată¹²⁾ (pensia medie fără impozit și fără contribuția de asigurări sociale de sănătate) de asigurări sociale de stat pentru limită de vârstă cu stagiul complet de cotizare era de 1034 lei. Aceasta a fost cu 3,1% în creștere față de anul 2013.

În anul 2014, pensia medie reală a pensionarilor de asigurări sociale de stat (inclusiv pensionarii din sistemul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului Român de Informații) a fost de 103,0% comparativ cu anul 2013 și în creștere cu 20,5% față de anul 1990.

Tabel 9.2.6. Indicii pensiei medii reale a pensionarilor de asigurări sociale de stat

- procente -

Anii	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1990	100,0	74,3	63,1	56,3	55,0	61,4	63,1	50,3	49,2	47,2	44,0	46,6	48,2	51,6	57,7	62,3	68,1	83,6	112,1	125,7	122,6	116,8	116,9	117,0	120,5
1991		100,0	85,0	75,8	74,0	82,6	84,9	67,7	66,3	63,5	59,2	62,7	64,8	69,5	77,6	83,9	91,7	112,6	151,0	169,2	165,1	157,3	157,4	157,5	162,2
1992			100,0	89,2	87,1	97,2	99,9	79,7	78,0	74,7	69,7	73,8	76,3	81,8	91,4	98,8	107,9	132,5	177,7	199,1	194,3	185,1	185,2	185,3	190,9
1993				100,0	97,6	109,0	112,0	89,3	87,5	83,8	78,1	82,7	85,5	91,7	102,4	110,7	120,9	148,5	199,2	223,2	217,8	207,5	207,6	207,7	214,0
1994					100,0	111,6	114,7	91,5	89,6	85,8	80,0	84,7	87,6	93,9	104,9	113,4	123,9	152,1	204,0	228,6	223,1	212,6	212,7	212,8	219,2
1995						100,0	102,8	82,0	80,3	76,9	71,6	75,9	78,5	84,1	94,0	101,6	110,9	136,2	182,7	204,8	199,8	190,4	190,5	190,6	196,3
1996							100,0	79,7	78,1	74,8	69,7	73,9	76,4	81,8	91,4	98,8	108,0	132,6	177,8	199,3	194,5	185,3	185,4	185,4	191,0
1997								100,0	97,9	93,8	87,4	92,6	95,8	102,6	114,7	124,0	135,4	166,2	223,0	249,9	243,9	232,3	232,4	232,5	239,6
1998									100,0	95,8	89,3	94,6	97,8	104,8	117,1	126,6	138,3	169,8	227,7	255,2	249,1	237,3	237,4	237,5	244,6
1999										100,0	93,2	98,7	102,1	109,4	122,3	132,2	144,3	177,2	237,7	266,4	260,0	247,7	247,8	247,9	255,4
2000											100,0	105,9	109,5	117,4	131,2	141,8	154,8	190,1	255,1	285,8	278,9	265,7	265,9	266,0	274,0
2001												100,0	103,4	110,8	123,9	133,8	146,2	179,5	240,7	269,8	263,3	250,8	250,9	251,1	258,7
2002													100,0	107,2	119,7	129,4	141,4	173,6	232,8	260,9	254,6	242,7	242,8	242,8	250,1
2003														100,0	111,7	120,7	131,8	161,9	217,3	243,4	237,6	226,6	226,5	226,6	233,4
2004															100,0	108,1	118,0	145,0	194,5	217,9	212,7	202,6	202,7	202,9	208,9
2005																100,0	109,2	134,1	179,8	201,6	196,7	187,4	187,6	187,6	193,2
2006																	100,0	122,8	164,6	184,6	180,0	171,6	171,6	171,7	177,0
2007																		100,0	134,1	150,3	146,7	139,7	139,8	139,9	144,1
2008																			100,0	112,0	109,4	104,2	104,2	104,3	107,5
2009																				100,0	97,5	93,0	93,0	93,0	95,8
2010																					100,0	95,3	95,3	95,3	98,3
2011																						100,0	100,1	100,1	103,1
2012																							100,0	100,0	103,0
2013																								100,0	103,0
2014																									100,0

¹²⁾ Date estimate și provizorii; deoarece datele privind contribuția de asigurări de sănătate nu au fost disponibile la nivelul tuturor surselor administrative de date, calculul pensiei medii nete de asigurări sociale a fost realizat excluzând contribuțiile de asigurări de sănătate aferente sistemului de asigurări sociale al avocaților.

Datele privind contribuțiile de asigurări de sănătate corespunzătoare sistemului de pensii de stat includ și o parte din contribuția datorată de acei pensionari care au și venituri din pensie de asigurări sociale de stat și din pensie din fostul sistem de asigurări pentru agricultori (cca 3%); datele nu cuprind contribuțiile aferente categoriei de pensii de urmaș, acestea nefiind disponibile din surse administrative.

9.3. Asistența socială

Asistența socială a fost asigurată prin intermediul serviciilor și prestațiilor sociale. Principalele prestații sociale acordate grupurilor vulnerabile au fost alocațiile și ajutoarele sociale.

Atât în anul 2013 cât și în anul 2014, cele mai multe resurse financiare pentru furnizarea de alocații și ajutoare au fost plătite de la bugetul de stat (99,7% în anul 2013 și 99,6% în anul 2014).

În totalul cheltuielilor cu alocațiile și ajutoarele plătite de la bugetul de stat, alocațiile de stat pentru copii au deținut cea mai mare pondere (33,9% în anul 2013 și 33,0% în anul 2014), urmate fiind de indemnizațiile pentru creșterea copilului (19,1% în anii 2013 și 2014).

Bugetele locale au reprezentat surse parțiale pentru ajutorul de înmormântare și ajutorul de urgență.

Tabel 9.3.1. Alocații și alte ajutoare acordate populației – sume plătite

	2013	2014
- mii lei -		
TOTAL		
I. Beneficii și servicii sociale finanțate prin bugetul MMFPSPV	8019182,2	8146442,5
Alocații de stat pentru copii	2718491,5	2684862,1
Indemnizația pentru creșterea copilului	1534501,9	1552480,6
Stimulent pentru creșterea copilului	189548,7 ¹⁾	207881,0 ¹⁾
Contribuții pentru asigurările de sănătate aferente indemnizației pentru creșterea copilului	85489,1	86614,2
Alocație pentru susținerea familiei	215062,0	260682,7
Ajutoare de încălzire-energie termică furnizată în sistem centralizat	84721,3	50383,9
Ajutoare de încălzire-gaze naturale	103716,9	80588,7
Ajutoare de încălzire-lemn, cărbuni sau combustibil petrolier	179992,6	91165,3
Ajutoare de încălzire cu energie electrică	28,9	4465,5
Contribuții pentru asigurările de sănătate aferente beneficiarilor de venit minim garantat	31201,1	36361,8
Contribuții pentru asigurarea obligatorie a locuințelor pentru familiile beneficiare de venit minim garantat	2639,5	650,1
Ajutoare sociale pentru asigurarea venitului minim garantat	533372,7	662894,3
Alocații de plasament	51833,3	71387,8
Ajutoare financiare	1475,6	1523,0
Ajutoare de urgență	2046,4	3866,1
Ajutorul pentru persoane refugiate	796,0	1836,0
Subvenții pentru asociații și fundații	28288,9	27317,2
Programe de interes național (număr de obiective de investiții)	13788,0	12006,8
Finanțarea unor instituții de asistență socială sau medico-socială	19400,0	16365,1
Beneficii și facilități acordate persoanelor cu dizabilități	2222787,8	2293110,3
Sprijin pentru creșterea copilului, acordat persoanelor cu dizabilități	34900,1	37356,0
Indemnizația însoțitor pentru adultul nevăzător	316016,2	331200,3
Indemnizație lunară pentru adulții cu dizabilitate gravă și accentuată	1181430,9	1213394,8
Buget complementar pentru persoanele cu handicap grav, accentuat și mediu	576027,1	593355,6
Indemnizația lunară de hrană pentru persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA	38827,4	41819,1
Alocația lunară de hrană pentru copiii infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA	676,8	653,4
Transport interurban gratuit	71069,1	72443,5
Dobânzi la credite bancare pentru cumpărarea unui autoturism adaptat sau pentru adaptarea locuinței	3840,2	2887,6
II. Prestații finanțate de la bugetele locale		
Ajutorul pentru acoperirea unei plăți din cheltuielile de înmormântare	1518,9	1545,2
Ajutoare de urgență	24295,5	28527,8

¹⁾ Include și stimulentele de inserție.

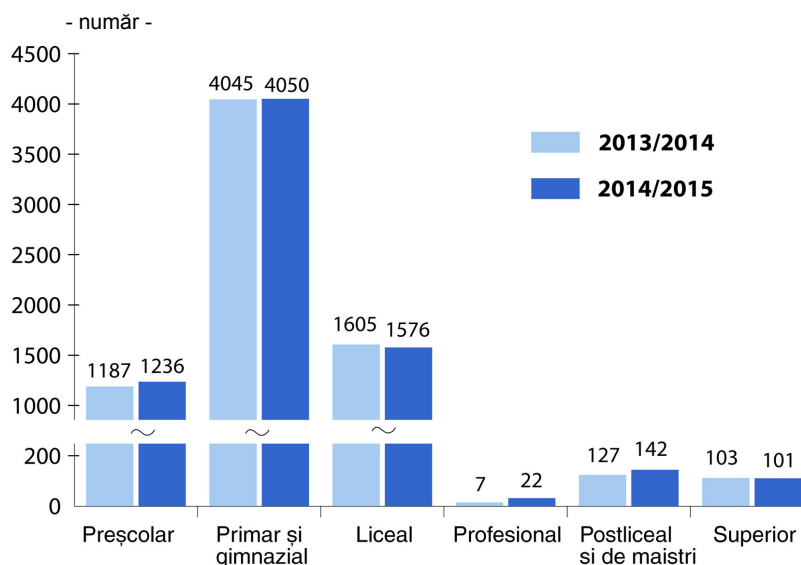
Sursa: Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

10. EDUCAȚIE

10.1. Infrastructura sistemului de educație

În anul școlar/universitar 2014/2015, rețeaua unităților independente cuprinse în sistemul național de educație a fost formată din: 1236 grădinițe și creșe; 4050 școli primare și gimnaziale (inclusiv speciale); 1576 licee; 22 școli profesionale; 142 școli postliceale și de maiștri și 101 institute de învățământ superior.

Grafic 10.1.1. Unitățile sistemului național de educație, pe niveluri de educație

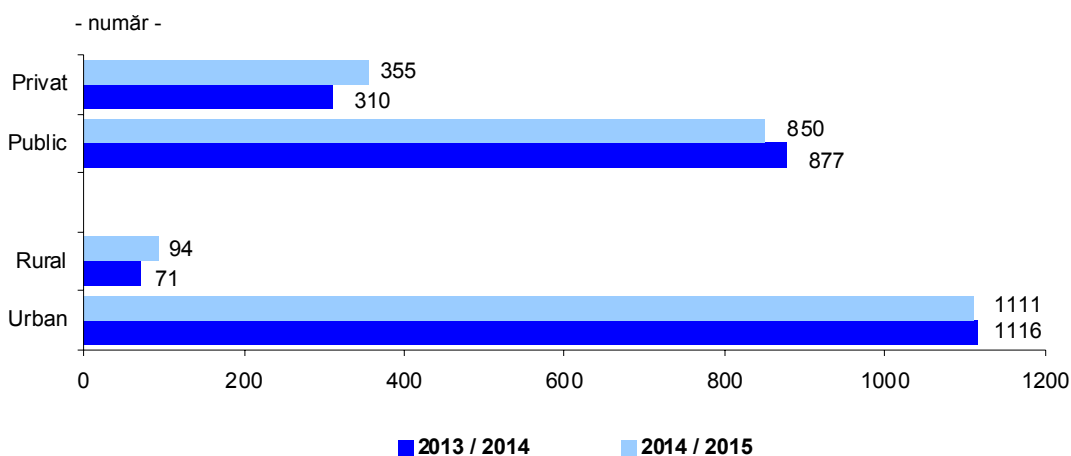
Notă: În anul 2014/2015, în învățământul preșcolar sunt cuprinse și unitățile din învățământul antepreșcolar (creșe).

10.1.1. Învățământul antepreșcolar¹³⁾ și preșcolar

În anul 2014 / 2015, numărul creșelor (unități independente) a fost de 31, din care 80,6% din numărul unităților sunt private.

În anul școlar 2014 / 2015 au fost înregistrate 1205 grădinițe (unități independente), cu 18 unități mai puțin comparativ cu anul școlar precedent, scădere cauzată atât de continuarea procesului de restructurare a unităților de învățământ (comasare, transformare sau desființare), cât și de continuarea procesului de reorganizare a unităților independente în alte unități care școlarizează învățământul preșcolar (grupuri școlare).

Grafic 10.1.2. Numărul grădinițelor, pe forme de proprietate și medii de rezidență

¹³⁾ Conform noii clasificări ISCED 2011 începând cu anul 2014/2015 se urmărește și învățământul antepreșcolar.

În anul școlar 2014 / 2015, în învățământul preșcolar din mediul urban s-a înregistrat o scădere cu 5 unități a numărului de grădinițe, iar în mediul rural, numărul grădinițelor a crescut cu 23 unități. Din numărul total al grădinițelor numai 29,5% au aparținut sectorului privat, iar dintre acestea, majoritatea au fost în mediul urban (88,5%).

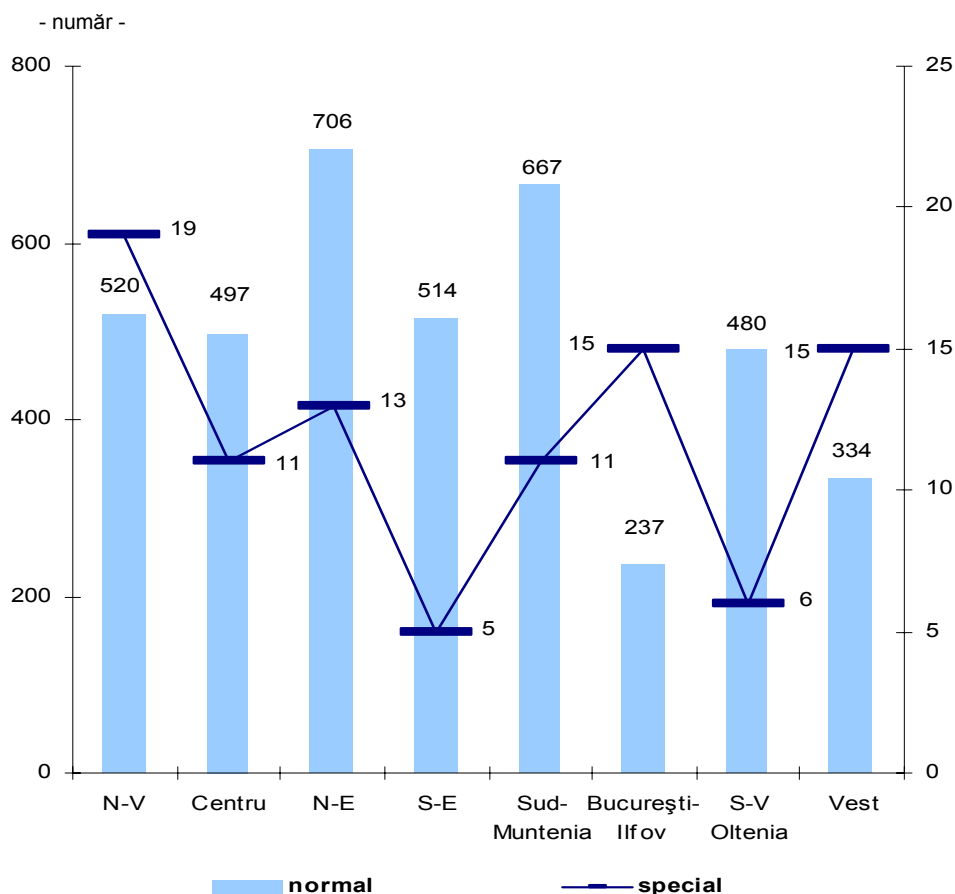
10.1.2. Învățământul primar și secundar inferior (gimnazial)

În anul școlar 2014 / 2015, învățământul primar și secundar inferior (gimnazial) cuprindea un număr de 4050 școli¹⁴⁾, în creștere cu 5 unități comparativ cu anul școlar precedent. În afara unităților școlare independente, funcționează și 5646 secții de învățământ primar și gimnazial în cadrul unităților care școlarizează aceste niveluri de învățământ - grupuri școlare (pe lângă unele licee, școli profesionale, grădinițe sau școli postliceale).

Majoritatea unităților din învățământul primar și gimnazial se află în mediul rural (70,0%).

Pe regiuni de dezvoltare, situația unităților din învățământul primar și secundar inferior se prezintă astfel: Nord-Est - 17,8%, Sud-Muntenia - 16,8%, Nord-Vest - 13,3%, Sud-Est - 12,8%, Centru - 12,5%, Sud-Vest Oltenia - 12,0%, Vest - 8,6%, București-Ilfov - 6,2%.

Grafic 10.1.3. Distribuția unităților din învățământul primar și gimnazial, pe regiuni de dezvoltare, în anul școlar 2014 / 2015

¹⁴⁾ Numărul unităților din învățământul primar și gimnazial cuprinde și unitățile învățământului special primar și gimnazial.

10.1.3. Învățământul secundar superior

În anul școlar 2014 / 2015, învățământul secundar superior dispunea de o rețea formată din 1576 unități independente (375 licee și 1201 unități care școlarizează învățământul liceal - grupuri școlare) și de 22 unități independente și alte unități care școlarizează învățământul profesional (grupuri școlare).

În totalul unităților independente, liceele din filiera tehnologică dețin cea mai mare pondere (51,7%), iar dintre acestea, profilul tehnic deține peste jumătate (56,0%).

Învățământul liceal particular nu este încă reprezentativ. Unitățile aflate în sectorul privat au deținut o pondere de numai 5,2% din totalul liceelor din țară.

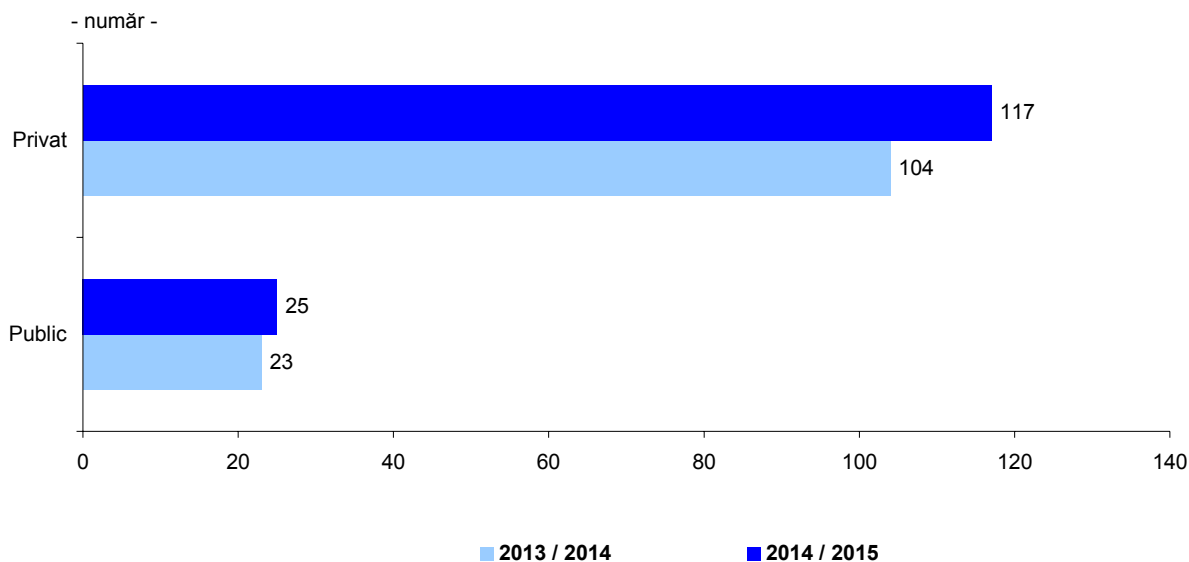
Schimbările structurale din mediul economic nu au influențat considerabil funcționalitatea diferitelor profiluri ale liceelor existente. Astfel, în anul școlar 2014 / 2015, comparativ cu anul școlar anterior, nu s-a înregistrat o modificare semnificativă a numărului de licee.

10.1.4. Învățământul postliceal (post secundar, neechivalent primului nivel universitar)

La începutul anului școlar 2014 / 2015, rețeaua învățământului postliceal a cuprins 142 unități independente și alte unități care școlarizează acest nivel de învățământ (grupuri școlare), precum și un număr de 509 secții care funcționează pe lângă alte tipuri de unități școlare.

Unitățile independente au înregistrat o creștere cu 11,8% față de anul anterior. Din totalul acestora 97,9% își au sediul în mediul urban. Numai 17,6% din școlile postliceale au aparținut sectorului public, 82,4% fiind în proprietatea privată.

Grafic 10.1.4. Distribuția unităților din învățământul postliceal, pe forme de proprietate

10.1.5. Învățământul superior

În anul școlar 2014 / 2015, infrastructura sistemului național de educație cuprindea 101 institute de învățământ superior, în cadrul cărora au funcționat 583 de facultăți.

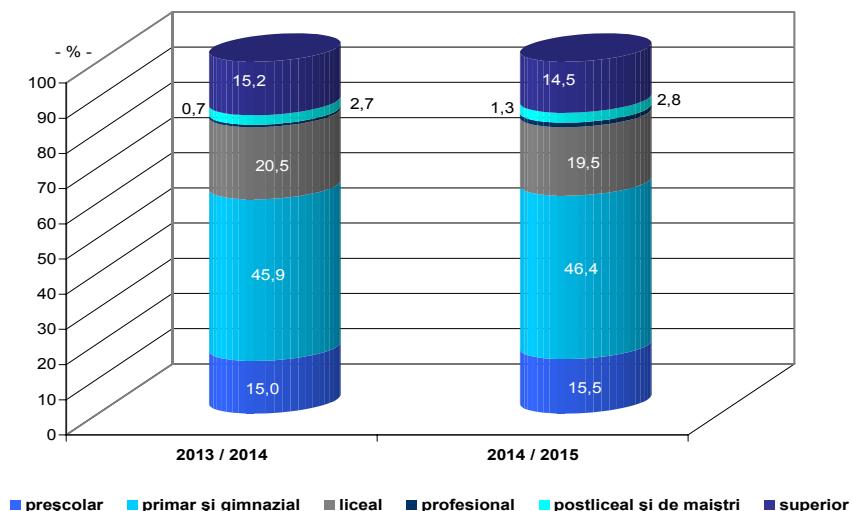
După o perioadă de extindere a rețelei de unități din învățământul superior particular, începând cu anul universitar 2002 / 2003, numărul instituțiilor din învățământul superior se află într-o relativă scădere. Astfel, în anul universitar 2014 / 2015, numărul instituțiilor de învățământ superior private a scăzut cu 2 unități comparativ cu anul universitar precedent.

În învățământul superior, instituțiile de învățământ au prezentat o distribuție aproximativ echilibrată între sistemul public și cel privat (55,4% public și 44,6% privat).

10.2. Populația școlară¹⁵⁾

Datele la nivelul anului școlar / universitar 2014 / 2015 indică o scădere a populației școlare cu 1,6% comparativ cu anul școlar / universitar precedent și cu 15,1% față de anul școlar 2009/2010. Această situație este cauzată, în principal, de scăderea populației școlare din învățământul preșcolar, liceal și superior.

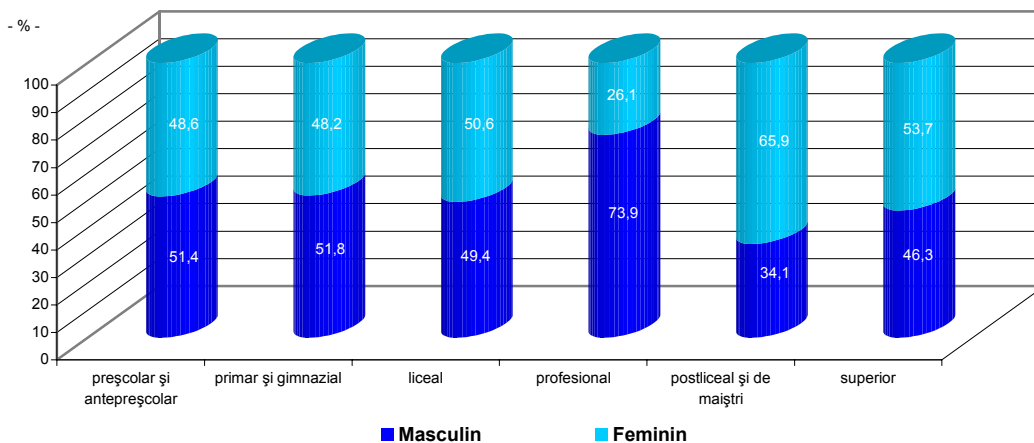
Grafic 10.2.1. Structura populației școlare, pe niveluri de educație

În anul școlar 2014 / 2015, față de anul școlar 2013 / 2014 s-au înregistrat creșteri ale populației școlare în învățământul profesional cu 91,7%, și în cel postliceal cu 2,8%.

Structura populației școlare pe sexe este echilibrată pentru toate nivelurile de educație, cu excepția învățământului profesional, unde fetele dețin o pondere de 26,1% și a învățământului postliceal, unde băieții dețin o pondere de 34,1% din totalul populației școlare.

Grafic 10.2.2. Structura populației școlare, pe niveluri de educație și sexe, în anul școlar / universitar 2014/2015

În anul școlar 2014 / 2015, majoritatea elevilor din învățământul preuniversitar au frecventat cursurile de zi (96,5%), restul fiind înscriși în învățământul seral sau cu frecvență redusă.

În învățământul superior, 91,3% dintre studenți au frecventat cursurile de zi, 5,0% erau înscriși în învățământul la distanță și 3,7% au frecventat cursurile cu frecvență redusă + seral.

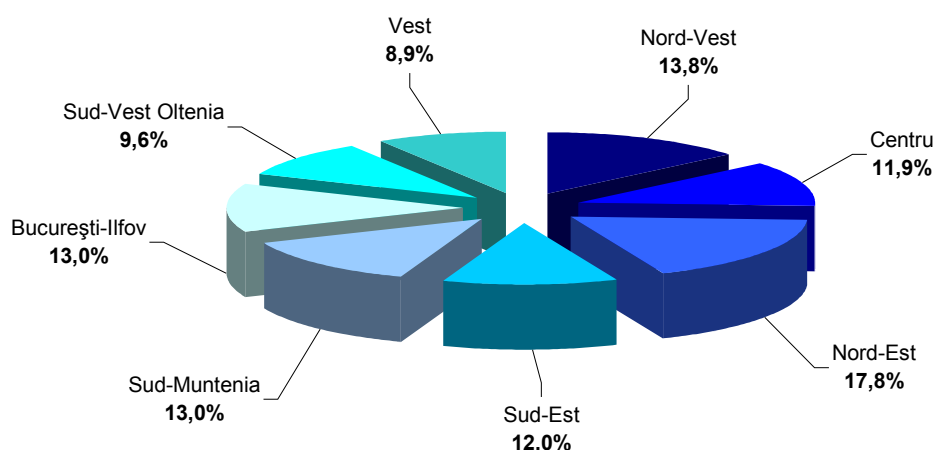
¹⁵⁾ Începând cu anul 2013/2014, populația școlară include în învățământul superior, pe lângă studenții de licență și numărul cursanților din învățământul universitar de master, doctorat, cursuri și studii postuniversitare, precum și programe postdoctorale. În anul 2014/2015, în învățământul preșcolar sunt cuprinși și copiii din creșe.

În anul universitar 2014/2015, în învățământul superior au fost cuprinși 541,7 mii de studenți, cursanți reprezentând 14,5% din totalul populației școlare. Diminuarea accentuată din ultimii ani a survenit în urma scăderii populației totale, pe de o parte, a scăderii procentului elevilor care au promovat examenul de bacalaureat (61,4%) și reorientării elevilor spre învățământul postliceal în detrimentul celui superior (terțiar), pe de altă parte.

În anul universitar 2014 / 2015, structura pe grupe de specializări a studenților înscriși în învățământul superior reflectă faptul că, cei mai mulți studenți optează pentru studiul grupelor de specializări: afaceri, administrație și drept (25,3%), inginerie, prelucrare, construcții (21,4%) și sănătate și asistență socială (12,6%).

În anul școlar / universitar 2014 / 2015, pe regiuni de dezvoltare, populația școlară cuprinsă în toate nivelurile de educație era distribuită astfel: Nord-Est - 17,8%, Nord-Vest - 13,8%, Sud-Muntenia - 13,0%, Sud-Est - 12,0%, București-Ilfov - 13,0%, Centru - 11,9%, Sud-Vest Oltenia - 9,6% și Vest - 8,9%.

Grafic 10.2.3. Distribuția populației școlare, pe regiuni de dezvoltare, în anul școlar / universitar 2014 / 2015

10.3. Personalul didactic

Resursele umane cuprinse în sistemul național de educație au înregistrat în ultimii ani o evoluție oscilantă, care nu a fost însă corelată cu evoluția populației școlare în aceeași perioadă.

În anul școlar / universitar 2014 / 2015, numărul mediu de copii, elevi și studenți ce au revenit la un cadru didactic a fost de 15.

În anul universitar 2014 / 2015, numărul de studenți ce revin unui cadru didactic s-a redus comparativ cu 2013 / 2014 (de la 21 la 20 studenți).

Tabel 10.3.1. Numărul de preșcolari / elevi / studenți ce revine la un cadru didactic, pe niveluri de educație

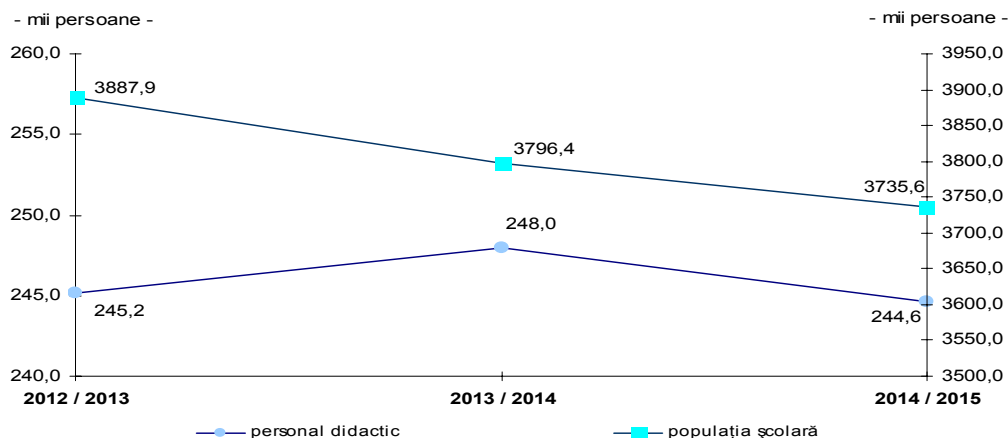
Anul școlar/universitar	Nivelul de educație			
	Preșcolar ¹⁾	Primar și gimnazial	Secundar Superior ²⁾	Superior ³⁾
2013 / 2014	16	14	15	21
2014 / 2015	16	14	15	20

¹⁾ În anul 2014/2015, în învățământul preșcolar sunt cuprinși și copiii din creșe.

²⁾ Cuprinde învățământul liceal, profesional și postliceal.

³⁾ În învățământul superior, pe lângă studenții de licență se include și numărul cursanților din învățământul universitar de master, doctorat, cursuri și studii postuniversitare, precum și programe postdoctorale.

Grafic 10.3.1. Evoluția personalului didactic și a populației școlare

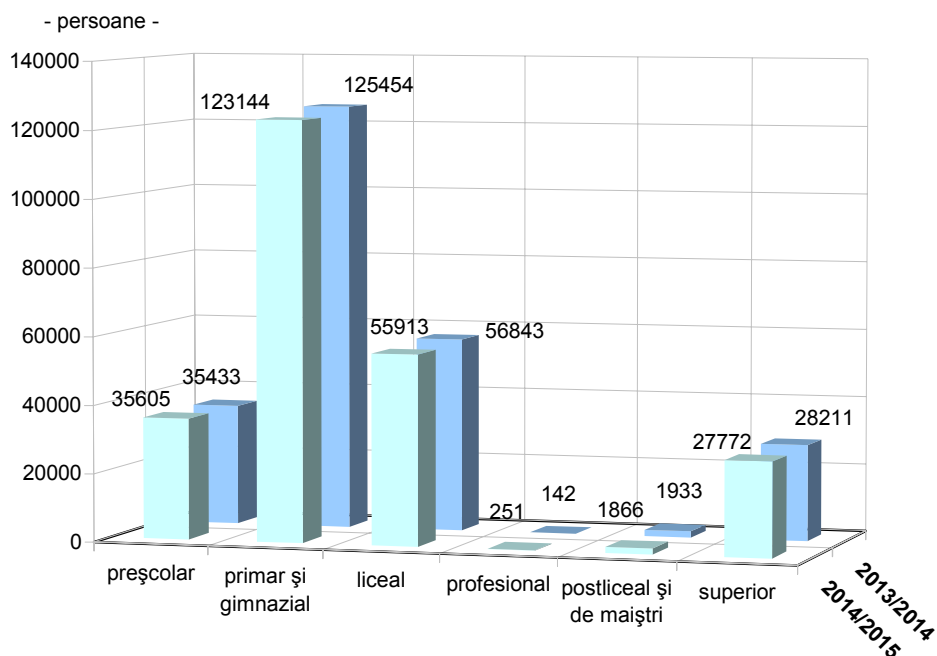
Notă: Populația școlară în anul 2013 / 2014 în învățământul superior, pe lângă studenții de licență include și numărul cursanților din învățământul universitar de master, doctorat, cursuri și studii postuniversitare, precum și programe postdoctorale. În anul 2014 / 2015, în învățământul preșcolar sunt cuprinși și copiii din creșe.

În perioada 2012-2014, se remarcă o scădere a numărului populației școlare, în timp ce numărul personalului didactic a oscilat.

În anul școlar 2014 / 2015, activitatea educațională din grădinițe și creșe a fost asigurată de 35,6 mii cadre didactice, din care, 22,2 mii (62,3%) în mediul urban, la un cadru didactic revenind 16 copii (15 copii în mediul urban, respectiv 18 copii în mediul rural).

Cadrele didactice de sex feminin dețineau o pondere importantă în totalul personalului didactic (76,3%), mai ales în învățământul preșcolar (99,6%) și în învățământul primar și gimnazial (78,5%). Totuși, în învățământul superior s-a înregistrat aproape o egalitate a ponderii cadrelor didactice de sex masculin (50,6%) cu ponderea cadrelor didactice feminine.

Grafic 10.3.2. Numărul personalului didactic din sistemul național de învățământ

Notă: În anul 2014 / 2015, în învățământul preșcolar este cuprins și personalul didactic din învățământul antepreșcolar.

10.4. Gradul de cuprindere¹⁶⁾ în învățământ

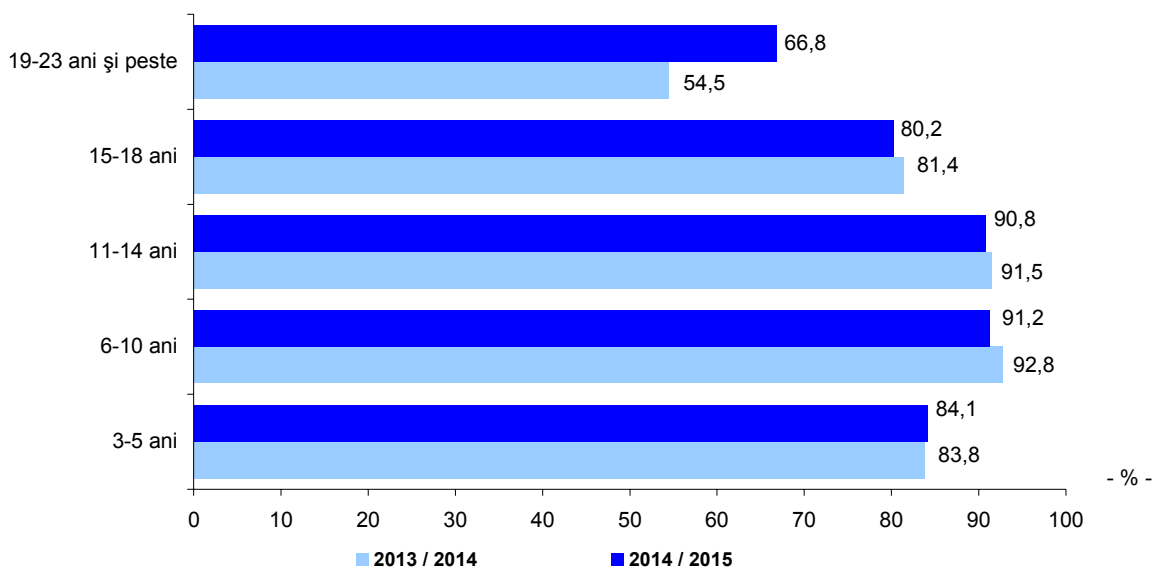
În anul școlar / universitar 2014 / 2015, gradul de cuprindere în învățământ a populației de vârstă școlară a fost de 73,9% (cu 5,5 puncte procentuale mai puțin față de anul precedent).

Gradul de cuprindere a înregistrat cea mai mare valoare pentru populația școlară din grupa de vârstă 6-10 ani (91,2%). Pentru grupa de vârstă 19-23 ani și peste, gradul de cuprindere a fost de 66,8%, cu o diferență de 15,5 puncte procentuale în favoarea populației feminine (74,9% feminin, respectiv 59,4% masculin).

Pe niveluri de educație, rata brută de cuprindere școlară în anul școlar / universitar 2014 / 2015 a fost de 89,1% în învățământul primar, de 92,2% în învățământul secundar inferior (gimnazial), de 90,0% în învățământul secundar superior (liceal și profesional) și de 58,4% în învățământul superior (inclusiv învățământul postliceal).

În anul școlar / universitar 2014 / 2015, rata netă de cuprindere (0-23 ani) în învățământ a fost de 63,8% (87,7% în mediul urban și 40,3% în rural).

Grafic 10.4.1. Gradul de cuprindere¹⁶⁾ a populației de vârstă școlară

10.5. Performanțele sistemului de educație

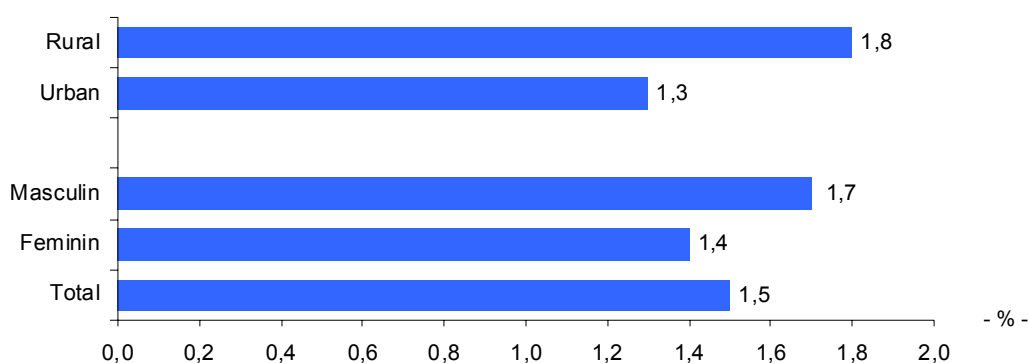
Evaluarea calității procesului educațional se realizează pe baza principalelor rezultate ale activității educaționale, utilizându-se indicatori statistici relevanți, precum numărul absolvenților, numărul elevilor promovați și gradul de promovabilitate, situația școlară a elevilor promovați după media generală obținută, numărul elevilor declarați repetenți și rata abandonului școlar.

Numărul absolvenților în învățământul preuniversitar a înregistrat o scădere cu 3,7% în anul școlar 2014 / 2015 față de anul anterior, determinată de diminuarea numărului absolvenților din învățământul liceal (cu 13,7%). În învățământul profesional numărul absolvenților a crescut cu 111,1% față de anul precedent, iar în cel postliceal și de maiștri cu 17,3%.

Pe niveluri de educație, rata abandonului în învățământul primar și gimnazial a înregistrat o creștere de 0,1 puncte procentuale; pentru învățământul liceal și profesional valorile acestei rate s-au menținut la nivelul anului precedent, în timp ce, în învățământul postliceal și de maiștri s-a înregistrat o scădere cu 1 punct procentual.

¹⁶⁾ În calculul ratelor corespunzătoare datelor statistice pentru anii școlari/universitari 2013/2014, 2014/2015 s-au utilizat datele definitive privind populația rezidentă la 1 iulie, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011. Începând cu anul școlar 2012/2013, conform legislației în vigoare (Legea educației naționale nr.1/2011), grupele de vârstă pentru populația școlară sunt: 3-5 ani, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani, 19-23 ani.

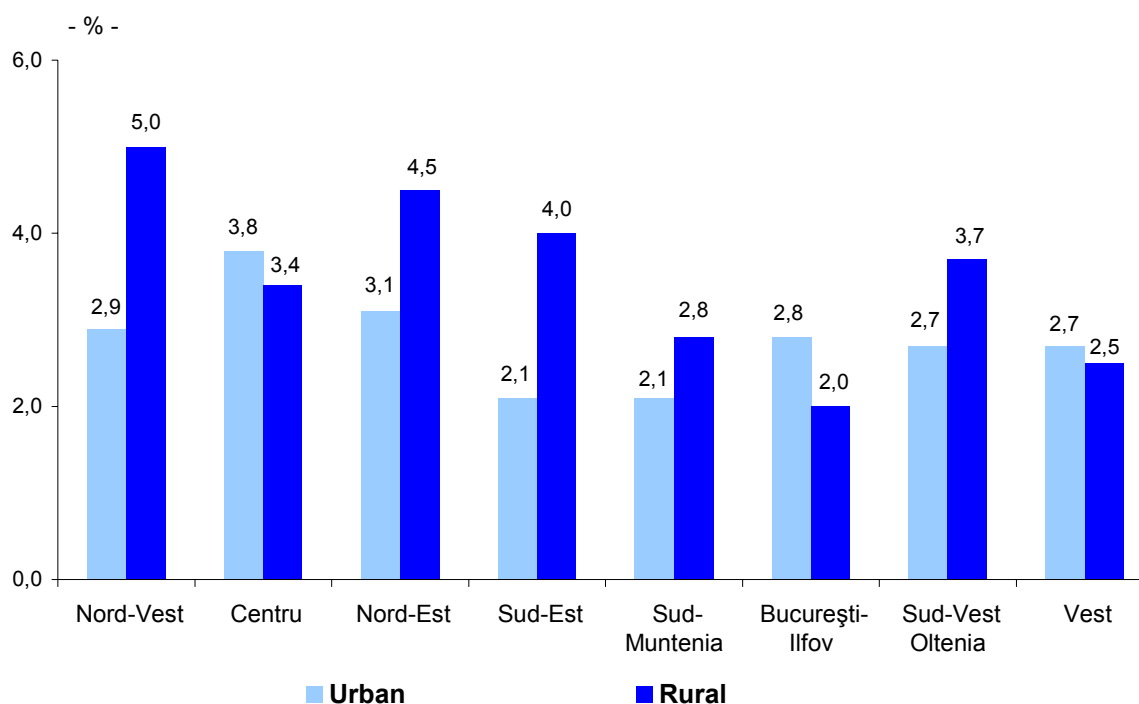
Grafic 10.5.1. Rata abandonului școlar în învățământul primar și gimnazial, pe sexe și medii de rezidență, în anul școlar 2013/2014

În învățământul primar și gimnazial nu există diferențe mari pe sexe ale ratei abandonului (1,7% masculin, 1,4% feminin). În mediul rural, această rată este mai ridicată în învățământul gimnazial (2,2%) decât în învățământul primar (1,4%). În anul școlar 2013/2014, rata abandonului în învățământul primar și gimnazial a înregistrat valori apropiate în cele două medii de rezidență (1,8% în rural, respectiv 1,3% în urban).

În *profil teritorial*, în anul școlar 2013/2014, valori mai crescute ale ratei abandonului școlar, în învățământul primar și gimnazial din mediul urban, s-au înregistrat în *regiunile de dezvoltare*: Centru (1,9%), Sud-Est (1,7%), Vest (1,6%) și Nord-Est (1,5%), iar în mediul rural în regiunile Centru (2,6%), Sud-Est și Vest (2,3% fiecare) și Nord-Vest (2,1%). În învățământul liceal și profesional, rata abandonului școlar a înregistrat valori ridicate în regiunea Centru (3,8%) și în regiunea Nord-Est (3,2%).

Grafic 10.5.2. Rata abandonului școlar în învățământul liceal și profesional, pe medii de rezidență și regiuni de dezvoltare, în anul școlar 2013/2014

Gradul de promovabilitate din învățământul gimnazial a cunoscut un ecart de 2,5 puncte procentuale pe sexe (fetele au promovat în proporție de 96,1%, iar băieții au promovat în proporție de 93,6%).

În învățământul liceal, numărul elevilor promovați a fost de 716,9 mii, gradul de promovabilitate fiind de 95,0% (96,4% la fete și 93,6% la băieți).

La sfârșitul anului școlar 2013 / 2014 au fost înregistrați 114,1 mii de elevi promovați în învățământul profesional, postliceal și de maiștri (23,4 mii în învățământul profesional și 90,7 mii în învățământul postliceal și de maiștri).

Gradul de promovabilitate a fost de 95,2% (92,2% în învățământul profesional și 96,0% în învățământul postliceal și de maiștri).

În învățământul universitar de licență, gradul de promovabilitate a fost de 84,3% (85,0% în învățământul superior public și 81,7% în cel privat).

11. CERCETARE-DEZVOLTARE

În continuarea strategiei Lisabona, strategia Europa 2020 are ca obiectiv printre altele și cercetarea-dezvoltarea.

Activitatea de cercetare-dezvoltare, conform metodologiei internaționale și Clasificării Activităților din Economia Națională, reprezintă activitatea sistematică și creatoare inițiată pentru a spori volumul de cunoștințe, inclusiv cele despre om, cultură și societate, precum și utilizarea acestora pentru noi aplicații.

Fac obiectul cercetării statistice unitățile specializate în cercetare-dezvoltare, unitățile economice și sociale care au colective de cercetare-dezvoltare, stațiunile și institutele de cercetare și producție agricolă, unitățile de învățământ superior și clinicile universitare care au structuri de cercetare-dezvoltare, organizațiile non-profit care desfășoară activitate de cercetare-dezvoltare.

Sursa datelor o constituie anchetele statistice anuale privind activitatea de cercetare-dezvoltare, prin care se culeg date privind indicatorii cantitativi și calitativi referitori la resursele umane implicate în activitatea de cercetare-dezvoltare și la cheltuielile destinate acestei activități.

11.1. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare

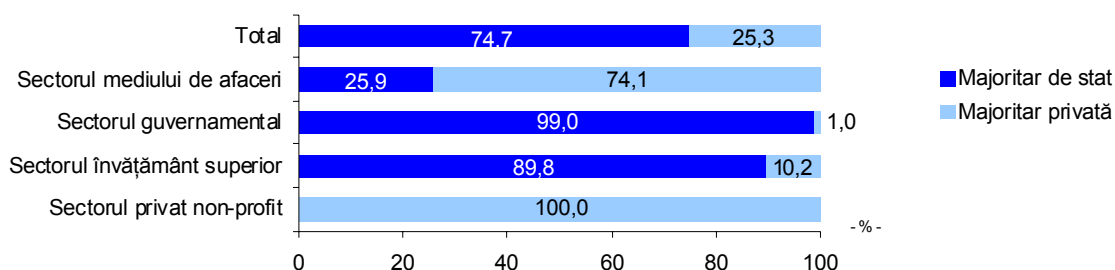
La sfârșitul anului 2014, în activitatea de cercetare-dezvoltare lucrau 42963 salariați, număr în ușoară scădere față de cel înregistrat la sfârșitul anului 2013.

Din totalul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, 19877 erau femei, reprezentând 46,3%.

Din cei 42963 salariați existenți în activitatea de cercetare-dezvoltare, 18517 lucrau în sectorul învățământ superior, 12555 lucrau în sectorul guvernamental, 11681 în sectorul mediului de afaceri și 210 în sectorul privat non-profit.

Activitatea de cercetare-dezvoltare se desfășoară în principal în unitățile cu formă de proprietate majoritar de stat; în aceste unități își desfășurau activitatea 32089 salariați, din care 15425 femei și 10874 salariați lucrau în unitățile cu formă de proprietate majoritar privată, din care 4452 femei.

Grafic 11.1.1. Ponderea salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe sectoare de performanță și forme de proprietate, la 31 decembrie 2014

În anul 2014, din totalul de 19877 femei salariate în activitatea de cercetare-dezvoltare, 4542 lucrau în sectorul mediului de afaceri, 6125 în sectorul guvernamental, 9119 în sectorul învățământ superior și 91 în sectorul privat non-profit.

Pentru cunoașterea utilizării resurselor umane din acest sector de activitate, salariații care lucrează în activitatea de cercetare-dezvoltare sunt clasificați, după ocupație, în: cercetători, tehnicieni și asimilați și alte categorii de salariați.

În anul 2014, ponderea cea mai mare în cadrul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare o dețineau cercetătorii (64,1%), urmată de alte categorii de salariați (23,5%) și tehnicieni și asimilați (12,4%).

Tabel 11.1.1. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe ocupații

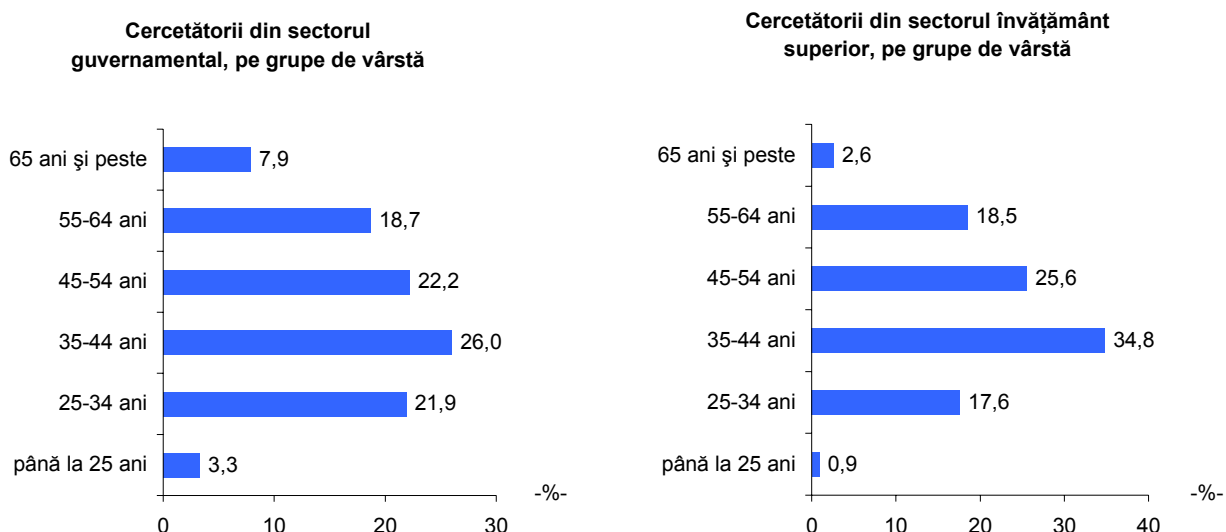
	Efectivul salariaților (la sfârșitul anului) - număr -			Structura, %	
	2013	2014	2014 față de 2013 (±)	2013	2014
Total	43375	42963	-412	100,0	100,0
Cercetători	27600 ¹⁾	27535	-65	63,6 ¹⁾	64,1
Tehnicieni și asimilați	5563	5309	-254	12,8	12,4
Alte categorii de salariați	10212 ¹⁾	10119	-93	23,6 ¹⁾	23,5

¹⁾ Date rectificate.

După sectorul de performanță, cercetătorii au ponderea cea mai ridicată în sectorul învățământ superior (53,5%) și în sectorul guvernamental (24,7%).

Distribuția cercetătorilor pe grupe de vârstă arată că în sectorul guvernamental și sectorul învățământ superior, ponderea cea mai mare este deținută de cercetătorii cu vârste cuprinse între 35-44 ani.

Grafic 11.1.2. Structura cercetătorilor din sectorul guvernamental și sectorul învățământ superior, pe grupe de vârstă, în anul 2014

O altă grupare a salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare este și cea pe domenii științifice, prezentată în tabelul următor:

Tabel 11.1.2. Structura salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe domenii științifice¹⁾, la 31 decembrie 2014

	- procente -			
	Total	Cercetători	Tehnicieni și asimilați	Alte categorii de salariați
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Științe naturale și exacte	14,1	14,6	16,2	11,4
Științe inginerești și tehnologice	49,3	46,9	51,4	55,0
Științe medicale și de sănătate	11,1	9,9	15,0	12,1
Științe agricole	10,3	9,2	9,6	13,8
Științe sociale și economice	11,1	15,3	5,2	3,0
Științe umaniste	4,1	4,1	2,6	4,7

¹⁾ Conform domeniului științific preponderent al activității de cercetare-dezvoltare.

Domeniile științifice în care activează cel mai mare număr de cercetători și tehnicieni sunt reprezentate de științele ingineresti și tehnologice, urmate de științele naturale și exacte, iar cei mai puțini activează în domeniul științelor umaniste.

După nivelul de pregătire profesională, din numărul salariaților existenți la sfârșitul anului 2014, în activitatea de cercetare-dezvoltare, 34517 persoane au avut studii superioare și 8446 persoane au avut alt nivel de pregătire (exclusiv superioară).

Ponderea salariaților cu studii superioare în total salariați din activitatea de cercetare-dezvoltare a crescut în anul 2014, față de anul 2013 cu 1,1%.

În cadrul studiilor superioare, 16983 persoane au avut studii doctorale și programe postdoctorale, 16978 studii superioare de licență, master și studii postuniversitare și 556 persoane studii superioare de scurtă durată.

În anul 2014, ponderea salariaților care au lucrat în activitatea de cercetare-dezvoltare și sunt deținători ai titlului de doctor și a programelor postdoctorale este de 39,5%, în creștere cu 2,7% față de anul 2013.

În anul 2014, din salariații care au desfășurat activitate de cercetare-dezvoltare, după **orele efectiv lucrate**, 73,1% au lucrat normă întreagă de timp.

Tabel 11.1.3. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe ocupații, în echivalent normă întreagă

- echivalent normă întreagă -

	Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare			din care, femei:		
	2013 ¹⁾	2014	2014 față de 2013 (±)	2013 ¹⁾	2014	2014 față de 2013 (±)
Total	32507	31391	-1116	14979	14159	-820
Cercetători	18576	18109	-467	8405	8142	-263
Tehnicieni și asimilați	4993	4510	-483	2372	2119	-253
Alte categorii de salariați	8938	8772	-166	4202	3898	-304

¹⁾ Date rectificate.

11.2. Cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare

În anul 2014, cheltuielile totale efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare au însumat 2555,7 milioane lei prețuri curente, din care 2228,4 milioane lei prețuri curente, respectiv 87,2% cheltuieli curente și 327,3 milioane lei prețuri curente, respectiv 12,8% cheltuieli de capital.

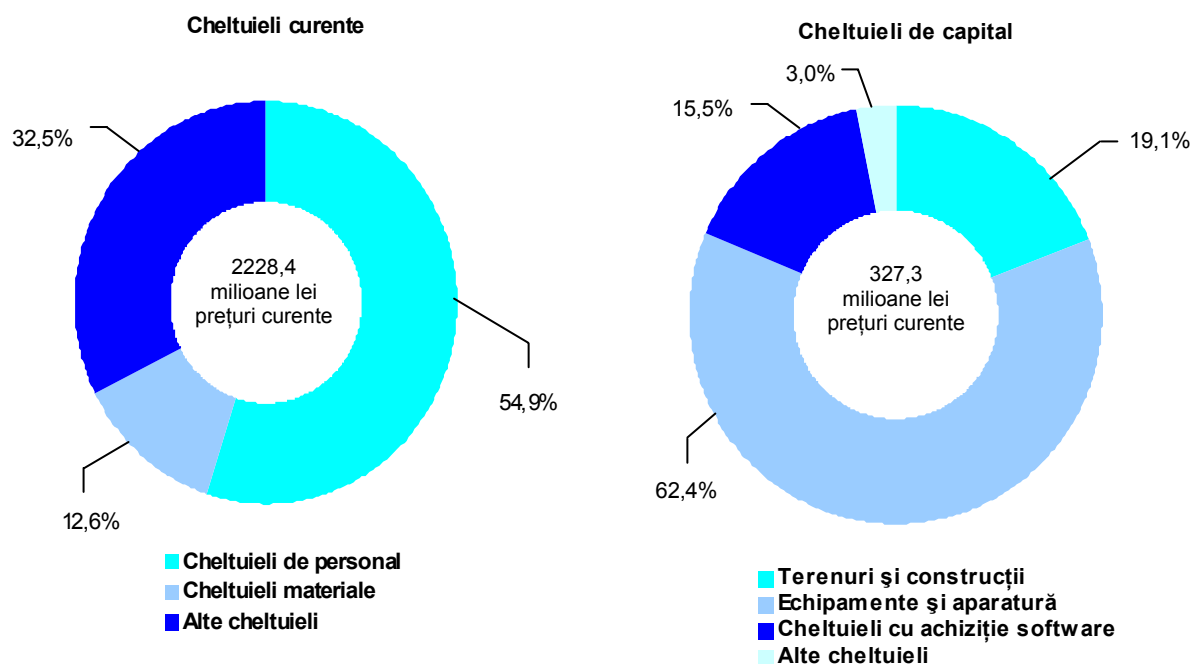
Peste 60% din cheltuielile totale (atât pentru cheltuielile curente cât și pentru cheltuielile de capital) sunt efectuate în unitățile cu formă de proprietate majoritar de stat.

Tabel 11.2.1. Structura cheltuielilor totale pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, pe forme de proprietate, în anul 2014

- procente -

	Cheltuieli totale	Cheltuieli curente	Cheltuieli de capital
Total	100,0	100,0	100,0
Forma de proprietate:			
- majoritar de stat	63,1	64,4	54,2
- majoritar privată	36,9	35,6	45,8

Grafic 11.2.1. Structura cheltuielilor curente și a cheltuielilor de capital, pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, în anul 2014

Din totalul cheltuielilor curente pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, 992,4 milioane lei (respectiv 44,5%) au fost destinate cercetării cu caracter aplicativ și 805,4 milioane lei cercetării fundamentale.

Din cheltuielile curente pentru activitatea cercetare-dezvoltare, dezvoltării experimentale au fost alocate 430,6 milioane lei, respectiv 19,3%, procent în scădere cu 0,4% față de anul 2013.

Tabel 11.2.2. Cheltuielile curente de cercetare-dezvoltare, pe tipuri de cercetare și sectoare de performanță, în anul 2014

	- milioane lei prețuri curente -			
	Total	Cercetare fundamentală	Cercetare aplicativă	Dezvoltare experimentală
Total	2228,4	805,4	992,4	430,6
din care:				
Sectorul mediului de afaceri	910,5	155,1	510,1	245,3
Sectorul guvernamental	974,1	449,6	383,0	141,6
Sectorul învățământ superior	334,6	197,5	93,7	43,4

După **sursele de finanțare** ale cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare, în anul 2014, ponderea cea mai ridicată o dețin fondurile publice (48,6% față de 52,3% în anul 2013), urmate de sursele de la întreprinderi (32,9% față de 31,0% în anul 2013).

Din fondurile publice cele mai mari sume au fost primite de unitățile din sectorul guvernamental (66,0%), urmate de unitățile din sectorul învățământ superior (17,3%).

Tabel 11.2.3. Structura surselor de finanțare a cheltuielilor totale de cercetare-dezvoltare

	- procente -	
	2013	2014
Total	100,0	100,0
Fonduri din țară:	84,5	83,0
din care:		
Întreprinderi	28,6	30,6
Fonduri publice	49,1	46,0
Fonduri publice generale universitare	3,2	2,5
Unități din învățământul superior	0,7	1,0
Instituții fără scop lucrativ	**)	0,1
Alte surse	2,9	2,8
Fonduri din străinătate	15,5	17,0

**) Sub 0,05.

Cheltuielile totale pentru activitatea de cercetare-dezvoltare se repartizează pe principalele programe de cercetare conform Nomenclatorului pentru analiză și comparația bugetelor și programelor științifice (NABS).

Tabel 11.2.4. Structura cheltuielilor totale din activitatea de cercetare-dezvoltare, pe principalele tipuri de programe

	- procente -	
	2013	2014
TOTAL	100,0	100,0
din care, pe programe NABS¹⁾:		
Explorarea și exploatarea pământului	0,7	0,6
Mediul înconjurător	5,5	5,9
Exploatarea și explorarea spațiului	0,9	1,1
Transport, telecomunicații și alte infrastructuri	0,8	1,2
Energie	3,3	5,2
Producția și tehnologia industrială	7,8	8,0
Sănătate	7,8	5,4
Agricultură	8,8	9,9
Educație	3,1	1,8
Cultură, activități recreative, religie și mass-media	1,5	1,4
Sisteme politice și sociale, structuri și procese	2,5	1,4
Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din fondurile generale universitare (FGU), pentru:	13,6	17,3
• științe naturale și exacte	6,8	7,8
• științe inginerești și tehnologice	5,5	7,1
• științe medicale și de sănătate	0,4	0,4
• științe agricole	0,2	0,1
• științe sociale și economice	0,4	0,9
• științe umaniste	0,3	1,0
Promovarea generală a cunoașterii: cercetare-dezvoltare finanțată din alte surse decât fondurile generale universitare, pentru:	42,6	39,3
• științe naturale și exacte	21,9	17,7
• științe inginerești și tehnologice	11,3	12,8
• științe medicale și de sănătate	2,0	1,0
• științe agricole	1,5	2,1
• științe sociale și economice	2,4	2,6
• științe umaniste	3,4	3,1

¹⁾ Nomenclatorul pentru analiza și comparația bugetelor și programelor științifice.

12. SĂNĂTATE

12.1. Infrastructura sistemului de sănătate

Sistemul național de sănătate prezintă o infrastructură dinamică și flexibilă formată din ansamblul unităților sanitare din sectorul public și privat, pentru furnizarea de servicii medicale și pentru monitorizarea stării de sănătate a populației.

Prin măsurile politice și legislative și prin programele de sănătate publică, Ministerul Sănătății coordonează activitatea sistemului național de sănătate în scopul promovării sănătății, prevenirii îmbolnăvirilor și îmbunătățirii calității vieții.

Serviciile de îngrijire a sănătății au fost furnizate printr-o rețea de unități sanitare aparținând atât sectorului public, cât și celui privat, care în ultimii ani s-a dezvoltat tot mai mult.

În anul 2014, rețeaua unităților sistemului de sănătate era formată din aproape 57 mii unități sanitare publice și private.

Tabel 12.1.1. Principalele unități sanitare

- număr -

	Total		Forma de proprietate			
	2013	2014	Publică		Privată	
			2013	2014	2013	2014
Spitale	499	527	365	366	134	161
Ambulatorii integrate spitalelor și de specialitate	433	448	372	371	61	77
Policlinici	298	297	10	10	288	287
Dispensare medicale	191	186	190	186	1	-
Centre de sănătate ¹⁾	18	19	13	12	5	7
Centre de sănătate mintală	85	86	85	86	-	-
Sanatorii T.B.C.	2	2	2	2	-	-
Sanatorii balneare ²⁾	11	11	7	7	4	4
Preventorii	2	2	2	2	-	-
Unități medico-sociale	64	64	64	64	-	-
Centre de diagnostic și tratament	35	37	7	7	28	30
Centre medicale de specialitate	249	309	35	36	214	273
Cabinete medicale școlare și studențești	1420	1784	1420	1784	-	-
Cabinete medicale de familie ³⁾	11158	11163	5509	5475	5649	5688
Cabinete medicale de medicină generală ³⁾	966	795	21	20	945	775
Societăți medicale civile	135	147	6	6	129	141
Cabinete stomatologice școlare și studențești	463	476	463	476	-	-
Cabinete stomatologice ³⁾	13458	14052	1527	1550	11931	12502
Societăți stomatologice civile medicale	197	203	1	1	196	202
Cabinete medicale de specialitate ³⁾	10160	10063	938	954	9222	9109
Societăți civile medicale de specialitate	234	335	11	11	223	324
Farmacii și puncte farmaceutice	8960	9286	461	463	8499	8823
Depozite farmaceutice	267	275	1	1	266	274
Laboratoare medicale	3290	3418	1928	1960	1362	1458
Laboratoare de tehnică dentară	2253	2226	273	283	1980	1943
Centre de transfuzie sanguină	41	41	41	41	-	-
Unități de ambulanță, transportul pacienților și SMURD	103	107	84	84	19	23
Alte tipuri de cabinete medicale	515	519	273	263	242	256

¹⁾ Inclusive centrele de sănătate cu paturi de spital.

²⁾ Inclusive sanatoriile de nevroze sau de neuropsihiatrie.

³⁾ În numărul cabinetelor medicale de medicină generală, cabinetelor medicale de familie, cabinetelor stomatologice și cabinetelor medicale de specialitate nu sunt incluse cabinetele din structura altor tipuri de unități sanitare, cum ar fi: policlinici, societăți medicale civile, centre de diagnostic și tratament etc.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

Reforma serviciilor de sănătate a continuat și în anul 2014, înregistrându-se schimbări atât în infrastructura sistemului sanitar, cât și în structura personalului implicat în asigurarea serviciilor de sănătate.

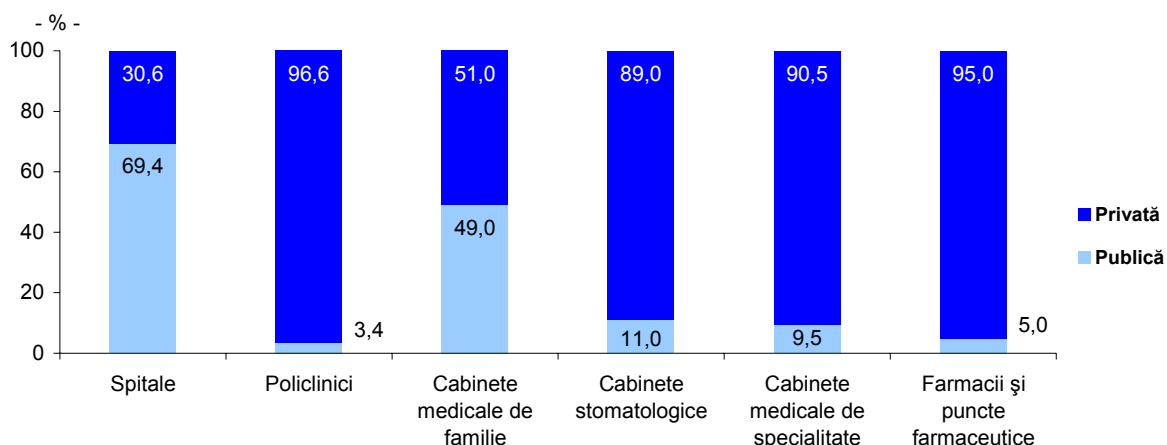
În anul 2014 comparativ cu anul 2013, rețeaua unităților sanitare a înregistrat o creștere de 28 unități (5,6%) a numărului de spitale. Cele mai semnificative modificări s-au înregistrat în rândul unităților sanitare care oferă îngrijiri ambulatorii. Astfel, a crescut cu 12 unități (8,9%) numărul societăților medicale civile, cu 60 unități (24,1%) numărul centrelor medicale de specialitate, cu 15 unități (3,5%) numărul ambulatoriilor integrate spitalelor și de specialitate, cu 101 unități (43,2%) numărul societăților civile medicale de

specialitate, cu 377 de unități (20,0%) numărul cabinetelor școlare (medicale și stomatologice), cu 594 unități (4,4%) numărul cabinetelor stomatologice și cu 326 unități (3,6%) numărul farmaciilor și punctelor farmaceutice și cu 128 unități (3,9%) numărul laboratoarelor medicale. Cea mai semnificativă diminuare a numărului de unități medicale s-a înregistrat în rândul cabinetelor medicale de medicină generală, cu 171 de unități mai puține (-17,7%).

Sectorul public nu a cunoscut modificări semnificative în structura rețelei sanitare. Astfel, a crescut cu o unitate numărul spitalelor, cu o unitate cel al centrelor de sănătate mintală și cu 377 de unități (20,0%) numărul cabinetelor școlare și studențești (medicale și stomatologice). Modificări mai importante în sensul diminuării numărului de unități sanitare s-au înregistrat la cabinetele independente de medicină de familie, cu 34 unități mai puține.

În perioada 2013-2014, rețeaua sanitară din **sectorul privat** a continuat să se extindă. Față de anul 2013, în 2014 s-au înregistrat mai mult cu 27 de spitale (20,1%), numărul acestora ajungând la 161 de unități, iar numărul ambulatoriilor integrate spitalelor și de specialitate a crescut cu 16 unități (26,2%). Alte creșteri importante ale numărului de unități s-au înregistrat în rândul cabinetelor stomatologice, mai multe cu 571 de unități (4,8%), al societăților civile medicale de specialitate, mai multe cu 101 de unități (45,3%), al farmaciilor și al punctelor farmaceutice, mai multe cu 324 de unități (3,8%). Modificări mai importante în sensul diminuării numărului de unități sanitare s-au înregistrat la cabinetele medicale de medicină generală, cu 170 de unități mai puține (-18,0%).

Grafic 12.1.1. Distribuția principalelor categorii de unități sanitare, pe forme de proprietate, în anul 2014

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

Comparativ cu rețeaua unităților sanitare din **sectorul public**, care în anul 2014 includea 69,4% din totalul spitalelor, 63,2% din totalul centrelor de sănătate (inclusiv centrele de sănătate cu paturi de spital), 55,6% din totalul sanatoriilor balneare, toate sanatoriile TBC, sanatoriul de nevroze și cel de neuropsihiatrie, toate preventoriile, și toate cabinetele școlare (medicale și stomatologice), precum și 57,3% din totalul laboratoarelor medicale, **sectorul privat** deține majoritatea policlinicilor (96,6%), a farmaciilor și punctelor farmaceutice (95,0%), a cabinetelor medicale de medicină generală (97,5%), a cabinetelor medicale de specialitate independente (90,5%), a cabinetelor stomatologice independente (89,0%), a laboratoarelor de tehnică dentară (87,3%), a centrelor de diagnostic și tratament (81,1%).

Schimbările intervenite în structura și numărul unităților sanitare au condus la modificări ale numărului de paturi din diversele categorii de unități sanitare. Astfel, la sfârșitul anului 2014 au deservit pacienții internați un număr de 130963 paturi de spital (inclusiv paturile de spital din centrele de sănătate), cu 255 (0,2%) mai multe paturi față de sfârșitul anului 2013. Din numărul total al paturilor de spital, 95,6% s-a înregistrat în sectorul public.

Tabel 12.1.2. Paturile de spital din unitățile sanitare, pe forme de proprietate

	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Paturi de spital în unitățile sanitare - total	130708	130963	255	0,2
proprietate publică	125627	125192	-435	-0,3
proprietate privată	5081	5771	690	13,6

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în *sectorul public*, numărul paturilor de spital a înregistrat o scădere cu 435 paturi de spital (-0,3%), iar în *sectorul privat* a înregistrat o creștere cu 690 paturi (13,6%).

La 1000 locuitori, în anul 2014 au revenit 6,6 paturi de spital (inclusiv paturile de spital din centrele de sănătate).

În anul 2014, gradul de utilizare a paturilor în spitale (inclusiv paturile de spital din centrele de sănătate) a fost de 243 zile/an (cu 11 zile mai puțin față de anul 2013), a paturilor din preventorii de 183 zile/an (cu 26 zile mai puțin față de anul 2013), a celor din unitățile medico-sociale de 317 zile/an (cu 6 zile mai mult față de anul anterior), iar gradul de utilizare a paturilor în sanatoriile TBC a fost de 254 zile/an (cu o zi mai mult față de anul 2013).

Pe regiuni de dezvoltare, cel mai mare număr de paturi de spital s-au înregistrat în regiunea București-Ilfov (22735 paturi), urmată de regiunea Nord-Est (20152 paturi), iar cele mai mici valori ale acestui indicator s-au înregistrat în regiunile Vest (12681 paturi) și Sud-Vest Oltenia (12581 paturi).

Tabel 12.1.3. Numărul de paturi de spital pentru unele specialități

	2013	2014	2014 față de 2013		- număr -	
			+/-	%	%	
					2013	2014
Total	130708	130963	255	0,2	100,0	100,0
din care:						
Interne ¹⁾	25849	25757	-92	-0,4	19,8	19,7
Chirurgie ²⁾	22415	22281	-134	-0,6	17,2	17,0
Obstetrică-ginecologie	9076	8904	-172	-1,9	6,9	6,8
Nou născuți și prematuri	4687	4658	-29	-0,6	3,6	3,6
Pediatrie ³⁾	7809	7774	-35	-0,4	6,0	5,9
Boli infecțioase	5422	5378	-44	-0,8	4,1	4,1
Tuberculoză și pneumologie ⁴⁾	8937	8789	-148	-1,7	6,8	6,7
Psihiatrie și neuropsihiatrie ⁵⁾	17337	17347	10	0,1	13,3	13,2
Oftalmologie	1764	1770	6	0,3	1,3	1,4
O.R.L.	2321	2328	7	0,3	1,8	1,8
Neurologie	5450	5457	7	0,1	4,2	4,2
Dermato-venerologie	1549	1527	-22	-1,4	1,2	1,2
Oncologie	3547	3578	31	0,9	2,7	2,7
Recuperare medicină fizică și balneologie	6962	7267	305	4,4	5,3	5,5
Anestezie și terapie intensivă	4899	4966	67	1,4	3,7	3,8
Alte specialități ⁶⁾	2684	3182	498	18,6	2,1	2,4

Notă: În numărul paturilor de spital nu sunt incluse paturile destinate exclusiv cazurilor de zi și paturile pentru însoțitori.

¹⁾ La specialitatea interne sunt incluse paturile pentru: interne (inclusiv paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile de interne), endocrinologie, boli profesionale, cardiologie, reumatologie, diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, gastroenterologie, hematologie și nefrologie.

²⁾ La specialitatea chirurgie sunt incluse paturile pentru: chirurgie generală, chirurgie maxilofacială, chirurgie infantilă, chirurgie plastică și reparatorie, chirurgie cardio-vasculară, neurochirurgie, chirurgie toracică, chirurgie endocrină, chirurgie oncologică, ortopedie-traumatologie și urologie.

³⁾ La specialitatea pediatrie sunt incluse paturile pentru pediatrie, distrofici (recuperare pediatrică) și pneumologie netuberculoasă din pediatrie.

⁴⁾ La specialitatea tuberculoză și pneumologie sunt incluse paturile de pneumologie netuberculoasă din secțiile TBC și paturile de pneumologie TBC.

⁵⁾ La specialitatea psihiatrie și neuropsihiatrie sunt incluse paturile pentru psihiatrie și paturile pentru recuperare neuro-psiho-motorie.

⁶⁾ La alte specialități medicale sunt incluse paturile pentru bolnavi cronici, geriatrie și gerontologie, medicină generală și alte secții.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

În anul 2014, pe specialități medicale, aproape 70% din numărul de paturi de spital au fost înregistrate la specialitățile: interne (19,7%), chirurgie (17,0%), psihiatrie și neuropsihiatrie (13,2%), obstetrică-ginecologie (6,8%), tuberculoză și pneumologie (6,7%), pediatrie (5,9%). Cele mai scăzute ponderi în distribuția paturilor de spital pe specialități medicale s-au înregistrat la O.R.L. (1,8%), oftalmologie (1,4%) și la dermato-venerologie (1,2%).

12.2. Personalul medico-sanitar¹⁷⁾

În anul 2014, activitatea medicală a unităților din sistemul național de sănătate a fost asigurată de 292747 cadre medico-sanitare¹⁸⁾. Din totalul personalului medical, 35,2% (103128 persoane) au pregătire superioară (medici, stomatologi, farmaciști, fiziokinetoterapeuți, asistenți medicali cu studii superioare și alt personal sanitar cu studii superioare: biologi, chimiști etc.), 44,0% (128899 persoane) sunt cadre medicale cu pregătire sanitară medie și 20,8% (60720 persoane) reprezintă personal sanitar auxiliar.

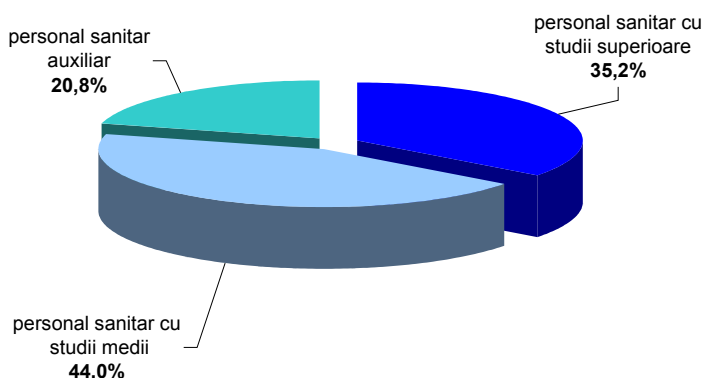
În anul 2014, comparativ cu anul 2013, a crescut numărul medicilor cu 843 persoane (1,6%), cel al stomatologilor cu 597 persoane (4,2%), iar numărul farmaciștilor a crescut cu 798 persoane (4,9%).

În același timp a crescut numărul personalului sanitar mediu cu 2039 persoane (1,6%) și cel al personalului sanitar auxiliar cu 1094 persoane (1,8%).

Distribuția personalului sanitar *după forma de proprietate a unității sanitare* arată că în *sectorul public* își desfășoară activitatea 40658 medici (74,0%), dintre aceștia 6561 sunt medici de familie. În *sectorul public* își desfășoară activitatea 51,8% dintre medicii de familie. De asemenea, în *sectorul public* lucrează și majoritatea personalului sanitar mediu, 93702 persoane (72,7%) și auxiliar 55738 persoane (91,8%).

În *sectorul privat* își desfășoară activitatea 79,6% din totalul medicilor stomatologi (11847 persoane) și 94,2% din totalul farmaciștilor (16108 persoane).

Grafic 12.2.1. Structura personalului medical, pe niveluri de pregătire profesională, în anul 2014

Notă: În personalul medical cu studii superioare s-au inclus: medici, stomatologi, farmaciști, fiziokinetoterapeuți, asistenți medicali cu studii universitare și alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare (biologi, chimiști, biochimiști, fizicieni, profesori de cultură fizică medicală, psihologi, logopezi, sociologi). Personalul medical cu studii medii include: asistenți medicali, asistenți de laborator clinic, asistenți de radiologie și imagistică, asistenți de farmacie, surori medicale, educatori puericultori, asistenți de stomatologie și igieniști, fiziokinetoterapeuți cu studii medii, fizioterapeuți. Personalul sanitar auxiliar include: infirmiere, brancardieri, ambulanțieri, băieși, gipsari, nămolari, agenți dezinsecție, dezinfecție, deratizare, șoferi de autosanitare, îngrijitoare, spălătorese.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

¹⁷⁾ Personalul sanitar a fost înregistrat o singură dată, la unitatea sanitară unde are funcția de bază.

¹⁸⁾ Exclusiv personal sanitar cu studii superioare (biologi, chimiști, biochimiști, fizicieni, profesori de cultură fizică medicală, psihologi, logopezi, sociologi) din unitățile ambulatorii.

Tabel 12.2.1. Principalele categorii de personal medico-sanitar¹⁾

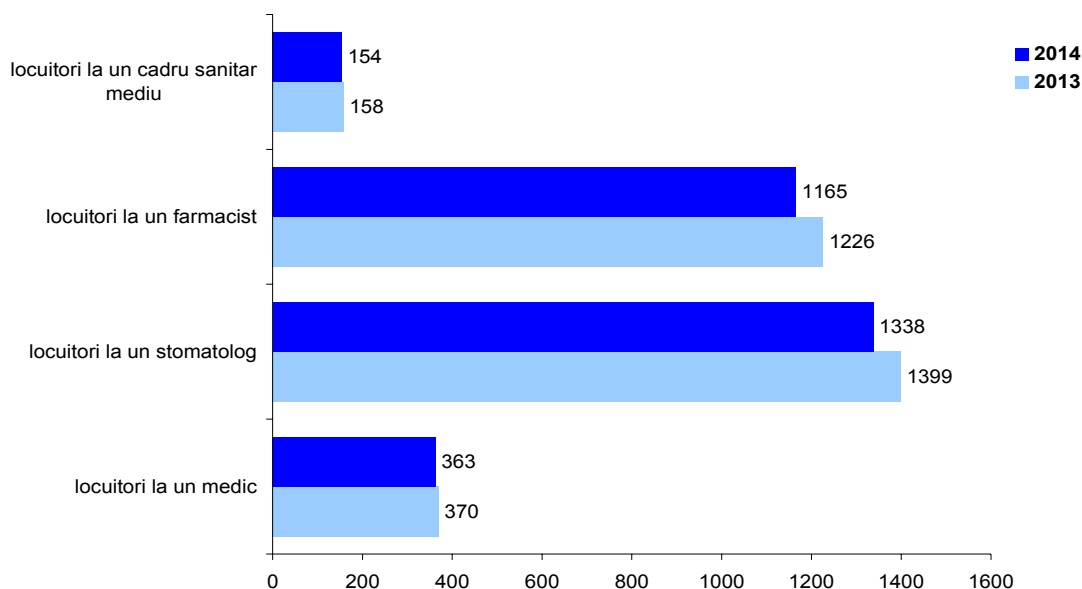
	2013	2014	- număr persoane -
			2014 față de 2013 %
Medici (exclusiv stomatologi)	54086	54929	1,6
Locuitori la un medic	370	363	-1,9
Medici la 10000 locuitori	27,1	27,6	1,8
Stomatologi	14282	14879	4,2
Locuitori la un stomatolog	1399	1338	-4,4
Stomatologi la 10000 locuitori	7,1	7,5	5,6
Farmacisti	16301	17099	4,9
Locuitori la un farmacist	1226	1165	-5,0
Farmacisti la 10000 locuitori	8,2	8,6	4,9
Alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare	15138	16221	7,2
Locuitori la un alt tip de personal cu studii superioare	1320	1228	-7,0
Alte tipuri de personal sanitar cu studii superioare la 10000 locuitori	7,6	8,1	6,6
Personal sanitar mediu	126860	128899	1,6
Locuitori la un cadru sanitar mediu	158	154	-2,5
Personal sanitar mediu la 10000 locuitori	63,5	64,7	1,9
Personal sanitar auxiliar	59626	60720	1,8

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

În anul 2014, unui medic i-au revenit 363 locuitori (370 în anul 2013), unui stomatolog i-au revenit 1338 locuitori (1399 în anul 2013), unui farmacist i-au revenit 1165 locuitori (1226 în anul 2013), iar unui cadru sanitar mediu 154 locuitori (158 în anul 2013).

În anul 2014, la 10000 locuitori au revenit 27,6 medici (față de 27,1 în anul 2013), 7,5 stomatologi (față de 7,1 în anul 2013), 8,6 farmaciști (față de 8,2 în anul 2013), și 64,7 personal sanitar mediu (față de 63,5 în anul 2013).

Grafic 12.2.2. Populația ce a revenit la un cadru medico-sanitar¹⁾

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

Sursa: Institutul Național de Statistică, Activitatea unităților sanitare.

În anul 2014, în profil teritorial, regiunea de dezvoltare în care s-a înregistrat cel mai mare număr de cadre medico-sanitare a fost București-Ilfov, unde și-au desfășurat activitatea 12543 medici, 2824 stomatologi și 4761 farmaciști. Cel mai mare număr de cadre sanitare medii, 20665 persoane, s-a înregistrat în regiunea Nord-Est.

Cel mai mic număr de medici a fost înregistrat în regiunea Sud-Muntenia (4653 medici), cel mai mic număr de medici stomatologi (1118 stomatologi) s-a înregistrat în regiunea Sud-Vest Oltenia, iar cel mai mic număr de farmaciști s-a înregistrat în regiunea Vest (1294 farmaciști). De asemenea, în regiunea Vest s-a înregistrat și cel mai mic număr al personalului sanitar mediu (12130 persoane).

12.3. Principalii indicatori ai sistemului sanitar

Tabel 12.3.1. Principalii indicatori de sănătate¹⁾

	2013	2014	2014 față de 2013 +/-
Cazuri noi de îmbolnăviri prin boli infecțioase și parazitare (la 100000 locuitori)	2763,3	2714,9	-48,4
din care:			
- TBC	64,3	62,8 ²⁾	-1,5
- Boli diareice acute	396,6	416,3	19,7
Cazuri noi de SIDA (la 100000 locuitori)	1,8	1,6	-0,2
Numărul pacienților care au beneficiat de asistență medicală de urgență (la 100000 locuitori)	14768,0	15417,5	649,5
Numărul pacienților ieșiți din spital (la 100000 locuitori)	21613,8	20692,4	-921,4

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

²⁾ Date provizorii.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul Național de Pneumologie Prof. Dr. Marius Nasta și Institutul de Boli Infecțioase Prof. Dr. Matei Balș; Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar București.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, cazurile noi de îmbolnăviri prin boli infecțioase și parazitare au înregistrat o scădere de 48,4 cazuri noi la 100000 locuitori; numărul cazurilor noi de îmbolnăvire prin TBC a scăzut cu 1,5 cazuri noi la 100000 locuitori, numărul *cazurilor noi de SIDA* a scăzut cu 0,2 cazuri noi la 100000 locuitori, dar a crescut numărul cazurilor noi de îmbolnăvire prin boli diareice acute cu 19,8 cazuri noi la 100000 locuitori.

Tabel 12.3.2. Principalele boli infecțioase și parazitare (cazuri noi)

	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Boli diareice acute	79261	82903	3642	4,6
Hepatită virală	4908	7386	2478	50,5
Tuberculoză	12846	12498 ¹⁾	-348 ¹⁾	-2,7 ¹⁾
Rubeolă	142	29	-113	-79,6
Gripă	1479	796	-683	-46,2
Dizenterie	156	163	7	4,5
Sifilis	1388	1294	-94	-6,8
Tuse convulsivă	58	87	29	50,0
Scarlatină	1887	1677	-210	-11,1
Toxiinfecții alimentare	619	655	36	5,8
Rugeolă	1453	58	-1395	-96,0
Erizipel	747	748	1	0,1
Trichineloză	202	320	118	58,4
Salmoneloză	1457	1634	177	12,1
Leptospiroză	68	94	26	38,2

¹⁾ Date provizorii.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul Național de Pneumologie Prof. Dr. Marius Nasta, Institutul de Sănătate Publică - Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică.

Situația cazurilor noi de îmbolnăvire prin boli infecțioase și parazitare a cunoscut o evoluție oscilantă, înregistrându-se atât o reducere a incidenței pentru unele boli infecțioase, cât și o creștere a altor boli.

Astfel, la 100000 locuitori, față de anul 2013, în 2014 s-a redus numărul cazurilor noi de rubeolă (-85,7%) și rujeolă (-95,9%), în acest an nemaifiind înregistrate epidemii de rubeolă și rujeolă. Totodată, s-a redus numărul cazurilor noi ce revin la 100000 de locuitori la gripă (-45,9%), scarlatină (-10,6%), sifilis (-5,8%) și tuberculoză (-2,3%).

În anul 2014, față de anul 2013, a crescut numărul de cazurilor noi ce revin la 100000 locuitori la hepatită virală, de la 24,6 cazuri, la 37,1 cazuri (50,8%), la salmoneloză, de la 7,3 cazuri la 8,2 cazuri (12,3%), la bolile diareice acute, de la 396,6 cazuri, la 416,3 cazuri (5,0%) și la erizipel, de la 3,7 cazuri, la 3,8 cazuri (2,7%). Numărul de cazuri noi ce revin la 100000 locuitori a crescut și la tuse convulsivă, de la 0,3 cazuri la 0,4 cazuri, la leptospiroză, de la 0,3 cazuri la 0,5 cazuri, la trichineloză, de la un caz, la 1,6 cazuri.

Tabel 12.3.3. Cazuri noi de îmbolnăvire prin unele boli infecțioase și parazitare, la 100000 locuitori¹⁾

	2013	2014	- cazuri/100000 locuitori - 2014 față de 2013	
			+/-	%
Boli diareice acute	396,6	416,3	19,7	5,0
Hepatită virală	24,6	37,1	12,5	50,8
Tuberculoză	64,3	62,8 ²⁾	-1,5 ²⁾	-2,3 ²⁾
Rubeolă	0,7	0,1	-0,6	-85,7
Gripă	7,4	4,0	-3,4	-45,9
Dizenterie	0,8	0,8	-	-
Sifilis	6,9	6,5	-0,4	-5,8
Tuse convulsivă	0,3	0,4	0,1	33,3
Scarlatină	9,4	8,4	-1,0	-10,6
Toxiinfecții alimentare	3,1	3,3	0,2	6,5
Rugeolă	7,3	0,3	-7,0	-95,9
Erizipel	3,7	3,8	0,1	2,7
Trichineloză	1,0	1,6	0,6	60,0
Salmoneloză	7,3	8,2	0,9	12,3
Leptospiroză	0,3	0,5	0,2	66,7

¹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și al Locuințelor - 2011.

²⁾ Date provizorii.

Sursa: Ministerul Sănătății: Institutul Național de Pneumologie Prof. Dr. Marius Nasta și Institutul de Sănătate Publică - Centrul Național de Statistică și Informatică în Sănătate Publică.

În anul 2014 s-au înregistrat 4120 mii *pacienți externati din spitale*, dintre aceștia, peste 80% au fost tratați de: boli ale aparatului circulator (14,2% din numărul total de pacienți externati), boli ale aparatului respirator (12,2%), boli ale aparatului digestiv (10,3%), tumori (10,1%), sarcină, naștere și lăuzie (6,6%), tulburări mentale și de comportament (6,7%), boli ale sistemului nervos, ale ochiului și anexelor sale, ale urechii și apofizei mastoide (5,9%), boli ale aparatului genito-urinar (5,6%), leziuni traumatiche, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe (4,9%) și de boli infecțioase și parazitare (4,7%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul pacienților externati din spitale a scăzut cu 200 mii persoane (-4,6%). Cele mai semnificative scăderi s-au înregistrat la următoarele clase de boli: boli ale aparatului genito-urinar (-8,8%), leziuni traumatiche, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe (-7,8%), tuberculoză (-7,5%), sarcină, naștere și lăuzie (-6,8%) și bolile cerebro-vasculare (-6,8%).

Tabel 12.3.4. Numărul pacienților externați din spital, pe unele clase de boli

- mii persoane -

	2013	2014	2014 față de 2013		%	
			+/-	%	2013	2014
Total	4320	4120	-200	-4,6	100,0	100,0
Boli infecțioase și parazitare din care:	207	195	-12	-5,8	4,8	4,7
Tuberculoză	40	37	-3	-7,5	0,9	0,9
Tumori	420	416	-4	-1,0	9,7	10,1
Boli endocrine, de nutriție și metabolism din care:	146	137	-9	-6,2	3,4	3,3
Diabet zaharat	66	65	-1	-1,5	1,5	1,6
Tulburări mentale și de comportament	285	274	-11	-3,9	6,6	6,7
Boli ale sistemului nervos, boli ale ochiului și anexelor sale, boli ale urechii și apofizei mastoide	261	245	-16	-6,1	6,1	6,0
Boli ale aparatului circulator din care:	609	586	-23	-3,8	14,1	14,2
Boala ischemică a inimii	70	68	-2	-2,9	1,6	1,7
Boli cerebro-vasculare	117	109	-8	-6,8	2,7	2,6
Boli ale aparatului respirator	530	503	-27	-5,1	12,3	12,2
Boli ale aparatului digestiv	451	426	-25	-5,5	10,4	10,3
Boli ale aparatului genito-urinar	251	229	-22	-8,8	5,8	5,6
Sarcină, naștere și lăuzie	293	273	-20	-6,8	6,8	6,6
Unele afecțiuni a căror origine se situează în perioada perinatală	110	109	-1	-0,9	2,5	2,6
Malformații congenitale, deformații și anomalii cromozomiale	25	24	-1	-4,0	0,6	0,6
Leziuni traumatice, otrăviri și alte consecințe ale cauzelor externe	217	200	-17	-7,8	5,0	4,9
Alte cauze	515	503	-12	-2,3	11,9	12,2

Sursa: Școala Națională de Sănătate Publică, Management și Perfecționare în Domeniul Sanitar, București.

Un alt indicator de caracterizare a funcționalității sistemului sanitar îl reprezintă *asistența medicală de urgență*. În anul 2014, numărul de autosalvări (existent la sfârșitul anului) a fost de 2819 autosalvări, în creștere cu 36 de autosalvări (1,3%) față de anul precedent.

Asistența medicală de urgență acordată populației în anul 2014 a numărat peste 3,0 milioane solicitări ale pacienților rezolvate de serviciile medicale de urgență publice și private. Din totalul pacienților care au apelat la salvare, 72,6% (2229,3 mii persoane) au fost pacienți transportați și 27,4% (840,8 mii persoane) au fost pacienți asistați.

Tabel 12.3.5. Asistența medicală de urgență

- număr -

	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Autosalvări (la sfârșitul anului)	2783	2819	36	1,3
Solicitări ale pacienților rezolvate din care:	2951515	3070119	118604	4,0
- persoane transportate	2200042	2229328	29286	1,3
- persoane asistate	751473	840791	89318	11,9

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, a crescut numărul pacienților care au beneficiat de asistență medicală de urgență cu 118,6 mii persoane (4,0%), pacienții transportați înregistrând o creștere de 29,3 mii persoane (1,3%), iar la pacienții asistați s-a înregistrat o creștere de 89,3 mii persoane (11,9%).

13. CULTURĂ

Transformările majore pe care le-a parcurs societatea românească au condus în domeniul culturii și artei la un proces de descentralizare a activității cultural-artistice, prin schimbările intervenite în structura organizatorică a unităților culturale, prin dezvoltarea sectorului privat, precum și prin diversificarea modalităților prin care actul de cultură se adresează publicului.

Rețeaua unităților și a serviciilor culturale oferite populației include: activitatea bibliotecilor, cea a muzeelor și colecțiilor publice, activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole sau concerte, producția, distribuția și exploatarea cinematografică, activitatea posturilor de radio și televiziune publice și private.

13.1. Numărul și activitatea bibliotecilor

Rețeaua bibliotecilor care a funcționat în anul 2014 a cuprins 10845 unități administrative și 93 de filiale, puncte externe de servicii și biblioteci mobile, din care 71,7% biblioteci școlare, 22,1% biblioteci publice (județene, municipale, orașenești și comunale), 5,2% biblioteci specializate și 1,0% biblioteci naționale sau de importanță națională și ale instituțiilor de învățământ superior.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, numărul bibliotecilor a scăzut cu 331 unități, iar numărul filialelor, al punctelor externe de servicii și al bibliotecilor mobile a scăzut cu 2 unități.

Tabel 13.1.1. Numărul și activitatea bibliotecilor

	Anii	Biblioteci ¹⁾ - număr -	Volume existente - mii -	Utilizatori (activi) - mii -	Volume eliberate - mii -
Biblioteci - total	2013	11176	170482	4004	50177
	2014	10845	167336	3807	46503
Biblioteci naționale ²⁾	2013	4	21357	60	319
	2014	3	21019	48	372
Biblioteci ale instituțiilor de învățământ superior	2013	96	25235	401	7250
	2014	103	25054	311	6439
Biblioteci specializate	2013	574	9807	84	774
	2014	564	9433	86	688
Biblioteci școlare	2013	8043	66966	1972	21066
	2014	7781	65103	1899	19474
Biblioteci publice ³⁾	2013	2459	47117	1487	20768
	2014	2394	46727	1463	19530

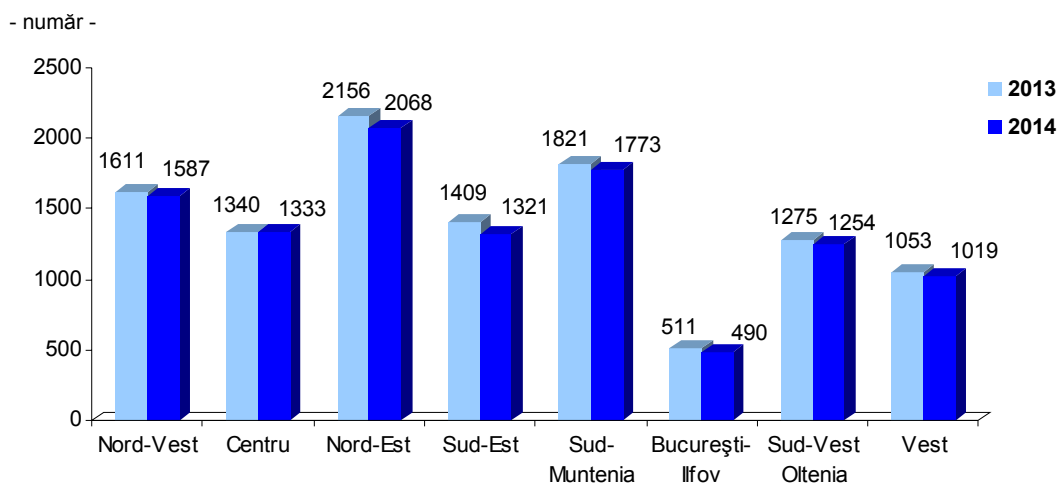
¹⁾ Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

²⁾ Sunt incluse: Biblioteca Națională a României, Biblioteca Academiei Române, Biblioteca Pedagogică Națională (până în anul 2013) și Biblioteca Militară Națională.

³⁾ Bibliotecile publice includ: bibliotecile județene, bibliotecile municipale și orașenești și bibliotecile comunale.

Pe regiuni de dezvoltare, în anul 2014 toate regiunile au înregistrat scăderi ale numărului de biblioteci, comparativ cu anul 2013. Scăderile cele mai mari au fost înregistrate în regiunile Nord-Est și Sud-Est (-88 biblioteci fiecare în regiune), iar cea mai mică scădere s-a evidențiat în regiunea Centru (-7 biblioteci).

Grafic 13.1.1. Distribuția numărului de biblioteci¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

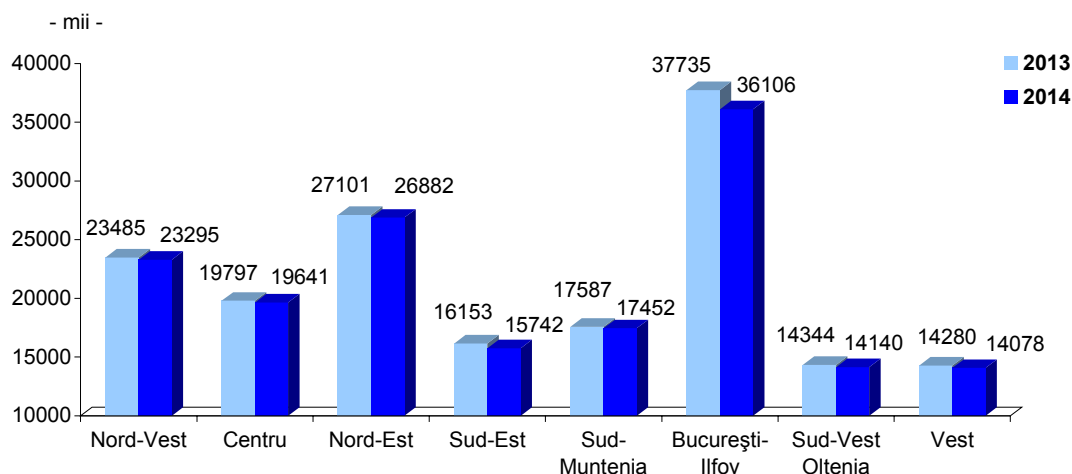
¹⁾Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

În anul 2014, numărul volumelor existente în biblioteci a fost de 167336 mii exemplare, în scădere cu 3146 mii exemplare față de anul precedent (1,8%).

Repartizarea volumelor existente în anul 2014, pe categorii de biblioteci a fost următoarea: 38,9% în biblioteci școlare; 27,9% în biblioteci publice; 15,0% în biblioteci ale institutelor de învățământ superior; 12,6% în biblioteci naționale și de importanță națională și 5,6% în biblioteci specializate.

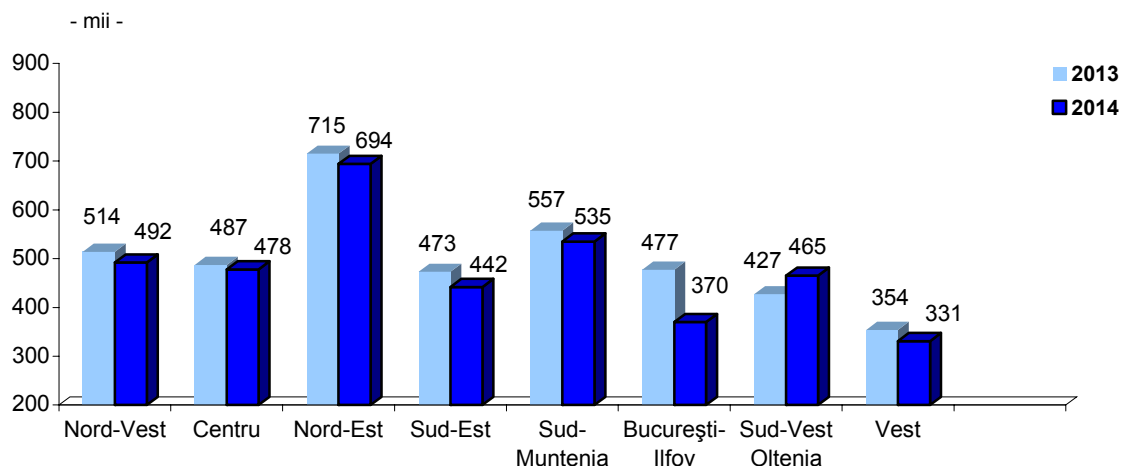
În toate regiunile de dezvoltare au fost înregistrate scăderi ale numărului de volume existente la sfârșitul anului 2014 față de anul 2013. Cea mai mare scădere a fondului de carte existent la sfârșitul anului 2014 s-a înregistrat în regiunea București-Ilfov cu 1629 mii volume (-4,3%), urmată de regiunea Sud-Est cu 411 mii volume (-2,5%). Scăderi mai puțin semnificative ale numărului de volume existente la sfârșitul anului s-au înregistrat în regiunile Sud-Muntenia cu 135 mii volume și Centru cu 156 mii volume, (reprezentând o scădere procentuală de -0,8% în fiecare regiune).

Grafic 13.1.2. Distribuția numărului de volume existente în biblioteci, pe regiuni de dezvoltare

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, numărul utilizatorilor activi (persoane fizice) ai serviciilor de bibliotecă a fost de 3807 mii, mai mic cu 197 mii persoane (-4,9%). Pe tipuri de biblioteci repartizarea utilizatorilor activi a fost următoarea: 49,9% din numărul total al utilizatorilor activi s-au înregistrat la bibliotecile școlare; 38,4% la bibliotecile publice (județene, municipale, orașenești și comunale); 8,2% la bibliotecile instituțiilor de învățământ superior; 2,2% la bibliotecile specializate și 1,3% la bibliotecile naționale și de importanță națională.

Grafic 13.1.3. Distribuția numărului de utilizatori activi, pe regiuni de dezvoltare

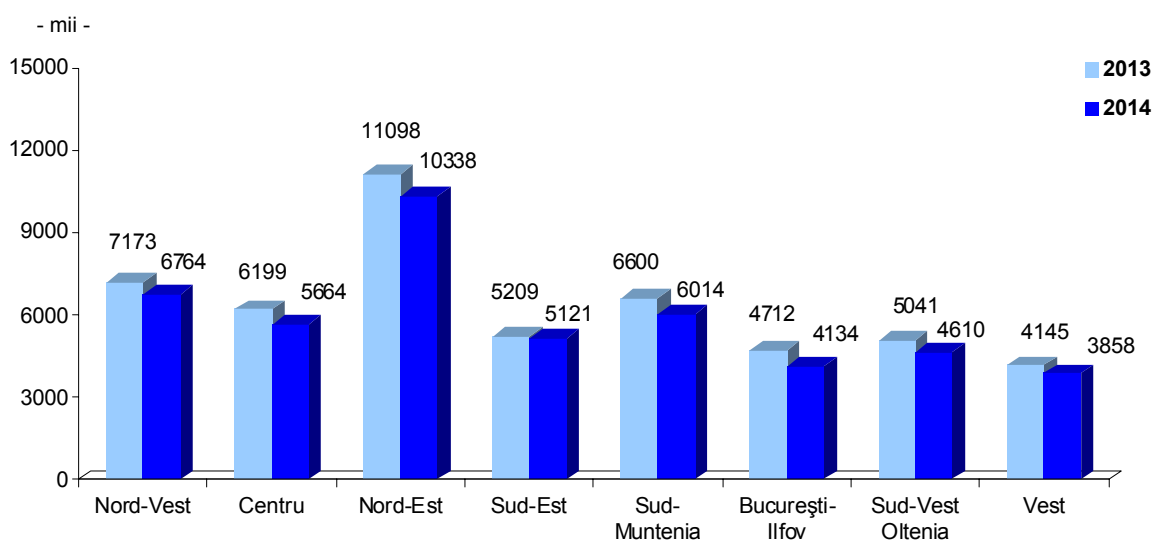
Scăderea numărului de utilizatori activi ai serviciilor de bibliotecă, înregistrați la nivel național în anul 2014, față de anul 2013, este rezultatul diminuării numărului de utilizatori la nivel regional. Astfel, cea mai mare scădere a numărului de utilizatori activi s-au înregistrat în regiunea București-Ilfov cu 107 mii utilizatori (-22,4%). O creștere a numărului de utilizatori activi ai serviciilor de bibliotecă s-a înregistrat în regiunea Sud-Vest Oltenia cu 38 mii utilizatori (8,9%).

În anul 2014, numărul volumelor eliberate (inclusiv fotocopii și microformate) diferiților utilizatori a fost de 46503 mii volume.

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-a înregistrat o scădere a numărului de volume eliberate utilizatorilor, cu 3674 mii volume (-7,3%); în ceea ce privește numărul de volume eliberate unui utilizator în perioada analizată, acesta a scăzut de la o medie de 13 volume eliberate pe un utilizator în 2013, la o medie de 12 volume eliberate pe un utilizator în 2014.

Repartizarea numărului documentelor de bibliotecă împrumutate pe parcursul anului (volume eliberate) pe tipuri de biblioteci, a fost următoarea: 42,0% din volumele eliberate utilizatorilor au fost în bibliotecile publice (biblioteci județene, municipale, orașenești și comunale), 41,9% în bibliotecile școlare, 13,8% în bibliotecile instituțiilor de învățământ superior, 1,5% în bibliotecile specializate și 0,8% în bibliotecile naționale și de importanță națională.

Grafic 13.1.4. Distribuția numărului de volume eliberate, pe regiuni de dezvoltare

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, în toate regiunile de dezvoltare a scăzut numărul de volume împrumutate (volume eliberate) utilizatorilor serviciilor de bibliotecă.

Scăderi semnificative s-au înregistrat în regiunile: Nord-Est, mai puțin cu 760 mii volume eliberate (-6,8%), Sud-Muntenia, mai puțin cu 586 mii volume eliberate (-8,9%) și București-Ilfov, mai puțin cu 578 mii volume eliberate (-12,3%).

După forma de proprietate, 96,7% din totalul bibliotecilor sunt unități de stat (proprietate publică de interes național și local), ponderea cea mai mare având-o bibliotecile școlare: 72,1% (7558 unități).

Tabelul 13.1.2. Numărul și activitatea bibliotecilor, după forma de proprietate

Forma de proprietate	Biblioteci ¹⁾ - număr -		Volume existente - mii -		Utilizatori activi - mii -		Volume eliberate - mii -	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	11176	10845	170482	167336	4004	3807	50177	46503
Majoritar de stat ²⁾	10859	10487	166443	163220	3855	3711	49097	45727
Majoritar privată ³⁾	317	358	4039	4116	149	96	1080	776

¹⁾ Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

²⁾ Proprietate majoritar de stat, integral de stat, publică de interes național și local (instituții și unități de interes public).

³⁾ Proprietate integral privată, cooperatistă, obștească și integral străină.

În anul 2014 au funcționat 2394 biblioteci publice (județene, municipale, orășenești și comunale), unități de cultură la care are acces publicul larg.

Tabel 13.1.3. Numărul și activitatea bibliotecilor publice

Tipul de bibliotecă	Biblioteci ¹⁾ -număr-		Volume existente - mii -		Utilizatori activi - mii -		Volume eliberate - mii -	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	2459	2394	47117	46727	1487	1463	20768	19530
Județene	41	41	17673	17792	489	518	9760	9071
Municipale și orășenești	259	260	10245	10292	368	339	4852	4643
Comunale	2159	2093	19199	18643	630	606	6156	5816

¹⁾ Exclusiv filiale, puncte externe de servicii sau biblioteci mobile.

În cursul anului 2014, în colecțiile bibliotecilor publice au intrat 720 mii volume, din care: 372 mii volume în bibliotecile județene; 126 mii volume în bibliotecile municipale și orășenești; 222 mii volume în bibliotecile comunale.

Tabel 13.1.4. Indicatori de performanță înregistrați de bibliotecile publice

Tipul de bibliotecă	Numărul de volume existente în bibliotecile publice ce revine unui utilizator activ		Numărul de volume împrumutate spre lectură ce revine unui utilizator activ		Numărul de utilizatori activi ce revine unei biblioteci publice	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	31,7	31,9	14,0	13,3	605	611
Județene	36,1	34,3	19,9	17,5	11942	12644
Municipale și orășenești	27,9	30,4	13,2	13,7	1420	1304
Comunale	30,5	30,8	9,8	9,6	292	290

Bibliotecile publice, dispuneau în anul 2014 de un fond de carte de 46727 mii volume și înregistrau un număr de 1463 mii utilizatori activi (7,3% din populația rezidentă¹⁹⁾). La o bibliotecă publică au revenit 8318 locuitori¹⁹⁾ (cu 190 locuitori¹⁹⁾ mai mult decât în anul precedent). În anul 2014 unui locuitor i-au revenit în medie 2,3 volume de carte din colecțiile bibliotecilor publice, în scădere față de anul precedent (2,4 volume).

¹⁹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și Locuințelor – 2011.

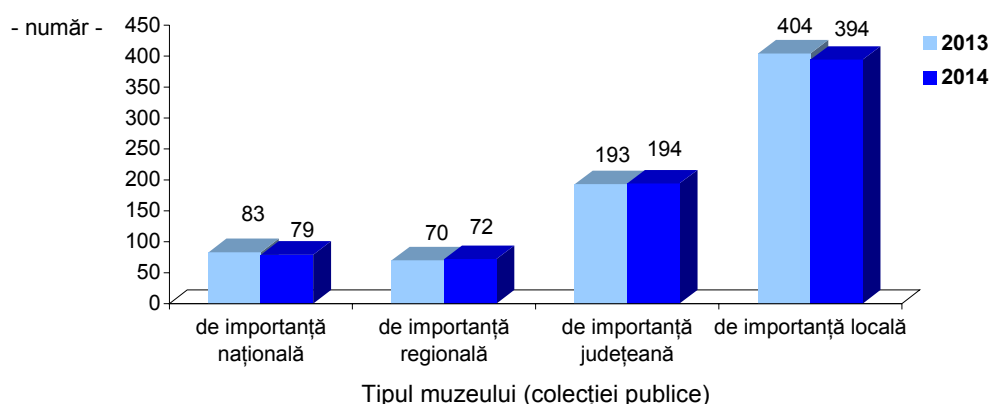

13.2. Muzeu și colecții publice

Rețeaua muzeelor și colecțiilor publice a funcționat în anul 2014 cu un număr de 739 unități, dintre acestea 434 au fost unități de bază (58,7% din total). Suprafața expozițională ocupată de muzee, grădini botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale a totalizat 292473 mii metri pătrați, 98,1% din această suprafață (286801 mii metri pătrați) aparținând rezervațiilor naturale, 1,0% (2882 mii metri pătrați) grădinilor botanice, zoologice și acvarii și numai 0,9% (2790 metri pătrați) muzeelor și monumentelor.

Dezvoltarea și reorganizarea rețelei de muzee și colecții publice (unități de bază, filiale și secții) a continuat și în anul 2013, determinând închiderea temporară a unor unități pentru lucrări de amenajare, restaurare și modernizare și redeschiderea altora. Astfel, în anul 2014 s-a înregistrat o scădere a numărului de muzee și colecții publice cu 11 unități față de anul 2013. În funcție de profilul unităților muzeale s-au înregistrat scăderi ale numărului de muzee și colecții publice la muzeele de etnografie și antropologie cu 5 unități, la muzeele specializate cu 3 unități, la muzeele de artă cu 2 unități și la muzeele de arheologie și istorie, cu o unitate. O creștere cu o unitate față de anul anterior s-a înregistrat atât la muzeele de știință și istorie naturală, cât și la muzeele generale. Numărul rezervațiilor naturale și al grădinilor botanice s-a diminuat cu câte o unitate fiecare prin închiderea temporară a acestora.

Grafic 13.2.1. Distribuția muzeelor și colecțiilor publice, după importanța patrimoniului¹⁾

¹⁾ Inclusive filialele și secțiile muzeelor.

După aria de acoperire teritorială, după mărimea și importanța patrimoniului, în anul 2014 au funcționat: 49 muzee și colecții publice de importanță națională (cu 30 filiale și secții), 20 muzee și colecții publice de importanță regională (cu 52 filiale și secții), 54 muzee și colecții publice de importanță județeană (cu 140 filiale și secții), 311 muzee și colecții publice de importanță locală (cu 83 filiale și secții).

În anul 2014, numărul bunurilor culturale (piese de muzeu) a fost de 14817 mii exemplare, dintre acestea, 13895 mii au fost bunuri culturale și piese de muzeu, iar 922 au fost specimene (plante și animale) din grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale.

În anul 2014, numărul vizitatorilor la muzee și colecții publice a fost de 10824 mii persoane, în scădere cu 1,0% (104 mii persoane) față de anul precedent. Din totalul de vizitatori, 8483 mii persoane (78,4%) au vizitat muzeele și monumentele, iar 2341 mii persoane (21,6%) au vizitat grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervațiile naturale. În timp ce la muzee și monumente, numărul vizitatorilor a scăzut cu -4,3% față de anul 2013, la grădinile botanice, zoologice, acvarii și rezervații naturale s-a înregistrat o creștere cu 13,4% a numărului de vizitatori.

Pe regiuni de dezvoltare, în anul 2014 față de anul 2013, numărul muzeelor și al colecțiilor publice (unități de bază, filiale și secții) care au funcționat (deschise publicului) a scăzut în majoritatea regiunilor.

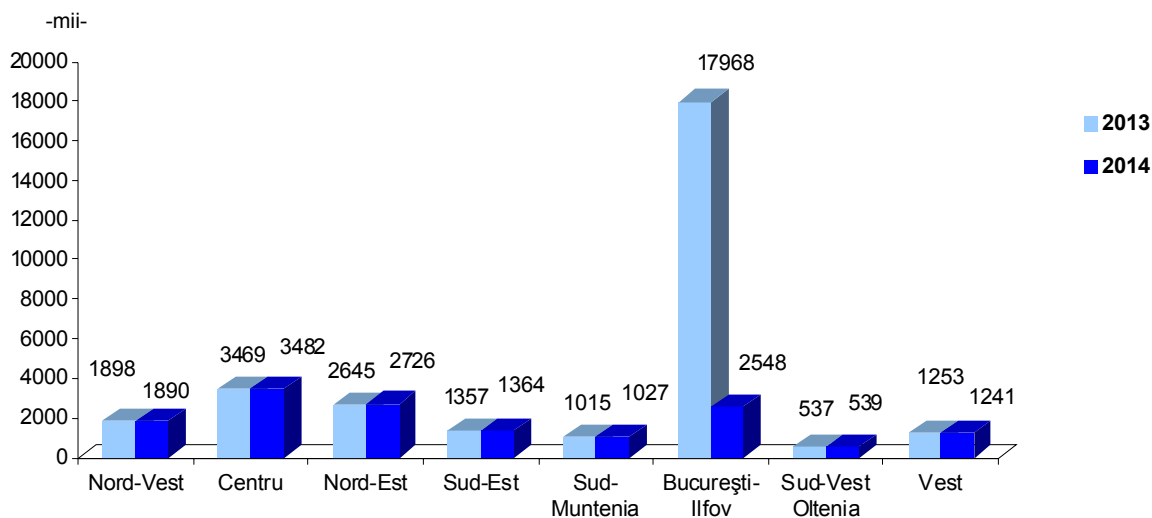
Scăderea cea mai mare a numărului de muzee și colecții publice deschise publicului a fost înregistrată în regiunile Centru și Sud-Est, unde au funcționat 157 și respectiv 75 muzee și colecții publice, cu 4 unități mai puține în fiecare regiune decât în anul anterior. Scăderea a fost înregistrată la nivelul comunităților locale și a fost determinată de închiderea pentru publicul larg a unor muzee specializate sau a unor muzee de etnografie și antropologie.

Creșterea numărului de muzee și colecții publice (unități de bază, filiale și secții) s-a înregistrat numai în regiunea Nord-Est, unde au funcționat 126 muzee și colecții publice, cu 2 unități mai multe față de anul precedent (1,6%).

Numărul muzeelor și al colecțiilor publice (unități de bază, filiale și secții) a rămas neschimbat, în anul 2014 față de anul 2013, în regiunile Sud-Muntenia (109 muzee și colecții publice) și Vest (66 muzee și colecții publice).

În anul 2014, față de anul 2013, s-a înregistrat o creștere a numărului de bunuri culturale și naturale la muzeele și colecțiile publice din regiunile: Nord-Est, Centru, Sud-Est, Sud-Muntenia și Sud-Vest Oltenia. În celelalte regiuni numărul bunurilor culturale înregistrate de muzee și colecții publice a scăzut.

Grafic 13.2.2. Distribuția bunurilor culturale din muzee și colecții publice, pe regiuni de dezvoltare

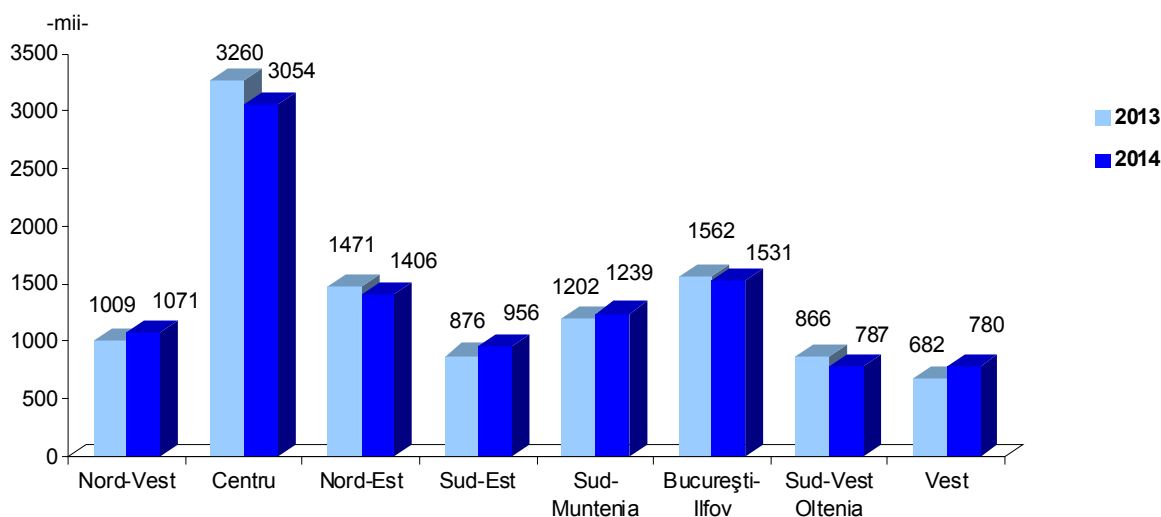

Cea mai mare scădere a numărului de bunuri culturale s-a înregistrat în regiunea București-Ilfov, unde s-a înregistrat o scădere cu 15420 mii bunuri culturale mai puține decât în anul 2013 (-85,8%). Această scădere se datorează, în principal, desființării Muzeului Național Filatelic (muzeu de importanță națională), urmând ca bunurile culturale ale acestuia să fie preluate de Muzeul Național de Istorie a României.

O creștere semnificativă a numărului de bunuri culturale se înregistrează în regiunea Nord-Est unde, față de anul 2013, s-au înregistrat 2726 mii bunuri culturale, cu 81 mii mai multe bunuri culturale (3,1%).

Numărul vizitatorilor la muzee și colecții publice în anul 2014 a scăzut, față de anul 2013, cu 104 mii persoane. La nivelul regiunilor de dezvoltare, în regiunile Centru, Nord-Est, București-Ilfov și Sud-Vest Oltenia s-au înregistrat scăderi ale numărului de vizitatori, iar în regiunile Nord-Vest, Sud-Est, Sud-Muntenia și Vest s-au înregistrat creșteri ale numărului de vizitatori. Cea mai mare scădere a numărului de vizitatori a fost înregistrată în regiunea Centru, cu 206 mii vizitatori, (cu -6,3%), iar cea mai mare creștere a fost înregistrată în regiunea Vest cu 98 mii vizitatori, (cu 14,4%).

Grafic 13.2.3. Distribuția vizitatorilor la muzee și colecții publice, pe regiuni de dezvoltare

După *forma de proprietate*, muzeele și colecțiile publice (inclusiv filialele și secțiile acestora) care au funcționat în anul 2014, sunt proprietate majoritară de stat în proporție de 88,0% (355 unități de bază și 295 filiale și secții). Muzeele și colecțiile publice din sectorul public dețineau, în anul 2014, 99,2% (14693 mii) din bunurile culturale și naturale.

Tabel 13.2.1. Numărul și activitatea muzeelor și colecțiilor publice¹⁾

Tipul de unitate	Unități - număr -		Numărul bunurilor culturale - mii -		Vizitatori - mii -	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	750	739	30142	14817	10928	10824
Muzee de artă	139	137	466	469	2275	2325
Muzee de arheologie și istorie	118	117	4274	4488	2373	2373
Muzee de știință și istorie naturală	36	37	3111	3194	653	648
Muzee de știință și tehnică	22	22	71	72	141	112
Muzee de etnografie și antropologie	183	178	811	882	1182	1173
Muzee specializate	102	99	16453	818	674	719
Muzee generale	18	19	2187	2196	905	425
Monumente	9	9	11	11	87	126
Alte muzee (mixte)	78	78	1752	1766	573	582
Grădini botanice, zoologice, acvarii	29	28	1001	916	1749	2036
Rezervații naturale	16	15	5	5	316	305

¹⁾ *Inclusiv filialele și secțiile muzeelor.*

În anul 2014 s-au organizat 4720 *expoziții* (1632 expoziții de bază și 3088 expoziții temporare). Din expozițiile temporare, un număr de 1851 expoziții s-au organizat la sediile proprii ale muzeelor, iar 310 au fost expoziții itinerante în țară și în străinătate.

Totodată, muzeele au găzduit în sediile proprii un număr de 621 expoziții temporare și bunuri culturale (piese de muzeu), iar colecțiile proprii au fost expuse în 306 expoziții găzduite de alte muzee (43 expoziții organizate de muzeele din străinătate și 263 expoziții organizate de muzeele din țară).

13.3. Instituții și companii de spectacole și concerte

Rețeaua instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte a cuprins în anul 2014 un număr de 242 unități, fiind compusă din: 71 de teatre dramatice, 26 de teatre de animație, 10 opere, 6 teatre muzicale, de estradă și de operetă, 23 filarmonici și orchestre simfonice, 93 de ansambluri artistice, 12 orchestre populare și un circ.

Din totalul instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte 29,3% au fost teatre dramatice, 38,4% ansambluri artistice, 10,7% teatre de animație și 9,5% filarmonici și orchestre simfonice.

Tabelul 13.3.1. Numărul și activitatea instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte

Tipul de unitate	Unități ¹⁾ - număr -		Spectacole (reprezentării) - număr -		Spectatori - mii -		Locuri în sălile proprii de spectacole - număr -	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Total	236	242	21528	20786	5717	6237	47136	46012
Teatre dramatice	69	71	10414	9649	1539	1449	22659	21217
Teatre de animație	25	26	4135	4009	567	594	3419	3203
Opere	10	10	1072	902	445	386	3293	3285
Teatre muzicale, de estradă sau operetă	7	6	521	390	158	114	1138	1138
Filarmonici și orchestre simfonice	21	23	1617	1866	403	411	6927	6971
Alte instituții și companii culturale ²⁾	91	93	3135	3398	2337	3017	8700	9198
Orchestre populare	12	12	514	452	182	183	-	-
Circ	1	1	120	120	86	83	1000	1000

¹⁾ *Inclusiv secții.*

²⁾ *Centre culturale, ansambluri artistice, trupe de dans și divertisment, coruri.*

În anul 2014, cele mai multe reprezentații au fost susținute de teatrele dramatice, 9649 spectacole și de teatrele de animație, 4009 spectacole, iar cele mai puține reprezentații au fost susținute la circ, 120 reprezentații.

În ceea ce privește *numărul spectatorilor și auditorilor* înregistrați în anul 2014, cei mai mulți au preferat spectacolele susținute de ansamblurile artistice, coruri, de trupele de dans și de divertisment (48,4% dintre spectatori) și cele susținute de teatrele dramatice (23,2% dintre spectatori). La teatrele de animație au fost 9,5% dintre spectatori, la spectacolele susținute de filarmonici și orchestre simfonice 6,6% dintre spectatori, la spectacolele de operă 6,2% dintre spectatori, la spectacolele orchestrelor populare au participat 3,0% dintre spectatori, la teatrele muzicale, de estradă sau operetă 1,8% dintre spectatori, iar la spectacolele susținute de circ au participat 1,3% dintre spectatori.

Comparativ cu anul 2013, în anul 2014 s-a înregistrat o creștere a numărului de spectatori la spectacolele ansamblurilor artistice, corurilor, trupelor de dans și de divertisment cu 680 mii spectatori (29,1%), la spectacolele teatrelor de animație cu 27 mii spectatori (4,8%), la spectacolele susținute de filarmonici și orchestre simfonice cu 8 mii spectatori (2,0%) și la spectacolele orchestrelor populare cu o mie de spectatori (0,5%).

Cele mai semnificative diminuări ale numărului de spectatori s-au înregistrat la spectacolele teatrelor dramatice cu 90 mii spectatori (-5,8%), la spectacolele de operă, cu 59 mii spectatori (-13,3%) și la spectacolele susținute teatre muzicale, de estradă sau operetă, cu 44 mii spectatori (-27,8%).

Comparativ cu anul 2013, *pe regiuni de dezvoltare*, numărul instituțiilor și companiilor de spectacole și concerte, care au funcționat în anul 2014, a crescut în regiunile Sud-Est cu 6 unități, București-Ilfov cu 2 unități și Sud-Muntenia cu o unitate.

Pe regiuni de dezvoltare, se remarcă regiunea Centru în care se regăsesc cele mai multe instituții și companii de concerte și spectacole 23,6% (57 de unități), cu cele mai multe titluri de piese, spectacole, concerte și evenimente 20,8% (3316 titluri). Din punct de vedere al numărului de instituții și companii de concerte și spectacole, regiunea Centru este urmată de București-Ilfov, unde se regăsesc 19,0% (46 unități), de regiunile Nord-Vest, unde se regăsesc 17,4% (42 unități) și Sud-Est 10,3% (25 unități).

Regiunea București-Ilfov se remarcă prin numărul mare de spectacole și concerte, în această regiune desfășurându-se 25,6% (5320 reprezentații), urmată de regiunea Centru, unde s-au desfășurat 19,4% (4041 reprezentații).

În anul 2014, numărul spectatorilor la instituțiile și companiile de spectacole și concerte ce a revenit la 1000 locuitori a fost de 313 spectatori¹⁹⁾.

13.4. Producția, distribuția și exploatarea cinematografică

Rețeaua cinematografică existentă în evidențele Centrului Național al Cinematografiei la sfârșitul anului 2014, a cuprins 78 cinematografe (77 cinematografe și o caravană), cu 2 cinematografe (2,6%) mai multe decât în anul 2013.

Pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe cinematografe sunt în regiunile: București-Ilfov (23,4%), Nord-Vest și Sud-Muntenia (cu 13,0% fiecare), Nord-Est (11,6%), Sud-Est și Sud-Vest Oltenia (cu 10,4% fiecare). Cele mai puține cinematografe au funcționat în regiunile Centru și Vest (cu 9,1% fiecare).

În anul 2014, *producția de filme pentru marele ecran* a cuprins, 47 de filme din care: 23 filme artistice producție românească (19 de lung metraj și 4 de scurt metraj), 10 filme de lung metraj realizate în coproducție, 10 filme documentare și științifice de lung metraj și 4 filme de animație (un film de lung metraj și 3 filme de scurt metraj).

---

¹⁹⁾ La calculul indicatorilor s-a utilizat populația rezidentă la 1 iulie a fiecărui an, estimată în condiții de comparabilitate cu rezultatele definitive ale Recensământului Populației și Locuințelor – 2011.

Tabel 13.4.1. Numărul și activitatea cinematografelor¹⁾

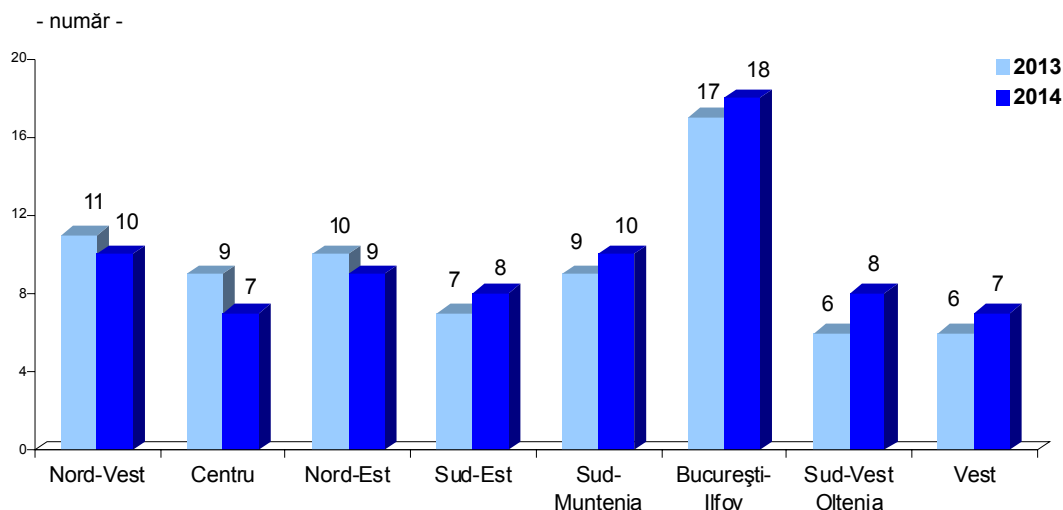
	2013	2014	2014 față de 2013	
			+/-	%
Cinematografe și instituții cinematografice - total (la sfârșitul anului)	76	78	2	2,6
Spectacole - total (mii)	398	420	22	5,5
Spectatori - total (mii)	9048	10172	1124	12,4
Locuri în sălile cinematografelor	57248	61534	4286	7,5

¹⁾ Inklusiv caravana cinematografică.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

În anul 2014 în cinematografe au fost distribuite un număr de 454 filme. Dintre acestea 58 filme (12,8%) au fost filme integral naționale, 24 filme (5,3%) au fost filme naționale realizate în coproducție și 372 filme (81,9%) au fost filme străine.

Proiecția cinematografică a cuprins 420254 spectacole cinematografice, din acestea, 326 spectacole cinematografice au fost distribuite de caravană. Proiecțiile cinematografice au fost vizionate de 10172 mii spectatori, în creștere cu 12,4% (1124 mii spectatori) față de anul 2013. Cu ajutorul caravanii, spectacolele au devenit accesibile și unor zone rurale. Astfel, din totalul spectatorilor, 62 mii spectatori au vizionat spectacole ale caravanii.

Grafic 13.4.1. Distribuția numărului de cinematografe¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

¹⁾ Exclusiv caravana cinematografică.

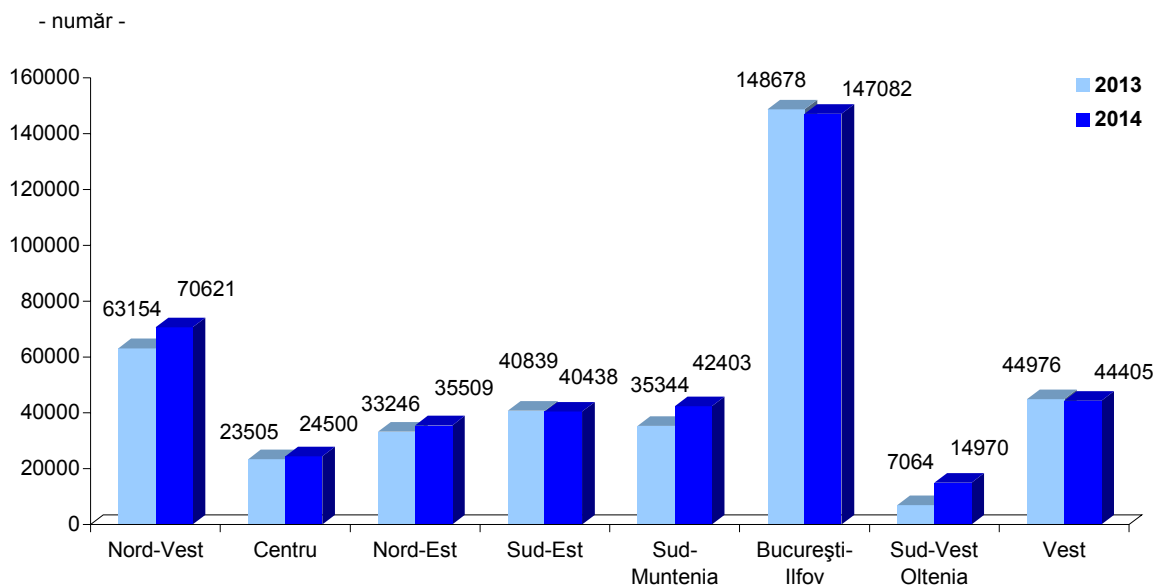
Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

În anul 2014, numărul locurilor în sălile cinematografelor a fost de 61534 locuri, în creștere cu 7,5% (4286 locuri) față de anul precedent.

Pe regiuni de dezvoltare, cele mai multe locuri în sălile de cinematograf sunt în regiunea București-Ilfov (34,3%), unde se înregistrează de 7,4 ori mai multe locuri decât în regiunea Sud-Vest Oltenia, unde s-au înregistrat cele mai puține locuri în sălile de cinematograf. A doua regiune cu cele mai multe locuri în sălile de cinematograf este regiunea Nord-Vest (13,7%), fiind urmată de regiunile Sud-Est și Sud-Muntenia (10,9%). Locurile din cinematografele din regiunile Nord-Est și Vest reprezintă 10,5%, respectiv 10,2%. Cele mai puține locuri în cinematografe se regăsesc în regiunile Centru (4,9%) și Sud-Vest Oltenia (4,6%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013 s-a înregistrat o creștere a numărului spectacolelor cinematografice, cu 22 mii spectacole (5,5%).

Grafic 13.4.2. Distribuția numărului de spectacole cinematografice¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

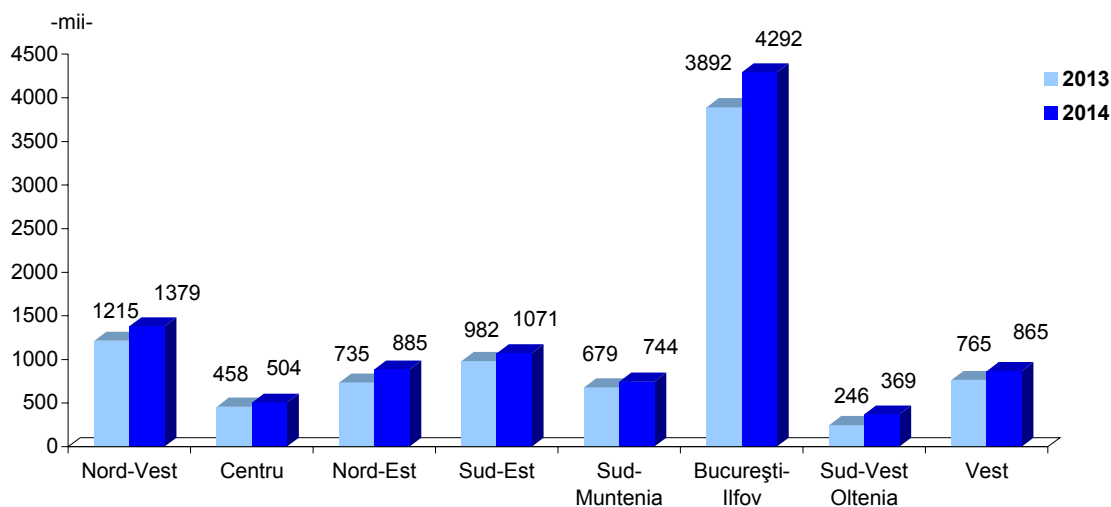

¹⁾ Exclusiv spectacolele caravanei cinematografice.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

În anul 2014, numărul spectatorilor de film a fost în creștere față de anul precedent, iar numărul mediu de spectatori care a revenit pe un spectacol cinematografic a înregistrat o ușoară tendință de creștere, de la 23 persoane în anul 2013, la 24 persoane în anul 2014.

Grafic 13.4.3. Distribuția numărului de spectatori¹⁾, pe regiuni de dezvoltare

¹⁾ Exclusiv spectatorii caravanei cinematografice.

Sursa: Ministerul Culturii – Centrul Național al Cinematografiei.

Pe regiuni de dezvoltare, cei mai mulți spectatori în sălile de cinematograf au fost înregistrați în regiunea București-Ilfov (42,5%) și regiunea Nord-Vest (13,6). Cel mai mic număr de spectatori s-a înregistrat în regiunea Sud-Vest Oltenia (3,6%).

13.5. Structura programelor de radio și televiziune

În anul 2014, *posturile de radio și televiziune publice* au difuzat emisiuni care au totalizat 201844 ore-program.

Programul de emisie al stațiilor de radio publice (centrale și teritoriale) a fost de 149284 ore-program, cu 17922 ore-program mai puține (-10,7%) decât în anul 2013, din care: 130513 ore-program emisiuni interne (87,4% din total) și 18771 ore-program emisiuni externe (12,6%).

Tabel 13.5.1. Emisiuni ale posturilor publice de radio și televiziune

	- ore-program -					
	2013	2014	2014 față de 2013		%	
			+/-	%	2013	2014
I. RADIO¹⁾ - total	167206	149284	-17922	-10,7	100,0	100,0
Emisiuni interne	147496	130513	-16983	-11,5	88,2	87,4
Actualități	29999	25140	-4859	-16,2	17,9	16,8
Sportive	3863	2950	-913	-23,6	2,3	2,0
Sociale	5540	4617	-923	-16,7	3,3	3,1
Publicistice	6574	2533	-4041	-61,5	3,9	1,7
Economice	3240	1945	-1295	-40,0	1,9	1,3
Literare și de artă	4953	7089	2136	43,1	3,0	4,7
Copii și tineret	12471	1799	-10672	-85,6	7,5	1,2
Educație, știință, învățământ	9473	5971	-3502	-37,0	5,7	4,0
Teatru	2238	2647	409	18,3	1,3	1,8
Variatăți	4782	3281	-1501	-31,4	2,9	2,2
Muzicale	56110	61546	5436	9,7	33,6	41,2
Publicitate	2339	1806	-533	-22,8	1,4	1,2
Diverse	5914	9189	3275	55,4	3,5	6,2
Emisiuni externe	19710	18771	-939	-4,8	11,8	12,6
Vorbite	10780	14640	3860	35,8	6,4	9,8
Muzicale	8333	4131	-4202	-50,4	5,0	2,8
Diverse	597	-	-597	-	0,4	-
Din total emisiuni interne:						
<i>Emisiuni în limbile minorităților naționale</i>	10672	11578	906	8,5	7,2	8,9
Maghiară	8248	9046	798	9,7	5,6	6,9
Germană	1079	1029	-50	-4,6	0,7	0,8
Sârbă	391	754	363	92,8	0,3	0,6
Alte limbi	954	749	-205	-21,5	0,6	0,6
II. TELEVIZIUNE²⁾ - total	43800	52560	8760	20,0	100,0	100,0
Emisiuni în limba română	42466	51309	8843	20,8	97,0	97,6
Știri	2822	3072	250	8,9	6,4	5,8
Informații, evenimente	6691	8503	1812	27,1	15,3	16,2
Educație, cultură, știință, viață spirituală	12279	17495	5216	42,5	28,0	33,2
Sport	2422	3046	624	25,8	5,5	5,8
Filme artistice, seriale, desene animate	6298	7384	1086	17,2	14,4	14,0
Emisiuni pentru copii	191	291	100	52,4	0,4	0,6
Divertisment	5710	5709	-1	0,0	13,0	10,9
Publicitate	4685	3941	-744	-15,9	10,7	7,5
Diverse (altele)	1368	1868	500	36,5	3,1	3,6
Emisiuni în limbile minorităților naționale	1334	1251	-83	-6,2	3,0	2,4

¹⁾ Sursa: Societatea Română de Radiodifuziune.

²⁾ Sursa: Societatea Română de Televiziune.

În cadrul emisiunilor interne de radio, 11578 ore-program emisie (8,9%) au fost în limbile minorităților naționale.

Din totalul orelor-program transmise la radio pe plan intern (130513 ore-program), cele mai multe ore-program s-au alocat emisiunilor muzicale, 61546 ore-program (47,2%), emisiunilor de actualități 25140 ore-program (19,3%), emisiunilor din categoria diverse, 9189 ore-program (7,0%) și emisiunilor literare și de artă, 7089 ore-program (5,4%).

În cadrul celor 11578 ore-program (8,9%) de emisiuni interne transmise în limbile minorităților naționale de posturile de radio publice, ponderea cea mai mare a revenit emisiunilor în limba maghiară: 9046 ore-program (6,9%) și emisiunilor în limba germană: 1029 ore-program (0,8%). Astfel, emisiunile în limba maghiară ocupă 78,1%, iar cele în limba germană reprezintă 8,9% din totalul emisiunilor difuzate la radio în limbile minorităților naționale.

În anul 2014, *emisiunile difuzate de posturile publice de televiziune* au totalizat 52560 ore-program.

Emisiunile la televiziunea publică transmise în limba română au însumat 51309 ore-program (97,6%), iar emisiunile difuzate în limbile minorităților naționale au însumat 1251 ore-program (2,4%).

În anul 2014 comparativ cu anul 2013, durata emisiunilor la televiziunea publică transmise în limbile minorităților naționale a scăzut cu 83 ore-program (-6,2%).

În cadrul emisiunilor transmise de posturile publice de televiziune cele mai multe ore-program au fost destinate emisiunilor de educație, cultură, știință, viață spirituală, 17495 ore-program (33,2%), informații și evenimente, 8503 ore-program (16,2%), filmelor artistice, serialelor, desenelor animate, 7384 ore-program (14,0%) și emisiunilor de divertisment, 5709 ore-program (10,9%).

Rețeaua privată a posturilor de radio și televiziune este formată din rețele cu mod de difuzare terestru, prin satelit sau prin rețele de comunicații electronice (cablu).

Numărul licențelor acordate de Consiliul Național al Audiovizualului posturilor de radio și televiziune particulare a fost de 1148 licențe, 565 licențe pentru programe de radio și 583 de licențe pentru programe de televiziune.

La sfârșitul anului 2014 erau în funcțiune 1080 posturi particulare de radio și de televiziune (531 posturi de radio, respectiv 549 posturi de televiziune).

Tabel 13.5.2. Numărul licențelor și al posturilor de radio și de televiziune particulare la sfârșitul anului 2014, după modul de difuzare

- număr -

	Radio			Televiziune		
	După modul de difuzare:			După modul de difuzare:		
	Terestru ¹⁾	Satelit	Cablu	Terestru	Satelit	Cablu
Număr licențe la sfârșitul anului	536	26	3	181	98	304
Număr de posturi care au funcționat pe parcursul anului	557	26	5	192	88	327
din care:						
- existent la sfârșitul anului	502	26	3	181	86	282

¹⁾ În cadrul numărului de licențe audiovizuale pentru servicii de programe de radio difuzate terestru (posturi în funcțiune) sunt incluse și cele 7 licențe cu acoperire națională și regională: EUROPA FM, INFO PRO, NAȚIONAL FM, RADIO 21, PRO FM, RADIO TRINITAS și RADIO MINISAT.

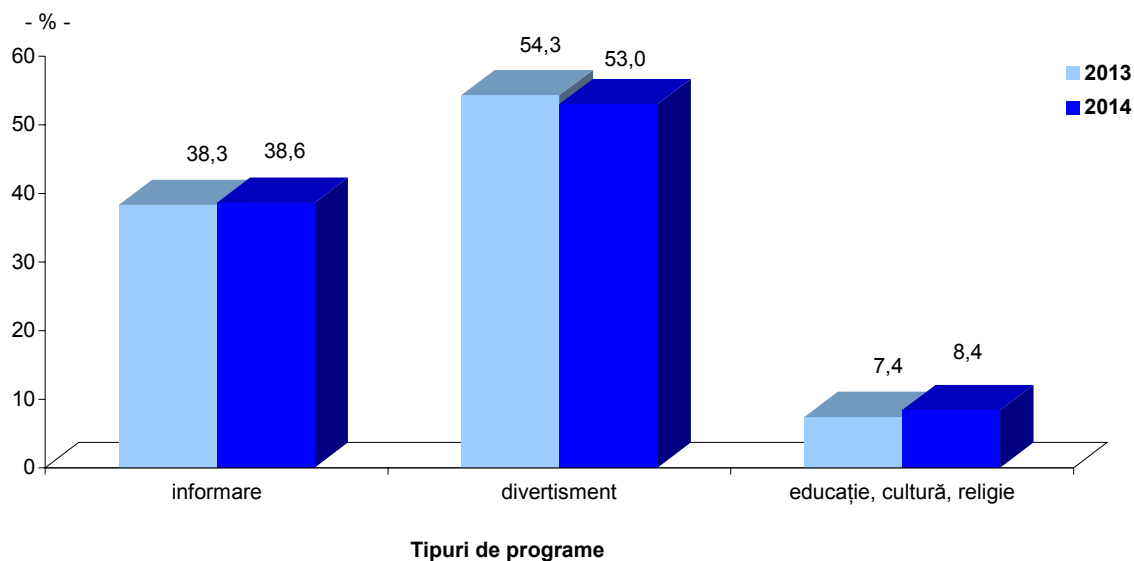
Din licențele audiovizuale (1148 licențe) acordate de Consiliul Național al Audiovizualului posturilor de radio și televiziune particulare, marea majoritate a acestora (62,5%) au fost reprezentate de licențele pentru transmisie terestră. Licențele audiovizuale cu mod de difuzare terestru a programelor radio au reprezentat 94,9% din totalul licențelor radio acordate. Licențele audiovizuale pentru programe de televiziune au fost distribuite, în principal, între televiziunea prin cablu (52,1%) și televiziunea cu mod de difuzare terestru (31,0%).

În anul 2014 au funcționat 557 posturi de radio particulare care au difuzat terestru 182931 zile-emisie/an, din care 390 au difuzat program propriu cu 133041 zile-emisie/an. Comparativ cu anul 2013, numărul posturilor de radio a scăzut cu 21 de posturi, înregistrându-se o scădere de 24135 zile de emisie pe an (-11,7%), iar numărul posturilor de radio care au difuzat program propriu a scăzut cu 24 posturi, înregistrându-se o scădere de 11120 zile-emisie/an program propriu (-7,7%).

Structura serviciului de programe proprii posturilor de radio particulare difuzate terestru a cuprins: 8,4% programe educative, culturale, religioase; 38,6% programe de informare; 53,0% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping).

Grafic 13.5.1. Structura programelor proprii posturilor de radio particulare difuzate terestru

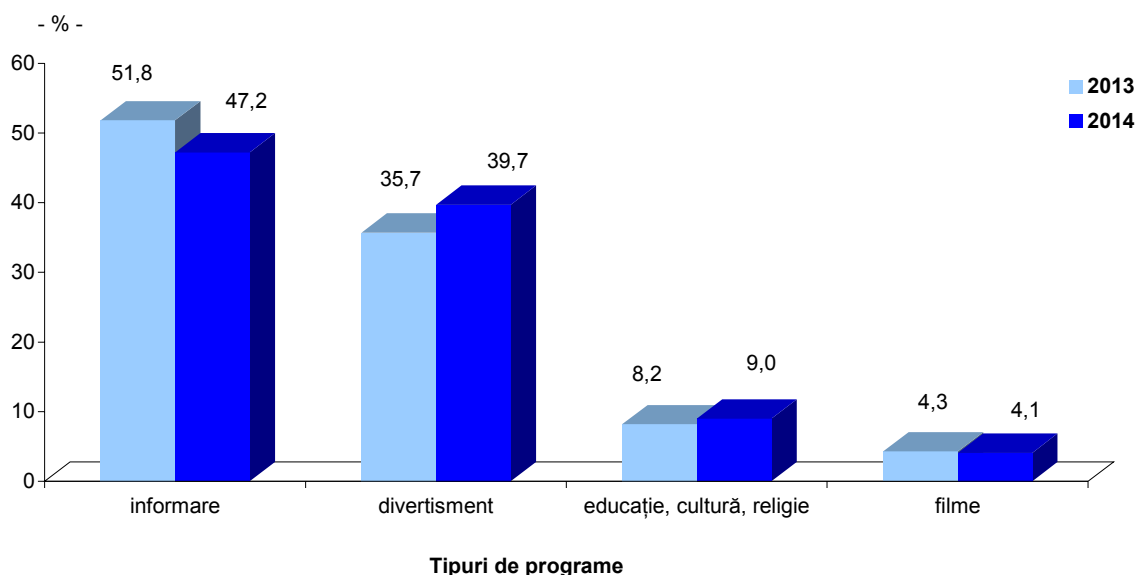
Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

În anul 2014, numărul posturilor de televiziune particulare care au difuzat terestru a fost de 192 posturi, mai puține decât anul precedent cu 41 posturi (-17,6%) și au difuzat un număr de 66874 zile-emisie/an, mai puține cu 12134 zile-emisie/an (-15,4%).

Un număr de 110 posturi de televiziune particulare cu mod de difuzare terestru au avut program propriu, cu 35188 zile-emisie/an, mai puține față de anul 2013 cu 6560 zile-emisie/an (-15,7%).

În anul 2014, structura serviciului de programe proprii al posturilor de televiziune particulare difuzate terestru a cuprins: 4,1% filme (de ficțiune, de animație, documentare, seriale), 9,0% programe educative, culturale, religioase, 39,7% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping) și 47,2% programe de informare.

Grafic 13.5.2. Structura programelor proprii posturilor de televiziune particulare difuzate terestru

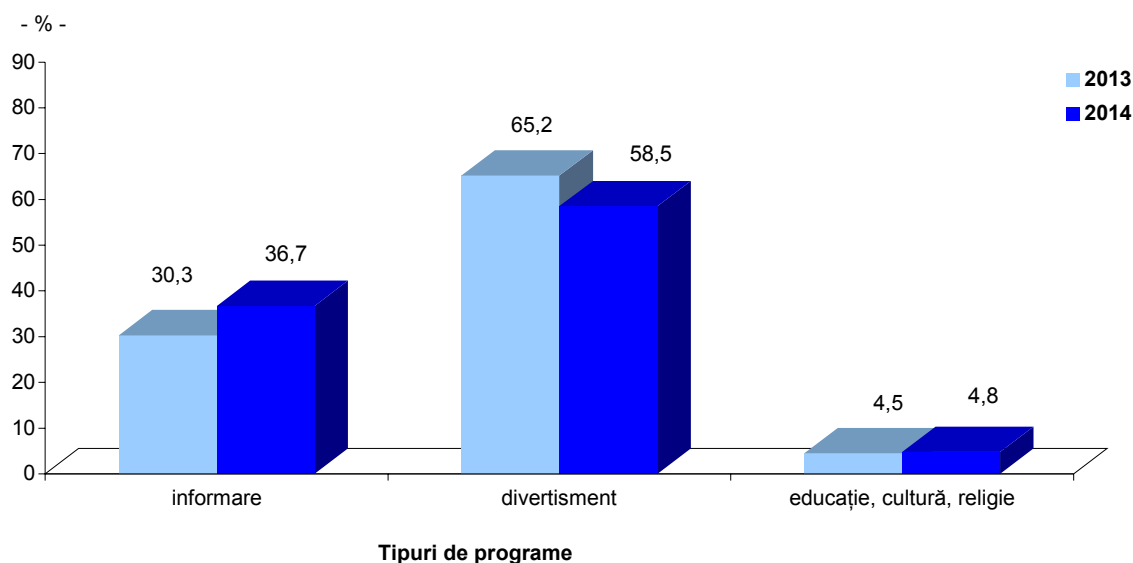

Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

În anul 2014, societățile de cablu au difuzat, prin rețele de comunicații electronice (cablu), programe de radio: 1208 zile-emisie/an și programe de televiziune: 105203 zile-emisie/an.

Structura serviciului de programe proprii de radio particulare difuzate prin rețelele de comunicații electronice (cablu) a cuprins: 4,8% programe educative, culturale, religioase, 36,7% programe de informare, 58,5% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping).

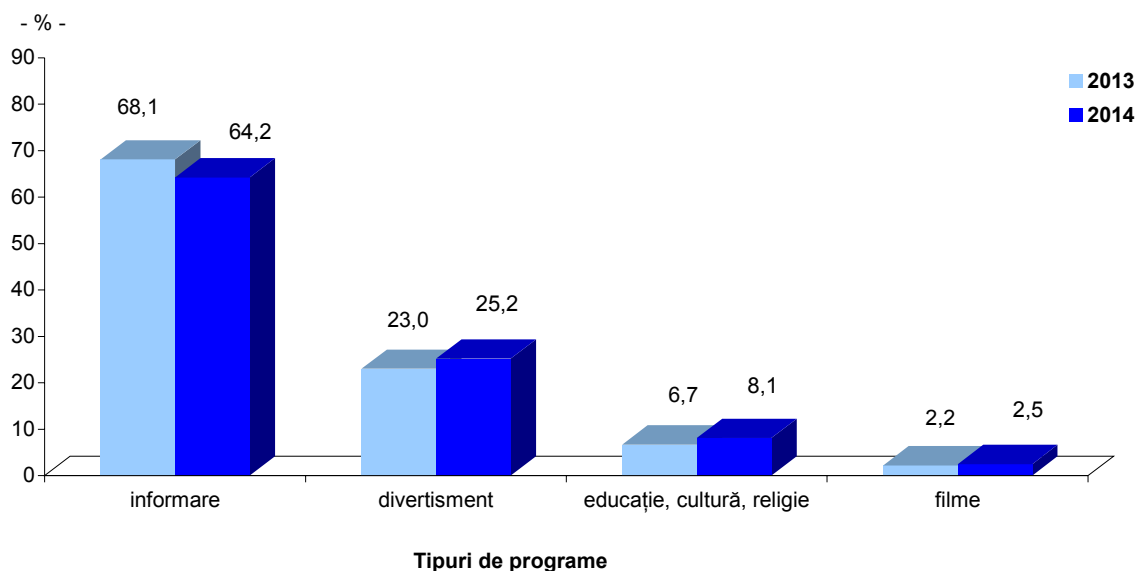
Grafic 13.5.3. Structura programelor proprii posturilor radio particulare difuzate prin rețele de comunicații electronice (cablu)

Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

Structura serviciului de programe proprii de televiziune particulare difuzate prin rețelele de comunicații electronice (cablu) a cuprins: 2,5% filme (de ficțiune, de animație, documentare, seriale), 8,1% programe educative, culturale, religioase, 25,2% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping), 64,2% programe de informare.

Grafic 13.5.4. Structura programelor proprii posturilor de televiziune particulare difuzate prin rețele de comunicații electronice (cablu)

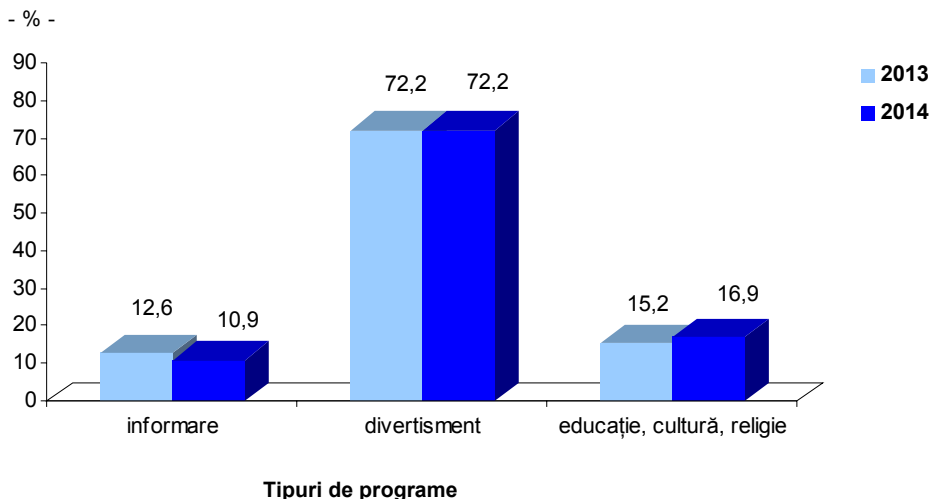
Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

În anul 2014 au difuzat programe prin satelit un număr de 26 de *posturi de radio particulare* și 88 de *posturi de televiziune particulare*, înregistrându-se cu 4 posturi de radio și cu 10 posturi de televiziune mai puține față de anul 2013.

Programele difuzate prin satelit de posturile particulare de radio și televiziune au echivalat 9490 zile-emisie/an programe de radio și 31040 zile-emisie/an programe de televiziune.

În anul 2014, comparativ cu anul 2013, numărul zilelor de emisie/an difuzate prin satelit ale programelor radio a scăzut cu 574 zile-emisie/an (-5,7%), iar numărul zilelor de emisie/an difuzate prin satelit ale programelor de televiziune a scăzut cu 2067 zile emisie/an (-6,2%).

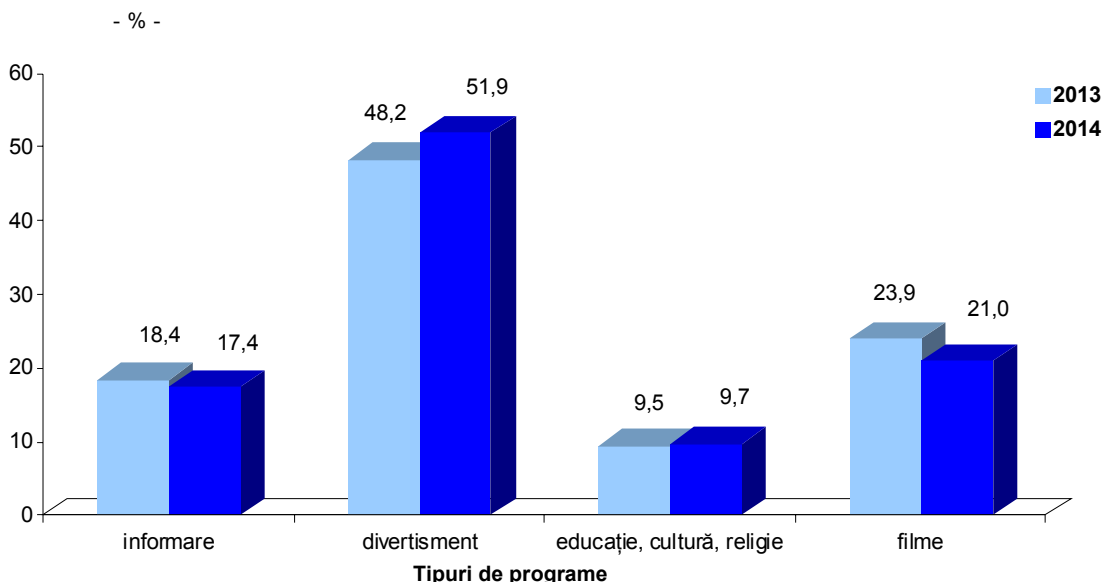
Grafic 13.5.5. Structura programelor proprii posturilor de radio particulare difuzate prin satelit

Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

Structura serviciului de programe proprii posturilor de radio particulare difuzate prin satelit a cuprins: 10,9% programe de informare, 16,9% programe educative, culturale, religioase, 72,2% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping).

Grafic 13.5.6. Structura programelor proprii posturilor de televiziune particulare difuzate prin satelit

Sursa: Consiliul Național al Audiovizualului.

În anul 2014, structura serviciului de programe proprii posturilor de televiziune particulare difuzate prin satelit a cuprins: 9,7% programe educative, culturale, religioase, 17,4% programe de informare; 21,0% filme (de ficțiune, de animație, documentare, seriale), 51,9% programe de divertisment și alte tipuri de programe (publicitate, teleshopping).